

ועדת היגוי ארצית

חגי גרוס – מנהל מינהל חברה ונוער

יצחק בן אבי – ממונה תכניות חינוכיות ופרויקטים, מינהל חברה ונוער

רות קנולר – מנהלת אגף תכנים, תכניות, הכשרה והשתלמויות, מינהל חברה ונוער

עמליה לואין – מפקחת ארצית אגף תכנים, תכניות, הכשרה והשתלמויות, מינהל חברה ונוער

רכז ארצי: חננאל מלכה

עריכה

שגית לוי – סגנית מנהלת בית הספר הארצי, אגף תכנים, תכניות, הכשרה והשתלמויות, מינהל חברה ונוער

חננאל מלכה – רכז תחום תנ"ך, תכניות חינוכיות ופרויקטים, מינהל חברה ונוער

עריכה לשונית: אפרת חבה

חברי הוועדה הארצית (לפי סדר א'-ב')

חוקרת תרבות ישראל ומשוררת | גב' אסתר שקלים

מדריכה ארצית, האגף לחינוך יהודי בתפוצות | רינת גולן

מדריכה לספרות בחינוך הממלכתי | אתי עמרם

מדריכה לתנ"ך בחינוך הממלכתי | רחלה דרור

ממונה תכניות חינוכיות ופרויקטים, מינהל חברה ונוער | יצחק בן אבי

מפמ"ר עברית ולשון, משרד החינוך | תומר בוזמן

נציג המחלקה לתנ"ך, בר אילן | פרופ' מיכאל אביעוז

נציגת מט"ח | גב' תמר סלהוב

סגנית מנהלת בית הספר הארצי להדרכה, סמינר שיין | שגית לוי

רכז תחום תנ"ך, תכניות חינוכיות ופרויקטים, מינהל חברה ונוער | חננאל מלכה

עיצוב: סטודיו שחר שושנה

איורים: יגאל גורן

הוצאה לאור: גף הפרסומים, משרד החינוך

תוכן עניינים

ברכת שר החינוך לספר היצירות הארצי

"התנ"ך הוא מקור נשמת האומה" (ד' בן גוריון, עיונים בתנ"ך, עמ' 97 – 98)

הזיקה העזה בין העם היהודי לספר הספרים היא סוד קיומו של העם היהודי. מקורה ושורשיה של היהדות, כאמונה וכעם, הם ספר התנ"ך.

במלאות 71 שנה לכינונה של מדינת ישראל, אני שמח על האפשרות הניתנת לתלמידי מערכת החינוך לקרוא בתנ"ך, ללמוד את פסוקיו, את רזיו ואת פרקיו. אני רואה בכך נדבך חשוב בחיזוק השורשים שלנו בארץ ובחזרה למקורות ולמורשת ישראל.

תכנית "תורה נביאים וכתבים" נועדה ליצור למידה משמעותית של התנ"ך, לחיזוק הקשר של התלמידים לספר הספרים, למורשתם ולקשר של אלו לחיי היומיום שלהם. הרחבת העיסוק בתנ"ך לתחומי דעת שונים נועדה להעמיק את הקשר של התלמידים לתנ"ך. מוסדות החינוך ישלבו סוגיות חברתיות וערכיות בלימודי התנ"ך. הם יקיימו תהליך למידה חווייתי, שיכלול תחרות, כתיבה, שירה, חידונים, הבנה והבעת עמדה ביחס לסיפורי התנ"ך. בנוסף, התהליך ילווה בסיורים ובטיולים בארץ ישראל בעקבות התנ"ך. המגמה היא לקרב את התלמידים לסיפורי התנ"ך ולהעמיק את הקשר שלהם לעם ישראל, לארץ ישראל ולמורשת ישראל.

התלמידים ילמדו סיפורי עלילה וגבורה, דברי שירה, חכמה ומוסר, צדק ומשפט, ישועות ונחמות. הם ילמדו על אימהות האומה, על אברהם העברי, על מנהיגות, על נסים ומופתים ועל מעמד הר סיני. האהבה לתנ"ך, סיפוריו, לשונו, שירתו ומסריו יונחלו בחיי כל תלמיד. מגמתנו היא להעשיר את תודעת התנ"ך בקרב הנוער, שכל נערה ונער יכירו את התנ"ך ויאהבו אותו. שפסוקים יהיו שגורים בפה, שאתרי ארץ ישראל ישמשו מקור ללמידה חווייתית.

אני מאמין שבדרך זו נחזק את מודעות התלמידים למורשת היהודית, את הקשר שלנו לנחלת אבות, נחלתו של כל יהודי ושל כל נערה ונער בארץ ישראל. ברכותיי ואיחוליי לכל המשתתפים בתכנית: ואפילו כולנו חכמים, כולנו נבונים, כולנו יודעים את התורה – מצווה עלינו להגות בספר התורה, חובה עלינו לספר, בבחינת "והגדת לבנך ביום ההוא" (שמות יג, ח).

הרב רפי פרץ

ברכת מנכ"ל משרד החינוך לספר היצירות הארצי

בשנת 1937, הצהיר בן גוריון: "התנ"ך הוא המנדט שלנו, התנ"ך שנכתב על ידינו, בשפתנו העברית ובארץ הזאת עצמה" (חזון ודרך ה', עמ' 211)

שבנו לארץ התנ"ך, לנופי הוד קדומים, למקום שבו התהלכו אבותינו. הקמנו במקום הזה שוב את מדינתנו כמקדם, ובכך אנו סוגרים רצף של ריבונות שהחל בימי התנ"ך. אך לא רק בשורה לאומית יש כאן, כי אם בעיקר בשורה רוחנית. התנ"ך הוא יסוד היסודות של מורשתנו ושל ערכינו כעם, כאומה וכחברה. יש בו תרבות ויש בו היסטוריה. יש בו מליצה ויש בו חכמה. יש בו חוק וגם מוסר. ויש בו גם בשורה.

ספר הספרים פרץ את גבולות האומה שלנו והעניק לתרבויות העולם ערכים שונים: אהבת אדם, שמירה על כבוד האדם, חירות ושוויון. לאורך כל שנותיה, קידשה היהדות את ערכיה ואת החינוך גם יחד. היא קידשה את הלימוד ואת הנחלת הערכים האנושיים. מערכת החינוך שלנו ממשיכה בהתמדה את המסורת המקודשת של האומה ושל אבותיה. מסורת של למידה, של חקר, של העמקה ושל רכישת ידע. מסורת של הנחלת ערכים לעיצוב זהותו של התלמיד וגם לעיצוב פני החברה והמדינה. במהלך השנים האחרונות, הרחיבה מערכת החינוך בישראל והעמיקה את העיסוק בתחום הערכים.

התכנית "תורה נביאים וכתובים" היא חלק ממגוון רחב של פעילויות חינוכיות-ערכיות אשר מערכת החינוך מקיימת. התכנית מפגישה את התלמיד עם דמויות המקרא בדרך חווייתית המעוררת מעורבות וסקרנות. היא מעמיקה את הכרת הדמות ואת הזדהות עמה. ספר העבודות הארצי שלפניכם הוא התוצר הסופי של התכנית ושל התהליך החינוכי, אשר החל בראשית שנת הלימודים. הוא משקף מגוון רחב ויצירתי של נושאים מרתקים ומאתגרים שבהם בחרו מורים ותלמידים לעסוק. המאמרים שבו עוסקים בדמויות המקרא ובתחומים אשר מעסיקים את החברה שלנו: מושג השלום, פמיניזם ושמרנות מול קדמה ועוד. ספר הספרים הוא אוקיינוס שלם של חכמה ודעת. לאורך כל הדורות וגם עתה הוא מושא לחקר וללמידה. אני בטוח שספר זה יעורר השראה ויעודד בתי ספר רבים נוספים להתעמק במקורות עמנו. אני מברך אתכם – מורים, מחנכים ותלמידים אשר השתתפתם בתכנית – מעומק הלב ואני בטוח שהלימוד יהיה עבורכם נכס תרבות וישרת אתכם בכל עת ובכל מקום. ראו ברכה בעמלכם והמשיכו לעסוק בלימוד התנ"ך.

בהוקרה ובהערכה, שמואל אבואב

ברכת מנהל מינהל חברה ונוער לחוברת הארצית

"כָּתַב לָךְ אֶת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֵלֶיךָ אֶל סֵפֶר" (ירמיה, ל' 2)

התנ"ך הוא התשתית התרבותית של עם ישראל כולו – על פלגיו, גווניו ועדותיו. על התנ"ך מבוסס יסוד קיומנו כעם, ובו מעוגנת זכותנו על הארץ; הוא הקושר אותנו לעברנו, וממנו תקוותינו לעתיד. התנ"ך אינו ספר ככל הספרים, זהו ספר בעל ערך לאומי, חברתי ותרבותי לעם היהודי. לפיכך, הוראת התנ"ך היא החובה הראשונה במעלה המוטלת על מערכות החינוך היהודי בארץ ובתפוצות.

אנו במשרד החינוך מאמינים ומכירים בחשיבות יצירת הדיאלוג והשיח עם ספר הספרים, כחלק מלימוד התנ"ך בבית הספר. השנה הנושא השנתי במשרד הוא 'שבעים שנה למדינת ישראל'. לפני שבעים שנה התרחש מאורע היסטורי בעוצמתו ובחשיבותו. עם שזה מכבר היה למאכלת אש בכבשנים באירופה קם שוב לתחיה כעוף החול מאפר המשרפות, וחידש את חייו הלאומיים במולדתו הישנה, מולדת ממנה היה מנושל זה מאות בשנים. גם שפתו העתיקה, השפה העברית, ששימשה בעיקר לתפילה, שבה והייתה לשפת היום יום הרשמית.

התכנית "תורה נביאים.... וכותבים", נותנת במה לשפה העברית המתחדשת בשילוב ייחודי עם ספר הספרים. מי בשיר ומי בסיפור, על מגוון הדרכים החווייתיות יצירתיות שימצא לנכון, כנאמר "שבעים פנים לתורה". התנ"ך מזמין את כל הקורא בו לחשוב, להתלבט, לצחוק, ליצור, להתבונן ולכתוב.

ספר זה הוא פרי עבודתם הברוכה של תלמידים ומורים שביקשו להגביר את העיסוק בתנ"ך, ללמוד אותו בדרכים מגוונות ולעודד לגילוי יצירתיות ולהכניס רלוונטיות בתכנים של אוצרנו הישן, עבודה שדרשה מהתלמידים לימוד מעמיק יותר בספר הספרים, לימוד שאנו מקווים שיהיה עבורם נכס לחיים.

יהי רצון שהעיסוק בספר הספרים בכלל וחידון התנ"ך בפרט יצליחו לנטוע בלב בני הנוער ובלבנו אהבה, אחווה ומסירות לעם ישראל ולארץ ישראל.

בברכה, חגי גרוס

ברכת מפמ"ר תנ"ך בחינוך הממלכתי לספר היצירות הארצי

כותבים יקרים,

כתיבתכם המרהיבה והמיוחדת מאפשרת לנו שוב לחזות את הקולות ולשמוע את הכתובים, אלה הניבטים מתוך דפים עתיקי יומין, שלא נס ליחם.

תחת ידיכם אתם הופכים בדפים, מאפשרים לדמויות, אירועים, חוויות אנושיות מזמנים אחרים, לעלות בינות המילים והפסוקים הנכתבים, ולהפוך אותם לרלוונטיים לחיינו כאן ועכשיו, כמו התרחשו אלה ממש בזו העת.

בשפעת כתיבתכם, אתם מאפשרים לספר הנצח להיות בקרבנו כ **"מעין גנים באר מים חיים".....** ("שיה"ש ד', ט"ו).

בהערכה רבה,

חננאל מלכה
רכז התוכנית

ענת צידון
מפמ"ר תנ"ך ממלכתי

יצחק בן אבי
ממונה התכנית

ומנהלי מינהל חברה ונוער במחוזות

עדי אורן
מחוז תל אביב

עינב יניב שורץ
מחוז חיפה

אברהם בן שושן
מחוז צפון

אפרת טובול
מחוז דרום

יפה צדקיהו
מחוז ירושלים

ויקי ניצן
מחוז מרכז

שער מחוז צפון

חברי ועדת השיפוט

אברהם בן שושן, מנהל חברה ונוער מחוז צפון
גליה כובש, מנהלת מה"ד צפון
מוטי גנץ, מפקח רשותי בגמלאות, מינהל חברה ונוער
רותם קורנבליט, סגנית מנהלת מה"ד צפון
נטע בן עמרם, מדריכה לעברית בבתי הספר העל יסודיים
רכזת התוכנית: רויטל אסף, מפקחת רשותית מחוז צפון

תוכן עניינים

מקום ראשון - מצטיין ארצי

מכתב לאחי / יולי בר חיים

עבודות מצטיינות

נפלאות אהבתך לי / מעיין פדידה

מכתב מהנערה בכתונת הפסים / דנה באסה

אהבתו של שמשון לדלילה - המכתב שלא נכתב / נועה גז

כבודי / ליאל נירנברג-פך

מלחמת אבשלום בדוד / לוטם בללי

עבודות נבחרות

חנה - כוחה של תפילה / אושרת ברום

אל הנער הזה התפללתי / שקד אדרי

מסעי מסדום / שחר שדה

מונולוג של התפכחות / צליל גבריאלי

ברכת מנהלת המחוז

זוכים יקרים,

אני גאה ושמחה מאוד לברך אתכם על זכייתכם בתחרות הכתיבה היצירתית "תורה, נביאים וכותבים", המבטאת נאמנה את אחד ממוקדי העשייה המרכזיים של מערכת החינוך: העמקת הקשר של תלמידינו לספר הספרים, התנ"ך, וחיזוק זיקתם למורשת ישראל.

התנ"ך הוא ספר היסוד של העם היהודי, הוא הבסיס לגיבוש הזהות היהודית והישראלית. באמצעותו אפשר ללמוד על המורשת הדתית, על ההיסטוריה ועל ערכים מוסריים וחברתיים יהודיים. הספר, על ריבוי הפנים שבו, מציג דילמות אנושיות, סוגיות חברתיות, השקפות על התנהלות העולם, שאלות קיומיות על טוב ורע ועוד נושאים הרלוונטיים לחיינו כאן ועכשיו.

השנה, שנת המעורבות החברתית, יצאנו בקריאה לחיזוק ערך המעורבות בחברה בהבנה כי על כל אחד ועל כולנו כאחד לגלות אחריות לתיקון העולם, ככתוב: "לא עֲלֶיךָ הַמְּלָאכָה לְגִמּוֹר, וְלֹא אֶתָּה בֶן חוֹרִין לְבָטֵל מִמֶּנָּה" (אבות ב, טז).

אתם, בכישרון רב ובבקיאות רבה, הצגתם את קולכם הפנימי והוכחתם השתרשותם של ערכים לאומיים, אנושיים וחברתיים, על בסיס ההיסטורי והתרבותי של העם, בקרב בני הנוער.

בטוחני כי בעתיד תמשיכו להשכיל, ליצור ולהתפתח, ככתוב בספר נחמיה: "ויקראו בספר תורת ד' אלוֹקֵיהֶם" (ח, ח).

בהזדמנות זו, אני מבקשת להודות לאברהם בן שושן, מנהל מינהל חברה ונוער במחוז, הפועל במסירות ובנחישות רבה כדי לאפשר לכל תלמיד ותלמידה להגשים את הפוטנציאל הגלום בהם.

מאחלת לכם המשך תנופה והתחדשות.

ד"ר אורנה שמחון

מנהלת המחוז

מקום ראשון מצטיין ארצי

מכתב לאחי

יולי בר חיים, כיתה ז', החטיבה החדשה, יוקנעם עלית

בהנחיית חני אילוז

"וַיֵּרָא הָעָם כִּי בִשֵּׁשׁ מִשֶּׁה לָרֹדֶת מִן הָהָר וַיִּקְהַל הָעָם עַל-אַהֲרֹן" (שמות כב, א)

ו' בסיוון - מעמד הר סיני

משה היקר, החלטתי לכתוב לך מעט ביומני בתקופה הקרובה. ארוכות השעות שחלפו מאז תם מעמד הר סיני, מאז יצאת בדרכך אל ההר, לקראת קבלת לוחות הברית. אני דואג לך מאוד, אבל בטוח שתנהג בבטיחות ובאחריות כלפי עמנו. לאחר סיבוב בין המחנות, אני יכול לומר, בזהירות - מצבנו טוב. כעת, עליי רק לקוות שתחזור בריא ושלם עם הלוחות ושהכול יהיה כשורה. ממתין לך, אחיך.

ט"ז בתמוז - הקמת עגל הזהב

אחי היקר, מחובתי להודות בפניך שחשדותיי בנוגע למצבך מתחילים להתעורר. עדיין לא חזרת אלינו, השמועות בארץ מספרות שאתה כבר בשמיים. זמן הגעתך המיוחל כבר חלף, ולתחושתי העם כבר החל לאבד את אמונתו. השקט השורר פה במחנות הוא מן המפחידים ביותר. הלחישות האלה מאחורי גבי מרמזות לי על תחילתה של התקוממות, מבשרות לי שדבר נורא עומד לקרות. אני הוא האחראי לעצור את זה, אבל משום מה, אינני יכול. כל חיי ציפיתי לרגע שאהיה המנהיג, אך דווקא עכשיו, כאשר ההזדמנות ניתנה לי, אני לוקח צעד לאחור. לא מבין - מה קורה לי? לו היית יודע על קנאתי העזה בך, לא היית מבין מדוע אינני רוצה לתפוס את המושכות. על מה לעזאזל אני מדבר, אתה שואל? קנאת אחים. זה כבר קרה לרבים, טובים וגדולים מאיתנו: קין והבל, יעקב ועשיו, אפילו יוסף ואחיו. ברוב המקרים, הקנאה איננה הדדית. בדרך כלל, יהיה צד אחד המתאפיין בצרות עין. ואז, מתוך תחושות נחיתות שלו, נמשך אותו אדם להסתכל על תכונות האדם שלצידו ועל הישגיו ורוצה אותם לעצמו. אני לא מרגיש כל כך בנוח לדבר על הנושא הזה. מוטב שאלך לי למנוחתי כעת, שמא אעמיק ואשקע בכך יותר ויותר.

מאחר יותר באותו יום...

אני באמת עומד לקרוס. אינני יודע כלל מה עליי לעשות. ניגשו אליי בשעות האחרונות כמה נבחרים מהעם ודרשו ממני להחליפך במנהיג חדש.

כמובן שדחיתי זאת בכל תוקף. לכן הצעתי, במקום זאת, להעמיד עגל מזהב: כל אנשי הארץ יביאו את תכשיטיהם, נתיך אותם וניצור מהם "שליט" חדש. עשיתי זאת כדי לעכבם, שמא יעמידו להנהגת העם אדם אחר ובכך כבר יאשרו את מותך. אולם, כשאני חושב על כך, זהו רעיון אוילי ונורא.

במה מתבטאת תרומתי כאחראי אם אני מנהיג את קבוצתי לתוהו ובוהו? מובילים לקראת חטאים ושקרים? לקראת בגידה באלוהים? אני מבין עכשיו שלא זו הדרך.

דווקא בשעתנו הקשה, אנו צריכים להילחם ולא להישבר בקלות. אך לדאבוני, נראה שזה כבר מאוחר מדי: ניסיתי לדבר שוב עם אותם הנציגים, אך הם דחו את טענתי בכל תוקף. ואף בתוך כל האנדרלמוסיה הזאת, הצלחתי לתהות: כיצד את התסכול הנוראי הזה שאני חווה עכשיו אתה חווית כל יום?

מי כמוך יודע כיצד זה מרגיש כאשר דעותיך, שאותן אתה רוצה להביע, נבלעות בתוך מילים של אחרים.

אתה "זכית" במועקה הזאת דרך הגמגום, שאינו מאפשר לך להביע את קולך באופן ברור וצלול. אני צברתי אותה כחוסר ביטחון להתעמת מול אנשים. בכל זאת, יש הבדל משמעותי ביננו:

אתה אדם חזק, מאמין, עומד נטוע בקרקע, גם כאשר כולם בורחים למקום אחר. מנהיגי המרד בעם הם החלשים. האנשים הקטנים שמהווים רוב הם רק ההוכחה לכך שאתה מעל כולנו. לכן, אני מצליח להבין שדווקא עם ה"מגבלה" שלך, אתה מבצע את תפקידך כמנהיג בצורה הטובה ביותר, בוודאי טובה ממני.

ובכל זאת, כיצד אתה הצלחת להתמודד?

זוהי תקופה של שאלות רבות, אך היכן אתה, להשיב לי על התשובות?

י"ז בתמוז - חגיגות עגל הזהב, חזרת משה מן ההר

איני יודע מה לומר.

בעיצומן של חגיגות העגל, שכמובן אני הייתי האחראי להן, אתה חזרת. ירדת מן ההר, אל תוך הזוהמה. משתי ידיך הכאובות, נשמטה בשורת עמנו, לוחות הברית התנפצו בצער. עיניך בוכות, מאוכזבות, מסרבות להאמין למה שהן רואות, רואות רעות. רואות עגל מטופש, זהוב אך מזוהם. כמעט כרעל אשר התפשט כמגפה בעמנו. כיצד נתתי לכך לקרות?

אני האחראי לשבירת לוחות הברית!!!

הלילה הזה ארוך, לא עומד להיגמר. בעודי שוכב מתחת לשמי הכוכבים, הצלחתי למצוא תשובה לשאלה אשר העסיקה אותי פעמים רבות - מדוע אתה הוא המוביל, הנביא של ישראל? כאשר אני חושב על כך, אני מבין: זהו רק אתה, כאור בעם בורים, עם של בני בליעל, ואתה הטהור. כמו טלית שכולה תכלת בערמת מטליות בלויות ושחוקות. זה אתה אשר מתנגד בכל תוקף להתלכלך בכתמי הדמים ששפכנו, מסרב להיות חלק מחבורת חוטאים חלשים שכמותנו. אתה מעל כולנו, לא ראוי לנו. ואני, אחיך, יד ימינך, אכזבתי אותך. לא הספקתי אפילו להתנצל בפניך. אני מבטיח לתקן את כל הנזקים שגרמתי, ובפעם

הבאה שתרד מההר, אתה תהיה גאה. עכשיו רק נותר לי לקוות שאלוהינו הטוב לא יעניש אותך על הטעויות שלנו.

י' בתשרי - קבלת לוחות הברית השניים

משה היקר, לא קיימות מילים שיתארו את שמחתי בזמן שירדת מההר עם לוחות הברית השניים.

בנוסף, קרה דבר אף יותר עוצמתי מבחינתי: אני מרגיש כעת את תשובתו של אלוקים לשאלתי והיא - הדיבר העשירי. פתאום, כשראיתי אותו כתוב, הצלחתי להבין אותו. ברור כשמש עד כמה הדיבר העוצמתי הזה מתקשר אליי. "לא תחמוד" פירושו אל תנסה להשיג דברים שאינם שלך. אל תקנא באחרים על עושרם ובכך תקטין את יושרך. לכל אדם יש את מקומו, את רכושו ואת תפקידו. מוטב לחיות עם כך בשלום מאשר לנסות להילחם בזה.

אני אוהב אותך אחי ומאחל לך שתישאר המנהיג החזק שאתה. אני מודה לך על המסע החשוב שגרמת לי לעבור ועל התובנות ממנו שילוו אותי בשארית ימי חיי. אני מצטער אם זלזלתי, קינאתי או פגעתי בך.

ביום חג זה, ברצוני לאחל לנו ולכל עם ישראל שנישאר טובים, בעלי אמונה וכבוד הדדי.

עבודות מצטיינות

נפלאה אהבתך לי

מעין פדידה, כיתה ט', חטיבת הביניים אורט רוז, עכו

בהנחיית ליז וקנין

"נפלאה אהבתך לי מאהבת נשים" (שמואל ב, א, כו)

הטחתי את גופי הדואב לכדי ישיבה על סלע שהיה בקרבת מקום למחנה והנחתי את חרבי לרגליו. העברתי את ידי בשערי הכתמתם באנחה שקטה, ובראשי חלפו מחשבות על הקרב עם עמלק. שלחתי מבט חטוף אל השלל ולאחר מכן אל נעריי שחזרו ללא שריטה. עיניי נעצמו ונשאתי תפילת תודה חרישית אל השמיים, כמכריז על ביטחוני במי שלזכותו נזקף המצב. ביחס לכמות השלל והשבויים שהושגו, לא היה היגיון במספר האבדות שספגנו. כולנו בריאים ושלמים בזכותו. הוא המטה את כף המאזניים, הנותן ולוקח חיים, לא הם או אנחנו.

בוהה באופק, לפתע, הבחנתי בגוף המתקרב ממרחק. היה זה אזור מלחמות צבאות שאול והפלישתים. התרוממתי מהאבן והתחמשתי מייד. כשהאדם התקרב, התבהרו אט אט הפרטים בתמונה השלמה. אדמה טינפה את ראשו ואת בגדיו הקרועים של הזר. חשש הזדחל פנימה תחת שריוני, ומנגד לו, במפרשיי נשבה רוח קרב. סימני אבלות על גופו וזה מתקדם לעברי, הכיצד לא אחשוש שנושא עימו בשורה רעה? אך יכול להיות שלמעשה הוא מחפש נקם על מות חבריו או בן משפחתו, ושללה חרבו מחכה לרגע שבו יוכל להישלף ולשסף את עורי. לא הסרתי את עיניי החושדות ממנו ולו לרגע בודד. הנער, שכבר היה קרוב דיו, ירד על ברכיו. מצחו הוצמד לאדמה לרגליו. "מהיכן באת?" שאלתי ישירות את הזר. "נמלטתי ממחנה ישראל. פליט אנוכי." השיב חרישית. אם נראה כך, סיבת בריחתו ככל הנראה הייתה מוות - וסיפור המוות או הנופל קשורים אליי בדרך כלשהי. "אמור לי נא, מה קרה שנאלצת להימלט?" שמץ של רוח נשמע בקולי. הנער שאף נשימה אחרונה אל ראותיו.

"העם ברח," הוא הכריז. "כה רבים נלקחו שבויים, נפצעו ונפלו... ביניהם שאול ויהונתן בנו." עיניי נפערו לרווחה ואנקת הלם קטועה נפלטה מפיו. "ומהיכן ביטחונך במות שאול ויהונתן?" התפרצתי לדבריו בפתאומיות. "ספר!" שילחתי לעברו בזעם. אומנם לא ענה רק רגעים אחדים, אך אלו נדמו לרגעים המגיעים אחרי הנצח. הייתי כה חרד לנכונותה של האפשרות שאכן נספו השניים.

"וַיֹּאמֶר הַנַּעַר הַמַּגִּיד לוֹ נִקְרָא נִקְרִיתִי בְּהַר הַגִּלְבָּעַ וְהָיָה שְׂאוֹל נֹשֵׁן עַל חֲנִיתוֹ וְהָיָה הָרֶכֶב וּבְעָלֵי הַפָּרָשִׁים הַדְּבָקָהּ. וַיָּפֶן אַחֲרָיו וַיִּרְאֵנִי וַיִּקְרָא אֵלַי וַאֲמַר הֲנִנִּי. וַיֹּאמֶר לִי מִי אַתָּה וַיֹּאמֶר אֵלָיו עַמְלָקִי אֲנִכִּי. וַיֹּאמֶר אֵלַי עֲמַד נָא עָלַי וּמִתְתֵּנִי כִּי אֶחְזָנִי הַשֶּׁבַע כִּי כָל עוֹד נַפְשִׁי

**בִּי. וְאֶעֱמֹד עָלָיו וְאֶמְתָּהוּ כִּי יִדְעָתִי כִּי לֹא יִהְיֶה אַחֲרַי נִפְלוּ וְאֶסַּח הַנֶּזֶר אֲשֶׁר עַל רִאשׁוֹ
וְאֶצְעֲדָה אֲשֶׁר עַל זְרָעוֹ וְאֶבְיֵאֵם אֶל אֲדֹנֵי הַנָּה" (שמואל ב, א, ו-י).**

הוא קירב אליי כתר וצמיד. חרבי נשמטה מזרועי המשותקת לקרקע. רעש נקישת המתכת היה אחרון הצלילים ששמעתי. גל דמעות חדל מלהמשיך במסלולו בעת שהגיע לעיניי הריקות וצנחתי על ברכיי. שפתיי נפסקו וקולי לא נשמע. הייתי כחייל הנוטר לבדו בשדה קרב מלא אויבים. פלוגתי הוערמה ונטבחה ונותרתי שם לבדי, הלום קרב ומפוחד. שניים מחיילי האויב לפתו את ידי ורגליי בחוזקה וכל אפשרות של תנועה, שממילא לא הייתה אפשרית עבורי, נחסמה בפניי כעת. היגון הושיט את זרועו הארוכה והחסונה לצווארי ולפת אותו עד אשר לא הוספתי לנשום. ההלם שילח בי סכיניו ללא רחם, יכולתי לחוש בלהבים היוצאים והנכנסים לגופי, מפלסים את דרכם בחזי שוב ושוב. הוסיף ושלח הלומות לפניי, עיטר אותן בסימנים כחולים ואדומים המכריזים על מאבקי בו. רציתי שהמודעות למצבם ולמצבי תיעלם כלא הייתה מעולם.

גל נוסף היכה בי: גל זיכרונות. נזכרתי ביום שבו נרקמו יחסינו והתממשו בברית נאמנות שנכרתה בינינו, כשכובדתי בקבלת קשת יהונתן ממנו – וכל אדם בישראל ידע שיהונתן בן שאול היה מגדולי הקשתים. זכרתי שהודיע לי על בקשת שאול את נפשי והוסיף להפציר עד שיחזור בו. הוא שכנע אותו שאם יקִיז דמי – יקִיז לחינם. בכך חתר תחת פקודות מלכו ופעל בניגוד לרצון אביו. התעוזה שהפגין מרצונו להגן עליי הייתה ראויה להערכה כה רבה. ניסיתי נואשות לדלג מעל הזיכרונות האלו ואחרים, אך רגעי הפרדה שלנו גברו על כולם והשתלטו על מחשבתי.

**"הַנֶּזֶר בָּא וְדוֹד קָם מֵאֶצֶל הַנָּגֶב וַיִּפֹּל לְאַפּוֹ אֶרְצָה וַיִּשְׁתַּחוּ שְׁלֹשׁ פַּעַמִּים וַיִּשְׁקוּ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ
וַיִּבְכּוּ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ עַד דּוֹד הַגָּדִיל. וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן לְדוֹד לֵךְ לְשָׁלוֹם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְנוּ שְׁנֵינוּ אֲנַחְנוּ
בְּשֵׁם ה' לֵאמֹר ה' יִהְיֶה בֵּינִי וּבֵינְךָ וּבֵין זֵרְעֵי וּבֵין זֵרְעֶךָ עַד עוֹלָם" (שמואל א, כ, מא-מב)**

שאול ידע שעליו להסתיר מבנו את רצונו במוותי, כיוון שיהונתן היה המום כששאלתי לסיבת בקשת אביו את נפשי. יהונתן הציע שיבדוק את העניין בעודי מסתתר. לא אגיע לסעודת ראש חודש, והוא יגיד שנקראתי לבית אבי כדי לספק תירוץ הולם לחסרוני. רקמנו תוכנית: יהונתן יתאמן בחץ וקשת. הוא יורה לנערו לאסוף את החיצים. אם יאמר לו: "הנה החיצים ממך והנה", משמע שאני בטוח; אך אם יאמר: "הנה החיצים ממך והלאה", משמע שעליי לברוח. ליבי נעצב למשמע קולו נשבר באומרו את המילה האחרונה. הנער חזר העירה לפקודתו ופרצתי החוצה ממחבואי. השתחויתי בפניו שלוש פעמים רצופות – המעשה החליף את דברי הכרת התודה שלי, שלעולם לא יספיקו. ברגע התרוממותי מן הקרקע, שפתינו הוטחו האחת בשנייה. לרגע לא התנתקנו, ניסינו להאריך את משך הפרדה ככל האפשר. דמעות שנינו התערבבו בנשיקה, וטעמה המר-מלוח נחרת בזיכרוני. מפל דמעות שבר את הסכר שמנע את זרימתו ואני פלטתי יפחות בכי אל שפתי של יהונתן. ניתקנו והוצמד מצחי לשלו, "לך לשלום, דוד." יהונתן עדיין התקשה לעכל את דבר פרדתנו. כמוני, שנא להגיד שלום. "נשבענו, לא כך? באל נשבענו." הזכיר, ספק למי...

פקחתי בבת אחת את עיני המתחננות להימנע מהמראות המאוששים. כל פעם שפרצופו הקורן הביט בי נדמתה לטיפת רעל המטפטפת עליהן או מחט החודרת דרכן. בקשותיהן הרבות לא נענו. התמונות היכו בי שורשיהן וסירבו להיעקר. שרירי נרפו. שבבי אמונה דהו אחד אחרי חברו מליבי, מצבי הלך והידרדר באובדן כל שבב. תקוותי לבלתי אפשרי, לביאת יהונתן ושאל מולי, חיים מתמיד, התפוגגה לאיטה. הידיעה חלחלה אט אט לראשי, התגברה על כל מאבקי בה כמים המחליקים אבן: בהימצאותי על ערש דווי, בעוד החיים מהבהבים מולי עד לרגע היעלמות נשמתי מעל פני האדמה, הזמן בחיי שבו יהונתן לקח חלק יהיה הכואב ביותר לצפייה. כעת, מולי היה יהונתן, יהונתן שהיה עמוד התווך המרכזי שלי במסע שאליו יצאתי מיום מלחמתי בפלישתי, מתבוסס בדמו שלו ומביט מעלה בציפייה לזרועות המוות שיחבקוהו ויגאלו מייסוריו האיומים. עמוד התווך שלי קרס. המבנה היה חסר אונים בלעדיו. לאחר יהונתן הופיע העמלקי, גוהן מעל שאל. לקחת משליח אלוהים את חייו היה קל עבורו כמו לקחת את עדי מלכותו, והוא בורח מהאדמה ספוגת הדם.

נשימתי שבה אליי בפתאומיות בלתי מוסברת. לעכשיו, היגון החליט להרפות מאחיזתו. לא טרחתי להסדיר אותה, הניסיון היה אבוד. קצב האוויר היוצא והנכנס אל ריאותיי היה כקצב הליכת צבא אל מלחמתו. כלולאה שלא נגמרת, מחשבה מלקה אחת חזרה על עצמה שוב ושוב. לפתתי את ראשי באצבעותיי, קיוויתי שהלחץ המופעל על הנקודות שבהן אחזו אצבעותיי יהיה מספיק על מנת להסיח את דעתי ממנה. טלטלתי אותו בחוזקה, אף חזק יותר משהמחשבה טלטלה את תודעתי, אך זו סירבה להרפות. העינוי לא פסק ולו לרגע בודד. חשתי כיצד אני מתעוות בניסיון להתנגד לה ולתת לידיעה ולהגיון הבריא לקחת שליטה כדי שאוכל להימנע ממסכת הייסורים הזו, אך המלחמה בה לא הניבה פרי. "זה לא... זה לא יכול להיות!" שברתי את הדממה בה הייתי שרוי בצעקה. "זה לא יכול להיות!" זעקתי שנית, אגרופי הלמו בקרקע הקשה. קרעתי את בד חולצתי לשניים בצווחת כאב מתמשכת ממעמקי גרוני, ופרצתי בבכי נורא וביבבות אין קץ. חשתי בחלק הנקרע ממני עם בד החולצה.

"שייפסק", התחננתי בפניו. "אעשה הכול, רק עשה שייפסק..." המשכתי בהפצרותיי, אך רק כאב ידעתי - והוא קשה מנשוא. נקודת השברון שלי נחצתה לפני זמן רב, ואני המשכתי בהליכה בשביל הצער בעל כורחי. אנא ממך, הפסק זאת כל עוד ליבי פועם. דמעות הצער סללו שבילי מלח מרובים ביורדן, ואצבעותיי התחפרו עמוקות באדמה הקפואה כשלג. הבחנתי בטיפות המוותרות לכוח המשיכה ומטפטפות ישירות על הדשא בקצב אחיד. לסתותיי ננעלו על שפתי התחתונה כשל מחוסר הכרה. צמרמורת מרעידה טיפסה במעלה גבי כשזיהיתי את הטעם המתכתי בפי, אך לא היה לי אכפת. הקרוב אליי מכול ומשיח אלוקים, חיי שניהם נקטעו בברוטליות שאין הדעת סובלת. מדוע, אלוהיי? מדוע שיילקחו דווקא הנשמות האלו? אמור לי, מהי הסיבה למוות הנכתב להן בספרך?

ירדה עלינו חשכה. לאחר מכן, הבטתי בנער העמלקי. נזכרתי כיצד הושיט לי את עדי שאל, כאילו ציפה שאשמח שהגיע הרגע. כעת, הסתדרו הדברים בראשי. הוא חשב שאשתתף בשמחתו, שאשמח כי הגיע תורי למלוך. השנאה אחזה בלסתי והרימה את פניי.

נאלצתי להביט בשפתיה המרוחות באדום בוהק מתעקלות מעלה לכדי חיוך מושלם ומסופק. מבטי הורם מהאדמה הספוגה בדמי שלי ונצלב בשלה. היא פלטה גיחוך שהתגלגל לכדי צחוק מטורף, צחוק מרושע שהדהד באוזניי המתפללות להיכרות. זעם החל מזדחל אט אט בעורקיי. כפות ידיי הצטמצמו לאגרופים עצורים, ציפורניי התחפרו תחת עורי ויצרו בו סהרורים שבטוחני שיותירו צלקת. שיניי נשחקו אחת בשנייה ונשיפות רועדות וארוכות השתחררו מסורגיי הכלוב, ליבי הלם בחזי בקצב גובר ובלעתי את רוקי בניסיון להחניק צווחת חרון.

הבחנתי בנערי המביט בי והטיתי את ראשי, כמסמל לו לגשת הלום. הוא התקרב אליי. "הכה בו." פקדתי והעברתי את אצבעי על צווארי בתנועה חדה. הוא הנהן בצייתנות, ניגש אל העמלקי הארור, וצפיתי בגופתו הצונחת ארצה. צחוקה המתגבר בחלל האפל נקטע, ונשמעו רק נשימותיי הנרגעות בחלוף הזמן. ביצעתי את חובתי, להרוג אותו, ולצערי הרב לא יכולתי להטביע אותו בנהר הדמעות שיצרתי. כך ציווה אלוקים לעמלקים, והיה ראוי לגזר דין מוות. צחקוקים אחדים נשמעו לפתע והסתובבתי. זו הייתה היא, במלוא הדרה, יושבת שם בגב זקוף, רגלה האחת שעונה על השנייה וחיוכה לא נמוג. בישיבתה האלגנטית ובשתיקתה הסתתרה כוונה כלשהי. אך איזו? היה ברור שחיכתה, אך לא הבנתי למה כבר יכלה לצפות. מותו היה אמור לספק אותה. השבתי לו כגמולו, הוא הכריז על עצמו כרוצח של שאול. "אבל לא של יהונתן." ונעלמה כלא הייתה.

"מספיק." מלמלתי חצי לעצמי, מתנער מהמחשבות חסרות התועלת. הנער טופל. לא הוא המרכז, כי אם היה, הכול היה תם ונשלם. אך התחושה לא הרפתה ממני. הכאב איכל את ליבי מבפנים וכה התקשיתי להתנגד לרצוני לצעוק ולבכות, אך צעקתי די וגרוני חלש, ועיניי יבשות ולא נותרו בי דמעות לסחוט. חשתי דחף עז לחלוק לשניים כבוד אחרון בדרך הטובה ביותר שאוכל. זה המעט שיכולתי לעשות עבורם, רק לספק להם את המגיע להם. "מתחו קשתות, בני יהודה!" קראתי ונעמדתי. אולי חיציהם ימנעו את מפתלם של גיבורים נוספים שאין הם ראויים לדינו האכזר של המוות. בעת המלחמה הזו, נגד הפלישתים, לא היה כוחה של ישראל חזק דיו להודפם. אם היה, מלכנו היה נותר בין החיים ונשמת הקשת המצטיין בתחומו לא הייתה שבה אל הבורא. כולי תקווה שידי בני יהודה תתעסקנה באומנות הירייה בחץ וקשת, שדרכו של יהונתן תמשיך להיסלל. "איך נפלו גיבורים?" כמעט לא האמנתי למשמע קולי, אך זו הייתה שאלה שלא פסחה גם עליי. הידיעה נחקקה במוחי ונותרה שם, אך תודעתי לא הצליחה לתפוס בה את סופיות המוות. התשובה לשאלה הייתה ידועה לכול, אך אינה מספקת דיה. תפארת ישראל, גאוותה, נשחטה בידי להב אכזר, גיבוריה פגשו את סופם המר - ולתהייה אין סוף. "עצרו את הידיעה מלהתפשט בקרב הפלישתים, שכל דבר מלבד שמחה יתפשט בקרב בנותיהן." פקדתי ברוחו של הנער העמלקי. אל תופץ הידיעה בקרב הפלישתים, אחרת יגיבו כמוהו, ללא רסן, ותתעצם תחושת הניצחון השוררת בקרבם.

"הרי הגלבו, מי ייתן ולא תיהנו מטיפת מים בודדת ותיגדע צמיחת שדותיכם כחיי שאול ויהונתן, שרק הנוזל האדום יחלחל בתוכם לעד." נשאתי את איחוליי אליהם. ייחלתי בכל ליבי לקללה שתשרור על המקום, שתקולל האדמה שבה נספג דם אהובינו, מנהיגינו

ולוחמינו. הלוואי והקרקע שבה מגן שאול נגעל בדמו ונותר ללא בעליו תחוה סבל שלפחות מתקרב לרמת הכאב שחשתי במותם. שתקולל הקרקע שעליה מוטלת גופת יהונתן בבצורת קשה - שעליה, שדות תרומה לדל ולא למנה לא יצמחו. אין היא ראויה לטוב. כפי ששאול או יהונתן לא ילגמו טיפת מים נוספת בחייהם, כך גם היא. "יהונתן וקשתו לא נסוגו מקרב מעודם, ושאול וחרבו חזרו זורחים מתהילה מקרבותיהם, יהיו באשר יהיו." דאגתי להלל את שמם כלוחמים גם כעת. כלי הנשק הנאמנים, הקשת והחרב הידועות, שירתו את בעליהן עד סופם המר. "אהבת גיבורינו המאוחדים עוד שוררת ביניהם, עד לרגע זה ממש." מודעותי למצב יחסייהם לאחרונה עודדה אותי לדבר על השניים יחדיו. התפתחו סכסוכים בין שאול ויהונתן, שעניינם אני - אחד רצה במותי ואחד בחיי, אך אחדותם נותרה איתנה. יהונתן נותר בנו האהוב של שאול, יורשו, מקור גאוותו. אהבת שאול את יהונתן הייתה התגלמותה המושלמת של אהבת אב את בנו. רגש מריר-מתוק התלווה לאירוניה בדבר הדרך שבה נפלו, באותו המאבק, בלוחמם למען מטרה זהה.

"אִיךָ נָפְלוּ גִבּוֹרִים בְּתוֹךְ הַמִּלְחָמָה יְהוֹנָתָן עַל בְּמוֹתֶיךָ חָלָל. צַר לִי עָלֶיךָ אַחִי יְהוֹנָתָן נֶעְמֶתָ לִי מְאֹד נִפְלְאַתָּה אֶהְבֶּתְךָ לִי מְאֹד הֵבֵת נָשִׁים" (שמואל ב, א, כה-כו). במרוצת השנים, בטוחני כי געגועי העזים ליהונתן יהיו לחלק ממני. מיהרתי למחות דמעות נוספות שזלגו במורד לחיי. כשמו שלא ניתן לו לחינם - יהונתן - ניתן לי כמתנת שמיים. המושג "אהבה" כלל לא מכסה מחצית ממה שחלקנו בינינו. נקשרנו האחד לשני כששורשים עוד החלו להתחפר באדמה בברית הנכרתה בינינו. עלעלים הופיעו בכל חוויה משותפת שצברנו, והם נתלו מגבעול עבה וציב. הוא עטה את קוציו בראוותנות, ואלו לא חסו על המנסים לפגוע בצמח. כשבסיס הצמח הוכרז כיציב, עלי כותרתו התווספו אחד אחר השני. כל תכשיט שהתווסף לורד היה נקודת ציון חשובה בדרכו והיווה מקור לגאווה. בפרדתנו, נוסף עלה אדום אחרון לפרח, וזה נעל את ארון התכשיטים. בשיא הדרו ותפארתו, לפתע, נעקר הצמח הנדיר והמטופח משורשיו. היה זה הגנן. לא מחיתי את הדמעות הזולגות במורד פניי. אהבתי אליך, יהונתן, לאן תופנה? גיבור היית בחיידך, ומותך מות גיבורים. איך גיבור כמוך פוגש את המוות? איך אבדת לי, יהונתן? **"אִיךָ נָפְלוּ גִבּוֹרִים וַיֵּאבְדוּ כָּלִי מִלְחָמָה"** (שם, כז).

חשתי בגעגועים הנועצים בי עיניים מרחוק. הם הזדחלו אליי אט אט, מבטם לא ניתק ממני לשנייה. הבנתי כמה חסר תועלת ומיותר היה ניסיוני להודפם. נותר בינינו מרחק זעום וסוף כל סוף הסכמתי להרים את מבטי אליהם, מבט שהיה משובץ באבני נחישות וצער. הם פרשו זרועותיהם לצדדים ומשכו אותי לתוך חיבוק חם ומנחם. הם לחשו לי "משתתפים בצערך" בעוד אחיזתם בי מתהדקת. עיניי נעצמו במעין רוגע משונה. לא חשתי שלווה, אך היה בדבר משהו שהזכיר אותה לכל הפחות. "נשבעת." לחש קול בראשי. "קיים את שבועתך." הוסיף לפני שנעלם. אך כיצד? כמובן שנותרה בי אהבתי ליהונתן. זו לא תתפוגג גם לאחר מותי שלי. כל חיי לא אחדל מהתאבל על מותו, דמותו תיוותר חקוקה בזיכרוני לעד. האם די בכך כדי לקיים את הבטחתי אליו? האם אספק מנוחה לנשמתו כשתצפה בי מגן העדן? בעוד השאלות נותרות מרחפות בראשי, חלפו בו גם הרגעים יקרי הערך שחלקנו. "כמה בר חלוף הוא הזמן," נוספה לה המחשבה. אגל סורר חמק וזלג במורד לחיי. מאסתי במאבק בבכי. מבטה הדואג והאכפתי של הנפש הטהורה ביותר שהכרתי מעודי לא יביט בי

עוד, ואין כואב מכך עבורי. הבנתי במה חזיתי בדמיוני. יהונתן מעולם לא חסך בדבר בכל הנוגע למילוי חלקו בברית שלנו. הייתכן וזו צוואתו אליי? להמשיך בדרכו, לנצור את בריתנו ולמלא בה את חלקו ואת חלקי? אם רצונו בחייו היה לשמור עליה, למה שלא תלווה אותו לחיים שלאחריי? ניצוץ של אור צהבהב הבהיק באופק. נעמדתי על שתי רגליי. גופי היה חלש, אך רוח אלוהים רוממה נפשי - וידעתי שתחושה כה מובהקת של עילאיות בזמן כזה נוצרה כדי לבשר את הבאות. ידעתי את המוטל על כתפיי. ידעתי כי עתיד להירקם מארגי בנול השייך לבורא עולם, ובו יהונתן ישזור חוטי זהב ממקומו בגן העדן.

מכתב מהנערה בכתונת הפסים

דנה באסה, כיתה ט', אורט פסגות, כרמיאל

בהנחיית שרה פרדס

"וכתנת הפסים אשר עליה קרעה" (שמואל ב, יג, יט)

אבשלום,

נדמה שבלב שלי מתחוללת סערה, ואני יושבת ומחכה שהיא תחלוף. העיניים שלי כבירות ואפורות, יותר מדיי דמעות זלגו מתוכן בשנתיים האחרונות. שנתיים שבהן אני חיה באותו סיוט שממנו אני מתעוררת כל לילה, האם אתה שומע אותי זועקת לעזרה? אני מרגישה שכולם מתעלמים מהכאב שלי, ואתה?

הם ממשיכים לומר שיום אחד החיוך שלי יחזור, אולי גם האמון באנשים, אני אצחק, אתאהב ואמשיך הלאה.

הם לא יודעים שהילדה המתוקה בכתונת הפסים היא אותה ילדה שנזרקה מחדרו של אמנון שבורה לרסיסים, מחפשת את מה שאבד, מנסה למצוא מישהו שיאמר לה שיהיה בסדר.

אז בלי להסס סגרתי את עצמי בפני העולם. ומהפחד מתמר של פעם, קרעתי את הכותונת ונשבעתי להשאיר אותה מאחור, אבל היא הייתה עמוק בתוכי כמו רעל, ונשארתי באותו יום מקולל.

עכשיו אני לבד, כל מה שקרה עובר לי בראש במהירות ואני נזכרת. אני נזכרת במגע של ידיו, בדברים שלחש, בניסיון להתנגד וברגע שהבנתי שאין לי סיכוי. כל המראות מלווים אותי מהרגע שאני קמה בבוקר ועד לרגע שאני הולכת לישון.

אני נזכרת בתמימות שהייתה בפניי לפני שנכנסתי לחדרו באותו יום, כל כך מהר היא חמקה מחיי. במקומה אני אוהזת בדמות שהייתי פעם ומסרבת לעזוב. תמר הישנה מהלכת על חבל דק שמפריד בין מציאות לדמיון. כשאני צועדת עליו, אין שום דבר סביבי מלבד ערפל, ומדי פעם הפנים שלו מרחפות באוויר, ואפשר לשמוע אותו קורא לי שוב ושוב. "בואי שכבי עמי אחותי."

למה אני לא עונה לו? האם אמשיך לשתוק כמו ששתקתי אז בחדרו? האם אני רוצה את זה? אולי בכלל אני קראתי לו לבוא? לשה מולו את בצק הלביות בלי בושה, איך הוא יכול לשלוט בעצמו?

לא, אני ביקשתי שיפסיק, אני אמרתי לו לא!!! אני לא אשמה, אבל זה מה שכולם חושבים. כבר שנתיים שאני שמה לב למבטים המשפילים, לאבא ששתק אז וממשיך לשתוק עד היום. לא שכחתי איך הוא שלח אותי לשדה הקרב מבלי לדעת שלא יקבל את בתו בחזרה. תחנוני נשמעו למרחקים - והוא שתק. חזרתי פצועה והוא שתק. אפילו אתה, מכל האנשים, אמרת שעדיף לי לשתוק. אבל אני לא רוצה לשתוק יותר, אני רוצה לצרוח. לצרוח שאחי אנס אותי, לצרוח שנמאס לי לבכות, לצרוח שהסערה לא נגמרת, לצרוח שאני לא מצליחה להמשיך הלאה. איך אפשר בכלל להמשיך?

שלך, תמר

אהבתו של שמשון לדלילה - המכתב שלא נכתב

נועה גז, כיתה ז', החטיבה החדשה, יוקנעם עלית

בהנחיית חני אילוז

בדרכי אליך אכזבות היו שתיים

האחת גילתה את חידתי,

ובשנייה כמעט נלכדתי.

משראיתיך ליבי פעם בחזקה,

ידעתי מייד שאותך אני רוצה לאישה.

חשש גדול מילא אותי,

להתאכזב בשלישית לא חפצתי.

אהבתיך עד מאוד,

בטחתי בך עם סודי.

ברגע של אהבה,

כשראשי על ברכיך

לקחת את כוחי.

בגדת בי,

הקרבת אותי תמורת בצע כסף,

אלף ומאה,

האם זה שווה?

ליבי שלך, גופי שלך,

ללא מאור עיניי,

את אהבת חיי.

ולו לרגע של מגע ידייך

ולו לרגע של רוח שפתייך

שברי נפשי אתן לך,

רסיסי ליבי שלך.

ואף על פי שגזזת את שיער ראשי

גזלת את נשמת אפי,

הורדת אותי על ברכיי,

עדיין מתחנן לרוך ידייך על שערותיי,

האם ידעתי כי תמות נפשי עם פלישתים?!

אהבתך לקחה את ליבי

וגרמה לו דום,

בעקבותיה קץ חיי הגיע.

שליחותי נגדעה

ונשמתי יצאה

עזה כמוות האהבה

האם? האם?

השאל

שווה לה?!

שבוי לעד בפיתוייך, שמשון.

כבודי

ליאל נירנברג-פך, כיתה ט', אורט פסגות, כרמיאל

בהנחיית שרה פרדס

בהשראת אסתר פרק א'

משתה אתה ערכת כל טוב ושמחה

עד שהגעת וביקשת בקשה

את כבודי לא רצית, רק את גופי שכולו עירום

טובת מראה הייתי בעיניך, ולהתגאות רצית יותר מכול

הייתי לך כחפץ טוהר ליופי ולראווה

אך מעדיפה שתיקח את הכתר, כי את כבודי לעצמי אני משאירה.

מלחמת אבשלום בדוד

לוטם בללי, כיתה י', אורט אלון בן גוריון, עפולה

בהנחיית כוכבה חזן

**"וַתְּהִי שָׁם הַמִּלְחָמָה נִפְצוֹת עַל פְּנֵי כָּל הָאָרֶץ וַיָּרֶב הַיָּעַר לֵאכֹל בָּעָם מֵאֲשֶׁר
אָכְלָה הָחָרֶב בַּיּוֹם הַהוּא" (שמואל ב, יח, ח)**

פרולוג

אמנון אנס את תמר, זאת פרצה נהדרת לאבשלום, כעת הוא יכול להרוג את אמנון ולמלוך במקום אביו. לאחר גלות קצרה בגשור, אבשלום ואחיתופל מתקדמים לעבר ירושלים, נכנסים לעיר עם צבא ולוכדים את תשומת ליבו של העם ללא קרב, העם מקבל את אבשלום ורוצה שימלוך, כתוצאה מכך, נאלץ דוד לעזוב את ירושלים.

דוד ואנשיו דהרו לעבר הירדן, "חזור לירושלים ולך אל אבשלום, בטענה שאתה נאמן לכס ולא לאיש." ביקש דוד מחושי. "יעץ לו עצות אשר יכשילו אותו, קנה לנו זמן, הסב את תשומת ליבו אליך, רכוש את אמונו, ושחרר מעליו את אחיתופל." חושי קיבל על עצמו את מלאכת הריגול בגאווה.

"בוא", פונה אבשלום לאחיתופל, "אני צריך את עזרתך." לאחר שהרג את אמנון, תכנן אבשלום מהלכים שיעזרו לו לתפוס את מקום אביו, ולהסב את ליבו של העם אליו. חזהו של אחיתופל התנפח מגאווה כששמע את אבשלום מבקש את עזרתו, הוא ראה באבשלום מלך נהדר, "שכב עם פילגשי אביך, ובכך תתפוס את מקומו, תנקום בו ואז תחזיר לעצמך את גאוותך," אמר אחיתופל, אבשלום היסס, זאת הייתה עצה אכזרית ומרושעת, אך חכמה מאוד, ולבסוף הסכים.

כמו בנבואת נתן, פקד אבשלום על חייליו להביא את נשות אביו, החיילים גררו את הנשים לגג הארמון, הנשים נאבקו והתחננו שלא יעשה זאת להן, אבשלום התעלם מהיבבות ובעט בפניה של אחת הנשים, האישה השתעלה ודם ניתז על רצפת הגג, הוא החליט להתחיל איתה וכך אנס אותן אחת אחרי השנייה על גג ארמון, מול אלפי אנשי ירושלים.

אבשלום בעט בכד חרס וניפץ אותו לרסיסים. "למה דוד לא מגיב," צרח אבשלום. אחיתופל, שנטמעה בו השנאה לדוד מאז שלקח דוד את נכדתו בת שבע, אמר: "תן לי לצאת ולתפוס את דוד מייד, הצבא אומנם קטן כעת, אך זה יאפשר לנו לעשות מערך הפתעה ובכך יהיה לנו יתרון, ואתה תישאר כאן ותבסס את השלטון." אבשלום ביטל את ההצעה בתקיפות: "אתה רוצה לגרום לי לוותר על הריגת דוד! אתה רוצה את המלוכה לעצמך!

בפעם הבאה שתציע דבר שכזה אתה תגורש. פניו של אבשלום האדימו מכעס והיה אפשר להבחין בווריד בולט במצחו, אבשלום רוצה את האפשרות להרוג בעצמו את דוד.

מוקדם יותר באותו היום, הגיע חושי אל מחנה אבשלום, הוא פילס לעצמו דרך למחנה וביקש מאחד השומרים שהוצבו בפתח לקרוא לאבשלום. אבשלום הופתע לראות את חושי, כיוון שעד כה היה עם אביו, "חכה עם ההתקפה", אמר חושי, "חכה בסבלנות, עכב את המלחמה, תמתין עד שיהיה לך צבא מאורגן, ואז תתקוף." "למה שאקשיב להצעתך?" שאל אבשלום, חושי חשב לרגע ואז צץ במוחו רעיון: "אני מאמין שאתה יכול להיות מלך נהדר, ובנוסף, דוד החל לאבד את שפיותו, כולם רואים זאת, הוא מאמין שאנשים מאיימים על חייו, תן לו לאבד את סבלנותו, חכה עם ההתקפה, השארתי חייל נאמן בקרבת דוד שיגרום לו לפקפק באנשים שסביבו, ובינתיים נוכל לארגן צבא שיבטיח לנו ניצחון." חושי הניח את ידו על כתפו של אבשלום והמשיך בדבריו: "צבא קטן יכול לסכן אותך מלכי, האמן לי, חושי ירד על ברכיו והתחנן שאבשלום יאמין לו, ארשת פנים מופתעת הופיעה על פניו של אבשלום, הוא חשב על הצעת חושי והגיע להחלטה לבנות צבא מאורגן.

אבשלום זימן את אחיתופל ופקד עליו להצטרף אליו להליכה, אחיתופל נענה מייד, במהלך ההליכה אחיתופל נעלם במחשבותיו והתעורר בין רגע כאשר אבשלום אמר לו שהוא מתכוון להשתמש בעצה של חושי.

אחיתופל צעד כפוף לעבר אוהלו, מבט עגמומי בעיניו. הוא לא הצליח להירדם באותו לילה. קיבתו התהפכה והוא החל לבכות, מחשבותיו התרוצצו במוחו, הוא ידע כעת שגורלו של אבשלום נקבע ולא רצה לקחת חלק באסון הנורא, הוא הושיט את ידו לנדן שנח ליד מיטתו, שלף את החרב והתאבד בידיעה שכעת הוא לא צריך להשתתף בגורל האכזר שנקבע לאבשלום.

כאות כבוד נקבר אחיתופל בקבר אביו.

אבשלום חיכה, לא מודע לאסון הגדול שבלקידת העצה שיצאה מפי האיש שנשלח על ידי האויב.

דוד ארגן את צבאו, אימן אותו לקרב, צבא דוד כעת מיומן, פיזית ונפשית. עשרים אלף אנשים, צבא ענק, מחולק לשלושה גדודים, על כל גדוד בצבא האימתני מפקד בעל ניסיון רב במלחמה וידע באסטרטגיות, היה זה מחזה מדהים ומפחיד באותה העת - מפקדים אשר מתכננים את האסטרטגיה המושלמת לקראת המלחמה ואלפי חיילים בעלי ניסיון רב ומשמעת חזקה, ולכולם אותה מטרה - ניצחון. במחנה אבשלום, גויסו לצבא מאות נערים חסרי ניסיון, רובם ככולם פוחדים ולחוצים לקראת הקרב.

בזמן הארוחה האחרונה, שרר מתח במחנה. חייל צעיר התקרב לאוהל אבשלום, הנער היה המום, אבשלום גירד את רגלו מהלחץ ומהפחדים שבהם הוא שקע, דם נזל על הרצפה, כשראה אבשלום את הנער ואת המבט המבועת על פניו, חשף אבשלום את שיניו ושאג על

הנער: "תסתלק." הנער ברח, זיעה קרה זלגה על מצחו, הוא היה בטוח שאבשלום איבד את שפיותו.

זמן המלחמה הגיע.

מזג האוויר היה סוער, רוח חזקה נשבה, ענפי העצים התנופפו בחוזקה ועלים נדדו באוויר, לא היו ציפורים בשמיים, והעננים שינו את צבעם הנעים לצבע אפור, אשר השפיע על מזג רוחם של חיילי אבשלום. האדמה הייתה בוצית, מקשה את ההליכה. המלחמה התקיימה ביער אפרים, ונדמה כי החיות היו מוכנות לתקוף.

הגדודים של כל אחד מהצדדים התקדמו, שקט, היה אפשר לשמוע רק את צעדי ההליכה, כל חייל מתפלל בליבו לניצחון. דוד לא הצטרף לקרב, לא אפשרו לו: "אם תמות, יהיה זה כמו אלף חיילים שנהרגו, הישאר מחוץ לקרב." דוד הרגיש בבחילה שעומדת להתפרץ. "רחמו על בני, הוא עדיין נער," אמר דוד, הוא אהב את אבשלום ודאג לו.

אבשלום טעון לקרב, ספוג בשנאה כלפי אביו, הוביל את חייליו למלחמה. אחד החיילים נתקף חרדה: "זה טירוף, אנחנו נמות, אבשלום אתה חייב לעצור." אבשלום דהר על סוסו לכיוון החייל, שלף את החרב מהנדן שתלוי על מותנו של החייל הצעיר ושיסף את גרונו, היה זה מחזה מחריד, כל הנערים הסתכלו על אבשלום והחלו לרעוד, זיעה קרה זלגה על מצחם, אך אף חייל לא העז להוציא מילה.

שלושת גדודי דוד התקדמו במהירות, נחושים, צבא דוד ותיק ומנוסה. שורות רבות של חיילים וכולם נעצרו בבת אחת כאשר היה ברק בשמיים, יואב נעצר וצעק: "לא לעצור, מזג האוויר הוא לא מה שימנע מאיתנו לנצח היום." "היכוננו חיילים," קרא המפקד השני, כל גדוד התפרס על שטח נרחב מהיער ובכך כיסה צבא דוד את רוב האזור.

צבאו של אבשלום הגיע, החיילים נושמים בכבדות, לחוצים, בוהים בעיניים פתוחות במנהיגם שאיבד את שפיותו ודואגים אף יותר בגלל מזג האוויר. הנערים חסרי הניסיון הרגישו את גופם רועד למראה הצבא האיתן של דוד. "הגיע הזמן, אני רוצה את חיילי מתים, הילחמו והרגו!" צעק אבשלום, קור הרוח חזר לנערים.

הצבאות התקדמו עד שהמרחק ביניהם הצטמצם.

יואב צעק לעבר החיילים: "הקשב," החיילים נדרכו, עיניו של יואב סקרו את חיילי אבשלום, הוא חיך ואמר: "לתקוף." צבאו של אבשלום כיוון את החניתות, שלף את החרבות וסידר את המגנים כחומה זמנית על הקרקע.

אבשלום רכב על סוסו בכיוון אחר, בציפייה שימצא את אביו ויהרוג אותו.

השורות הראשונות מצבא דוד רצו, פולשות לתוך חומת המגנים של צבא אבשלום, חלק מחיילי אבשלום נדקרו בחניתות, האחרונים שלפו את החרבות ונלחמו, נופלים אל הקרקע הבוצית, גשם זלעפות שוטף את הדם מהגופות.

צבאו של דוד כיוון קשתות, "טען", צעק אחד המפקדים, "שחרר". מטר חצים עף לכיוון צבא אבשלום, הרוח מכוונת את החיצים, חיילי אבשלום התכופפו, מגנים על עצמם בעזרת מגני העץ שנותרו, רובם נשארו בחיים, ההרוגים היו אלה שרכבו על הסוסים, לא היה להם הזמן להגן על עצמם. צבא אבשלום מסתער על צבא דוד. צבא דוד צפה את זה, צבא אבשלום לא איבד את קור רוחו ומיהר לארגן שני מבנים. צבאו של דוד נעצר, וחיילים רבים מעדו, יואב החוויר ומייד התעשת: "עברו להתקפת החניתות", צעק. השמש נראתה, והגוון האפור עזב את השמיים.

גדודי דוד מסתדרים בשלושה מעגלים, בכל מעגל שתי שכבות, שכבה פנימית מכוונת חניתות ארוכות כלפי חוץ, שכבה חיצונית תוקעת את מגני הפלדה באדמה ומחזיקה חזק בצידי המגן. חיילי אבשלום המסתערים נהרגים תחת ההתקפה, הראשונים נדקרים בחניתות, והשאר פורצים למעגל והורגים חלק ממחזיקי החנית. מחזיקי המגן שלפו חרב במהירות ונלחמו בצבא אבשלום. כעת לא ידוע מי ינצח בקרב.

אבשלום דוהר בין העצים, מתכנן כיצד יהרוג את אביו, ראייתו מיטשטשת עקב הריגוש שהוא נמצא בו. הוא מאיץ בסוסו להתקדם מהר יותר, אך הוא לא שם לב לעץ האלה, שיערו נתקע בעץ, מלופף סביב הענף. כאבים איומים בקרקפת מציפים את גופו התלוי של אבשלום.

אחד הפרשים דוהר לכיוונו של יואב, הוא ראה את אבשלום תלוי על עץ האלה. "הרגת אותו?" שאל יואב, "לעולם לא", התנשף הפרש, "זאת תהיה הפרת פקודה של המלך." יואב צרח על הפרש: "איך העזת, כל עוד אבשלום לא מת הקרב לא נגמר." יואב אסף עשרה נערים וביחד הם שעטו לכיוונו של אבשלום.

חייליו של יואב ראו את אבשלום נאבק ומזיע, תלוי משערותיו על הענף. "לכוון חניתות", צרח יואב.

שלוש חניתות פגעו בגופו של אבשלום, אחת בירך, שנייה בבטן, ושלישית בליבו, אבשלום נשאר תלוי על העץ.

אבשלום מת.

"הקרב נגמר", הכריז יואב, תרועת שופר המעידה על ניצחון צבאו של דוד נשמעה בכל היער.

עבודות נבחרות

חנה - כוחה של תפילה

אושרת ברום, כיתה ז', בית חינוך מיוחד רימונים, עפולה

בהנחיית דורית עזרא

"אֵל הַנֶּעַר הַזֶּה הִתְפַּלֵּלְתִּי וַיִּתֶּן ה' לִי אֶת שְׂאֵלְתִּי אֲשֶׁר שְׂאֵלְתִּי מֵעַמּוּ"

(שמואל א, א, כז)

אין ספק כי חייה של חנה היו קשים מאוד. היא כל הזמן הייתה בודדה ובכתה. היא רצתה ילדים, היא הייתה במצוקה. היא ראתה משפחות אחרות עם ילדים והיא רצתה משפחה משלה. לאלקנה הייתה אישה נוספת בשם פנינה, והיא הקניטה אותה והציקה לה, היא מרגישה רע עם זה ואחר כך בתפילתה גם מזכירה את העונש של פנינה על כך שפגעה בה, מאישה רבת בנים היא הייתה לאומללה: **"שְׁבָעִים בָּלָחֻם נִשְׁכָּרוּ וְרַעֲבִים חָדְלוּ עַד עֲקָרָה יִלְדָּה שְׁבָעָה וְרַבַּת בָּנִים אִמְלָלָה"** (שמואל א, ב, ה).

התפילה היא אישית, וכשחנה התפללה התפילה שלה הייתה אישית, התפילה יצאה מהלב, היא נראתה ממלמלת עד כי חשבו אותה שיכורה, היא הייתה ממש בתוך הבקשה שלה. זה היה חשוב לה. כל הגוף שלה דרש את זה.

בשבילי - תפילה היא עזרה. אני מתפללת בדרך כלל כשאני צריכה או רוצה דברים. אני אומרת בתפילה שלי את הבקשות שלי. אני מאמינה במילים, ובשבילי התפילה עושה לי טוב. היא עוזרת לי להאמין שאני אצליח. אני מתפללת לבד וזה יוצא מתוך הלב, מתוכי. אני לא מרגישה שאני צריכה ללכת לבית הכנסת ולא צריכה שיעזרו לי, כי זה עושה לי טוב. אני מרגישה שאני צריכה להתפלל בגלל שזה מרגיע אותי.

אני חושבת על חנה, שהיא אישה חזקה עם רצון עז שיהיו לה ילדים ושהיא תעשה הכול כדי שזה יצליח לה - אפילו להקריב את הבן שלה.

אל הנער הזה התפללתי

שקד אדרי, כיתה ח', אורט אורן, עפולה

בהנחיית אילנית אלימלך

"אל הנער הזה התפללתי ויתן ה' לי את שאלתי אשר שאלתי מעמו"

(שמואל א, א, כז)

דמעות זלגו מעיניה

בקשות פרצו מליבה,

חרדות נטו מפניה

לדבר האל ציפתה.

מלמלה היא אל הקירות

מילותיה כשיכורה,

משפטים מתוך ליבה

מול האלוהים הגדול והנורא.

ביקשה היא ילד אחד

ילד קט מבעלה,

בן משלה

בקשתה אל האלוהים עלתה.

התמלאה שאלתה

התפוגגה צרתה,

השתפרה תחושתה

כשאלוהים בן נתנה.

הביאה היא את ילדה

לאיש זקן ואכפתי,

ובצעדה מלמלה:

"אל הנער הזה התפללתי"

מסעי מסדום

שחר שדה, כיתה ט', אורט אורן, עפולה

בהנחיית אלימלך אילנית

"וַיְהִי כְהוֹצִיאָם אֹתָם הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶט עַל נַפְשָׁךְ אֶל תְּבִיט אַחֲרֶיךָ וְאַל

תַּעֲמֹד בְּכָל הַכֶּכֶר הָהָרָה הַמֶּלֶט פֶּן תִּסָּפֶה" (בראשית יט, יז)

אני אוהבת לשמוע את רעש הטבע. רשרוש העלים, זרם הנחלים, ציוץ הציפורים, ברקע הרוח מנגנת מנגינות, ואני חושבת ומטיילת. אני מתיישבת מתחת לעצים, נותנת לשערי השחור לעוף ברוח ומדמינת שאני נסיכה של עיר רחוקה או שאני מטיילת לי באזור השבת השולט. לפעמים אני מסתכלת במאגר מים קטן בעיניי הכחולות ומדמינת שהן חלק מנהר, כל מה שחשוב זה שאני במקום רחוק. לפתע ראיתי ילד, הוא נראה בן גילי, יש לו שיער זהוב מסולסל שמסתיר את עיניו החומות ירוקות. הוא נעמד לפניי בלחיים סמוקות ושאל אותי מה אני עושה כאן. השבתי לו: "אני סתם יושבת פה ונותנת למחשבותיי לנדוד, אני אוהבת את המשפחה שלי, למרות שלפעמים הם קצת מרושעים. והאזור שבו אני גרה - הוא יכול להיות קצת עמוס לפעמים, אני גרה בסדום, אין שם הרבה עצים או טבע, העובדה שמצאתי את נווה המדבר הזה מפתיעה ממש. אבל ללא תלונות"

"את מסדום?!" הילד הופתע, "אימא אמרה לי שאין בסדום עוד אנשים נחמדים. גם אני ממש, קוראים לי הרן, " הוא אמר.

"טוב, אין פה ממש אנשים נחמדים אבל אני מנסה להיות נחמדה למי שאני פוגשת, " השבתי לו.

"בת כמה את? אני בן 13" "גם אני, " השבתי. "ומי ההורים שלך?" המשיך לתחקר, "מרים אימי ואבי הראל בן ישמעאל". "אבי הוא לוט, " אמר לי הילד. ההרתי לעצמי: לוט, שמעתי עליו... אבא שלי לא אוהב אותו במיוחד, הוא חשב שהוא רגיש וחלש מדיי בשביל סדום. הוא גם אמר שהוא אף פעם לא משתתף בטקסים. "שמעתי על אביך, אני חייבת כבר ללכת, אימא שלי רצתה שאחזור לעזור לה. מחר באותו מקום בזריחה?" הילד הנהן, וכאשר קמתי והתחלתי להתרחק עצר אותי ושאל: "מהו שמך?" חייכתי כאשר אמרתי: "אני נריה, " ולאחר מכן הלכתי לכיוון ביתי.

שבע שנים חלפו ושמעתי דפיקה על דלתי. ברגע שפתחתי ראיתי את הרן עם תיק על גבו. הוא נראה נסער, נכנס לביתנו כמוכה ברק, התפרץ לחדרי ולקח את התיק ראשון שראה. צריך לארוז מהר. "למה?" שאלתי אותו, "אין זמן להסברים, חייבים לזוז, תמהרי!" לא הבנתי מה הוא רוצה. רגשות ומחשבות רצו בראשי ובדמיוני ניסיתי לנחש לאן הולכים. לקחתי כמה דברים מהארון ושמתי בתיקי. משהו בליבי אמר לי שעליי לסמוך על אהובי. הרן לקח את ידי וגרר אותי אל מחוץ לביתי. בחוץ היה חשוך, אבל הכוכבים האירו מספיק כדי שנראה לאן אנחנו הולכים. לפתע הבנתי שלא אמרתי דבר למשפחתי. "אין זמן, בואי, "

הוא האיץ בי. הגענו לכניסה הראשית של העיר, שם כבר הייתה כל משפחתו. "שלום," אמרתי למשפחתו. כולם חייכו אליי בלחץ בלי לומר מילה. אני לא יודעת מה הולך כאן. מחשבות ממשיות לרוץ בראשי: מה קורה כאן? אנחנו עוזבים? ומה יהיה עם משפחתי? "בואו, אנחנו צריכים לעזוב, ואל תשכחו אסור, אסור להסתכל לאחור!" ציווה לוט על כולנו והתחיל ללכת ליציאה מסדום. לפתע נשמעו רעשים חזקים והחלו צרחות. רציתי להסתכל אחורה, אבל הרן אחז בראשי ולא נתן לי להסתכל. "לא," הוא אמר, ואני הנהנתי מבוהלת. המשכנו ללכת כולנו, ולפתע אימו של הרן הסתכלה לאחור וקפאה במקום. זה נראה כאילו הייתה לאבן. כאשר הסתכלתי על הרן, ראיתי דמעות בעיניו. קירבתי את ידי לשלו עד שידינו נגעו. הוא הסתכל עליי מלמעלה במבט עצוב, ואני החזקתי את ידו חזק והסתכלתי לתוך עיניו תוך כדי הליכה, וכך המשכנו בדרכנו.

למוחרת הסתכלנו על העיר ממעלה ההר, ורגשותיי הציפו אותי כשראינו את המראה הנורא. הכול נחרב, העיר עולה בעשן, נראה שנפש חיה לא נשארה שם. מחשבותיי היו נתונות למשפחה שלי שלא שרדה. לא הספקתי לומר להם כלום! הרן, שהיה על ידי, חיבק אותי ושאל: "מה קרה?" "המשפחה שלי, לא הספקתי אפילו להגיד להם שלום או להיפרד." הוא המשיך לחבק אותי, ואני נתתי לו מכה חלשה וקטנה על זרועו. הוא נשך את שפתו ורק המשיך לחבק אותי חיבוק ארוך, חיבוק שהרגיע אותי כאשר הרגשתי את חום גופו, והמשכנו ללכת בדרך. "גם אני כואב את מות אימי ואחי, לפחות אבי ואחיותיי כאן איתנו," אמר לי. "אבי אומר שה' יוביל אותנו למקום טוב ואין מה לדאוג." בליבי קיוויתי שכך יהיה. "איך את מחזיקה?" הרן שאל וקטע את מחשבותיי, "אני אהיה בסדר, אני מתעגעת למשפחתי, אבל אני שמחה שלקחתם אותי אתכם." השבתי לו וראיתי חיוך מתפשט על פניו. "לא הייתי רוצה לדמיין את חיי בלעדייך. את חשובה לי, הוא ענה. לפתע הרגשתי פרפרים בבטני ונשכתי את שפתי. שמתי את ראשי על כתפו והמשכנו ללכת. לפתע נשמע רעש חזק ואבן נזרקה לעברנו מכיוון השיחים. הבחנתי בכמה אנשים שפניהם מכוסות במטפחות. הם התקרבו אלינו. ליבי דפק במהירות, ניסיתי לרוץ משם, אבל לא הייתי מספיק מהירה. הם תפסו אותי. מסתבר שגם את הרן הם תפסו. שאר משפחתו חמקו. האנשים החלו לחטט בתיקינו ולקחו כל דבר בעל ערך. כל כך התעצבנתי, הרגשתי את דמי מתחמם. התכופפתי והנחתי את ידי על כמה אבנים שהיו למרגלותיי ואז אזרתי אומץ והתחלתי להשליך אבנים על האנשים. הם נבהלו והחלו לברוח מאיתנו. לקחתי את ידו של הרן והתחלנו לרוץ לכיוון הנגדי. התרחקנו מהשודדים וממולנו חבורת אנשים. כמעט התנגשנו בהם, הם הסתובבו אלינו, פרצופיהם היו מכוסים ובהלה הכתה בי. הכול נעשה שחור. לפתע התעוררתי בחדר חשוך. לא יכולתי לראות כלום, גיששתי במרחב וחיפשתי את הרן. כאשר מצאתי אותו, נחרדתי לגלות כי הוא קר. ניסיתי לחפש דופק אבל לא מצאתי כלום. ברגע זה הבנתי כי אהובי מוטל מת. כאב חזק הכה בליבי. חיי קרסו ברגע. נשארתי לבד בעולם. התמוטטתי על הרצפה, עצמתי את עיניי ונתתי למחשבותיי לרוץ. חלומותיי טובעים והדברים הטובים בחיי נשארים מאחור, נסחפים רחוק. לא יכולתי לחשוב או לזוז, אני לא האדם הכי טהור, אני מאמינה כי יש בי עקרונות וערכים, אבל בסופו של דבר חשבתי רק על עצמי. כעת אני צריכה להמשיך. אני מנסה, אבל אני כל כך קטנה, והעולם הזה כל כך גדול, והוא ממשיך להתקיל אותי. נפלתי ואני לא יודעת איך

לקום. אני חייבת לפחות לנסות. פתחתי את עיניי וחיפשתי דרך יציאה. הגישושים באפלה נראו כנצח. לבסוף מצאתי מעבר, נכנסתי לתוכו והתחלתי לזחול. המעבר הצטמצם ככל שהתקדמתי. הרגשתי כאב בכל מיני מקומות בגופי ועיניי החלו צורבות. לפתע ראיתי קרן אור. התקדמתי הכי מהר שיכולתי לכיוון האור.

כשהגעתי ליציאה, דחפתי את עצמי קדימה במעט הכוח שנשאר בי. התגלגלתי על החול בחוץ, הרמתי את עיניי והסתכלתי לשמיים. קמתי על רגליי והתחלתי ללכת. אינני יודעת לאן פניי מועדות או אילו אתגרים חדשים ה' יפיל עליי, אבל אני יודעת שעם כוח הרצון שלי ומעט תושייה אוכל להתגבר על הכול.

מונולוג של התפכחות

צליל גבריאל, כיתה ח', החטיבה החדשה, יוקנעם עלית

בהנחיית חני אילוז

"וּתְפַחְחָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וַיִּדְעוּ כִּי עִרְמָם הֵם" (בראשית ג, ז)

ערב סגרירי, בעודי יושבת בחדרי,

מביטה אל עמקי ליבי

ולירח שהציץ מן החלון בשמיים

ולכל הטוב שסביבי...

תוהה ותוהה

וחושבת מדוע? ולמה?

למה לקום מחר ליום חדש?

והאם אפגוש או ייקרה בפניי דבר חדש? ומה יש כבר לעולם לחדש לי?

הרי כולנו מושבתים לשגרה הזאת, לרגיל והידוע

מבלי יותר מדיי חידושים או הפתעות.

למה אנחנו עבדים של הזמן?

רודפים אחריו בלי סוף, בלי הכרה, העיקר להספיק, לעשות.

חזרתי אחורה, להתחלה, לבריאה, לאדם וחווה.

ותאכל חווה מעץ הדעת האסור.

אני רואה את עץ הדעת כאסור מעצם היותו עץ הדעת

לפעמים יותר מדיי ידע גורם לנו דברים נוראיים, אבל למה בעצם?

פעם שאלתי את אימא מתי ולמה נברא העולם.

היא אמרה לי שהקדוש ברוך הוא לא רוצה שנשאל.

הוא רוצה שנאמין בו, אמונה שלמה, וננסמוך עליו שהוא ברא את העולם,

כך שיהיה הכי טוב לאדם וככה הוא גם רוצה שנסמוך על אנשים ועל עצמנו,

כי אנחנו עצמנו, זה מה שברא ה', ואם לא נסמוך על אנשים שהם מה שה' ברא,

זה כאילו אנחנו לא נסמוך עליו באמונה שלמה.

"כִּי יִדַּע אֱלֹהִים כִּי בְיוֹם אֲכָלְכֶם מִמֶּנּוּ וַנִּפְקְחוּ עֵינֵיכֶם וְהִיִּיתֶם כְּאֱלֹהִים יִדְעִי טוֹב וְרָע" (שם,

ה)

מה שמבדיל אותנו, בני האדם, מהחיות זה שאנחנו חכמים יותר.

אני לא חושבת שכך ה' ברא אותנו,

אני חושבת שלולא חווה אכלה מהפרי,

כנראה היינו פחות חכמים, פחות מודעים למה שקורה סביב, אפילו אדישים,

ואולי, אולי הקב"ה לא רצה שחווה שתאכל מהפרי, שלנו, בני האדם,

לא תהיה את היכולת להיות חכמים יותר מבורא עולם.

עם הזמן הבנתי שה' מעמיד אותנו בכל מיני דברים ומבחנים,

רק כי הוא בטוח שלעמוד בהם אנחנו מסוגלים ואין דבר שאנחנו לא יכולים לעמוד בו, אין דבר שאין לנו עליו שליטה מלבד הסוף, מלבד המוות, אז אם אנחנו באמת מסוגלים לעמוד בכל דבר שיעמידו בפנינו, למה חווה לא הייתה מספיק מאופקת, ואיתה גם אדם, אולי כי עץ הדעת הוא גם זה שמפריד בין החיים והמוות, אבל אם חווה ואדם לא היו אוכלים מהתפוח, כנראה שהיינו חיים חיי נצח, לא היה את הדבר הזה שנקרא סוף, ואז גם לא היה משמעות לזמן.

"וַתִּפְקְחָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וַיֵּדְעוּ כִּי עֵרְמָם הֵם וַיִּתְּפְרוּ עָלֶיהָ וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגֹרֹת" (שם, ז)
אז חשבתי, חשבתי שוב, אם חווה לא הייתה אוכלת מהפרי הזה, האסור, מה היה המשמעות של ערומים?

כי אז היו שתי משמעויות לערומים, ערומים מבגדים ומלאים בבושה, או ערומים מהחסד, מפרים הבטחה. והיום, אתה יכול להיות ערום מבגדים שזה נחשב בושה, או ערום ממסכות, נקי, שזאת נקראת גבורה.

אז אם חווה לא הייתה אוכלת מהפרי, אם היא לא הייתה מתפתה, הכול היה טוב יותר, האנושות כולה, אנשים היו ערומים אבל לא מבגדים, טוב, אולי גם, אבל בעיקר ממסכות ומשקרים, מסכות שעשויות מכל מיני תאוות ויצרים שלא הצלחנו לכבוש.

"וַיִּשְׁמְעוּ אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהִים מִתְּהִלָּה בְּגֵן לְרוּחַ הַיּוֹם וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי ה' אֱלֹהִים בְּתוֹךְ עֵץ הַגֵּן" (שם, ח)

כשאדם וחווה גילו כי הם ערומים, הם התחבאו, מאלוהים, עד כה הכול היה בסדר, הם סמכו עליו, האמינו בו, ברגע שהבינו שהם עשו משהו אסור ולא בסדר, הם הסתתרו ופחדו. הסיפור כל כך משליך על המציאות שלנו, היום, אנחנו יודעים ומפחדים ממשהו, אבל איכשהו פחד הוא כמו סקרנות, אנחנו באיזה מקום משתוקקים לו, לגלות אותו, להתמודד מולו, התמודדות של פחד היא לעשות אותו, זה יראה לך שאין שום דבר שאתה לא יכול לעבור אותו, התמודדות עם סקרנות, זאת שליטה על היצרים, ההבנה שההשתוקקות הסתמית הזאת, מובילה למקומות אסורים.

ולמרות כל ההשלכות של סיפור עץ הדעת טוב ורע, אנחנו צריכים ללמוד כדי שנוכל להפוך את המציאות שלנו ליותר טובה. כשהסקרנות מתעקשת לשאוב אותך למקום הזה, אתה תימנע, כי אתה יודע שלספק את הסקרנות לוקח בדיוק שנייה, שאחרי השנייה, אתה יכול להיות מלא כולך בחרטה ואדם מאושר יודע שאושר אמיתי נשאר איתו למשך זמן, הוא לא נמדד לפי אותה שנייה שאיבדת את עצמך ולא ידעת לאן.

"אֶל־הָאִשָּׁה אָמַר ה'רְבֵּה אֲרֻבָּה עֲצָבוֹנֶךָ וְהִרְגֵּךְ בְּעֶצֶב תֵּלְדִי בָנִים וְאֶל־אִישׁךָ תְּשִׁיקְתִּי וְהוּא יִמְשָׁל־בְּךָ" (שם, טז)

"בְּזַעַת אַפֶּיךָ תֹּאכַל לֶחֶם עַד שׁוֹבֶךָ אֶל־הָאֲדָמָה כִּי מִמֶּנָּה לָקַחְתָּ כִּי־עָפָר אֶתָּה וְאֶל־עָפָר תָּשׁוּב" (שם, יט)

באיזשהו מקום אני שמחה שזה קרה, אנשים היום יודעים שצריך לעבוד קשה בשביל להשיג מטרות, אושר והצלחה לא הולכים ברגל, וסביב יש הרבה כישלונות, עכשיו אני לא תוהה, אני כבר יודעת אנחנו אלו שבחרנו לקחת את החיים שלנו כמובן מאליו, אנחנו אלו שתמיד מחפשים עוד ריגושים ואנחנו צריכים לקום כל בוקר מחדש ולהוקיר תודה על מה שיש לנו, על מה שה' ברא עבורנו, לחייך ולהיות מאושר כל עוד אני כאן, חי וקיים. אנחנו צריכים לחיות עבורנו, לשאוב כוחות למצוא את הטוב כי הוא כאן ולהעביר אותו לאחרים מתוך מה שלמדנו על בשרנו. העולם, העולם הוא לא טוב יותר או טוב פחות, הוא ככה, ואנחנו אלו שנחליט איך אנחנו בוחרים אותו לראות.

ספר מחוז חיפה

חברי ועדת השיפוט מחוז חיפה
עינב יניב שוורץ, מנהלת חברה ונוער מחוז חיפה
בטי דנון, מנהלת מה"ד חיפה
אנה ברזני, סגנית מנהלת מרכז הדרכה מחוז חיפה
זיוה ברוך, מדריכה מינהל חברה ונוער
תמר פורת, מדריכה ארצית לתנ"ך
יהודית שכטר, מדריכה מחוזית לעברית
רכזת התוכנית במחוז: אנה ברזני, סגנית מה"ד חיפה

תוכן עניינים

מקום ראשון - מצטיין ארצי

מישהו קצת אחר / רוני חבוניק.....

עבודות מצטיינות

מגורשת! מגורשת! מגורשת! / נעם אלקסלסי.....

מכתב של הגר לאברהם / איתי דוידוביץ.....

מנקודת מבט של מלח בספינה / אבירן כהן.....

עבודות נבחרות

עוד ארבעים יום ונינווה נהפכת / דרור הילמן.....

סערה בלב ים / עמית נאדם.....

הצורך באדם / אופיר מזרחי.....

מה עובר על קין / אור חורש.....

יוסף ואחיו / ורד אבו ראידי.....

אבא אם הייתי... / חיים גולדנברג.....

רגעים אחרונים / יעל שרי.....

סיפורו של קין, בנם של אדם וחוה / מילי סומוביק.....

ושתי המלכה / מיתר בוסיאן.....

האוהל - יעל וסיסרא / עמית פיטלוביץ.....

יומן חייה של רחל / נויה אלטרזון.....

שיר אדם וחוה / נועה ולפר.....

הגר / רון גלפן.....

בריאת עולמי / הראל לובוביץ.....

הבל הבלים / רומי גורי.....

ברכת מנהל מחוז חיפה

לקרוא וללמוד תנ"ך זה גם לקרוא ספר היסטוריה, ספר מוסר, ספר רוח ותרבות. הישרדותם של העם היהודי, של הדת היהודית ושל הלשון העברית נובעת מייחודו של התנ"ך.

אני מברך על כל עיסוק בספר התנ"ך ובמיוחד על תוכנית זו, "תורה נביאים וכתבים", המעניקה חופש יצירתי וחופש לפרשנות אישית ומקורית של כל תלמיד ותלמיד על סיפורי התנ"ך. בנוסף לכך, התוכנית מאפשרת לתלמידים לשכלל את יכולת ההבעה ואת השימוש בשפה, את יכולת החשיבה ואת היצירתיות.

תוכנית זו היא חלק ממגוון פעילויות חינוכיות ערכיות המתקיימות במערכת החינוך והיא מאפשרת לתלמידים למצוא את הרלוונטיות של התנ"ך לחייהם ובכך להעמיק את הלמידה של ספר הספרים בדרך חווייתית ומשמעותית.

חוברת זו מציגה את התוצרים של תלמידי מחוז חיפה אשר נענו לאתגר הלימודי והחווייתיים.

במחוז חיפה, קיימנו תהליך ארוך ומשמעותי עד אשר בחרנו את העבודות הזוכות. ועדה מחוזית, בהובלת מנהלת מינהל חברה ונוער, בחנה את תוצרי הכתיבה של כלל התלמידים ובחרה מתוכם את היצירות המופיעות בחוברת זו. תודתי לוועדה, למנהלי בתי הספר ולצוותי ההוראה ואחרונים חביבים - לכם תלמידים ותלמידות יקרים אשר בחרתם להשתתף בתוכנית זו. אני מאחל איחולי הצלחה לתלמידים הזוכים.

בברכה,

ד"ר סער הראל

מנהל מחוז חיפה

עבודה מצטיינת ארצית

מישהו קצת אחר

רוני חבויניק, כיתה י', המשותף חוף כרמל

בהנחיית הגר אלון

קין שלי הוא רגיש ושקט, אבל השקט שלו זה הרעש הכי חזק בעולם. יש לו מין שקט פנימי כזה, הוא לא מדבר, הוא לא מביע. הוא לא קין רגיל, לא כמו שכולם מדמיינים אותו: הרוצח הראשון בהיסטוריה. קין שאני מכירה הוא אחר. קין לא הכי טוב בדברים שכולם עושים, בואו נגיד שקין של 2019 הוא לא הילד עם הכי הרבה חברים, לא התלמיד הכי טוב בלימודים. הוא לא מצליח להתרכז, והמסגרת הזאת פשוט לא מתאימה לו. אבל כשהוא רוצה משהו הוא משיג אותו, בכל דבר שהוא ניסה בחיים הוא הצליח.

קין שלי כחול. שקט ועוצמתי כמו הים. אבל מצד שני הוא גם צהוב, הוא שמח, הוא אוהב, הוא מתחשב. הוא בא מבית טוב - הורים תומכים, אחים אוהבים - אבל הכול פשוט מושלם לו מדי. וכשהוא מתעצבן, הוא כבר לא קין שאני מכירה, לא קין הכחול הרגיש או הצהוב השמח, בשנייה הוא נהיה שחור. והשנייה הזו היא השנייה הכי נוראה שיש.

הבל שלי הוא חדור מטרה. שואף להיות הכי טוב בכל דבר. פרפקציוניסט. כשהוא לא מצליח הוא עצוב, אבל הוא לומד מזה ומנסה שוב ושוב, לא מתייאש ולא מוותר לעולם! ההבל של 2019 אוהב ללמוד, הוא גם די טוב בזה. לפעמים יש לו ימים שהוא כועס, מאוכזב או מפוחד, ובימים האלה כשעולים לו כל הרגשות השליליים, הוא לא מוציא את זה החוצה. הוא לא כמו שאר האנשים. את רגשותיו הוא שומר לעצמו כי הם אך ורק שלו, הוא לא יודע כיצד להתמודד עם הרגשות שמציפים אותו אז הוא שותק, הוא לא אומר מילה, והשקט הזה כל כך חזק, כמו השקט של קין. אבל יש משהו אחר בשקט של הבל שהוא שונה לגמרי מהשקט של קין. השקט של הבל מסמל את הכעס, את העצב ואת החולשות. לעומת זאת, השקט של קין מסמל את הרוגע, את השלווה הפנימית ואת האהבה.

ההבל שלי הוא ירוק. הוא לא יודע להביע אהבה. הוא יכול להיות רגוע ולנוע ברוח כמו הדשא. גם כשהוא מתעצבן, הוא נשאר ירוק. הוא עוקצני ומגרד, אבל השקט שלו מרגיע אתכם, ולמרות העוקצנות הזו לא תעזבו אותו, משהו בו ימשוך אתכם חזרה, כמו מגנט.

אם הייתי בונה ריקוד על קין, הריקוד היה שקט מאוד, התנועות היו קטנות מאוד, הוא לא היה מושך את העין, אבל אז בשנייה אחת פתאום הכול היה מתפרץ. קפיצות, נפילות, סיבובים, ריצות, תנועות ענקיות מאיימות וחסרות שליטה. הקהל היה מרגיש מאוים ומפוחד כל כך, אך למרות הכול ירותק ולא יוכל להוריד מהרקדן את העיניים.

אם הייתי בונה ריקוד על הבל, הריקוד היה גם שקט, אבל שקט אחר. התנועות לא היו גדולות במיוחד, אבל השקט היה מצמרר כאילו יש שד שרוצה לפרוץ החוצה אך משהו עוצר

אותו. יהיו סיבובים קטנים, אולי מדי פעם קפיצות, אך הכול יהיה בשליטה, רק שלא יחשוף את נקודות התורפה שלו.

אני רוני חבויניק, ויש בי גם את הקין שלי וגם את ההבל שלי. כשאני אכעס, לא יוכלו לראות את זה עליי, זה יישאר עמוק בפנים אצלי בלב, רק שלא יראו את נקודות התורפה שלי. ויש גם את הקין שביי שלא מראה הרבה אהבה או חיבה, אך בכל זאת, האנשים החשובים לי יודעים כמה אני אוהבת אותם ולא אתן לאף אחד לפגוע בהם.

כמה טוב שאפשר לצייר, לרקוד ולהביע הכול, כי בלי כל זה אני לא יודעת איך הייתי יכולה לעבור תקופות קשות, או אפילו את הדבר הכי קטן בעולם. כי הדרך שלי להביע רגשות היא לא כמו אצל כולם, או לפחות לא כמו אצל מרבית האנשים. אני מביעה רגשות דרך האומנות והריקוד, וזה מה שעושה אותי למי שאני.

עבודות מצטיינות

מגורשת! מגורשת! מגורשת!

נעם אלקסלסי, כיתה י', תיכון חוגים, חיפה

בהנחיית אביתר גוזנר

"וַתֵּקַח מִפְּרִי וְתֹאכַל וַתֵּתֶן גַּם לְאִשָּׁה עִמָּה וַיֹּאכְל" (בראשית ג, ו)

שלום לכם קוראים נכבדים, שוכני העולם! ראשית אציג את עצמי: שמי חווה, ולמי שאינו מכיר או זוכר, אז כן, אני היא האישה הראשונה שנבראה מצלעו של אדם. אתם בטח תוהים מדוע אני כותבת אליכם ומדוע דווקא בעת הזו.

אני נמצאת שם למעלה, במרומים, צופה עליכם, חווה איתכם את הקשיים ואת השמחות, את הכישלונות ואת ההצלחות, ומרגישה שאני חייבת לכל אחד ואחת מכם הסברים. במיוחד לאותם אנשים שסובלים רעב ומחסור, לאותם אנשים שעובדים קשה אל תוך הלילה, שלא מספיקים לראות את משפחתם ושבקושי מצליחים "לגמור את החודש" בשל השכר הדל. וגם לכן, הנשים ההרות, שסובלות מצירי לידה עזים במיוחד ושחשות כאבים וייסורים במהלך ההיריון ובלידה. לכולכם אני חייבת התנצלות, זה לא באשמתכם, זו אני האשמה! ברשותכם, אבקש סליחה ואספר לכם את הסיפור, מאיפה הכול התחיל, איך הכול קרה, ולבסוף אתם אלו שתשפטו לנוכח הסיפור והתוצאה.

ראשית, אתאר את גן עדן, מקום מגורינו הראשון של אדם ושלי. הגן היה מופלא, עשיר בכל טוב. בכל מקום גדלו עצים מגוונים ונאים, פרחים ריחניים עיטרו את הגן והפיצו בושם משכר חושים, ציפורים ופרפרים התעופפו, ומזג האוויר היה נהדר. בגן עבר נהר גדול שהתפצל לארבעה ראשים, ומימיו הזורמים השמיעו קולות ערבים לאוזן, שהשתלבו בהרמוניה מושלמת עם ציוץ הציפורים ועם משק כנפי הפרפרים. עכשיו אתם בטח שואלים את עצמכם איך ולמה עוזבים מקום מושלם שכזה? מייד תבינו.

כמו שאתם יודעים, אדם נברא לפניי, ואחרי בריאתו הוצב בגן עדן. אלוהים - בתמורה לכל הטוב שסיפק לו בגן - הטיל עליו שני תפקידים, מעין שכר דירה. התפקיד הראשון היה לעבוד את הגן והשני לשמור עליו. בתמורה, אדם היה יכול לאכול מכל פירות הגן מלבד מפירות עץ הדעת שהיה נטוע במרכז הגן, לצד עץ החיים. אלוהים הזהיר את אדם בצורה ברורה וחד משמעית שאם יאכל מהם מות יומת. אני, שנבראתי קצת אחרי אדם, זוכרת שאחד הדברים הראשונים שאדם אמר לי, בצורה מפורשת ובמבט של תקיפות ושל פחד, היה איסור האכילה מהפרי.

וכך הסתובבנו לנו עירומים בגן עדן, לא חושבים, לא מודאגים, כל מה שהיינו צריכים סופק לנו בשפע, ואם לומר את האמת, חוץ מהיכולת לתקשר בינינו בדיבור, היינו כשאר בעלי

החיים - בלי שכל, בלי מחשבה ובלי יכולת להבחין בין טוב לרע. עד שיום בהיר אחד, כבכל צוהריים, שכב לו אדם לנוח תחת אחד העצים, ואני טיילתי לתומי בגן. לפתע, נתקלתי בעץ שמשך את תשומת ליבי. העץ היה גדול ויפה, ועל ענפיו היו תלויים פירות עסיסיים. תחילה, הושטתי את ידי לקטוף את אחד הפירות ולאכול אותו, אך מייד נזכרתי בדברי אדם שאמר שה' הנחה אותו מפורשות שמכל עצי הגן האכילה מותרת, ורק פרי עץ הדעת אסור למאכל. למרות שעדיין לא בורכתי בשכל ובדעת, ידעתי שאסור לעבור על דברי ה', אחרת נענש במוות.

בעודני עומדת מול העץ, נשמע קול רשרוש מהשיחים. הסטתי את מבטי לכיוון הרחש והינה הנחש הזדוני עומד מולי. היו לו שתי רגליים, עיניים שמשדרות ערמומיות, לשון דקה ושסועה ועור גופו היה חלק ועליו נקודות קטנות. הנחש פנה אליי בקולו החלקלק: "שלום לחווה היפה!" כמובן שמטעמי נימוס השבתי לו באמירת שלום קרירה, מה שלא מנע ממנו לפתוח עימי בשיחה. הנחש שאל אותי: "מדוע את עומדת ליד עץ נחמד זה ולא טועמת מפירותיו הנפלאים?" כאילו קרא את מחשבותיי. על אף שהרצון לטעום מפירותיו של עץ זה היה עז, עניתי לנחש כדברי אדם: "ה' אמר שמכל עצי הגן האכילה מותרת, אך רק פרי עץ הדעת אסור למאכל." הוספתי ואמרתי שגם יש איסור לגעת בפירותיו של העץ. הנחש צחק למשמע דבריי ואמר שזה עץ כמו שאר העצים בגן, "לא יקרה כלום אם תאכלי מפירותיו." עוד לא סיים את דבריו וכבר דחף אותי לכיוון העץ. ענפי העץ התנועעו בחוזקה, ופרי נפל ממנו והתגלגל לעבר רגליי. הנחש הגיש לי את הפרי ואמר: "אל תחששי, אכלי פרי זה, לא יאונה לך מאום," והוסיף: "ה' אסר על אכילתו, כי יודע הוא שאם תאכלו ממנו תהיו חכמים כמוהו. לא תרצי להיות חכמה כמו ה'?"

דברי הנחש רק הגבירו את סקרנותי ואת תאוותי לאכול מפרי זה. מצד אחד, הבנתי שעומדת בפניי הזדמנות יוצאת דופן, סוף סוף, אגלה יוזמה, אוכל מפרי עץ הדעת ואצא מאזור הנוחות שלי. זה התחבר לי עם הרגשת השעמום שפקדה אותי בזמן האחרון, הרגשתי שנמאס לי כבר להיות כמו בובה על חוטים, חסרת דעת ואינטליגנציה שרק עושה מה שאומרים לה. הייתה בי תחושה שלמרות הסיכון להיענש, חיים כואבים בעלי דעת וסקרנות ללמידה ולהעצמה אישית עדיפים על חיים משעממים ללא דעת בגן עדן המופלא והמלא כל טוב. חוץ מזה, חשבתי לעצמי, אם ה' לא רצה שנטעם מהפרי, מדוע ברא אותו מלכתחילה, נתן לו מראה מגרה, ונטע אותו במרכז הגן, במקום הבולט ביותר?! אולי מראש תכנן שכאשר נתבגר קצת, נהיה בשלים לרכישת דעת ולקבלת עצמאות? מצד אחר, בעצם אכילת הפרי נטלתי סיכון עצום. ה' היה יכול להרוג אותי כעונש על המעשה, וכך גם לא הייתי חיה בגן עדן וגם לא מקבלת את הדעת שכל כך חשקתי בה. בנוסף, זה לא שהיה לי רע בגן עדן, כפי שצינתי כבר, הוא היה מושלם.

בסופו של דבר, הרצון לריגוש, לדעת ולעצמאות גברו עליי והיו הקלף המנצח בהתלבטות. הם גרמו לי לרצות לאכול מהפרי ולקבל את מתנותיו על אף הפחד והסיכון. ברגע זה כבר הפסקתי לחשוב על העונשים העתידיים לבוא ופשוט נגסתי בפרי. הוא היה מתוק ועסיסי, נפלא! הנחש הסתכל עליי וצחק כהרגלו את צחוקו הזדוני.

לאחר ההתרגשות ותחושת העונג שהציפו אותי, התפכחתי. עם ההתפכחות החלו לעלות אצלי המחשבה וההתלבטות האם להישאר לבד בסיפור הזה או לתת לאדם ליהנות גם מהפרי. אני יודעת שהדעה הרווחת היא שנתתי לאדם לאכול מהפרי כדי שלא איענש לבד, כדי שה' יעניש את שנינו יחד, אך ההתלבטות שלי הייתה שונה. מצד אחד, אני נותנת לאדם לטעום מהפרי ומסתכנת בכך שאם ה' יעניש עונש מוות את שנינו זה יוביל לסוף האנושות. מצד אחר, רציתי לגלות אחריות ולהוביל את האנושות גם בדורות הבאים, להיות עצמאית, מפותחת, בעלת דעת, סקרנות ואינטליגנציה, ודבר זה היה אפשרי רק על ידי כך שאתן גם לאדם לטעום מהפרי ובשותפות שוויונית נצעד לעבר המטרה. בסופו של דבר, החלטתי שבמקרה זה המטרה מקדשת את האמצעים ואתן לאדם לטעום מהפרי. ואם תחשבו על ההחלטה, תסכימו איתי שלמרות שמאשימים אותי שהובלתי את אדם לדבר עבירה, ההיפך הוא הנכון. נתתי לאדם לטעום מהפרי ובכך הוכחתי שהאדם הוא יצור שיתופי ולא בודד שחושב רק על טובתו האישית.

כאשר הגעתי אל אדם כשידי מחזיקה את הפרי האסור, אדם הפתיע אותי. בלי הרבה התלבטויות, הוא פשוט נגס מהפרי. לא הייתי צריכה לפתוח במסכת השכנועים שהכינוי מראש. כנראה ששם לב לשינוי שחוויתי - הייתי כבר הרבה יותר חכמה, מעין גרסה משופרת של עצמי - והבין שהוא רוצה גם כן לחוות את השינוי ושהוא יכול לעשות זאת רק על ידי אכילה מהפרי.

לאחר שגם אדם נהנה מטעם הפרי וממתנותיו, שמנו שנינו לב לכך שאנו עירומים, לא נתנו למבוכה להשתלט עלינו ומייד מצאנו פתרון יצירתי. קטפנו עלים מעץ התאנה, תפרנו לנו אותם לחגורות.

אבל ה', כמו ה', רואה, שומע ויודע הכול. לא עבר זמן מה, והתחילה סופה גדולה בגן - ברקים ברקו, רעמים רעמו וכל העצים בגן התנענעו ופירותיהם וענפיהם נפלו מהם אל הקרקע. אדם ואני ידענו שזו לא סתם סופה ושתגובתו של אלוהים לחטא שחטאנו לא איחרה להגיע. מיהרנו להתחבא בין עצי הגן, מוזר שלמרות הדעת שרכשנו חשבנו שנצליח.

מובן שה' ידע איפה אנחנו מסתתרים וקרא לאדם. לדעתי, כששאל "איפה אתה אדם?" בעצם רצה לתת לנו הזדמנות להודות על החטא, אך אדם, שפתאום נפל לו האסימון והוא הפנים את גודל המעשה, הוסיף חטא על פשע ושיקר שהוא מסתתר בגלל שהוא עירום. על זה נהוג לומר "על ראש הגנב בוער הכובע", הרי אם לא היה אוכל מהפרי לא היה מודע לעירומו, כמובן שאלוהים הוכיח אותו על כך. התאכזבתי מאוד מאדם, מכך שהפיל את כל האחריות עליי ואמר לה' שאני אשמה בכך שפיתיתי אותו לאכול מהפרי. ואז הגיע תורי, ה' פנה אליי ושאל אותי מדוע עשיתי זאת. באותו רגע פחדתי מאוד מגודל המעמד, זו הייתה הפעם הראשונה שאלוהים פונה אליי, ועוד בהקשר של חטא. לכן, במקום לענות לו שאכלתי מהפרי מבחירה, כי רציתי לקבל דעת ועצמאות, להיות יצור מפותח שיוצא מאזור הנוחות שלו ושמגלה יוזמה והובלה, הפלתי את כל האשמה על הנחש החלקלק שדיבר אל ליבי ושפיתה אותי בערמומיות.

אחרי מסכת ההאשמות שהטלנו זה על זה ואי קבלת האחריות, הגיע שלב העונשים - שבהחלט הגיעו לנו. אלוהים בחר להתחיל מן הקל אל הכבד ופתח בעונשו של הנחש. ה' הטיל עליו שיהיה חיה מושפלת מכל חיה אחרת, יזחל כל חייו על העפר ותמיד יהיה מתח בינו לבין בני האדם, האדם ירמוס את ראשו של הנחש, והנחש מצידו ינסה להכיש את עקבו של האדם. אני הייתי הבאה בתור, ה' החליט להעניש אותי על מעשיי. שנים תהיתי לעצמי מה היה קורה אם במעמד התשאול הייתי אומרת לו את הסיבות האמיתיות למעשיי, האם עדיין היה בוחר להעניש אותי או שהיה רואה בי אישה חזקה הראויה להערכה, כזו שעברה את המבחן שהציב לנו בגן? מחשבות לחוד ומעשים לחוד, וכמובן שלא הצלחתי להתחמק מעונש. עליי ועל כל הנשים שנולדו אחריי, הטיל אלוהים עונשים אלו: אנחנו, הנשים, נסבול כאבים עזים גם בזמן ההיריון המתקדם, כתוצאה מהמעמסה הפיזית, וגם במהלך הלידה, שתהיה מלווה בכאבים ובייסורים. לא זאת בלבד, אלא שאחרי שאלוהים הבין שאני פיתיתי את אדם לאכול מהפרי, כנראה שלא סמך על שיקול דעתי והטיל עליי ועליכן עונש נוסף: אנחנו תמיד נהיה כרוכות אחר הבעלים שלנו, והם ישלטו בנו ויהיו ראשי המשפחה. קיבלתי את עונשיי ביגון ובצער רב כי הבנתי שעל המעשה שעשיתי לא רק אני משלמת את המחיר, אלא כל הנשים לדורותיהן, ועימכן הסליחה. לבסוף, אחרון חביב, העניש ה' את אדם. הוא אמר לו שהוא יצטרך לעבוד את האדמה עבודה קשה מאוד תמורת יבול דל, כדי שירגיש בכל יום כמה חבל שהתפתה לאכול מעץ הדעת, שהרי אם לא היה אוכל, האדמה הייתה ממשיכה להיות מבורכת ולשאת פרי בלי שיצטרך להשקיע בה מאמץ. נכון שהיום רובכם אינכם עובדים עבודת אדמה, אך אתם עדיין נושאים בעונש: עובדים שעות מרובות, כמעט ולא מתראים עם המשפחות שלכם, והשכר לא תמיד תואם את ההשקעה. בנוסף, כדי להזכיר לאדם שהוא נחות מאלוהים, שהרי אם חשב שאחרי שאכל מעץ הדעת יעלה לדרגתו, קיבל אדם, ויחד איתו כל האנושות, עונש נוסף. את חייו יסיים בעפר, כי נוצר מעפר וכשימות ישוב אליו.

היינו בשוק גדול, מצד אחד אלוהים חס עלינו, לא קיים את הבטחתו והשאיר אותנו בחיים, מצד אחר העונשים שהוטלו עלינו היו כבדים. בתוך כל הבלגן, אדם מצא את ההזדמנות הראשונה להמחיש לי את ריבונותו עליי והעניק לי את השם חווה. אני, שהחלטתי שזה לא זמן לוויכוחים, קיבלתי על עצמי את השם, ואפילו באהבה, מעתה אני אם כל חי, אחראית עם אדם להמשכיות האנושות, תפקיד לא פשוט בכלל.

זה לא היה הסוף, אלוהים החליט שלא די בעונשים ושנחנו לא ראויים יותר למותרות של גן עדן, או אולי הוא סמך עלינו שאנחנו כבר בשלים להתחיל בחיים האמיתיים, כך או אחרת, גורשנו מגן עדן הנפלא ללא יכולת לשוב אליו. אלוהים הציב מלאכים בפתח הגן אשר שומרים עליו, ואנחנו הגענו אל העולם האמיתי, כן, זה שאתם חיים בו היום.

מאז ועד היום, על גן עדן אפשר רק לחלום!

נו, אז אחרי שהבנתם את הסיפור מתחילתו עד סופו, את ההתלבטויות, את השאלות הקשות ואת הבחירות, מה אתם חושבים? האם הייתם נוהגים אחרת?

זה הזמן והמקום לבקש מכם שוב סליחה. עם זאת, אני ממליצה לכם בחום להסתכל על חצי הכוס המלאה. בזכות ההחלטה שקיבלתי, תראו לאיפה הגעתם - החברה היום מפותחת ומתפתחת, אתם אנשים סקרניים, בעלי שיקול דעת ויכולת בחירה, ואפשר לומר שלמרות הקשיים והאתגרים, העולם שבו אתם חיים הוא עולם מופלא! שמרו עליו!

מכתב של הגר לאברהם

איתי דוידוביץ, כיתה י"ב, תיכון המושבה, זכרון יעקב

בהנחיית דלית פרנקל

אברהם,

זו אני, הגר, זוכר אותי? אני השפחה שלקחת לך לאישה, שהרמת ורוממת מאשפות ואחר כך השלכת ככלי אין חפץ בו...

אברהם, אתה היית לחלק בלתי נפרד מישוטי, והמחשבות על אודותיך מלוות אותי תדיר, אינן מרפות ממני ופוצעות שוב ושוב את נשמתי המיוסרת... אני זוכרת היטב את התקווה שעוררת בקרבי ביום שבו היינו יחד לראשונה. לא האמנתי שזה קורה לי, שאני זוכה להגיע לכך! אני, השפחה מוכת הגורל! אני איתך??? כשהייתי רק השפחה בבית, חשתי הערכה עצומה כלפיך, שמתי ליבי גם לאש היוקדת בעיניך כשהיית מדבר על אלוהיך ועל הייעוד שהוא הועיד לך והערצתי אותך על כך שהוא בחר בך מכולם.

מאז הייתי נכנסת לאוהלך בלילות, חשתי שאנו מתקרבים והתאהבתי בך עד כלות. בעיניים בורקות היית מספר לי סיפורים מרתקים על האלוהים הגדול הדובר אליך. שיתפת אותי בתקוות ובחלומות המפעמים בתוכך ובגורל המובטח לצאצאיך בנוגע לארץ הזאת. סגדתי לך. כה רציתי להיות חלק מן העתיד המפואר שלך, כה רציתי שיהיה זה העתיד שלנו, של שנינו. קיוויתי שתחזיר לי אהבה, אברהם, ושתדאג לי לבית חם.

ואז הריתי לך, בנך הבכור צמח ברחמי, ואני הייתי בעננים. נהגת ללטף רכות את בטני התופחת. כה ענוג היה מגע ידיך על בטני, וזה מילא אותי אושר עצום! שרה, אשתך הראשונה, לא הצליחה להרות לך. הרגשתי שאני בעלת ערך רב ממנה שהרי אני יכולה להביא לך ילדים והיא לא. האם יש להתפלל על כך שלא הסכמתי למלא את מטלות הבית שהיא ביקשה ממני? האם יש להתפלל על כך שהעמדתי אותה במקומה? מקומטת ובלה שכמותה! הרי אני צעירה וענוגה ממנה! הרגשתי שאני היא שראויה לך ולא היא!

ואז החלה מסכת העינויים: שרה החלה להעביד אותי בפרך וסיפרה שאתה מרשה לה לעשות בי ככל העולה על רוחה! לא האמנתי לה ובאתי אליך כדי לברר זאת. אתה זוכר איך השפלת את מבטך בלי יכולת להישיר מבט לעיניי כששאלתי אותך אם דבריה של שרה נכונים? לעולם לא אוכל לשכוח רגע זה: תחושה כואבת של בגידה הציפה ומילאה אותי. ציפיתי שתגן עליי מפניה ולא שתהיה אדיש לגורלי! לא הייתי מסוגלת לסבול יותר את ההשפלה הנוראית וברחתי מביתכם. ברחתי אל המדבר כדי להיות לבד, עם עצמי. הרגשתי שאם אתה, מושא אהבתי, בוגד בי, לא אוכל לבטוח באף אדם שוב לעולם. אבל מלאך אלוהים התגלה אליי וסיפר לי על העתיד הגדול שצפוי לבן שייוולד לי, שחי בתוכי. אומנם אני שפחה, כפופה לאחרים, נשלטת, אולם בני יגשים את חלומי ויהיה חופשי כחמור הבר שאין מי שמצליח לשעבד אותו. הרי כל אם רוצה שיהיה לבנה מה שחסר לה! התעודדתי

מהדברים ששמעתי וחזרתי, ולו רק כדי שאוכל לגדל את בני בתנאים מינימליים. חזרתי בשבילו...

חשבתי להדחיק את אהבתי אליך, שהרי שרה ניצחה אותי ואתה כשבוי בידה ומעריך רק אותה. אולם לא הצלחתי. לא יכולתי למחוק מזיכרוני את ידך המלטפת את בטני, את לחישותיך באוזני כשהיינו רק שנינו באוהל, עת הריתי לך. גם אהבתך לישמעאל, בנו המשותף, הייתה תמיד משמעותית מאוד בעיניי וחשובה לי. טוויית חלומות שהגלגל יתהפך בעתיד ושיום אחד תתעורר ותבין שאני האישה המתאימה לך ביותר. כה רציתי שרגעי העבר הענוגים ישובו.

אבל שוב התבדיתי. שרה אמרה לך לגרש אותי ואת ישמעאל שלנו, ואתה שמעת בקולה! איך הסכמת??? הרי ישמעאל הוא בנך, עצמך ובשרך! והרי אני אם בנך, והאישה שכה אוהבת אותך! שילחת אותנו בבוקר הבלתי נשכח והמקולל ההוא, שילחת אותנו ושוב לא הישרת אליי מבט. תמיד אתה עושה זאת ברגעים שבהם אתה בוגד בי ומציית לה, לאישה הנוראית ההיא.

אברהם, אתה היית כל עולמי ואכזבת אותי קשות. רציתי להינשא איתך אל הגדולה, והיום בני ואני נודדים בדרכי המדבר, ללא אמצעים וללא אב משפחה שידאג לנו בעולם האכזר. אנו אומללים מאוד, אברהם. עמוק בתוכי אני יודעת שאין זה רצונך ושאינך רוצה שנסבול. אני מקווה שאתה נזכר בנו לפעמים ושלפחות מלבך לא השלכת אותנו.

רוחות המדבר סוערות סביבנו עכשיו, כנפשי המיטלטלת אנה ואנה ואינה מוצאת מנוח. הרוחות מייללות בחוזקה, אברהם, ואני מדמה את קולותיהן ליללות הכאב של ליבי הזועק, המתפזרות לכל עבר ומתנפצות אל אוויר העולם לאלפי רסיסים של אובדן: "הוי, הוי, אברהם! שימני כחותם! שימני כחותם, אברהםססססס!..."

מנקודת מבט של מלך בספינה

אבירן כהן, כיתה ח', אורט דפנה, קריית ביאליק

בהנחיית יפית בן ברוך

שלום! שמי המלך ישמעאל, וברצוני לספר לכם על אודות היום שבו התחלתי להאמין בה' אלוהי העברים.

בוקר אחד, ביום שטוף שמש וללא אף ענן בשמיים, התכוננתי לצאת להפלגה עם חבריי המלחים. מטרת ההפלגה הייתה סחר בתרשים. בעודנו עסוקים בחוף, ניגש אלינו אדם גבוה ורזה, לבוש בגדים לבנים, וטען כי שמו הוא "יונה בן אמיתי" (יונה א, א). יונה ביקש מאיתנו להצטרף להפלגה לתרשים ("וימצא אניה באה תרשים", שם, ג), אך לא ציין מה מטרת ההפלגה שלו. הוא שילם לנו עשרה דינרי זהב ("ויתן שכרה", שם, שם) ויצאנו להפלגה. חבריי המלחים ואני העלינו את יונה לאונייה בתמימות וללא ידיעה מה עומד להתרחש. התחלנו להתרחק מהחוף, וברגע שקו החוף נעלם מעינינו, התחילה סערה אדירה. התפלאתי מאוד איך תוך זמן כה קצר השמיים הכחולים והבהירים היו לשמיים אפורים וסוערים. חשבתי שהאונייה תישבר מרוב עוצמת הסופות והברקים ("והאנייה חשבה להישבר", שם, ד). חששתי מאוד לחיי ולחיי חבריי המלחים. התחלתי להילחץ ולא ידעתי מה לעשות. אני פניתי לאל שלי וחבריי פנו לאל שלהם - כל אחד מאיתנו האמין באל אחר ("ויזעקו איש אל אלוהיו", שם, ה). כשראינו שאין שינוי במצב למרות קריאותינו לאלים שלנו, התחלנו להשליך חפצים מהאונייה כי חשבנו שאולי האונייה כבדה מידי וזה מה שגורם לה להיטלטל כל כך ("ויטילו את הכלים אשר באנייה אל הים להקל מעליהם", שם, שם). בעודי נאבק עם חבריי, נזכרתי ביונה, הנוסע שהצטרף אלינו להפלגה. חיפשתי אותו על הסיפון אך לא מצאתי אותו. לאחר חיפוש נוסף, מצאתי אותו בירכתיים כשהוא ישן! ("ויונה ירד אל ירכתי הספינה וישכב ויירדם", שם, שם). התפלאתי איך הוא יכול לישון עם כל מה שקורה ואז הבנתי שהוא בכוונה בחר בירכתיים כי זה מקום מובחר לשינה ולא יכולים להעיר אותו גם אם יש רעש. פניתי אל רב החובל של הספינה ואמרתי לו שיונה ישן. רב החובל העיר את יונה וביקש ממנו לפנות לאלוהיו כי אולי הוא יעזור לשפר את המצב ("קום קרא אל אלוהיך אולי יתעשת האלוהים לנו ולא נאבד", שם, ו). חשבתי לעצמי שכל אחד מאיתנו פנה לאל שלו וזה לא הועיל ואולי האל של יונה כן יושיע אותנו מהסופה הגדולה שנחתה עלינו בפתאומיות. המצב כבר החל להרגיז אותי יותר מאשר להפחיד אותי. דיברתי עם חבריי המלחים והחלטנו להטיל גורלות כדי לדעת באשמת מי המצב שאליו נקלענו. ומי יצא? יונה כמובן! התחלתי להצטער שהסכמנו שיצטרף אלינו להפלגה, למרות ששילם כסף. חשבתי לעצמי שחבל שלא ביקשנו ממנו יותר פרטים על מטרת ההפלגה שלו ועל מי הוא בכלל. כל מה שידענו היה ששמו יונה ושהוא רוצה להפליג לתרשים. רב החובל והמלחים שאלו את יונה כל מיני שאלות: "מה מלאכתך ומאין תבוא מה ארצך ואי מזה עם אתה" (שם, ח). יונה השיב כי הוא עברי ומאמין בה' אלוהי השמיים "אשר עשה את הים ואת היבשה" (שם, ט). יונה סיפר כי הוא בורח מאלוהיו ולכן החליט

לעלות לספינה. שאלנו את יונה מה נוכל לעשות כדי שהסערה תירגע (הרי זרקנו כל מה שהיה כבד וזה לא הועיל). התשובה של יונה הייתה כי עלינו להשליך אותו מהסיפון ואז הסערה תירגע. הייתי המום! הרי להשליך אדם לים בסופה הזו זה כמו להרוג אותו! חששתי מאוד לעשות זאת וכך גם חבריי. ניסינו לחשוב על פתרון אחר וחשבנו לעצמנו שאולי נחתור יחד לכיוון החוף. ניסינו בכל הכוח אך ללא הועיל - הסופה הייתה חזקה ואכזרית והים היה כה סוער. לבסוף, כשהבנו שאין לנו ברירה, השלכנו את יונה לים, וראה זה פלא - הסערה שככה! ("ויעמוד הים מזעפו", שם טו). נותרתי בפה פעור! אכן, מה גדול כוחו של האל של יונה העברי! הוא שולט במזג האוויר! התהפוכות של היום הזה נשגבו מבינתי! משמיים כחולים ללא ענן לסופה נוראית וקשה ושוב לים רגוע. התחלתי להאמין באל של יונה העברי כי הבנתי כמה כוח יש לו וכמה הוא יכול לעשות. הבנתי שתפילותיי לאל שלי לא הועילו וכך גם תפילותיהם של חבריי המלחים. אז ידענו כולנו כי האל של יונה העברי הוא האל האמיתי ובעל היכולות ולכן החלטנו לזבוח לו זבח ולנדוד ("ויזבחו זבח לה' וידרו נדרים", שם טז). אני מקווה שיונה למד את הלקח שלו והבין שהוא לא יכול לברוח מפני ה'.

לאחר שחזרתי לחוף מבטחים, הסיפור לא עזב אותי. הייתי נרגש ממה שהתרחש בספינה ושפע רגשות הציפו אותי: פחד, פליאה, התרגשות, הלם - הכול התערבב לי בראש. איך אל יכול לשנות את מזג האוויר? איך מישהו יכול לברוח מהאל ולחשוב שהוא לא ישיג אותו? איך ברגע אחד מזג האוויר נרגע ושב לקדמותו? האמנתי בכל ליבי כי האל של יונה העברי הוא האל האמיתי והכל יכול. אני בטוח שלא אשכח את החוויה המטלטלת (תרתי משמע) שחוויתי היום!

עבודות נבחרות

עוד ארבעים יום ונינווה נהפכת

דרור הילמן, כיתה ח', חטיבת הביניים אורט דפנה, קריית ביאליק

בהנחיית קרן נח

בצוהרי יום אחד, יצאתי לשחק עם כמה מחבריי במרכז העיר (נינווה), אנחנו חבורה די קטנה של ארבעה חברים. שיחקנו תופסת או מחבואים, אני לא זוכר בדיוק מה שיחקנו אבל זה לא משנה, מה שכן משנה זה שאני זוכר שברחתי מאחד החברים שלי. הגעתי לכיכר המרכזית של נינווה, אני לא זוכר אם אי פעם יצא לי להיות בכיכר המרכזית עד אותו רגע. הכיכר המרכזית היא בעיקר אזור של שוק סוחרים אזורי ולפעמים מגיעים אליה גם סוחרים מאזורים רחוקים, אלפי אנשים נמצאים בכיכר הזו מדי יום, חלקם טובים וחלקם פחות, ובגלל זה אני חושב שהוריי לא לקחו אותי לשם, אבל זה לא חשוב עכשיו, מה שכן חשוב זה אותו אדם, האדם המסתורי שהגיע לכיכר. מיהרתי לחזור לשחק, אבל פתאום אותו אדם התחיל לקרוא (יונה ג, ד: "ויקרא ויאמר", כשיונה נכנס אל העיר הוא קרא ואמר): "עוד ארבעים יום, עוד ארבעים יום, עוד ארבעים יום ונינווה נהפכת!" (שם: "עוד ארבעים יום ונינווה נהפכת", בעוד ארבעים יום העיר נינווה תיחרב כעונש על החטאים שאנשיה חטאו בהם). חלק מהאנשים שהיו בכיכר ושנראו לא מקומיים לא התייחסו לדברים שאותו אדם אמר, אבל אנחנו המקומיים האמנו, משהו אמר לנו שאלו דברי אמת, ידענו שאנחנו לא האנשים הכי טובים שיש בעולם (ג, ה: "ויאמינו אנשי נינווה באלוהים", אנשי נינווה האמינו לנבואה שנאמרה להם בשם ה'). ראיתי שגם חבריי הגיעו ושמעו את אותו אדם, מאוחר יותר נאמר לנו ששמו יונה. החלטתי לעזוב את המשחק ולחזור הביתה. הוריי כבר שמעו את הדברים מאחד השכנים שלנו. התקבלה החלטה בקרב אנשי נינווה לצום (ג, ה: "ויקראו צום", אנשי נינווה הכריזו על יום צום כדי לחזור בתשובה לפני ה'). החלטנו גם ללבוש שקים, זה לא כל כך נח אבל זה סימן לאבל ואנחנו עומדים להימחק אז למה לא. יש שמועות שדבריו של אותו אדם מסתורי הגיעו עד למלך (ג, ו: "ויגע הדבר אל מלך נינווה", דבר הנבואה שיונה התנבא על העיר הגיע אל מלך נינווה) ועכשיו גם הוא באבל. אני אישית מבין אותו ולפי דעתי הוא פועל נכון כי הוא מראה לנו, העם, שזהו דבר רציני ושצריך להתייחס אליו כראוי (ג, ו: "ויקם מכיסאו", מלך נינווה קם מכיסא מלכותו כדי לשבת על הארץ. "ויעבר אדרתו מעליו" מלך נינווה הוריד את בגדי מלכותו. "ויכס שק" מלך נינווה התכסה בלבוש של שק במקום בגדיו המפוארים שהיה לובש בדרך כלל).

ועכשיו השליחים שלו קוראים לכולם - וכשאני אומר לכולם אני מתכוון לכולם, גם לבני האדם וגם לבהמה - לשים שקים ולצום, זה קצת מצחיק לראות גם את הפרות בשק כי זה

לא משהו שרגילים לראות, אבל עכשיו אנחנו מבינים שחטאנו ואנחנו מתפללים לאלוהים שירחם עלינו (ג, ח: "ויקראו אל אלוהים בחזקה", תושבי העיר מתפללים לה'). זה עוזר, יש פחות גנבות בעיר, יותר בטוח ללכת ברחובות, באמת נהיתה תחושה של ביטחון בעיר (ג, ח: "וישבו איש מדרכו הרעה", כל אחד מתושבי העיר יחזור בתשובה מהחטאים שבהם הוא חטא. "ומן החמס אשר בכפיהם" ובמיוחד יחזרו בתשובה תושבי העיר מחטא הגזל שהוא החטא שעליו נגזר הדין של נינוה להיחרב. למרות שתושבי העיר נינוה חטאו חטאים רבים, הרי שהחטא העיקרי שבו הם חטאו ושעליו נגזר דינם היה חטא הגזל). אנחנו מתקרבים לסופם של ארבעים הימים להפכה ואני רואה את השינוי האדיר שתושבי העיר נינוה עברו ואני מקווה שגם אלוהים רואה את השינוי הזה ושהוא יחליט לסלוח לנו. אני מקווה שהסיפור שלנו, של העיר ושל אנשי נינוה, יגיע רחוק ולאותם האנשים שצריכים לעשות שינוי במעשיהם.

סערה בלב ים

עמית נאדם, כיתה ח', אורט דפנה, קריית ביאליק

בהנחיית אוריאנה צביאלי

יומני היקר,

אני כותבת לך עכשיו ועדיין מסרבת להאמין למה שמתרחש סביבי ברגעים אלו, עיניי רואות אומנם, אך אני מסרבת להאמין למראות הנגלים לפניי.

הים גועש וקוצץ, הרוחות חזקות, והספינה מתנדנדת כעלה נידף ברוח, ואני לא מפסיקה לחשוב: האם ייתכן שזאת הפעם האחרונה שאפליג בסירה? שאעשה את הדבר האהוב עלי ביותר - להפליג בים? האם זו הפעם האחרונה שארגיש את הרוח הנושבת ואשמע את רעש הגלים כשאני עומדת על סיפון האונייה? והאם זוהי הפעם האחרונה שבה אני משתפת אותך, יומני היקר, בחוויות העוברות עליי ובתחושות שלי? הייתכן?

אתה יודע, יומני היקר, לאורך השנים ובחיים בכלל תמיד הייתי אשת מעשים, תמיד ידעתי מה לומר ומתי לומר ולעשות נכון בזמן הנכון. כמי שנמצאת שעות רבות בים על אונייה, עלי להיות מוכנה תמיד לשינויים שהים מביא איתו, לסערות, לרוחות, לגלים הגבוהים, ועליי לקבל החלטות מהירות ונכונות. תמיד ידעתי להחליט איך עליי ועל הצוות שלי לפעול.

אך הפעם, אני איני יודעת מה לעשות, אני מרגישה כאילו עשיתי הכול אך לא עשיתי כלום. כיצד אני, מלחית פשוטה, נקלעתי לסיטואציה הזויה שבה עליי להחליט על גורלו של אדם? למה זה קורה? אני מתחננת ומתפללת לאלוהים שישמור על אנשי הצוות שלי ובעיקר שישמור על יונה.

הכול התחיל היום. בבוקר התארגנו כרגיל, אני והצוות שלי, ליציאה לים. נתיב ההפלגה שלנו היה מנמל יפו לכיוון תרשיש. הכול היה נראה כרגיל, מזג האוויר האיר לנו פנים, השמש חייכה, והים נראה רגוע ושלו. ממש לפני שהתחלנו לשוט, הגיע לאונייה אדם שהציג עצמו בשם יונה וביקש לשוט איתנו מאחר שעליו להגיע כמה שיותר מהר לעיר תרשיש. יונה סיפר לנו שהוא מנוסה בים, ואני הסכמתי מייד שכן תמיד טוב שיש אדם נוסף מנוסה כשיוצאים להפלגה ארוכה. הרמנו מפרשים, הכנו את התורן ויצאנו לים.

בתחילה הכול היה כרגיל, אך כאשר התקרבונו ללב ים השתנה הכול. המים החלו לגעוש, הרוחות התחזקו, האונייה התנדנדה מצד לצד וחפצים עפו מצד לצד. כן, ככה פתאום, בלי שום התראה מוקדמת ("ויהי סער גדול בים והאנייה חישבה להישבר" - יונה א, ד)! היינו המומים, לא הבנו מה קרה ואיך מזג האוויר הנפלא שהיה לנו התהפך לו כך פתאום.

כולנו אנשים מאמינים (כל אחד באלוהים שלו) ומייד הבנו שלא מדובר בסתם מזג אוויר קיצוני פתאומי, אלא מדובר בהתערבות מלמעלה. התחלנו כולנו להתפלל ולזעוק לאלוהים שירחם עלינו ושיעזור לנו, אך דבר לא עזר, דבר לא השתנה.

בין פעולה לפעולה, שמתי לב לדבר מוזר: יונה, האיש שהסכמנו לקחת איתנו, היה אדיש לסיטואציה ולא עשה דבר. בזמן שאנחנו נלחמנו, הוא ירד לירכתי האונייה ונשכב לישון ("ויונה ירד אל ירכתי הספינה וישכב ויירדם" - שם, ה).

הייתי המומה. ניגשתי אליו ואמרתי לו: "קום יונה, תראה מה קורה פה, אתה חייב לנסות לעזור לנו, תתפלל לאלוהיך אולי זה יכול להציל אותנו" ("קום קרא אל אלהיך" - שם ו).

חזרתי לצוות שלי והחלטתי שנפיל פור כדי לגלות מי אשם באסון הנורא. בגורל עלה שמו של יונה. זה היה מוזר מאוד, מייד שאלתי אותו מי הוא ומיהם אלוהיו. יונה ענה לי שהוא עברי שעובד את אלוהי העבריים וכי כדי שהסערה תפסיק עלינו להשליך אותו מהאונייה (שם, יב).

היינו המומים וממש לא רצינו לעשות זאת. לא הבנו איך אדם יכול לחטוא כל כך שמגיע לו למות. החלטנו לנסות לעשות כל מה שאפשר כדי להציל את יונה ממוות. ניסינו לחתור אל היבשה ובמשך שעות נלחמנו בגבורה בים, בגלים וברוח החזקה שנשבה - אך ללא הצלחה. הים נעשה סוער עוד יותר והאונייה ממש כמעט והתהפכה.

היינו חסרי אונים עם דמעות בעיניים מאחר שהבנתי שאין לי דרך אחרת ושכדי להציל את הצוות שלי (12 אנשים) עליי להקריב אדם אחד, את יונה. אני, המלחית הפשוטה, צריכה לקבל החלטות קשות כל כך, להשליך אדם אל מותו כדי להציל 12 אחרים. האם זה הגיוני? מדוע אני צריכה לעמוד במבחן קשה כל כך ולהיות אחראית לגורלו של אדם?

אז אני מבקשת ממך אלוהים, אלוהי העבריים, רחם על יונה, הצל אותו והבטח לי שלא יקרה לו שום דבר רע. אל תיתן לי להיות אחראית למותו של אדם.

זהו, עכשיו זה קורה, אני משליכה כעת את יונה אל הים.

מקווה שהים יירגע ושנגיע לחוף מבטחים ושכתוב לך בקרוב.

שלך, עמית

הצורך באדם

אופיר מזרחי, כיתה י', תיכון חוגים, חיפה

בהנחיית אביתר גוזנר

"וַיֵּצֵר יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה וַיִּפֹּחַ בְּאַפּוֹ נְשָׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה" (בראשית ב, ז)

כבר כמה ימים אני חושב כיצד אני צריך לבנות את העולם שלי, מה צריך להיות בו ומה עוד חסר בו, האם צריך עוד משהו מלבד השמיים והארץ? האם זה מספיק בשביל העולם שאני רוצה לברוא? אלו המשפטים שאמרתי לעצמי בתחילת הדרך, כשעדיין הייתי בשלבים הראשונים ביצירת העולם. לאחר העבודה הקשה שעשיתי, התחלתי לראות תוצאות בשטח. העולם היה נראה מדהים, השמיים הכחולים, הארץ הגדולה, השטחים הנרחבים והנוף המרהיב שלא היה אפשר להתעלם ממנו, אך עדיין הרגשתי שמהו חסר, הרגשתי שאני צריך לשפר את העולם ולהוסיף עוד משהו שיעשה אותו לשימושי.

ואז הגיע הרעיון שלי והוא פשוט: ליצור את האדם, שישתמש בעולם שבראתי ושייחנה מהטוב שיש בעולם הזה. אברא את האדם מתוך פסל. אקח פסל ואפיח בו נשמת חיים וכך ייווצר האדם שאני רוצה שיהיה כאן. האדם ייחנה מהשמיים ומהארץ שיש כרגע בעולם. לאחר מכן, חשבתי לעצמי שעכשיו אוכל ליצור את האדמה כיוון שעכשיו יש אדם שיוכל לטפל ולדאוג לאדמה ואם באמת האדם יעבוד את האדמה, הוא גם ייחנה מהצומח ומהשדות שיהיו לו. הצומח והיבול יהיו בעולם רק אם האדם יעבוד את האדמה, ישקיע בה ויטפח אותה, זה יהיה תלוי רק בו. התכנון שלי היה שברגע שהאדם יראה שההצלחה של היבול תלויה אך ורק בו, הוא ירגיש אחריות ויהיה אדם טוב ומשופר יותר, וכך רציתי שהאדם יהיה בעולם שלי, רציתי שמי שינהל אותו יהיה האדם. בעקבות האחריות שהאדם קיבל, אני קיוויתי שהוא ידע להעריך את מה שהוא קיבל ושהוא לא יפגע בעולם שבראתי, ועל זה הסתמך האמון שלי בו, האמנתי שהיצירה שלי מסוגלת להבין זאת ולא לזלזל בעולם שבראתי, ולכן הרגשתי שאני יכול לסמוך על האדם, בשלב זה לפחות.

האדם נברא והוא השתמש בעולם וניסה אותו, אפשר להגיד, אבל עדיין הרגשתי שמהו חסר, ואז הגעתי למסקנה שאני צריך בדרך כלשהי לבדוק את האמון של האדם בי, לבדוק כמה הוא סומך עליי ואם הוא יוכל לפעול לפי ההוראות שאני אתן לו במידת הצורך, לכן נטעתי בעולם את גן העדן, כסוג של מבחן לאדם.

הרעיון שלי היה שהגן יהיה גן מדהים ביופיו, שיהיו בו עצים מרהיבים למראה וגם למאכל, גן שישמש לבדיקת הנאמנות של האדם. בנוסף, אני אצור בגן שני עצים מיוחדים, יוצאי דופן. העץ הראשון ייקרא בשם עץ החיים, ומי שיאכל מפירותיו יוכל לחיות חיי נצח. העץ השני ייקרא בשם עץ הדעת, עץ שפירותיו יעניקו חוכמה ויכולת להבחין בין טוב ורע. זהו בעצם הקושי במבחן שאני נתתי לאדם, כיוון שמשני העצים האדם יוכל לקבל יכולות

אלוהיות ולא אנושיות, יכולות שלא מתאימות לאדם ולא יכולות להתקיים אצלו, מה שיכול לפתות את האדם לאכול מהפירות של העצים.

אני הצבתי לו חוקים והסברתי לו באילו עצים מותר לו לגעת ולאכול מפירותיהם ובאילו לא. לאחר שיצרתי את גן העדן, הגעתי אל האדם ואמרתי לו: "כדי להיות בגן העדן, תצטרך לעבוד לפי התנאי שלי, והוא שמותר לך לאכול מכל עץ בגן מלבד עץ הדעת, עץ טוב ורע, וביום שבו תחליט לאכול ממנו, מותך יבוא."

בזמן שהסברתי לאדם את החוקים ואת הגבולות שאני מציב לו, שמת לי לב שהוא לא מרוכז ולא לגמרי מקשיב לדבריי, יכול להיות שהוא כבר חשב על גן העדן ועל העצים המיוחדים ויכול להיות שבאותו רגע זה פשוט לא עניין אותו, ומייד הבנתי שיכול להיות שהוא לא יכול לעמוד בפיתוי ושהוא לא יציית לחוקים שלי, וכבר לפי תווי הפנים שלו ולפי תנועות הגוף התחלתי לחשוש ממה שהוא אולי יעשה. אולי הוא יאכל מעץ הדעת, ואולי האדם הזה הוא לא היצירה שאני רציתי לעולם, אך למרות החששות הייתי צריך לתת לו את הסיכוי להוכיח לי שאני טועה ושהוא כן יציית לגבולות ולחוקים שלי.

לאחר תקופת ניסיון, אפשר להגיד, שבה אני מנסה את היצירה שלי בעולם, שהיא יצירת האדם, שמת לי לב שהאדם הרגיש בודד, כיוון שבאותה תקופה הוא היה היחיד בעולם, הוא היה הראשון שניסה את העולם שבראתי. אם לומר את האמת, הבנתי אותו, כי לא טוב היות האדם לבדו, אני מניח שאף יצור חי לא היה רוצה להתקיים לבד, לא משנה איפה הוא נמצא. לכן הבנתי שיכול להיות שעשיתי טעות בכך שלא הבאתי עוד יצורים לעולם, והייתה לי תחושה שהאדם ירגיש זאת בקרוב בצורה משמעותית יותר, אך עדיין נתתי לו את הזמן שלו ורציתי לראות אם הוא באמת יפנה אליי ויבקש עזרה או שהוא יוכל להסתדר במצב זה.

לאחר כמה ימים, גיליתי שהתחושה שלי הייתה נכונה, האדם בא אליי ואמר לי: "אני מרגיש בודד כיוון שאני לבד פה, אין כאן אף אחד מלבדי, ואני מרגיש שאני צריך בעולם הזה עוד יצורים חיים שיהיו כאן איתי וינסו את העולם שבראת."

אמרתי לאדם שאני מוכן ללכת לקראתו ולחשוב מה אני יכול לעשות בשבילו כדי שלא ירגיש בודד. לאחר שאדם דיבר איתי, חשבתי על כמה פתרונות שיכולים לפתור את הבעיה שהציג בפניי. לאחר כמה ימים הגעתי לרעיון, והוא: יצירת החיות בעולם. החלטתי לברוא את החיות, הם יהיו היצורים החיים החדשים בעולם, בנוסף לאדם.

החלטתי שאברא את כל חיות השדה וכל עופות השמיים, כלומר גם חיות על האדמה וגם כאלה שנמצאות בשמיים. כדי לתת לאדם תחושת ביטחון ואחריות, החלטתי לתת לו לבחור איזה שמות שירצה לכל חיה שיצרתי, וכך היה, האדם בחר כל מיני שמות שהוא מצא לנכון לקרוא לחיות כך.

שמת לי לב שברגע שהאדם ראה שיש איתו עוד יצורים חיים בעולם, הוא התחיל להרגיש פחות בודד, הוא חי איתם תקופה בעולם, הרגיש שמונחת עליו אחריות רבה, קיבל יותר ביטחון, אך עדיין זה לא סיפק אותו לגמרי. אחרי תקופה מסוימת, שוב הגיע אליי האדם

ואמר לי: "ה', אני מבין שניסית לעזור לי בכך שהבאת עוד יצורים חיים לעולם, אך עדיין אני מרגיש בודד, כי החיות הם לא בשר מבשרי, איני יכול לדבר איתם בצורה רגילה. אני מרגיש שעדיין לא מצאתי את החברה שאני צריך."

לאחר הדברים שהסביר לי האדם, הבנתי שאולי הניסיון הראשון שלי למצוא לו יצורים חיים שיהיו איתו לא צלח. הרגשתי קצת רע כיוון שאני זה שהיה אמור לפתור לו את הבעיה כיוון שבכל זאת זה העולם שלי וזה האדם שאני בראתי ולכן הגיוני שאני אדע לפתור לו את הבעיות. הרגשתי שאכזבתי אותו וראיתי כמה שהוא עצוב, לכן הבנתי שהוא צריך שיהיו איתו יצורים כמותו, כאלה שהוא יבין אותם ושהם יבינו אותו, שיהיה להם את אותו דפוס התנהגות כמוהו. ואז הבנתי שאני בעצם צריך ליצור עוד אדם, אך הפעם זה לא יהיה אותו דבר, אלא אצור אדם בצורת אישה. עשיתי זאת.

הרדמתי את האדם כדי לקחת חלק מצלעו בתקווה שמהצלע הזאת אברא את האישה. סביב הצלע הזאת אצור את בשר האדם, הבשר של האישה. הרעיון הזה עלה בי בעקבת הטענה של האדם שהוא רוצה לידו יצור חי שיהיה בשר מבשרו, ולכן החלטתי לקחת צלע מהאדם כדי שהאישה תיווצר מגופו, חלק ממנו, ואולי עם האישה הוא לא ירגיש בודד יותר וכך אוכל למלא את רצונו.

לאחר שבראתי את האישה, רציתי לתת תקופת ניסיון לניסוי שלי ולראות אם האדם והאישה יתחברו ואם האדם כבר לא ירגיש בודד כמו שהרגיש בעבר, לכן נתתי קצת זמן לאדם ולאישה להתחבר ולנסות לחיות יחד בעולם. לשמחתי גיליתי שמילאתי את רצונו של האדם, וזאת הייתה התקופה המאושרת ביותר שלו בעולם, האדם סוף סוף מצא לו את היצור החי שגורם לו לא להרגיש בודד בעולם, יצור חי שהוא כמוהו, מדבר ומתנהג כמוהו, לכן גם היה לו קל יותר להתחבר אל האישה מאשר החיבור שלו אל החיות.

מה עובר על קין

אור חורש, כיתה י', המשותף חוף הכרמל

בהנחיית הגר אלון

לא התכוונתי להרוג אותו

רק טיפה לפגוע.

רציתי לגרום לו להרגיש כאב

כמו שאני הרגשתי.

עשיתי את זה לטובתו

כי מה שלא הורג אותך מחשל אותך

קצת דם לא הרג אף אחד

אולי כן, אבל עוד לא ראיתי.

אני חקלאי, עובד אדמה

התעסקתי עם הרבה קוצים

קרה שנחתכתי, ירד קצת דם

אבל לא נהרגתי.

כנראה שזה כן הורג

אולי זה לא אני הרגתי

אולי זו הקנאה

בכך שאליי הוא לא שעה,

אולי זה הכאב

שאוכל מבפנים

אולי זה אחי

שצחק לי בפנים...

אבל בסופו של הבל, ניצבתי אני

אין לי מאחורי מי להסתתר

חוץ מעצמי

לא משנה כמה עמוק בתוכי אחפור

עדיין אראה שם את דמו של אחי

הופך מאדום לשחור.

אני מבולבל, נע בין הקצוות

שמח שהנקמה עבדה

עצוב על שנותרתי לבד.

ההורים לא מדברים איתי

הרי הרגתי את בנם

ואלוהים,

זה שמלכתחילה דחק אותי לקצה

אולי הוא רצה שזה מה שיקרה?

הבל, אחי, אתה כל כך חסר

קראתי בשמך עשרות פעמים

השתיקה הנצחית שלך כמו זו של אלוהים.

יוסף ואחיו

ורד אבו ראיד, כיתה י' , מקיף אורט אלאשראק, עוספיה

בהנחיית נג'מה חלבי עזאם

יוסף לבור נזרק

ועליו ליבו של אביו נשבר

בדמעות של ילד קטן לאחיו התחנן

אבל הם עזבו אותו ואמרו לאביהם שהוא איבד בן

יוסף למצרים נמכר

וגלגל הזמן הסתובב וחזר

בגלל הבצורת האחים מצרימה הלכו

אבל השליט מיהו לא ידעו

ואת אחיהם יוסף כלל לא זיהו

השליט יוסף לאחים בגסות דיבר

אבל בליבו סער געגוע שובר

וכשהשליט ידע שבנימין ואביו עדיין חיים

ליבו עף וזהרו בו פרחים

יוסף על הדמעות שלו התגבר

ואת הדמות הגסה מול אחיו השאיר

אחרי כל הקשיים שעבר הוא נעשה גבר אחר

ועם כל דמעה שנזלה מהעין שלו הוא נעשה חזק יותר

ובעזרת ה', הגעגועים והתקווה - יוסף חי נשאר

ובלי צורך באף אחד את מעמדו צבר

בסוף הסיפור המשפחה שוב נאספה

והשמחה והאושר חזרו כשבארץ גושן המשפחה התיישבה.

אבא אם הייתי...

חיים גולדנברג, כיתה י', תיכון חוגים, חיפה

בהנחיית אביתר גוזנר

"בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים" (בראשית א, א)

בראשית הבריאה,	ברביעי ברא ה',
הוא יצר שמיים וארץ	המאורות שברקיע,
והפריד לו בין היום לחשכה.	את השמש, הירח, כוכבים.
ביום שני הוא אף לא נח,	למוחרת כל החיות,
וגרם לכל המים	השורצות ברקיע ובמים,
להיבדל אל הרקיע ולים.	נבראו והתברכו לרבייה.
יום לאחר, היבשה	בשישי נוצרו הבהמות,
התייצבה מתוך המים	והאדם הזכרים הנקבות,
ונזרעה ונדשאה עשבים, פירות.	הצטוו להתרבות למלא הארץ.
אבא, אם הייתי יכול רק,	
להודות על הביצוע.	אבא, אם הייתי...
הזכות לחוות את העולם מקרוב	
הרי "וירא אלוהים כי טוב".	יום שבת...
אבא אם הייתי יכול רק,	יום שבת, קדוש.
להוכיח שזה לא תוהו ובוהו.	מנוחה קדושה.
העולם לי נתת הוא פרח,	יום שבת, קדוש.
הנהנה מהעולם מנצח	מנוחה קדושה.

רגעים אחרונים

יעל שרי, כיתה י"א, תיכון המושבה, זיכרון יעקב

בהנחיית גילה תמיר

אלה הרגעים האחרונים.

אני רואה את הסכין בין ידיך ואת הפעס בעיניך,

על אדמת השדה אני שומע את צעדיך,

קבדים, מהירים, בדרך אלי.

אחי אפה סין, אחי,

שכחת את הזמים הטובים?

את הזריחות הזפות, את השקיעות המרהיבות,

שירים ששרנו עם אבא ליד המדורה

למה נפלו פניך? מדוע חרה אפך?

דבר אתי אחי, אני פה, דבר אתי,

ה' הקשיב גם לך, ה' מקשיב לכולם!

עצור!

אני משותק מפחד...

מה אני אמור לעשות?

אם אתה תפגע בי, מי יגן עלי?

מי ישמר עלי אם לא אתה?

ואתה ממשיך להתקדם אלי, הנה אתה פה,

עיני מלאות דמעות,

בהק הסכין שבגדיך מונע ממני לראות,

אני יודע, הגיע הסוף.

עוד רגע, עוד שניים אצנח.

סין אחי, את הרגע הזה אתה תזכר.

אדם וחוה לא ישמחו הערב ליד המדורה

אולי ידעו מה אתי ואולי לא

ואתה תהיה שם סין,

רק אתה תהיה שם לספר

על שני אחים

שרק אחד מהם נשאר.

סיפורו של קין, בנם של אדם וחוה

מילי סומוביק, כיתה י', עירוני ג', חיפה

בהנחיית אודיל וינטרמן

ערב אחד חוזר קין עייף ומותש מעבודתו הקשה הביתה לאשתו. איש מבוגר, בעל זקן לבן, פניו ועיניו עייפות. אשתו התיישבה לידו, הביטה בו ושאלה: מה יושב על ליבך? שנים רבות אנחנו חיים יחד, אך עיניך תמיד עצובות. כשאני שואלת אם קרה משהו, אתה רק שותק ואינך אומר מילה. האם אני יכולה לעזור לך אדוני היקר?

קין הביט באשתו ואמר: זה סיפור ארוך.

ענתה לו אשתו: הגיע הזמן שתוריד את האבן מליבך ותספר לי הכול.

אז התיישב קין מולה הסתכל בעיניה ואמר: זה סיפור קשה, לא סיפרתי אותו מעולם לאיש, האם את מסוגלת לשמוע ולא לשפוט? רק להקשיב ולתמוך?

כן, אמרה אשתו, אני פה בשבילך.

זה קרה לפני הרבה שנים.

אני בנם של אדם וחוה, האנשים הראשונים שה' ברא על פני האדמה. אימי, חוה, חטאה, הקשיבה לנחש ואכלה מעץ הדעת. בעקבות כך גורשו הוריי מגן עדן. מחוץ לגן, היו צריכים להתמודד עם כל הקשיים והטרדות של העולם, ובנוסף ידע אדם את חוה אשתו, והיא הביאה לעולם שני צאצאים זכרים.

אני הייתי הבכור, ולי קראה אימי קין כי הרגישה גאה מאוד, כאילו קנתה את איש ה', כאילו הביאה אותי בעזרת ה' ובחסדו. לאחי הקטן קראה הבל.

קין, זה אומר שיש לך אח? שאלה אשתו. אף פעם לא דיברת עליו?!

עוד רגע תדעי הכול, אמר לה קין.

אני, כאח בכור, רציתי ללכת בדרך אבי, שהיה גם איש אדמה, והבל בחר לו במקצוע חדש, רועה צאן. באחד הימים היינו צריכים להביא מנחה לה'. אני והבל נכנסנו לסוג של תחרות. אני הרגשתי שמחובתי, כבן הבכור, לנצח. רצתי לשדה ואספתי מהר פירות מזרעים שזרעתי באדמה, ואילו אחי הבל הביא את הבשר הטוב ביותר מהצאן שלו.

וה' לקח את המנחה של הבל! ואת שלי הוא לא לקח!

לא האמנתי: איך זה קרה?

קיבלתי את העדפתו של הבל על פניי בצורה קשה מאוד. נעלבתי, פניי נפלו. הייתי מתוסכל, מאוכזב, הרגשתי רע, וליבי התמלא כעס אדיר. ראיתי רק חושך בעיניי, איך הוא יכול לעשות לי את זה? (הכוונה להבל).

בראשי היו מחשבות שונות, ויצר הרע התחיל להתגבר עליי. אז האלוהים פנה אליי (היום אני מבין, שהרי עינו פקוחה על דרכי כל בני האדם). ה' אמר לי: למה אתה כועס? למה אתה עצוב?

ה' הודיע לי כי בכוחי לגבור על מצבי ועל תחושותי הרעות, שהרי למרות שיצר הרע נמצא בליבי, יש בי כוח בחירה חופשית להביס אותו ולמשול בו. הוא הוסיף ואמר לי שאם אני אשנה את המחשבה שלי, הוא יסלח לי על כך שחשבתי אותה, אבל אם לא, יקרה אסון גדול, שאני אתחרט עליו כל חיי. אך לצערי הרב, דברים אלו לא עוררו אותי באותו זמן והמשכתי להסתובב עם טינה בליבי, והיא גברה והלכה עד שהחלטתי לעשות מעשה.

קמתי בבוקר, הלכתי לשדה, הבטתי בהבל ואמרתי לו: על זה שאתה תמיד יותר טוב ממני, תמיד גורם לי לסבול, על זה תיענש. הכעס הפנימי שלי בא לידי ביטוי במעשה, וכך הרגתי את אחי.

אוי לא, קין, מה עשית? צעקה אשתו.

את צודקת, עשיתי דבר נורא ביותר.

אתה רצחת את אחיך?! אמרה שוב.

אמרת שאת מסוגלת לשמוע ולא לשפוט?

כן, אני פה בשבילך, אמרה אשתו ושוב המשיכה להקשיב.

זה לא מה שהתכוונתי לעשות, אמר קין, את מבינה את זה?

כן, כן, הנידה אשתו בראשה, וקין המשיך.

אני פחדתי מאוד: מה יקרה עכשיו?

למוחרת בבוקר ה' שאל אותי: איפה הבל אחיך?

חשבתי מה לענות לו, לא היה בי אומץ להתוודות על מעשיי, לכן עניתי שאני לא יודע ושלא אני שומר עליו.

וה' אמר: מה עשית??? הקול של הדם של אחיך צועק אליי מהאדמה! ועכשיו אתה תהיה מקולל מהאדמה ששם לקחת את חיי של הבל. ה' המשיך והוסיף: אתה תעבוד את האדמה, והיא לא תיתן לך פירות וירקות. תנוע ממקום למקום בארץ ולא יהיה לך מקום קבוע.

לאחר ששמעתי את גזר דיני, התכווצתי כולי, הרגשתי צמרמורת בכל גופי. אני זוכר את זה כאילו זה היה אתמול. תחושת חנק תפסה את גרוני ולכן בקושי יכולתי להוציא הגה מפי. שאלתי את ה': החטא שלי גדול, אי אפשר לסלוח לי. עכשיו, כשגירשת אותי מהאדמה וממך, איפה אתחבא, שהרי הנדודים יחשפו אותי לסכנת נפשות.

אך ה' נתן לי את הבטחת השמירה. אות שייגן עליי, ואמר שכל מי שירצה לפגוע בי ייענש פי שבעה.

לאחר השיחה עם ה' הלכתי לארץ נוד קדמת גן עדן. בהמשך פגשתי אותך ונולד לנו בנינו הבכור חנוך.

סיפורך באמת קשה, ענתה אשתו. היא ליטפה את ראשו ואת האות שעל מצחו. הסתכלה עליו והוסיפה: חשוב שסיפרת לי, זה מסביר עכשיו הרבה דברים.

ושתי המלכה

מיתר בוסיאן, כיתה י', תיכון רבין, קריית ים

בהנחיית סיון אספוב

ושתי נערה מאוד מיוחדת,

נערה יפהפייה וכובשת,

לא תמיד לייד כסף הייתה מסתובבת.

בשכונת עוני בשולי שושן הבירה גדלה,

את הבגדים הקטנים על אחיותיה לבשה,

אוכל לא קיבלה, אבל לא נראה שלושת הייתה עם זה בעיה.

הייתה בה שמחת חיים מדבקת,

כל היום שרה, צוחקת ורוקדת,

מה אפשר להגיד, הילדה פשוט כוכבת.

בערב יצאה לרחובות להרוויח קצת כסף,

היא רקדה כמו מלאך או פיה מרחפת,

את הקהל סביבה הפנטה וכך גם את פמליית המלך.

והמלך התאהב בה בשנייה,

הוא רצה שתרקוד עבורו כל יום, כל שעה.

וושתי חשבה על ההזדמנות לצאת מהעוני ולהיות עשירה.

אך ושתי נערה טהורה ותמה,

"אם בי חשקת, אז חתונה,"

ולמלך עם זאת לא הייתה בעיה.

ושתי חייתה את ימי הזוהר שעליהם היא חלמה,

בגדי פאר הלבשו אותה ותכשיטים יקרים עיטרו את גופה,

מנערה ענייה הייתה למלכה.

הגיע יום המשתה,

אורחים נכבדים התכנסו אל שולחן מקצה לקצה,

ולאחשוורוש הייתה בקשה אחת,

והיא שאשתו תרקוד מול כל חבריו.

כעבור זמן מה המלך השתכר,

הוא ביקש מוושתי לרקוד

כדי להשוויץ לאורחיו המכובדים שאשתו היא היפה ביותר.

ושתי הרגישה מושפלת,

כאילו היא לא רצויה וחסרת תועלת,

בעלה משתמש בה כבחפץ.

היא אזרה כוחות וסירבה,

את אחשוורוש זה הכעיס נורא,

ושתי ביקשה הפסקה לכמה דקות, ארזה תיק וברחה מהארמון.

עכשיו אחשוורוש מלכה חדשה בוחר,

וושתי כמלכה הוחלפה מהר,

אבל איך זה ייתכן? הרי כל מה שוושתי רצתה זה לשמור על כבודה.

האוהל - יעל וסיסרא

עמית פיטלוביץ, כיתה י', תיכון רבין, קריית ים

בהנחיית סיון אספוב

האוהל היה נראה לי מחניק, לא יכולתי להישאר שם ולו לעוד שנייה אחת. יצאתי החוצה אל האוויר הפתוח להסתכל אל השמיים, לקבל טיפה כיוון בחיים. נמאס לי שבעלי מתייחס אליי ככלום מלבד אבק, מקום להשאיר בו את גחמותיו וללכת.

ואני מבינה, אני באמת מבינה, שזהו מקומי בעולם, אני יודעת שעליי לקבל את מקומי ואת תפקידי בעולם, אך איני יכולה. מוחי אינו נותן לי לעשות זאת. וזאת ההזדמנות המושלמת, בעלי יצא ולא יחזור אלא בעוד ארבעה ירחים. לכן יצאתי החוצה, אולי אקבל מסר מהשמיים מה עליי לעשות.

השמיים היו מלאי כוכבים, הכוכבים כאילו לעגו לי שהם שם למעלה, עליהם תמיד מסתכלים בכל לילה, בהם לא מזלזלים, אותם לא משפילים. לפעמים אני תוהה אם אצטרך לעשות מעשה קיצון, משהו הזוי, בשביל שישמו לב אליי, בשביל שיתנו לי כבוד והערכה.

לפתע, במרחק קצר, הופיע לא אחר מאשר סיסרא, המצביא של ממלכת חצור, אויב שבטי ישראל. הוא צלע ברגלו לעברי, בגדיו קרועים, גופו היה מלא לכלוך. עמדתי לברוח חזרה לאוהלי כששמתי לב שאין עליו שום נשק, הוא נראה... מבואס, אבוד, מיואש.

כך עלה בי הרעיון להרוג את סיסרא - כן, אני יודעת, אתם בטח אומרים לעצמכם: "יעל אל תהיי טיפשה. גם אם אין לו נשק הוא אינו קטן, אינך יכולה להביס אותו בקרב."

לא התכוונתי להביס אותו בכוח. התקרבתי אליו לאט, מוודאת שאינו נושא עליו נשק ושאינו חושב שאני אויבת. בחיוך מקסים ובעיניים מפתות פניתי אליו: "אוי, אדוני, מה קרה לך?" הוא נראה מפוחד ונרתע ממני, לרגע דאגתי שתוכנתי לא תצליח. "אדוני, האם אתה מפחד ממני? מהאישה הקטנה העומדת מולך? הרי איך אוכל לפגוע בך? אני קטנת קומה וחלשה לגמרי."

הייתה לי בחילה מהדברים שנאלצתי להגיד כדי להביא אותו לאוהלי. הוא נראה כאילו נרגע מדבריי, התקרבתי ושילבתי את ידי בידו המלוכלכת והובלתי אותו לאוהלי בעודי מדברת: "אתה בטח עייף כל כך, רעב וצמא... אל תדאג, אני אטפל בך." אמרתי בדיבור איטי ובטוח.

למשמע המילה "צמא", פתח סיסרא את עיניו לרווחה והסתכל בי כאילו הייתי מלאך שירד מהשמיים. רק שהוא לא ידע שאני יותר מלאך מוות מאשר מלאכת תמימה. נכנסו לאוהלי והושבתי אותו "אישה! מים! אני רוצה מים!" הוא אמר בגסות.

בחיי! הוא יגרום לי להרוג אותו כאן ועכשיו! אתם רואים איזה יחס אני מקבלת בתור אישה? הוא אפילו לא טרח לשאול לשמי. לבשתי חיוך מזויף והסתובבתי לכיוונו: "מה פתאום מים, אתה צריך חלב, חלב ישפר את הרגשתך, תקשיב לי." לא נתתי לו אפשרות להתווכח.

הלכתי לעבר כד החלב וחיפשתי קערה לשפוך אליה חלב. כשהגשתי לו את החלב התיישבתי קרוב אליו, אולי קרוב מדי, הוא הסתכל על הקרבה שבינינו ושאל: "מי את?"

לא יכולתי להגיד לו את שמי. "אני? שמי חסר משמעות. אין טעם למלא אותך במידע לא חשוב, תשתה, אתה תרגיש טוב יותר."

הוא בלע את קערת החלב כאילו מעולם לא שתה ולאחר מכן נשכב לאחור ועצם את עיניו. זהו. עכשיו רק לחכות שיירדם לגמרי ואז אוכל להרגו. קמתי והסתובבתי באוהל כאילו אני מסדרת אותו. שטפתי, הזזתי, החלפתי הכול כדי שאם הוא עוד ער לא יהיה צל של ספק בהיותי תמימה וחסרת כל כוונה רעה.

אחרי זמן רב, שהרגיש כנצח, החלו נחירותיו להישמע בכל האוהל, התחלתי לחפש חפץ שבעזרתו אוכל להרוג אותו. חיפשתי בכל מקום, אך לא מצאתי. התחלתי להילחץ. מה אם לא אמצא? אאלץ לחנוק אותו? לא, זה לא יצליח, הוא יתעורר ויביס אותי. זה חייב להיות משהו מספיק חזק בשביל להרוג אותו אבל שלא יעשה רעש. יצאתי החוצה לבקש עזרה מאלוהים ולפתע שמתי לב שמחוץ לאוהל נמצאים יתד ופטיש שאני שומרת לתחזוקתו של האוהל. מושלם. זה בדיוק מה שאני צריכה! הרמתי את הכלים וחזרתי לאוהל. זהו זה! זה הרגע שבו התקרבתי אל סיסרא, קירבתי את היתד לרקתו ובמכה אחת נתתי מכה בפטיש ביתד. זה אומנם לא היה יפה, אבל זה עשה את העבודה. סיסרא אפילו לא הספיק להתעורר, הוא נראה כישן. ועכשיו, ישן לנצח. מה אני אעשה עכשיו? חשבתי לעצמי, אני חייבת לספר למישהו.

כמה שעות לאחר מכן, הגיע ברק בן אבינועם אל שבטי, הוא רצה לראות בעצמו שסיסרא אכן מת ומי האישה שהרגה אותו. כאשר התקרב לאוהלי, יצאתי החוצה לברכו. "שלום יעל," הוא אמר בחיוך. הוא ידע את שמי, לא הייתי סתם אישה, אני הייתי אני. "שלום ברק," אמרתי בחיוך. "שמעתי על מעשיך. אשריך, עשית דבר שאף לא אחד מחיילי הצליח לעשות," ברק אמר.

"כנראה שהיו כמה דרכים שלא חשבת עליהם," אמרתי בעודי מחייכת חיוך שיכול להחזיק שנים. תקראו לי פסיכופתית, תקראו לי משוגעת, תקראו לי מכשפה - לא אכפת לי כבר. עשיתי מה שהייתי צריכה לעשות. אתם יכולים להגיד שאני חוטאת ושזה היה רק מזל, שאף אישה אינה יכולה להרוג בן אדם. אתם יכולים להסתכל עליי בזלזול חסר בושה. אבל אל תדאגו, אני יודעת את האמת. אני אישה אמיצה, אני אישה חזקה, אני לא יעל אשת חבר הקיני.

אני זאת אני. יעל.

יומן חייה של רחל

נויה אלטרזון, כיתה י', בית הספר המשותף חוף הכרמל

בהנחיית לימור פאר רזניק

היום, היום השביעי בחודש אלול, הלכתי לבאר להשקות את צאני לפי בקשת אבי, לבן, ואז בחור נאה, בעל שיער בצבע חום עם גווני שמש וחיוך רחב, בשם יעקב, גלל את האבן הגדולה מפי הבאר כדי לעזור לי, הייתי מופתעת שיש לו כוח רב ושהצליח לגלול את האבן הכבדה בכוחות עצמו.

לאחר ששבתי הביתה, סיפרתי לאבי לבן שפגשתי את יעקב בן אחותו, הוא היה נרגש והזמין את יעקב אלינו הביתה בשמחה רבה, התרגשתי מאוד. התארגנתי, התייפיתי, הורדתי את בגדי רועת הצאן שלי ולבשתי שמלה לבנה פשוטה. אספתי את שערי הארוך והמלוכלך לתסרוקת פשוטה ולא מיוחדת, אך מחמיאה מאוד לצורת פניי העגולות ושערי הבהיר, שמתי מעט צבע על הלחיים, ואז הוא דפק בדלת... הלב שלי נעתק ממקומו, עמדתי ליד אחותי הגדולה לאה כשאבי פתח את הדלת וממש קפץ על יעקב בחיבוקים.

אבי הציע ליעקב לעבוד שבע שנים ובסופן לשאת אותי לאישה. אהבתי ליעקב עלתה על גדותיה בכמה רמות כשהבנתי שהוא מוכן לעבוד אצל אבי שבע שנים בשביל לשאת אותי לאישה, בתקווה שלא תמצא שידוך ראוי לפני תום שבע השנים.

כשיעקב חזר לביתו, נראתה לאה כעושה, יכולתי להבין אותה וכאב לי לראותה כך. אני קצת חוששת כיוון שאבינו לא ייתן לי להינשא לפני, זו בושה למשפחה, זוהי סיטואציה מורכבת מאוד כיוון שאהבתי ליעקב היא גדולה, אך אני חייבת למצוא ללאה שידוך ראוי בשבע השנים הקרובות.

היא נראתה כעושה, אפילו דמעותיה היו של קנאה, היא הביטה בי במבט מוזר שלא ראיתי על פניה מעולם, ניגשתי אליה וניסיתי לשוחח עימה, אך היא הסתגרה בחדרה ולא הסכימה לשוחח עם אף אחד מבני המשפחה במהלך כל היום.

בחלוף שבע שנים, מיומנה של רחל:

הינה, היום הגדול הגיע, מחר בשעות הבוקר אני הולכת להינשא לאהובי יעקב. לאחר שבע שנים ארוכות של צפייה, הרגע הגדול הגיע, היום בערב אלך לישון עם אהובי בפעם הראשונה, אבי ייקח אותי לבית יעקב ולמוחרת יחזור שוב לטקס החתונה, שבע השנים האלה עברו בחלקן מהר ובחלקן לאט, היו ימים שלא יכולתי כבר לחכות להינשא ליעקב,

המראה שלו מחלון חדרי עובד ומתאמץ כל כך רק חיזק את אהבתי אליו, אך יש בעיה, לאה עדיין לא התחתנה, אף אחד בבית לא מדבר על זה אז איני יודעת מה לחשוב, אבי לא יבטל את חתונתי יום קודם ואני בספק אם ייתן לי להתחתן לפני לאה שהרי זאת בושה למשפחה.

בכל מקרה, קמתי בעלות השחר מרוב התרגשות והתחלתי להתארגן, הלכתי למקווה בשעות הבוקר המאוחרות לאחר שלקחתי את צאן אבי לבאר, כשחזרתי מהמקווה אל ביתי, אכלתי ונחתי ובשעות הצהריים המאוחרות התחלתי להתארגן, סידרתי את השיער והאדמתי את לחיי בדיוק כמו ביום שיעקב הגיע לראשונה לביתנו, לבשתי שמלה חדשה שתפרתי במו ידיי, ארזתי את חפצי החשובים בתיק שק שדודתי רבקה, אם יעקב, תפרה לי לבת המצווה, הוא לא גדול מדיי ולא קטן מדיי ובכל זאת רציתי להשאיר בבית הוריי כמה חפצים ובגדים.

במהלך שבע השנים, בימים שלא הזכרתי רבות את יעקב, הסתדרנו לאה ואני מצוין. אך היום היא מתנהגת בדיוק כמו שהתנהגה ביום שיעקב ביקר בביתנו לפני שבע שנים, היא מסתגרת בחדרה.

באותו יום, שלוש שעות לאחר מכן, מיומנה של רחל:

אני אפילו לא יודעת היכן להתחיל... האם לכעוס על לאה, על אבי או על יעקב, או אולי על כולם יחד... הכיצד ייתכן שאבי הפר את ההסכם עם יעקב, הכיצד לקח את לאה לבית יעקב מבלי להתחשב ברגשותיי, ללא התראה מוקדמת או רגישות מינימלית כלפיי?

הכיצד אפשר לקחת את הלב של הבת שלך, למעוך אותו לחתיכות קטנות מבלי להתריע מראש...

האם עליי לכעוס על יעקב? האם הוא היה שותף לכל המהלך? האם ידע על כך מבעוד מועד או שגילה זאת בדיוק כמוני, לפני שעה, כשלאה הופיעה מולו בדלת ביתו במקומי לבושה בשמלה שאני תפרתי שעות על גבי שעות?

האם עליי לכעוס על לאה? הרי היא לא באמת תמכה בקשר שלי עם יעקב... כל היום היא הסתגרה בחדרה בגלל רגשות האשמה או שהיא גילתה זאת בהפתעה מוחלטת כשאבי ביקש ממנה ללבוש את השמלה שאני תפרתי חודש ימים?

אני יודעת על מי אני אכעס הכי הרבה, על אבי, הרי הכול היה כבר מתוכנן, הוא ידע שלא אתחתן לפני לאה וגם ידע שלאה או אני לא נפצה את פינו כשיחליט לשנות את התוכנית המקורית... גם אם היא לא בדיוק לטעמנו.

איך הוא יכול היה לעשות לנו את זה, הוא הרי אבינו, האדם היחיד שמחויב לטובתנו, ולא רק שהוא הרס את היחסים שלו איתנו, הוא הרס גם את היחסים ביני ובין אחותי לאה, האם באמת הוא לא חשב על כך מבעוד מועד?

לעולם לא אדע כנראה... לא אדע כיצד היא מרגישה או אם ידעה ויכלה להתנגד אך לא עשתה זאת...

אני מרגישה ממש כמו פצצה מתקתקת, מסתובבת לבד בבית וכל עשר דקות פורצת בבכי, כואב וקשה לי, ואין בי שום רצון לשתף את אחותי או את אבי במחשבותיי או ברגשותיי.

אבי חזר הביתה והתנהג כאילו הכול רגיל, כאילו ממש לא הפך את חיינו לפני שעה קלה, אני מסתגרת בחדרי ויוצאת רק במקרה הצורך, אבל לאבא שלי כבר לא אסלח לעולם...

כעבור שבעת ימי המשתה, מיומנה של רחל:

לאחר שבעה ימים שלא החלפנו מילה, אני עדיין פגועה וכועסת, בשעות הבוקר המאוחרות, כשחזרתי מהבאר עם הצאן, פנה אבי אליי בבקשה ללכת עימו לבית יעקב, הלב שלי קפץ מהמקום, לא ידעתי איך להגיב, הרי אני כועסת עליו, אני בטוחה שהוא מרגיש זאת.

הלכנו לבית יעקב, לאה פתחה, לא יכולתי להסתכל לה בעיניים, אך אבי רצה לדבר עם יעקב שיחה של ארבע עיניים. לאה ואני יצאנו לחצר, הגברים ישבו במטבח. מהרגע שאני זוכרת את הקשר של לאה ושלי, לא היה לנו רגע כזה, רגע של שתיקה כעושה, היה אפשר לגזור את המתח באוויר במספרים, לא הצלחתי להסתכל לה בעיניים לאחר שבמשך שבעה ימים היא ישנה עם הגבר שלי, הגבר שלי, כשהיא לובשת את השמלה שאני תפרתי, חיה בבית יעקב, הבית שאני אמורה לחיות בו, כן אפשר לקרוא לזה קנאה ובצדק, הקנאה אוכלת אותי, וגם הכעס. עם יעקב היה קצת פחות מסובך, ניסינו ליצור קשר עין, שלא כל כך צלח. ישבנו וחיכינו כמו שתי זרות, היה מורכב ביותר, זאת אחותי, האדם הכי קרוב אליי, או שכבר לא ??? זילפה הגיעה וקצת הצילה את המצב המביך.

לאחר דקות ארוכות, באו יעקב ואבא מהמטבח לעבר החצר, יעקב היה מחויך, וכשראיתי את זה חייכתי בעצמי, התגעגעתי אליו, אל החיוך שלו. אבי הציג בפנינו את ההסכם החדש. הוא יביא את שפחתי, בלהה, כיוון שאני הולכת להיות אשתו השנייה של יעקב בתנאי שיעקב יעבוד אצל אבי עוד שבע שנים. פניה של לאה נפלו, ויעקב הסתכל עליי במבט כובש. אבי עזב את הבית וחזר לאחר שעה עם בלהה ועם חפציה של לאה, הרי לפני כשבוע לקחה את חפציי.

האווירה בבית הייתה מוזרה ולא ברורה, שתי אחיות שלא מדברות זו עם זו נשואות לאותו אדם, ושתי שפחות... כל בני הבית הרגישו את זה, אני בטוחה.

כעבור ארבע שנים, מיומנה של רחל:

אלוהים, מה חטאתי, יעקב ואני מאוהבים, אך את רחמי אתה לא פותח. לקחתי את יעקב לשיחה, הוצאתי עליו המון עצבים, שאלתי: למה אתה לא מביא לי בנים? הוא התעצבן, לאה ואני עדיין לא בקשר, אני תוהה אם לאבינו אכפת מהמצב הרעוע שבין בנותיו, מצב שגרם לו במו ידיו. בכל מקרה, אני חשה כי היחסים של יעקב ושל לאה הולכים ומתחזקים עקב זה שאיני מצליחה להביא לו בנים. לעומתי לאה הביאה לו כבר ארבעה בנים: ראובן, שמעון, לוי ויהודה. החלטתי לתת את שפחתי לטובת קידום יחסינו, של יעקב ושלי, וכך נולדו בניי הראשונים, אם אפשר לקרוא להם בניי, הרי לא יצאו מרחמי: דן ונפתלי. כשנפתלי נולד, רגשותיי ללאה היו עזים ולא במובן טוב של המילה, קראתי לנפתלי בשמו כדי להראות את ההתמודדות הקשה שלי עם היותי עקרה ואת קושי התמודדות עם כך, בייחוד כשאחותי, אשת אישי, אינה עקרה.

לאה הביאה לי דודאים שבנה ראובן מצא במהלך עבודתו בשדה אמש בתמורה לכמה לילות עם יעקב, הסכמתי להצעה, הרי אני חייבת להרות וללדת ליעקב בנים, אך איך להסתכל על מקרה זה? הרי לאה ידעה שאם תשמור את הדודאים לעצמה, יחסי עם יעקב ירדו לטמיון, היא יכלה לשמור את זה בסוד ממני ולא לתת לי אפילו קצת, ולא רק שנתנה, היא נתנה את כל מה שראובן בנה מצא. לא אשקר, זה חימם את ליבי והזכיר לי את הימים הטובים שלנו, כשרצנו בשדה בתור ילדות, והיא תמיד החמיאה לי, דיברה על היופי שלי בפני רבים. כשבבת המצווה שלה, נקרעה שמלתה יום קודם, וישבתי תשע שעות לתפור לה שמלה, ובבת המצווה שלה לא היה אחד שלא החמיא לה. כל הפעמים שהייתי חולה, או לפחות התנהגתי ככה אך היית בריאה לגמרי, בשביל לא לקחת את הצאן, ולמרות שהיא ידעה שאני מעמידה פני חולה, היא פתחה את דלת חדרי, קרצה לי, כאילו אמרה במילים אחרות: "אני יודעת שאת לא באמת חולה", ולקחה את הצאן במקומי.

לאחר התקף הזיכרונות הקל, נזכרתי שהיא ביקשה תמורה, אך זה ברור, גם אני הייתי מבקשת תמורה, ואני בספק אם הייתי נותנת לה את הדודאים.

כעבור תשעה חודשים, מיומנה של רחל:

יוסף שלי, ילד קטן ויפה שלי, אף אחד לא יודע כמה אביך אהב אותך, היית ילדו הקטן והאהוב מכול. אחרי שבני הקטן נולד, יעקב סגר עסקה אחרונה עם אבי ועזב אותנו, ליבי נקרע לשניים, כבר לא יכול היה לעמוד על הרגליים... חציו הלך עם יעקב, כשאת אהבתי ליעקב לא ניתן לתאר ולהסביר במילים, מה שעברתי, עם אבי, אחותי, שפחתי וילדי אחותי בשביל להגיע למקום שבו אני נמצאת היום שאב ממני כוחות רבים, אהבתי אותך יעקב יותר ממה שאהבתי את עצמי, הקשר ביני לבין אחותי התנפץ, ועדיין המשכתי לאהוב אותך, לא הבאת לי בנים, ועדיין אהבתי אותך, עשית עסקים עם אבי ולעולם לא ויתרתי עליך, אני אוהבת אותך בכל ליבי למרות כל הסבל והכאב שעברתי בגללך, כולל ניתוק

היחסים שלי עם אבי... כעת, כשלאה ואני חזרנו ליחסים טובים ובריאים, עזבת, בדיוק
שהכול הסתדר, או אולי בגלל שעזבת הכול הסתדר? כנראה שלעולם לא אדע.

אני זוכרת איך נפגשנו לראשונה בבאר, איך במהלך שבע השנים ראשונות הצצתי מחלוני
בציפייה לראותך עובד בשדה, איך ליבי פעם מהר ככל שיכול היה בכל פעם שבאת לבקר,
כיצד תפרתי לעצמי את שמלתי שלאה לבשה בסופו של דבר.

יעקב שלי, כל ילדייך גדלים יחד כעת, מקווה שזה היה חזיוןך...

אהבתי, אוהבת ואוהב לנצח,

שלך, רחל.

שיר אדם וחוה

נועה ולפר, כיתה י"א, תיכון המושבה, זיכרון יעקב

בהנחיית גילה תמיר

ציוו עלינו לא לאכול מעץ הדעת

למה?

למה שלא נדע ונחכים?

למה שלא נרחיב אופקים?

למה שלא נטעם מהחיים?

למה שלא נגלה עוד רבדים?

אומנם הנחש את חווה פיתה

אבל בסופו של דבר זו הייתה החלטתה

ועל כך נענשה באופן חמור

אבל לי עדיין למה לא ברור

ואז היא את אדם פיתתה

אבל שוב נשאל - של מי הייתה ההחלטה?

חוה האשימה את הנחש

אדם האשים את חווה ונס

איננו יכולים במעשינו אחר להאשים

כי היום כולנו חכמים

כולנו יודעים מה מותר ומה אסור

וכמה מעשינו יכולים לפגוע באופן חמור

כשאכלו מעץ הדעת עיניהם נפקחו

אבל כעונש, מגן העדן הושלכו

אולי זה לא עונש אלא שיעור לחיים

נכון, כשאנו פוקחים את עינינו חיינו נהיים קשים

אך רק אז אנו חכמים, רק אז חיים חיים שלמים

אולי משימתנו היא ליצור את גן העדן

לא לחזור

ליצור

לראות, לנסות, לפקוח עיניים

לקבל אחריות על חיינו בשתי הידיים.

הגר

רון גלפן, כיתה י"א, הריאלי בית בירם, חיפה

בהנחיית מיטל בלומנטל גורדון

הבט בי אהובי, תראה הרבה מן הנסתר,

אמץ אותי אליך, עשני אשתך, זה מותר.

כי התענייתי למולך, כשפחת הרוע חייתי,

כי הבניתי למענך, תקוות בליבי בניתי.

הבט בי אהובי אל תעמוד מנגד,

כי בחיקך אהבתי ובחיקך למדתי מהו רגש.

ואכן קלה בעיני התמסרותך העיקשת,

מאחר ובעלת שררה הפכתי, אם שושלת.

לא אתכופף יותר ולא אתנגד לליבי,

רק אתפלל שתבוא איתי, תקבל אותי,

היה עמי אהובי.

הבט בבניך אהובי, ראה איך נקשר גורלם,

פראים שניהם נלחמים עד עולם.

כי ירדתי על ברכיי ואלוהים שמעני,

לא יתכופפו צאצאיי, אם שושלת בני עשני.

הבט בבניך אהובי, עד היום הם נלחמים

ידיהם בכול, באחיהם שוכנים.

שנאת חנם ואש יוקדת ממלאת את הארץ הקדושה

אולי כי התעלמת אהובי מהעוצמה שבי חבויה,

איך לא הבנת שאין חזק מאישה.

בריאת עולמי

הראל לובוביץ, כיתה י"א, הריאלי בית בירם, חיפה

בהנחיית מיטל בלומנטל גורדון

בראשית היום השמיים והארץ

אלוהים ברא את עולמי

וברא אותי - האדם

נזר הבריאה

ביום השביעי נח

מבריאת עולמי

הקדיש את בריאתו למעני - האדם

עולם שמכיר אותי

עולם שמעניק לי אושר

עולם למעני

אך

העולם לא מקל עליי

אני מרגיש כמו אבן קטנה בנחל

שמתקדמת עם הזרם ומנסה

להסתגל ולהתמודד

אלוהים יצר אותי

וציווה - לך לך

אז התחלתי ללכת

ובינתיים מנסה בראשית חיי

למצוא את ייעודי בפרשת לך לך שלי

הבל הבלים

רומי גורי, כיתה י"א, הריאלי בית בירם, חיפה

בהנחיית מיטל בלומנטל גורדון

הבל הבלים אמר קהלת

למרות שכולם אומרים אחרת

לא מבינה למה יש כל כך הרבה הבל

במקום שאמור להיות כמו גן עדן

אך כה אמר קהלת

אלוהים אומר אחרת

וגם אני חושבת

שיש משמעות נוספת

אך הבל הבלים אמר קהלת

ואני נשארת

מבולבלת

ספר מחוז תל אביב

חברי ועדת השיפוט

עדי אורן, מנהל מינהל חברה ונוער מחוז תל אביב
אפי שדיב, מנהלת מרכז ההדרכה מחוז תל אביב
חנה עופר, דוקטורנטית לספרות באוניברסיטת תל אביב ומפקחת לשעבר במינהל
בלפור חקק, משורר ומסאי, לשעבר יו"ר אגודת הסופרים
רכזת התוכנית: אסתר שקלים, משוררת

תוכן עניינים

מקום ראשון - מצטיין ארצי

מכתב לבת שבע / שחר ברוורמן.....

עבודות מצטיינות

חיי שמשון / היא-לי חביב.....

יומנו האישי של שלמה המלך / תומר לנדמן

מכתב לאחי / מיכל ברקוב

תובנותיה של גבורה / אבנר נוסינוביץ'.....

עבודות נבחרות

רות המואבייה / יונתן טל.....

שתיקה / מיקה ישראלי.....

יחסי אחים / ניקול חצביץ'.....

מלכת שבא - יומן מסע / יהלי כאהן.....

מיומנה של חנה / הילה קרסין.....

גנבה בתיבה / תמר דעדוש.....

מלכה מנקודה עכשווית: אסתר - חזרה לעתיד / נועה צרפתי.....

קין והבל / טל בן בשט.....

קערת הבכורה / שניר צור.....

חדשות הממלכה - כתבות בלעדיות / ליאם פיינסקי.....

ברכת מנהלת המחוז

"בארץ ישראל קם העם היהודי... והוריש לעולם כולו את ספר הספרים הנצחי"
(מתוך מגילת העצמאות)

מנהלים, מורים, אנשי חינוך ותלמידים יקרים,

תחרות הכתיבה הארצית **"תורה נביאים וכתבים"**, המתקיימת זו השנה החמישית, מהדקת את הקשר של התלמידים לתנ"ך, מחברת בין דור העתיד לבין המקרא - התשתית הלאומית, התרבותית והערכית שלנו כיהודים וכישראלים - ומחזקת את השפה העברית ואת יכולת ההבעה של התלמידים בדרך חווייתית ויצירתית, המאפשרת דיאלוג אקטואלי ורלוונטי עם ספר הספרים.

אני מבקשת להודות לכל העוסקים במלאכה: למנהלי בתי הספר, שפעלו לטיפול הקשר לתורת ישראל, לעם ולארץ באמצעות ההירתמות לפרויקט חשוב זה; למורים המנחים שעמלו וטרחו והגיעו עם התלמידים לתוצרים מרתקים, הבאים לידי ביטוי במיוחד בנבחרת העבודות המפורסמת בחוברת זו; ולתלמידים היצירתיים ולתלמידים הזוכים שעלו לגמר במחוז ובתחרות הארצית. עלו והצליחו!

תודה מיוחדת למלווי הפרויקט: עדי אורן, מנהל חברה ונוער במחוז; אפי שדיב, מנהלת מרכז ההדרכה; ואסתר שקלים, רכזת התחרות.

בברכה חמה,

חיה שיטאי

מנהלת מחוז תל אביב

מקום ראשון מצטיין ארצי

מכתב לבת שבע

שחר ברוורמן, כיתה ט', חטיבת בן גוריון, פתח תקווה

בהנחיית שרית כץ

בת שבע, ספרי לי כיצד נפרדים בעזרת שני דפים? שני הדפים אשר קציני הצבא הבכירים חילקו לחיילי החזית מונחים כעת על שולחני ריקים כפי שהיו אתמול. ביממה האחרונה אני מסתובב חסר מעש באוהל המפקדים עם משימה בראשי: למלא למענך שני דפים. חשבתי רבות על מה אכתוב לך ואיך... לא העליתי בחכתי דבר, ראשי התרוקן ממחשבות, חוץ מתמונה אחת אשר מופיעה במוחי בכל פעם שאני עוצם את עיניי. בתמונה, הרודפת את ימי ואת לילותיי, מופיעה נערה צעירה, בעלת עיני שקד טובות ויפות, שיער גולש כגלי הים, לבושה שמלה ורודה. הנערה שבתמונה מביטה אליי, בוחנת אותי בעיניה, העיניים שלימים יהיו העיניים שאביט בהן בחתונתנו, ברגעים טובים וקשים, כשארצה נחמה וכשאצטרך לקבל ביקורת. "הינך יודעת מי זו הנערה, אהובתי?" הייתי שואל, ואת היית מביטה בי בעיני השקד הגדולות והבוחנות שלך. אם רק הייתי יכול לשמוע את קולך לוחש באוזני ברכות: "כמובן שאני יודעת מי הנערה, האין זו אני, אהובי?" הייתי האיש המאושר באדם, אך איני יכול לשמוע את קולך, אני לא יכול לומר לך שתמונתך מיום פגישתנו היא זו שרודפת אותי בחיי. אם הייתי יכול, אם הייתי חוזר לרגע המדויק שבו נפגשנו, בטח היית שואלת אותי מה הייתי עושה, האם הייתי משנה את דרכי? פונה לסמטאות העיר ומקווה לא לראותך שוב או האם לא הייתי משנה דבר? אני, כמובן, אענה שלא משנה מה יקרה בחיינו - לא אשנה דבר מיום פגישתנו לראשונה, אך אחרי הכול... איני יודע... היכן הכול החל להתפרק, אהובתי? איני בטוח אם אפילו את יודעת...

תמיד ידעתי שאהיה איש צבא, אשר נלחם למען חבריו, למען ארצו, למען משפחתו ולמען מלכו - אשר לנצח הייתי נשאר נאמן לו לולא כל האירועים האחרונים. אני ידעתי שזו אפשרות, שהמלחמה האישית שלי על שמירת הדברים הללו, הדברים שבאמת חשובים לי, תהיה המלחמה שתדרוש ממני הכול. אבל אנו יודעים שזה לא היה אמור להיות המצב שלי, אני לא חייל חזית, לא שלא הייתי מוכן לכך ברגע שהדבר היה נדרש ממני, אבל זה פשוט לא המצב, או לפחות לא היה. הוא זה ששם אותי כאן, אני יודע, האדם שראה אותך פעם אחת והחליט שאת שייכת לו. האיש שחמד אשת איש, שנאף, שבגד ושגזל אותך ממני לעיני כול.

לא שמת לב לדבר, נכון? הוא הביט בדך, שתה במבטו כל תזוזה שלך, כל עיקול בגופך, כל נמש. הוא שתה את כולך, ולי לא השאיר דבר. כמה זמן חיכה, אהובתי? אמרי לי, כמה זמן

חיכה עד שקרא לך לחדרי חדרים והשתמש בך כדי לספק צורך רגעי, אשר לא שינה דבר לאף אחד חוץ מאשר לך ו...לי?

האם נהנית מכך, אהובתי? האם נהנית מתשומת הלב, מהמלבושים שנתן לך רק כדי לפשוט אותם ממך, מהמגע איתו, מהתחושה שהרגשת כשהיית עם האדם שכולן רוצות להיות איתו, האם נהנית להיות עם מלך? האם התאהבת בלילה הזה? הלילה היצרי שבו ניצל אותך עבור דבר טהור שכולו טוב, הוא הרס אותך, הרס לנו. ואולי סבלת אהובתי? אולי בכית, רצית לחזור לביתנו ולחדרנו, אולי רצית לומר לא ולהתנגד, אך איך יכולת, אהובתי? הוא מלך, ואנחנו אנשים פשוטים. ארצה להאמין שזה המקרה, זה יהפוך את תמונתך מן הדבר שרודף את שנתי ואת השעות שבהן אני ער והופך אותן לסיוט על פני האדמות לדבר טוב שמזכיר לי את הבית ושמזכיר לי שיש למה להילחם ולחיות בשבילו....

אמרי לי, אהובתי, איך הרגשת כשגילית על הילד? האם ידעת על כך כשהחזירני הביתה, אלייך? האם ידעת שבבטןך יש את היורש המלכותי, בן של מלך, האדם החשוב ביותר? האם זה היה פרי מוחך? האם את זו שהציעה להביא אותי לביתי כדי לשקר ולכסות על טעות של מלך? או שאולי לא ידעת על כך. אולי רק חשבת על האפשרות שאת בהיריון ואמרת את חששך לאדם הלא הנכון, אולי זה הכול פרי מוחו היצרי והחולני.

אני חזרתי לעיר בהזמנת המלך בכבודו ובעצמו, הייתי גאה כמו שלא הייתי מעולם. דבר לא היה חשוב לי חוץ מלראות את פנייך, את עיני השקד שלך שוב, הגדולות והעגולות. אך לא הייתי מסוגל. אני מפקד, אהובה, ומפקד נשאר עם חייליו בטוב וברע בזמן מלחמה, ולכן לא באתי לראותך. במבט לאחור אני מבין שהוא התעקש, ניסה, רצה שאבוא לביתנו המשותף ושנתייחד שוב. אף שיכר וסימם אותי. ניסה לשאול לשלומך ולהזכירך בכל הזדמנות. איך לא ראיתי, אהובתי? איך לא הבנתי זאת? אמרי לי, אהובתי, האם ידעת על כך?

לאחר יממה כבר הבין שאין מה לנסות. הרי ככה זה במוחו, אם זה לא עובד בטוב ולא עובד ברע זה יעבוד ביותר רע, הרי במוחו אין שום אפשרות אחרת. מגיע לו הכול מכול, ואין אף אדם שיגיד אחרת.

נאמר לנו שנישלח, אני וחיילי, לחזית להקריב את חיינו למען אחרים, למען הארץ, למען משפחותינו ולמענו, אך לא, זו לא האמת, נכון? אני יודע את הסיבה לשליחתנו הנה, הוא לא הצליח להפיל את חטאיו עליי ולכן "יטהר" עצמו בהקרבתנו. יהפוך אותך לאשתו החוקית, המלכה שלו. יגרום לך שמכל הרע יצא טוב, אך אני לא חלק מהתוכנית שלו, ולכן יפנה אותי מהשטח, יעשה זאת בחוכמה, בלי לעורר חשד.

וכך חזרנו לכאן, לשני הדפים אשר קציני הצבא הבכירים חילקו לחיילי החזית כדי לשלוח למשפחותיהם ולנשותיהם, אך מרגע שליחת המכתב אינך אשתי, הינך שייכת לו ולרצונו ולהרמונו. אני דורש הסברים ותשובות לשאלות הנשאלות במכתבי, אני דורש בקשת מחילה וסליחה, אני דורש לחיות, אני דורש אותך חזרה, אהובתי, אך אלה הם הדברים שכבר לא אקבל לעולם.

עבודות מצטיינות

חיי שמשון

היא-לי חביב, כיתה ז', ערמונים, רמת גן

בהנחיית אלירן רגב

"כִּי הִנֵּךְ הָרָה וְיִלְדֶּתְ בֶּן וּמוֹרָה לֹא יַעֲלֶה עַל רֹאשׁוֹ כִּי נָזִיר אֱלֹהִים יִהְיֶה הַנֶּעֱר"
(שופטים יג, ה)

שלום, הנני,

ממרומי גן העדן כותב אני,

לנסות להסביר את מעשיי,

בל תסיקו כי לשווא יצאתי מכליי

ואיבדתי את דעתי,

לכשהפקדתי בידי דלילה את רז כוחי.

הבינו, בני ישראל, בני עמי,

לא קל היה להיות אני!

גורלי, טרם לידתי נקבע,

להיות עבורכם שופט, מושיע, מציל, כך סתם ללא סיבה.

חפצתי בחיי, גבר צעיר,

לנוח, לאהוב נשים יפות, לטייל בחוצות העיר.

כשניסתה דלילה אותי בלי די להפיל בפח,

הסקתי כי לעולם אהיה הגבר שלא נח,

נלחם בלי די באויבים,

פלישתים, כאלה או אחרים,

שלנצח אצטרך להסיט לאחור מבטי,

כדי להשכים להרוג את הקס להורגי.

עייפתי מכך ידידי,

עייפתי וקצי בחיי,

רציתי לנוח על משכבי בשלום,

להביט עליהם מן השמיים, מלמעלה, מן המרום.

בל תחשבו כי טיפש אנוכי, כי הופתעתי מבגידתה של דלילה,

מפני שהייתה היא שלי זאת הבחירה!

יומנו האישי של שלמה המלך

תומר לנדמן, כיתה ח', חטיבת ביניים קלמן, רמת השרון

בהנחיית אסתי חנסון

-1002 לפנה"ס-

יומני היקר,

אני מרגיש שאירועים שעומדים להתרחש בקרוב יגרמו לי להרגיש שאני צריך חבר מסתורי (או פסיכולוג טוב), כזה שאוכל לספר לו, לשתף אותו, לפרוק ולשפוך בפניו את כל המחשבות והרגשות שעולים וצפים אצלי, ואתה יומני הוא החבר שבחרתי. בזכות ארגיש הקלה (בעזרת השם) כשאתאר כאן את האירועים שמתרחשים סביבי. ייתכן שאבין יותר את המצב ושיהיו לי תשובות לשאלות אינספור שעולות ומעסיקות אותי. לחלק מהשאלות אולי לא תהיה תשובה, ואצטרך לחיות עם התוצאות, כי אחרי הכול אבי הוא דוד המלך (הוד רוממותו). ללא ספק, הכתיבה ביומן תשפר את הכתיבה היצירתית והלירית שלי.

יומני,

עצוב לי מאוד. לנגד עיניי, אבי הולך ומזדקן, ונראה לי שימיו ספורים ושאלץ בקרוב להיפרד ממנו. אני שומע סביבי שכולם מתלחשים ואומרים "והמלך דוד זקן בא בימים ויכסהו בבגדים ולא יחס לו" (מלכים א, א, א). הגוף שלו נחלש, קר לו כל הזמן והאמצעים הרגילים לחימום אינם עוזרים לו כבר. מנחמת אותי העובדה שעבדיו מסורים, דואגים לו מאוד ורוכשים לו כבוד. הם מתייחסים אליו כאל מלך למרות שאינו מתפקד. הם עדיין מכנים אותו "אדוני המלך". הם אפילו מצאו לו "כרית חשמלית אנושית" ויש אומרים "פוך אנושי", קוראים לה אבישג "והנערה יפה עד מאד" (שם, ד).

שאלת מיליון הדולר היא: מי ימלוך אחרי אבי?

הגיעו לאוזניי שמועות שאדוניה (אחי החורג), בנה של חגית, ממש משתחצן. הוא "מתנשא לאמור: אני אמלוך! ויעש לו רכב ופרשים וחמישים איש רצים לפניו. ולא עצבו אביו מימיו לאמור 'מדוע ככה עשית?' (שם, ה-ו). כנראה שבאמת כוונתו של דוד אבי להמליך את אדוניה, כי אדוניה מפגין ביטחון שזה מה שיהיה. אתה מבין מה זה לעשות רכב ופרשים? וגם מכריז שהוא המלך הבא כשאבינו עוד בחיים. הוא נותן לעצמו כבוד של מלכים, ואבי לא עוצר אותו! איך זה יכול להיות? ההסבר היחיד לזה שהוא באמת יהיה המלך הבא. ושזה מקובל על אבי. אני לא מבין כי זו לא התנהגות ראויה למלך! אבי, שהוא מודל למלך, לא היה כזה! אדוניה אפילו מצא לעצמו תומכים בחצר המלוכה ויצר לעצמו ממש מפלגה. בין תומכיו נמצאים כמה מוכרים מאוד, "ויהיו דבריו עם יואב בן צרויה ועם אביתר הכהן" (שם, ז), הוא אפילו הזמין את תומכיו לזבח, "ויזבח אדוניהו צאן ובקר ומריא... ויקרא את כל אחיו בני המלך ולכל אנשי יהודה עבדי המלך... ואת שלמה אחיו לא קרא" (שם, ט-).

י). אותי?! מה עשיתי לו שלי הוא לא קרא? הרי יש מצב שהזבח הוא לשם הכתרתו למלך?! ואם כן אז למה להחרים אותי? יש סיבה שעומדת מאחורי ההתעלמות הזו ממני? ממה הוא חושש? האם אני מאיים על המלוכה שלו? הרי אני לא הבא בתור למלוכה, ואולי הוא יודע משהו שאני איני יודע? אני כן?! אבל אני לא הבא בתור למלוכה יש לפניי עוד כמה ילדים של אבי.

אני מקווה שתהיינה לי תשובות לשאלות הרבות שהעליתי.

-1002 לפנה"ס-

היי יומני,

הייתי חייב לשתף מישהו, זאת אומרת אותך. נתן הגיע אלינו הביתה מתנשף כולו והוא נראה מוטרד או לחוץ כאילו השמיים נפלו עליו. הוא מייד לקח את אימי הצידה, כאילו הרחק ממני כזה, והם הסתודדו. הם חשבו שלא שמעתי, אבל שמעתי והבנתי הכול. נתן בא לספר לאימי שאדוניהו המליך את עצמו למלך. את העובדה הזו כבר ידענו. ואני כבר חשבתי שהוא בא עם איזה חדשות מסעירות. אבל אז הוא הוסיף ואמר לה: "ועתה לכי איעצך נא עצה, ומלטי את נפשך ואת נפש בנך שלמה" (שם, יב). נתן הזכיר בפני אימי איזו שבועה שאבי נתן לה לגביי "ואמרת אליו 'הלא אתה אדני המלך נשבעת לאמתך לאמור 'כי שלמה בנך ימלוך אחרי והוא יושב על כסאי', ומדוע מלך אדוניהו?" (שם, יג). מזה עולה שאבי לא יודע כלל שאדוניהו המליך את עצמו. אבי ממש כבר לא בעניינים. ושאלה נוספת שעולה: האם באמת נתן אבי הבטחה כזו? אני יכול למצוא את עצמי מלך על ישראל? בגילי הצעיר?! נתן הזה משהו, ויש לו רעיונות, וואי וואי. הרעיון "הנה עודך מדברת שם עם המלך, ואני אבוא אחרייך ומלאתי את דבריך" (שם, יד) - הוא יגיע בתיאום, אחרי שאימי תגיד את מה שהוא אמר לה להגיד, ויגבה ויחזק את מה שהיא תאמר לאבי. אז הייתה שבועה לגביי או לא? מי יודע בוודאות? מה אימי חושבת על זה?

הינה, אימי שמה את הצעיף על ראשה ומתכוונת לצאת מהבית. כנראה היא באמת הולכת לאבי כפי שנתן הורה לה. הייתי מת להיות זבוב על הקיר שם ולראות איך השיחה מתפתחת ואיך מזימתו של נתן מיושמת. נראה לי שנקרם משהו מאחורי גבי. כנראה נתן החליט שהגיעה השעה לפעול אחרי שנודע לו על הזבח שערך אדוניהו. הוא בטח חושש לחייו מאוד ולכן רוצה לדחוף אותי קדימה. האם אימי ונתן יצליחו להניע את דוד לבחור בי?

אין לי סבלנות לחכות עד שאימי תחזור ותספר מה קרה בחדרו של המלך. מלא שאלות מתרוצצות לי בראש. ראשית השאלה העיקרית: האם אני רוצה בכלל להיות מלך? למה אני צריך את כל האחריות הזו? ואיך אתייחס עכשיו לאדוניהו אחי? אפשר יהיה לסמוך עליו?

יומני חברי היקר,

מאיפה להתחיל? אני נרגש כולי!! ליבי פועם בחוזקה מהתרגשות. אני מבולבל ושמח, מרוצה ומפוחד, כאילו אני בחלום. אני מפחד אפילו להוציא את המילים מפי ש... אני מלך ישראל! עכשיו הוכתרתי בצורה רשמית וחוקית על ידי אבי למלוך אחריו על ישראל. עכשיו אני חוזר מטקס ההכתרה שלי. אספר לך את כל הפרטים כאן (כדי שהעוקבים שלי ביום מן הימים יקראו על הכתרת). צדוק הכהן, נתן הנביא ובניהו והקלעים מצבא דוד באו, לקחו אותי והרכיבו אותי על פרדת המלך דוד, זו שמיועדת לשימושו הבלעדי של המלך, לגיחון. בהתחלה לא הבנתי מה הם עושים, אבל התעשתי והאסימון נפל לי, ומכאן כבר הבנתי שיש מצב שאני עומד להיות המלך הבא של ישראל. אבי, שחשבתי שכבר לא מתפקד, החליט וקבע זאת. הוא אמר להם לקחת את הפרדה שלו. ואז "ויקח צדוק הכהן את קרן השמן מן האהל וימשח את שלמה, ויתקעו בשופר ויאמרו כל העם: יחי המלך שלמה!" (שם, לט). אתה מבין איזו עוצמה זאת? כל העם צועק לי "יחי המלך". הייתה כזו שמחה שאי אפשר לתאר במילים, "והעם מחללים בחללים ושמחים שמחה גדולה, ותבקע הארץ בקולם" (שם, מ). אפילו אבי נתן לי את ברכתו. והשיא בכל הסיפור הוא שאדוניה ואנשיו כנראה שמעו את קולות השמחה, "ויחרדו ויקמו כל הקראים אשר לאדניהו, וילכו איש לדרכו. ואדניהו ירא מפני שלמה, ויקם וילך ויחזק בקרנות המזבח" (שם, מט-נ). ואדניהו ביקש "ישבע לי כיום המלך שלמה אם ימית את עבדו בחרב" (שם, נא). ואני יצאתי בצורה יפה מהמצב, שלחתי לאדניהו מסר לאמור "אם יהיה לבן חיל לא יפול משערתו ארצה, ואם ראה תמצא בו ומת" (שם, נב) ואז שלחתי להורידו מהמזבח ואמרתי לו בהתרגשות שתי מילים פשוטות וכנות "לך לביתך".

כל כך הרבה מחשבות מתרוצצות אצלי, ראשית אני שמח שאבי חזר להיות מלך חזק ושקיבל החלטה עוד בחייו. זה חסך מריבות קשות בינינו האחים. בנוסף, על החלטה כזו שבאה ממנו אי אפשר לערער. עכשיו נותר לי להוכיח לעם שאני ראוי למעמד הזה ולתפקיד המלך. אני מקווה שאוכל לרצות את העם ושאהיה מלך חכם ואינטליגנטי ושבימי בית המקדש ייבנה ושעשה צדק בבעיות שהעם יביא לפניי, כך שהסיפורים על משפטי שלמה יסופרו לאורך מיליוני שנים.

מכתב לאחי

מיכל ברקוב, כיתה ט', חטיבת זאב, הרצליה

בהנחיית מקס רוזנפלד

איך להתחיל? אני יושב כאן כבר למעלה משעתיים ואיני מסוגל לחשוב על שום דבר, מוחי ריק. שנים תכננתי את המכתב הזה - מה אכתוב, איך להתנסח, וידעתי שכשהרגע יגיע, אני אשב בחדרי ואתחיל לכתוב, אך כרגע כל המחשבות פרחו מראשי. אני יודע שכעת זה הזמן הנכון. הגיע הזמן לכתוב את המכתב, לספר את הסיפור שאף אחד לא מכיר. שמרתי את הסוד הזה איתי במשך חמישים שנה, אך לא עוד. אני מרגיש שזמני עוד מעט תם, ואיני יכול למות מבלי להוציא את האמת לאור, מבלי לספר את הסיפור. דבר זה קשה מאוד בשבילי כיוון שאת חמישים השנים האחרונות ביליתי בהסתרה של העבר שלי, של מה שעשיתי, אך אני חייב לספר את האמת, אני חייב זאת לאחי. אני מקווה שאתה, הקורא, מי שמצא את המכתב הזה, יבין כי המעשה שעשיתי הוא מעשה בלתי יתואר, מעשה שלא ייעשה, והסיבה שאני מספר את הסיפור הזה היא כדי שאתם תוכלו ללמוד מכך.

הכול התחיל ביום שמשי ונעים. יצאתי החוצה עם הבל אחי וכל אחד מאיתנו הניח מנחה לה'. אני, שהייתי עובד אדמה, הבאתי כמה מהפירות שגידלתי בשנה האחרונה. הבל הביא את הצאן שהוא מגדל, וכל אחד מאיתנו הכין את המנחה על המזבח וחיכינו. הבל דאג מאוד שמא ה' לא יקבל את מנחתו, אך הסברתי לו שהוא עוד צעיר ושהכול יהיה בסדר ושהצאן שלו משובח ושאין שום סיבה שה' לא יקבל את מנחתו. הבל נשא אליי את עיניו הגדולות והסתכל עליי בהערצה. דבר זה הסב לי גאווה. אין דבר שאהבתי יותר מלעזור לאחי הקטן. במבט לאחור, אני מבין כי הסיבה שאהבתי לעזור לו כל כך היא שאהבתי להיות נערץ. אהבתי שיש מישהו שצריך את עזרתי. איזה יהיר הייתי. בכל מקרה, עבר זמן מה ואז ראינו שה' לקח את המנחה של הבל. שמחתי מאוד בשבילו. זה היה רגע מכוון בשבילו, אך לא הבנתי למה ה' עוד לא לקח את המנחה שלי. קיננה בי דאגה שהוא לא ייקח את המנחה שלי כלל, אך הסרתי דאגתי מליבי כי ידעתי שהכול יסתדר, כיוון שזה לא ייתכן שה' ייקח את המנחה של אחי הקטן ולא ייקח את שלי, נכון? עברו דקות, שעות, וה' לא לקח את מנחתי. בסופו של דבר, ה' נגלה אליי ואמר שהוא לא מתכוון לקחת את מנחתי. הוא אמר לי שאני עוד יכול להשתפר ושיום אחד הוא עוד ייקח את מנחתי, אבל לא הקשבתי. גופי התמלא זעם, עצם אחר עצם, ולא ידעתי למי להפנות אותו, ואז ראיתי אותו. את אחי הקטן, עומד בשדה ומחייך חיוך גדול מאוזן לאוזן, ואז עלתה לי מחשבה אחת לראש. באותו רגע לא עניין אותי שום דבר. לא ההשלכות, לא הוריי, לא ה' או עתידי. חשבתי רק על דבר אחד - על הזעם שלי ועל הדרך שלי לתעל אותו. ברגע אחד קמתי והרגתי את הבל אחי. עמדתי שם באמצע השדה וראיתי אותו על העשב הגבוה שוכב ללא ניע. אחרי שרצחתי אותו הרגשתי טוב, הרגשתי כי הגשתי את מטרתי. הרגשתי את הדם

זורם בעורקיי וכוח שעולה וגובר, אך פתאום הזעם חלף כלא היה. ואז, אז הבנתי מה עשיתי. הרגשתי חרטה נוראית. קיוויתי שאני חולם ושהסיוט הנורא הזה יעבור, אך הוא לא עבר. נשארתי בשדה דקות ארוכות. הדקות הכי ארוכות בחיי, ואז, חלחל בי הפחד. הבנתי מה יקרה אם מישו יגלה מה עשיתי לאחי, אז החבאתי אותו בבושה גדולה והלכתי לדרכי. לפתע ה' שוב נגלה אליי. ליבי החסיר פעימה, לא ידעתי מה לעשות. הוא שאל אותי לגבי הבל אחי. פתאום עלה בי דחף חזק להתוודות על המעשה ההוא שעשיתי, אך הפחד הגדול שלי גבר על רצון זה ולכן הכחשתי כל קשר לאירוע. למרות זאת, ה' ידע. הוא ידע בדיוק מה עשיתי. ידעתי עכשיו מהו גורלי, ידעתי כי בעבור כך שהרגתי את הבל נגזר עליי למות. התחננתי לאלוהים שיקל את עונשי. באותה תקופה לא היה דבר שפחדתי ממנו יותר ממוות, למרות שעכשיו אני כבר משתוקק שאותו מוות יגיע אליי. עד היום איני יודע מה הסיבה שבגללה ה' לא הרג אותי באותו היום. אחרי שהוא הגלה אותי ונתן לי את "אות קין", אותו אות שיסמן את הבושה שלי ואת המעשה השפל שעשיתי לעולמי עד, הבטחתי כי אני הולך לשנות את דרכי. לבדי הקמתי קהילה, הקמתי בית ושושלת ועבדתי כל חיי בפרך כדי לשלם על מה שעשיתי.

סוף סוף... אחרי שנים שניסיתי להכחיש את המעשה הנורא שעשיתי, שנים של הסתתרות והכחשה, אוכל לספר על כך. בשלב מסוים כבר חשבתי שהמעשה הזה ייקבר איתי, אך הצלחתי לכתוב מכתב זה ועכשיו שחור על גבי לבן כתבתי את המעשה הנורא ביותר שעשיתי בחיי. המעשה שאף אחד לא עשה לפניי. לא משנה מה אעשה, כמה חרטה תהיה בעיניי, תמיד אסומן כרוצח הראשון בהיסטוריה, ועם מחשבה זו שמתי קץ לחיי, ועכשיו כל מה שנותר לי לקוות הוא שבניי, ילדיי ונכדיי יבינו ויכירו בטעותי ולעולם, לעולם לא יחזרו על מעשיי.

תובנותיה של גבורה

אבנר נוסינוביץ', כיתה י"א, תיכון בן-גוריון, פתח תקווה

בהנחיית עופרה פלדמן

הרגע נבלעתי בים על ידי פה ענק, מלא בנזיפות והאשמות כלפיי. למה?! כי ברחתי מהתפקיד שלי, מפני שלא הייתי אמיץ מספיק. לכן הוא בלע אותי כך. עכשיו איך אני יוצא מפה?!

- "תצא מפה על ידי כך שתבין מי אתה, תשלים עם מה שאתה, ותמלא את ייעודך."

- אבל איך אני אמור לעשות את זה, איך?! אני לא גיבור, אני מפחד מהם. אתה יודע מה הם יכולים לעשות לי? מה יכול לקרות לי שם? מה אם הם לא יאמינו לי ולדבריי? מה אם יחשבו אותי למשוגע? מה אם הם יתרגזו ויתחילו לנקוט בצעדים אלימים כלפיי?

- "תפסיק עם 'מה אם?' ותתחיל בכך שתשתמש בגבורה שבך. תפסיק לפחד מפני כל משימה אשר נופלת עליך. אולי לא ביקשת את הגורל הזה, אבל אף אחד לא שולט בגורלו. הגורל לא שואל, הוא פשוט בא ומופיע בפניך. תראה בתפקיד זה הזדמנות להוציא ממך את הגיבור שבך."

- מה אני יכול לעשות כדי שהוא יוציא אותי מכאן? מה?! אני לא גיבור, בו אי אפשר לפגוע, אבל בי כן.

- "גם אני פחדתי מהם פעם."

- מי זה שם?

- "אל תפחד, זה אני, עידו, כלומר אתה לא מכיר אותי, אבל אני מכיר אותך. אני פה כדי לעזור לך להוציא את הגיבור שבך."

- אבל איך אני אמור להוציא אותו כשאני מפחד וחושש כל כך מהעתיד?

- "הקשב לי, פעם הייתי במקומך, הייתי ילד מפוחד, שהיה הולך כל פעם לבית הספר בידיעה שיציקו לו שם, ירביצו ויעליבו. אף פעם לא התעמתי איתם, תמיד נתתי להם לדרוך עליי. כך התנהלו חיי עד היום שבו החלטתי שאליי לא יתנהגו כך יותר. אני ראוי ליותר מכך, כל אדם ראוי ליותר מכך. אני פחדתי בדיוק כמוך. פחדתי שיכו אותי, שיעשו עליי חרם, שיקוממו נגדי את כל השכבה. אבל בכל זאת הלכתי והתעמתי איתם כי נמאס לי כבר שמתייחסים אליי ככה. היום הם לא מעזים יותר להתנהג אליי כפי שהתנהגו בעבר. תובנתי אליך היא שלא משנה כמה אתה פוחד, תנסה, תתעמת, תעמוד על שלך ובסוף גם תצליח!"

- כן, אבל מה אם העניין לא נוגע אליי? מדוע עליי למלא את ייעודי?

- "זאת אני, יעל. אני האیשה שהרגה את האיש אשר היה לכאורה חברי הטוב. האישה שבניגוד לכל מה שהייתה אמורה לעשות, החליטה להרוג אותו. אני האישה שהרגה את סיסרא. את הסיפור אתה ודאי מכיר. הכנסתי אותו לאוהל לאחר שהוכנע בקרב נגד עם ישראל, השקיתי אותו חלב כדי שיירדם ותקעתי בראשו את יתד האוהל. אם אתה שואל מאיפה היה בי האומץ לעשות מעשה כזה... אני לא יודעת. ידעתי שאני יכולה לעשות, לשנות, להכריע. למרות הפחד הגדול, רציתי להביא לצדק גדול. התובנה אשר אוכל להעניק לך היא: אל תחשוב רק על עצמך, חשוב על הכלל. זוהי הדרך למצוא את הגבורה ולעשות את המעשה הנכון בזמן הנכון ובמקום הנכון!"

- אני רוצה לעשות כדברייך! אבל איך אני אמור לעשות זאת כאשר סכנה אורבת לי שם, בין האנשים הללו? אני אהיה שם לבד ולא יהיה אף אחד שישמור עליי.

- "שלום, אני ירין, אני בן 18 ואני גר בישראל. מתחוללת פה מלחמה בימים אלה ממש. רק לפני חודשיים גייסו אותי לצבא. כששמעתי שצריך להיערך למלחמה, פחדתי, בדיוק כמוך. יש לי משפחה שאני אוהב, שגם הם מפחדים לאבד אותי. הבנתי שאין לי סיבה לפחד, כיוון שיש מי ששומר עליי, שניים אפילו. מי שמגן עליי כל הזמן הזה ובעצם נותן לי את הרצון להילחם וגם לחיות הם המשפחה שלי וכל עם ישראל. יש עוד אחד, שיושב למעלה ושומר עליי פה למטה וזה ה'. אין מה לפחד, יהיה תמיד מי שישמור עליך, בין אם זה פה על הקרקע, באופן פיזי או רוחני, או שם למעלה!"

- אבל איך אני אמור להתמודד עם המשימה שלי כאשר אני יודע שאין לי סיכוי להצליח בה? איך אני אמור להתמודד איתם, כאשר הם הם, ואני אני?

- "זה אני דוד, המלך דוד. זה שהביס את גוליית הענק והחזק, כאשר הסיכויים לא היו בעדו כלל וכלל. רציתי לנסות להתעמת מולו כשאף אחד אחר לא רצה כי ידעתי שאם לא אנסה, לא אוכל לדעת לעולם מה היה קורה אילולא הייתי מנסה. גוליית היה הפחד שלי, הוא היה גדול, בלתי אפשרי, מייאש, מאתגר ומפחיד מאוד. ידעתי שהוא רק בא להפחיד ולגרום לי לסגת, כמו שאתה עשית. אבל לא! לא צריך לברוח כאשר נתקלים בדבר מאיים כזה, צריך להתמודד איתו, כי עצם העובדה שאתה מנסה להתמודד עם המכשול הופכת אותך לחזק יותר ובסוף אתה תנצח. תובנתי אליך היא, שאל תיתן לחיצוניות ולעובדות הגלויות להקטין אותך, כי אם תנסה, תמיד תהיה חזק יותר מהם. ואל תשכח, ה' תמיד איתך והוא יעזור לך בכל צרה!"

- אתה עשית את זה, עידו עשה את זה, יעל עשתה את זה, ירין עשה את זה, ואני עדיין לא... כל התובנות האלה הן תובנות של גיבורים. אבל אני לא גיבור. הרגע נבלעתי על ידי פה ענק מלא בתובנות על דבר שאני לא. פה כשער סגור, שלא ייפתח לעולם, עד שניצוץ של גבורה יופיע בבטנו.

- תובנות ניתנו כדי שתלמד, אך האם אכן למדת את תובנותיה של הגבורה?

עבודות נבחרות

רות המואבייה

יונתן טל, כיתה ט', חט"ב בן גוריון, הרצליה

בהנחיית נועה דותן

מאמר בעיתון: שמחה גדולה בבית לחם, חתונתם של בעז ורות

לצד השמחה, רבים מעלים את השאלה האם בעז נהג נכון כאשר בחר להינשא לאישה נוכרייה. האם אין הוא עובר על מצוות אלוהינו כי על גברי ישראל להתחתן אך ורק עם אישה יהודייה טהורה.

יצאנו לרחובות לשמוע מה אומרים האנשים ואף הצלחנו להגיע לריאיון בלעדי ומיוחד עם החתן, הנדיב הידוע ואיש החיל, הלוא הוא בעז.

בחרנו להתחיל את המסע ברחובות בית לחם. עברנו בין העוברים והשבים ושאלנו את דעתם על החתונה. היו שאמרו כי איש גדול הוא בעז אשר לקח את אשת קרוב משפחתו הענייה, הצילה ודאג להקים שם המת על נחלתו. שוחחנו עם יעקב, בעל שדה בבית לחם: "אין גדול כמו אדם אשר דואג לקיים את מצוות הייבום והחליצה. רק אדם גדול כמו בעז יעשה מעשה אצילי שכזה, כי הרי ידוע שבנישואים לאישה נוכרייה הוא מסתכן כלכלית, וייתכן שלא יהיו לו צאצאים מרות שככל הנראה היא עקרה."

לעומתם, היו קולות בעיר אשר דווקא התנגדו לרעיון וטענו כי לא ייתכן שאדם, גדול ככל שיהיה, יפר את מצוות אלוהינו וייקח לו אישה נוכרייה. "זוהי סכנה אמיתית לדת היהודית," אמר יהושע, גם הוא מבית לחם. בנוסף, היו לא מעט שביקרו את העובדה שרות לוקחת חירות לעצמה לצאת לעבודה ולפרנס את חמותה ואת עצמה ללא כל בושה.

בחרנו לפגוש את בעז עצמו ולשמוע ממנו מדוע בחר לקחת אישה נוכרייה. פגשנו אותו בשדה, אוכל עם הקוצרים את ארוחת הבוקר שלו.

שלום לך בעז, אנו מודים לך על הסכמתך לשוחח עימנו.

בעז: הכבוד כולו שלי.

מראיין: שמך ידוע בכל בית לחם, הכול מדברים על נדיבותך, על חוסר האנוכיות שלך, על טוב ליבך ועל אהבתך את הזולת. האם אין אתה מסתכן בקלקול שמך כאשר אתה לוקח לך לאישה אישה נוכרייה?

בעז: רות היא אישה מיוחדת ביותר. היא נישאה לקרוב משפחתי, וכאשר הוא נפטר, הייתה יכולה לבחור לחזור לעמה ולמולדתה, אך היא ויתרה על החיים הקלים יותר

ובחרה לחזור עם חמותה שנותרה לבדה, ללא בעל וילדים. היא בחרה לעזוב את עמה ואת דתה ולדבוק בחמותה האלמנה והשכולה. רק אנשים טובי לב ויראי אלוהים יעשו מעשה אצילי שכזה. אינני יכול שלא להודות לה על מעשיה ועל דאגתה לקרובת משפחתי.

מראיין: אבל למה לך כל זה, אתה הרי אדם בעל נכסים, מצבך הכלכלי טוב, ובעזרת השם יהיו לך ילדים, ואילו מרות סביר להניח שלא יהיו לך ילדים.

בעז: אדם שעושה טוב לאחרים, ה' יעזור לו. אני מאמין ובוטח בה' שידאג למצבי הכלכלי ולכך שרחמה של רות ייפתח.

מראיין: מדוע בחרת במצוות הייבום והחליצה כאשר לנעמי אין עוד בנים?

בעז: כידוע לך, בימינו, מצוות הייבום והחליצה הורחבה ואין היא עוד רק לאחים, אלא במקרה כמו של נעמי, אם אין בנים נוספים במשפחה, נלקחים בחשבון קרובי משפחה נוספים רחוקים יותר. אין לי כל כוונה לקחת מאדם אחר, על אחת כמה וכמה שהוא בן משפחתי, את הזכות לייבום.

רות היא בעיניי דוגמה ומופת לאצילות, למסירות נפש ולנאמנות. היא חרוצה מאין כמוה, רק אני, שראיתי כמה עבדה קשה בשדה ללקט לחמותה ולה, יכול להעריך חריצות זאת.

בחרנו לראיין גם את רות.

מראיין: שלום לך, מזל טוב.

רות: תודה רבה לך.

מראיין: כיצד בחרת לזנוח את עמך, את מולדתך ואת דתך ולעבור לגור בבית לחם עם חמותך?

רות: ביום שבו בחרתי להתחתן עם בחיר ליבי, מחלון, בחרתי לעזוב את עמי ואת דתי ולדבוק בבחיר ליבי. כאשר נפל עלינו האסון הגדול עם מותו של אהובי, היה ברור לי שאני ממשיכה בדת החדשה שקיבלתי על עצמי ועם העם של בחיר ליבי. לכן, כאשר חמותי היקרה בחרה לחזור לבית לחם, לא היה לי ספק שאני חוזרת איתה לעמי ולדתי החדשים.

מראיין: חששת כאשר בעז ביקש לקיים את מצוות הייבום?

רות: חששתי מאוד, כי נדיבותו של בעז ואהבת האדם שבו נגעו לליבי וידעתי שזה האדם שאני רוצה לחיות את חיי איתו ושיהיה לימים, בעזרת השם, אב ילדיי.

אנו רוצים לאחל מזל טוב לזוג הטרי ומקווים שאלוהים יסכים לקבל את בחירתו של
בעז ויברך אותם בפרנסה טובה ובילדים רבים, מי ייתן ואחד מילדיהם של הזוג הנדיב,
אוהב האדם והחרוץ, יהיה לימים מנהיגם של עם ישראל.

שתיקה

מיקה ישראלי, כיתה ח', חט"ב שמואל הנגיד, הרצליה

בהנחיית מזרחי דנה

וילכו שתי דמויות בצל אדוניי

לא ידעו לאן ייעודם

שלושת ימים ושלושת לילות

ושתיקה רודפת אותם.

במסע הנורא נשלחו רגליהם

בו תחזור מאכלת בדם

ויצחק לא יצחק לו לרגע אחד

כי שתיקה רודפת אותם.

האמונה העיוורת, תשוקה המסנוורת

חרטה וייאוש האומנם

וימשיכו ללכת אין אף עין נפגשת

כי שתיקה רודפת אותם.

יחסי אחים

ניקול חצביץ', כיתה ט', חטיבת ש"י עגנון, נתניה

בהנחיית דליה אביהו

"וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה" (בראשית כח, י)

יעקב פתח חרישית את דלת ביתו והתגנב החוצה. הוא עלה על גמלו והתחיל את מסעו לעבר ארץ זרה לו, חרן, כשכל מה שנותר ממנו בבית הוא מכתב יחיד ובודד שכתב בחיפזון לאחיו, רגע לפני שיצא מהבית.

שנים מספר מאוחר יותר...

"אבא מהו המכתב הזה? למה אתה פורץ בבכי בעקבותיו כל יום? אבא, אנא ספר לי ממי המכתב הזה... האם זה קרוב משפחה נשכח, או שאולי זה ילד אבוד, אבא, אנא, ספר לי זאת ותן לי להקל מעט על העול הכבד שעל כתפיד". אלו הן מילים שאני רוצה לשאול את אבי כל יום אך אינני מסוגל, אינני מסוגל לצפות בכאב שבעיני אבי בכל פעם שאני רומז על נושא המכתב. המבט בעיניו ברגעים אלו שובר את ליבי, וצרחת אילמת נשמעת מעמקי נשמתו. שלא תבינו אותי לא נכון, אבי הוא לא אדם חלש, הוא אדם חזק שגידל אותי והתגבר על קשיים רבים, אבל ברגע שהוא מתקרב אל המכתב, כל התדמית הזאת מתנפצת לרסיסים, ואבי הופך לזר מוחלט.

המצב הזה נמשך שנים רבות, ורק בהגיעי לגיל 17, הסכים אבי להיענות לבקשתי. אני עדיין זוכר את היום ההוא שבו הושיב אותי לידו, לקח את המכתב בידיו והתחיל לספר את הסיפור שמאחורי כותב המכתב. כאשר סיים, ישבתי שם בהלם ופשוט בהיתי בו. במשך דקות ארוכות לא ידעתי איך להביע את רגשותיי ואת מחשבותיי, שהיו באותו זמן בכאוס מוחלט. כשנרגעתי, שאלתי אותו חרישית, "אתה יודע מה המצב של אחיך עכשיו?" והוא ענה לי שלא. "אולי את מקום הימצאו?" וגם לשאלה זאת התשובה הייתה שלילית. לבסוף שאלתי את השאלה החשובה ביותר, "אתה יודע אם הוא בחיים בכלל?" כששמע את שאלתי קדרו פניו, הוא הביט לתוך עיניי והשיב לי בטון כבד מאוד "לא".

לאחר השיחה עם אבי, הבית נהיה שקט, והשקט הזה הזכיר לי את השקט שלפני הסערה. המועקה והחששות תפסו חלק גדול בתוכי בעקבות מילותיו של אבי. רציתי לדעת יותר על עברו ועל היחסים עם אחיו. בעודי חושב, יצא אבי מן הבית לספק מים ומזון לאנשיו. נשארתי לגמרי לבדי. לא עבר זמן רב ונכנעתי לסקרנות שגברה בי. התגנבתי בחשאיות לחדרו, ולאחר דקות מספר של חיפוש מצאתי את המכתב ופתחתי אותו... המכתב לא היה ארוך, אורכו פחות מעמוד אחד, והכתב היה מרושל, נראה כי הכותב כתב את המכתב בחיפזון. המכתב היה חתום בשם "יעקב". התחלתי לקרוא את המכתב באיטיות.

אחי היקר,

אני יודע שאין לי כל זכות לבקש ממך מחילה, אין לי שום זכות לבקש את סליחתך ואת הבנתך בנושא. ולמרות זאת, אני עדיין רוצה להתנצל בפניך, על מעשיי ועל השלכותיהם. כאח הקטן, תמיד הערצתי אותך ושאפתי להיות דומה לך, דמות נערצת, אח ובן שניתן להסתמך עליו בשעת מצוקה. אך לא כך היה הדבר. בעוד אימנו אהבה אותי, אבינו תמיד העדיף אותך על פניי, ובעקבות זאת התחלתי להרגיש מעט מוזנח. במשך השנים, צייתי לכללי הבית ולכל בקשות אבי, אבל הוא לא סר מעמדו. שנים אחדות לאחר מכן, שנינו התבגרנו והיינו לנערים. באותו זמן, אימנו דחקה בי לעשות משהו בהקשר לנושא הבכורה. תחילה סירבתי, אך לבסוף נכנעתי לה. היא סיפרה על תוכניתה, ושבוע לאחר מכן הוצאנו אותה לפועל. אתה כנראה עדיין זוכר את היום ההוא, שבו מכרת לי את בכורתך. חזרת עייף ותשוש מהשדה באותו יום וראית שעל השולחן מונח נזיד עדשים. דרשתי ממך את הבכורה בתמורה לאותו נזיד. אתה ענית לי: "הִנֵּה אֶנְכִּי הוֹלֵךְ לָמוֹת וְלָמָּה זֶה לִּי בְכֹרָה" (בראשית כה, לב). כשאמרתי שלא אמכור לך את הנזיד כל עוד לא תישבע, נשבעת ומכרת לי את הבכורה. אני אתוודה בפניך ואומר שלאורך תקופה מסוימת לא הרגשתי כל רגשות חרטה או אשמה על עשיית מעשה זה, אבל כשהתבגרתי יותר הבנתי את חומרת מעשיי.

כשהתבגרנו, התאזנו היחסים בינינו מחדש. אתה היית לי אח גדול, ואני לך אח קטן. אבל דברים טובים לא נמשכים לנצח. היום הגורלי הגיע, אבינו, שבאותה תקופה איבד את ראייתו, הודיע שהוא הולך להעניק לך את ברכת הבכורה. קינאתי וגם כעסתי. חשבתי בליבי: "מכרת לי את הבכורה ובכל זאת אתה מקבל את הברכה, לא כך הדברים הולכים להימשך אחי...". אני מתחרט מעומק ליבי על המחשבות הזדוניות שעלו בקרבי, אני יודע שזה לא תירוץ, אבל באותם רגעים הרגשתי כאילו השטן בא ורדף אותי, לא שלטתי בעצמי, התאוה להשיג את ברכת הבכורה גברה על השפיות ועל החשיבה הרציונלית שלי. סיפרתי על כך לאימנו מאחר שפחדתי להתייצב מול אבינו בכוחות עצמי, והיא סיפרה לי על תוכניתה להשגת הבכורה. ומכאן אתה כבר יודע מה קרה. הברכה הועברה אליי ואתה...

אוהב ומתגעגע,

אחיד יעקב"

דמעות זלגו מעיניי וטפטפו על המכתב השברירי, קיפלתי אותו בידיים רועדות ובעיניים דומעות. כיצד זה יכול לקרות, חשבתי, איך זה אפשרי שאח יבגוד באחיו בצורה כה נוראית?

הייתי מבולבל ולא הבנתי כיצד יכול אבי לסלוח לאדם כזה, שנעץ סכין בגבו ושיחק ברגשותיו.

טראח!

זינקתי ממקומי ומצאתי את אבי עומד מאחוריי וידיו שלובות על חזהו. על פניו היה מבט זועף. הוא לא היה מרוצה. ניסיתי בחוסר אונים להסתיר את המכתב, אך ללא הועיל. הוא חטף אותו מידי וסטר לי. באותו רגע הכעס, שניסיתי לאגור במאמץ רב, התפרץ ואיבדתי שליטה על עצמי. צעקתי על אבא שלי, שאלתי כיצד הוא יכול לסלוח לאדם שכזה? אדם חסר עקרונות, שבגד בו ושניצל אותו לטובתו האישית. אבי בתגובה שתק, עיניו שידרו עצב וחרטה, ומתחת לפני השטח נראה ניצוץ קלוש של זעם. מבט חטוף בעיניו סיפק את התשובה לשאלתי. הוא סלח, אבל לא שכח.

אבי אמר בלחש: "יעקב הוא אחי, וזאת עובדה שלעולם לא תוכל להשתנות. אומנם הוא בגד בי ורימה אותי, אבל אם אני אי פעם אפגע בו, לא אוכל לסלוח לעצמי על כך לעולם. אני אודה בפניך, בהתחלה כעסתי מאוד על אחי, והכעס והאיבה שלי היו הגורמים העיקריים לבריחתו. היום, כ-20 שנה לאחר יום בריחתו, הבנתי כי מעשי היו שגויים גם כן. כאדם בוגר, הבנתי שלמשפחה אין תחליף ושהברכה ש"פספסתי" אינה חשובה כמו חיי אחי, שאינם ניתנים להחלפה. המשאלה היחידה בליבי מאותו יום שבו הבנתי את חשיבות אחי היא להתאחד איתו, ולו רק ליום אחד, כדי להתנצל בפניו ולהסיר את האבנים הכבדות האלו מעל ליבי". הדמעות זלגו אט אט על פניו המזוקנות והעייפות של אבי. כעסי התחלף בחמלה.

כעבור חודשים אחדים, התגייסתי לגדודו של אבי כחייל מן המניין ושירתי שם כחייל במעמד זוטר, אבל פרט זה לא שינה לי יותר מדי. ידעתי כי בחלוף הזמן אעלה בדרגות, ואתמנה לתפקיד בכיר, ואכן כך היה. לאחר חודשים מספר קודמתי לדרגה בכירה יותר. שבוע לאחר המינוי, התחוללה במחנה מהומה רבה. יצאתי מאוהל המפקדה כדי לגלות שלמחנה נכנס שליח זר. את השליח הקיפו חברי המחנה בנשקים שלופים, מוכנים לכל תרחיש, גם לגרוע ביותר. הבחנתי שלצד השליח היו מונחות מתנות רבות. מתנות? ממי נשלחו? ומה מטרתן? פילסתי את דרכי בין המון האנשים שהתגודד שם עד שהגעתי אל השליח המסתורי. הרמתי את ידי להשתיק את קולות ההמון ושאלתי אותו: "מי אתה? מניין באת? ומהי מטרתך בבואך לכאן?" השליח ענה בתשובה: "אדוני, אנוכי רק שליח חסר משמעות ושמי אינו רלוונטי עבורך. באתי לכאן ארצה מארץ ושמח חרן. אדוני יעקב, ציווה עליי להעביר מנחות אלו לאדם המכונה עשו ולהגיד שפנינו לשלום ושאדוני חפץ לפגשו."

יעקב... השם הזה נשמע לי מוכר כל כך, ופתאום ניטעה בי ההבנה. הלוא יעקב הוא דודי, אחיו של אבי. ציוויתי על השליח להישאר במקומו ועל החיילים לא להתנהג בפזיזות ורצתי במהירות לעבר אוהל מגורי אבי. סיפרתי לו בחיפזון על כל מה ששמעתי רגעים ספורים לפני כן, ועיניו אורו. הוא מיהר אל השליח, פיזר את ההמון ודיבר איתו במשך שעות רבות. כשהחשיך, יצאו שניהם מהמאהל והלכו כל אחד לדרכו. שבועיים לאחר מכן, אבי ציווה עלינו לארוז את חפצינו ולנוע לעבר יעד לא ידוע. הלכנו זמן כה רב עד אשר איבדתי את

תחושת הזמן, שניות נדמו כדקות ודקות כשעות. המשכנו ללכת, ורק כשעמד להחשיך, עצר אותנו אבי. הסתכלתי אל האופק וראיתי שם שיירה ארוכה של אנשים. היו שם נשים צעירות ונשים מבוגרות, ילדים קטנים וזכרים בוגרים, גמלים וצאן. בראש השיירה עמד אדם שהיה ככול הנראה בגיל העמידה, כמעט זהה לגמרי לגיל אבי. פניו של האדם היו שונות מפני אבי, ובכל זאת הזכירו לי אותו עד מאוד. פניתי להסתכל על אבי ומצאתי אותו מביט על האדם ההוא בהתרגשות, ואז הבנתי מיהו האדם ההוא. התרגשתי ואמרתי לאבי בעדינות: "לך אליו," עוד לא הספקתי לסיים את דבריי, "וַיֵּרָץ עֲשׂוֹ לְקַרְאָתוֹ וַיַּחַבְקֵהוּ וַיִּפֹּל עַל צְנָאָרָו וַיִּשָּׁקֵהוּ וַיִּבְכּוּ" (בראשית לג, ד).

מלכת שבא - יומן מסע

יהלי כאהן, כיתה ח', חטיבת ש"י עגנון, נתניה
בהנחיית דליה אביהו

-962 לפנה"ס-

יומני היקר,

לפני כשלושה חודשים יצאתי עם משלחת חיילים. מטרת הנסיעה מפגש עם מלכה של ממלכת שלמה. המסע לא היה פשוט כלל וכלל. נתקלנו בשודדים שארבו לשיירות כדי לגזול רכושן, נקלענו גם לסופות גשמים וחול. גם מזג אוויר לא הקל עלינו. בלילה קר וביום חום אימים. לא פעם עלו בי הרהורי חרטה על הנסיעה, אולם המחשבה על מטרת הביקור עזרה לי להיפטר מהרהורי החרטה ולהסתכל קדימה לעבר היעד. אני מצפה בכיליון עיניים לפגוש את שלמה המלך. שמועות סיפרו שאין חכם כמוהו וגם לא היה. יש גם שמועות האומרות כי ממלכת שלמה היא ממלכה עשירה מאוד. אני מצפה לקבלת פנים מכובדת מצד ממלכת שלמה. אולם הכי הכי אני מצפה שהמלך יקבל את בקשתי.

השעה כמעט 12:00 בצוהריים. סוף סוף נכנסים אנו לתחומי בירת הממלכה. העיר ירושלים. רוצה לומר לך, יומן יקר, כי מרגע שדרכה כף רגלי במרחבי הממלכה, אני לא מפסיקה להתפעל מיופייה של המדינה. הפרחים מסודרים לפי צבעים, שדות ענק של גידולים ומטעים, כגון תפוחים, חיטה, גפן, תאנה ועוד... בנוסף לכך, מבני הארץ הם מהיפים ביותר.

כאשר הגענו, הגיע שלמה המלך בכבודו ובעצמו לקבלנו. התנהג בצורה מכבדת, הוביל אותנו לבית הרחצה כדי שנתרענן מהמסע, ואחר כך ליווה אותנו אל חדר האוכל המפואר. משלחתי ואני התיישבנו בשולחן המלך עם שלמה ושריו. נדהמתי מכמות האוכל אשר נמצאת על השולחן! הייתי כל כך מופתעת מהשפע שלרגע חשבתי שאני עומדת לאבד את ההכרה... על השולחן היו מונחים כל כך הרבה מטעמים. חלקם היו זרים לי, ואת האחרים הכרתי, אך הטעם שלהם בארץ פשוט אחר ומופלא. התאהבתי במטבח ממלכת ישראל, אהבתי את התאנים אשר טעמם מופלא כדבש, את בשר הבקר אשר בושל במידה כה מופלאה וטעימה. אחד הדברים אשר היה חדש לי זו כיכר הסולת שהזכירה לי לחם חיטה רק בטעם מתקתק ונפלא. המאכלים היו בכלי זהב וכסף עדינים. הכלים הונחו על מפה צחורה כמו הלבנה בליל ירח מלא. שלמה היה נחמד מאוד למשרתיו וליועציו והזמין גם אותם לשבת איתנו. נגעה לליבי הזמנת שלמה את חייליו ואת יועציו לשבת ולאכול יחד איתנו. כל הכבוד למנהיג שמכבד את נתיניו. וזכות היא לאנשיו להיות כפופים למלך אדיר זה.

לאחר הסעודה, עשיתי את מה שבשבילו הגעתי: לבחון את חוכמת שלמה ולראות אם הוא חכם כמו שכולם מספרים. התחלתי בשאלות יחסית פשוטות, ושלמה פתר אותן כהרף עין. אט אט העליתי את דרגת קושי השאלות. גם עליהן ענה המלך באופן ברור ומדויק. כאשר הגעתי לשאלה האחרונה, הייתי בטוחה שניצחתי את שלמה כיוון שלא הצליח לענות על

שאלה זו, אולם לאחר שחשב בחדרו כחצי שעה חזר אליי עם תשובה נכונה. כששאלתי את שלמה מהיכן הגיעה חוכמתו הרבה, הוא חייך אליי והפנה מבטו לכיוון השמיים. הבנתי. האל הגדול של הממלכה, האלוהים של המלך, הוא האחראי לכל מה שצפיתי בו במהלך הביקור. גם אני חייכתי וברכתי אותו: "יהי ה' אלוהיך ברוך אשר חפץ בך לתתך על כסא ישראל באהבת ה' את ישראל לעולם וישימך למלך לעשות משפט וצדקה" (מלכים א', י, ט).

רגע מבורך זה היה האות לכך שאני צריכה לממש את מטרת הגעתי למלך שלמה. סימנתי לאנשיי להביא את המתנות אשר הבאנו. היו אלה המתנות הטובות ביותר שאפשר למצוא: בשמים יקרים בניחוחות מדהימים, אבנים יקרות ערך, מתכות יקרות ערך אשר עבדי כרו יומם וליל כדי למצוא אותן בשבילי. את כל התשורות האלה הבאתי לשלמה כדי שיבין כי לשלום מטרת הגעתי. וגם כדי שהמלך ישכיל להבין את החשש שלי מהסכם הסחר שכרת עם חירם מלך צור. יודעת אני על הקשר החם בין המלך שלמה לחירם. סיפרו לי אנשיי על המתנות הנפלאות שהעניק מלך צור לשלמה. מקווה מאוד שערכם של מתנותיי יהיה רב גם הוא בעיני המלך, ואולי אצליח בעזרתך לסכל את ההסכם שבין מדינת שלמה לצור. אני חייבת זאת למען רווחת כלכלת מדינתי.

הוד מלכותו, שלמה המלך, הובילני לחדר הישיבות. לאחר שהודיתי לו על האירוח הנפלא, ביקשתי מכבודו שיקשיב לבקשתי והלוואי שגם יענה לה. שלמה חייך אליי, חיוך זה העניק לי ביטחון ותקווה. לא היססתי, פתחתי דבריי ואמרתי לו כי אני יודעת על ההסכם שנרקם בין ממלכתו לממלכת צור. הסכם בדבר נתיב ים חדש למזרח הרחוק. שלמה לא דיבר. הסתכל עליי, ואני המשכתי ואמרתי כי הסכם זה עלול לפגוע פגיעה קשה בממלכתי. הרי ידוע לכולם כי כלכלת מדינתי מבוססת על הובלת סחורות בדרך היבשה ועל גבי גמלים. ביקשתי משלמה שיבטל את ההסכם הימי. אני יודעת שמלך גדול ומוסרי כמוהו לא ייתן לעמי, שמעריץ כל כך את המלך שלמה ואת אלוהיו, להתמוטט כלכלית. כולנו יודעים מהי המשמעות של קריסה כלכלית למדינה ולאנשיה. שלמה המשיך בשתיקתו. הוא הביט בי והנהן בראשו. גם אני הסתכלתי אליו במבט של תחינה. "בבקשה", התחננתי אליו, "שהמסע הארוך שעשיתי לא יהיה לשווא". תשובתו לא איחרה להגיע: "המסע שלך כלל לא היה לחינם." ואכן: "והמלך שלמה נתן למלכת שבא את כל חפצה אשר שאלה" (שם, יג). אנחת רווחה יצאה ממני. קדתי קידה עמוקה לפניו והודיתי לו. עכשיו אני רגועה ונינוחה ומוכנה להמשיך ולהתפעל מממלכת שלמה. ביקשתי שישביר לי על ארצו המופלאה, המנהגים שלו והחגים אשר הם חוגגים פה. המלך שאל אותי בחיוך אם אני לא ממהרת לחזור לממלכתי, כי ייקח לפחות יום שלם כדי להסביר על מנהגי עמו ועל חגיו ולהראות לי את יופייה של עירו. צחקתי ואמרתי שמוכנה אני להיות כאן לפרק זמן ממושך ולו רק כדי לספוג את האווירה המדהימה שהוא משרה על כולם. שלמה התחיל בהסבר על החג שאותו הוא כינה חג החירות. חג שהוביל לעצמאות עמו. הסביר לי על חג הפסח. כאשר עם ישראל היה בעבדות במצרים, ה' אלוהיו הטיל עשר מכות על המצרים כדי שישחררו את בני ישראל. לאחר תשע מכות, כשמלך מצרים עדיין לא היה מוכן לשחרר אותם, הביא האל את המכה העשירית, מכת בכורות. שלמה הסביר שניתנה הוראה לבני ישראל למרוח משקופיהם בדם צאן כדי שהאל יפסח על בתי ישראל. רק לאחר מכה זו, סיפר שלמה, היה

פרעה מוכן לשחרר את עם ישראל כיוון שגם בנו מת והוא לא רצה עוד סבל. שלמה סיפר לי שיש אמונה שהאל הקשה את לב פרעה במהלך כל מכה ומכה כדי שפרעה לא ישחררם ואז ייענש באמצעות המכות שניתנו. שלמה המשיך וסיפר לי על נדודי עמו במדבר בדרך לארץ המובטחת ועל הניסים שעשה האל למען העם. שוב נדהמתי מעליונותו של אל ממלכת שלמה. הנפתי ידי למעלה ואמרתי "יהי ה' אלוהיך ברוך" (שם, ט).

מנהג מעניין אשר שלמה סיפר לי עליו הוא הקרבת הקורבן. שלמה סיפר שיש להם שלושה חגים שבהם כל עם ישראל עולה לבית המקדש ומקריב קורבן לאלוהים. החגים נקראים שלושת הרגלים, כך שלמה סיפר. שאלתי את שלמה כיצד ייתכן שכל עם ישראל מגיע לבית המקדש ואין עומס ובעיות ארגון. שלמה ענה כי העם יודע כיצד להתנהג ויודע להמתין בסדר מופתי בעת הקרבת הקורבנות. ובנוסף לכך, יש לא מעט אנשים שתפקידם להשליט סדר וארגון בבית המקדש.

לאחר ההסברים על מנהגי העם, הוא ערך לי סיור בארמונו הגדול ובבית המקדש המהודר. בתחילת הסיור, הראה לי שלמה את ארמונו. מעולם לא ראיתי ארמון שגדול יותר מארמוני, הארמון היו רובו מצופה זהב טהור בשיטות עיצוב אשר בחיים לא ראיתי. שלמה גם הראה לי את כלי הנגינה של אביו, המלך דוד, את הנבל. כאשר החזיק בנבל, אני מוכנה להישבע, ידיו רעדו ואולי גם דמעה נראתה בעיניו... אין ספק, המלך מעריך את אביו.

לאחר שסיימנו את סיורנו בארמון, החלטתי לאמץ כמה משיטות העיצוב אשר היו בארמון ורציתי מאוד שיהיו בארמוני, ביקשתי משלמה שיסביר לי על שיטות העיצוב והוא הסביר לי על השיטות שלו. אחת השיטות שהכי מצאה חן בעיניי היא הקירות. הקירות היו מלאי פרטים קטנים ותמונות. הוד מלכותו הסביר לי שכאשר הוא רוצה קיר עם פרטים קטנים, הוא משרטט את הקיר הזה בנפרד ואז מסביר לאדריכל היכן הוא רוצה למקם כל דבר.

המשכנו לעבר בית המקדש, שנראה מפואר מאוד. כאשר נכנסנו פנימה הפה שלי נפער. הייתי כל כך מופתעת מיופיו של בית המקדש. היו בו מנורות מזהב טהור וכלי קדושה אשר נראו יוצאים מן הכלל. במקדש היו כלים חשובים ודברים מימי קדם. שלמה הראה לי את צנצנת המן וכן את נחש הנחושת, חפצים ששימשו עדות לניסים של האלוהים בעת הנדודים במדבר.

שלמה הסביר לי שכל דבר נמצא במקומו המדויק ושהם מדדו פעמים מספר כדי לוודא שזה במקום הנכון. שלמה אמר שכאשר צריך להזיז דבר מסוים, קוראים לכוהנים אשר יודעים כיצד להניח את הכלים במקום הקדוש לפי הנהלים ולפי חוקי האל.

המלך הסביר לי גם על מבני בית המקדש. סיפר שיש מקום שרק הכהן הגדול יכול להיכנס ושם נמצא ארון הברית. הוא כינה מקום זה בשם "דביר". הוא הוסיף ואמר שכאשר הכהן הגדול נכנס, קושרים לו חבל סביב הרגל כדי שאם יקרה לו משהו יוכלו למשוך אותו החוצה.

אהבתי את מנהג עליית העם לבית המקדש בחגים מסוימים והחלטתי לאמץ אותו לארצי. כיוון שאין לי בית מקדש, החלטתי שברגע שאגיע הביתה, אבנה בניין מפואר ואציב בו את

פסלו של מלך שבא הראשון. אתן הוראה לעמי לעלות פעמים מספר בשנה. החלטתי שהעם שלי יצטרך לעלות למקום הזה, עוד לא הייתי בטוחה כמה פעמים ומתי.

הסיורים הקסומים ברחבי העיר נמשכו יומיים נוספים. הגיעה העת לחזור הביתה. עכשיו, כשאני יודעת שנחלצתי מהקטסטרופה הכלכלית ושאוכל להמשיך את ההתנהלות המסחרית של מדינתי, המסע הביתה יהיה רגוע. אני חוזרת לממלכתי עם ההבטחה של המלך שלמה וגם עם לא מעט מתנות שקיבלתי ממנו.

"והמלך שלמה נתן למלכת שבא את כל חפצה אשר שאלה מלבד אשר נתן לה כיד המלך שלמה ותפן ותלך לארצה היא ועבדיה" (שם, יג).

מיומנה של חנה

הילה קרסין, כיתה ט', חטיבת בן גוריון, פתח תקווה

בהנחיית שרית כץ

יום חדש...

עלינו היום לשילה לזבוח לשם,
ליבי היה כבד עליי עוד טרם הגענו.
ההתאספות הזו של כולנו יחד קשה לי.
ידעתי בדיוק מה מצפה לי שם.
ידעתי שכשאראה את פנינה עם ילדיה שמחים ומאושרים כולם יחד
ואני לבדי,
הבדידות הזו תקרע אותי מבפנים.

הפעם לא הצלחתי להתאפק,
הבכי השתלט עליי.
לא הצלחתי לאכול וגם לא לשתות, הכול סגור אצלי,
כמו הרחם שלי, רציתי לברוח רחוק...
אלקנה שלי ניסה לעודד אותי ולחזק אותי במילות אהבה.
אני יודעת שהוא אוהב אותי מאוד, הוא מפגין את זה כל הזמן ליד כולם,
ברור לי שזה גם יעלה לי ביוקר, פנינה עוד תתעלל בי נפשית בגלל זה.
וחוץ מזה שהניחומים שלו לפעמים מפחידים אותי,
לפעמים נדמה לי שאולי הוא כבר ויתר,
אולי הוא מאמין שלא יהיו לו ילדים ממני ולכן והוא מתנהג אליי ככה.
אני לא מתכוונת לוותר, אעשה כל מה שיידרש לזכות להיות אימא.

יום חדש...

היה לי כל כך קשה להתעורר הבוקר, מן כבדות כזו בגוף שגרמה לי לעשות היום הכול
לאט וכל כך מעט.
כמובן שפנינה לא חסכה בעקיצות שלה. שאני יכולה להרשות לעצמי לא לעשות
כלום, כי אין לי אחריות כלפי אף אחד חוץ מעצמי.
והוסיפה שביום שאני לא אהיה מרוכזת רק בעצמי אולי אז אזכה לילדים.
זה אכזרי בעיניי לומר דברים כאלה.
במידה מסוימת היא צודקת, אני באמת מרוכזת בזמן האחרון
בכאב שלי, במה שחסר לי, במה שאין.
אבל זה גדול ממני, והנוכחות שלה וההערות העוקצניות שלה לא עוזרות לי לצאת
מזה,
להפך, הם מזכירות לי מה אין לי.

הלוואי והיא תניח לי לנפשי...

יום חדש...

למרות כל אהבתו של אלקנה שלי... גם החודש קיבלתי את המחזור החודשי....

דיי... עד מתי?

יום חדש...

כבר הרבה זמן שלא כתבתי.
אצלי לצערי אין שום חדש, רק כאב שגדל וגדל וגדל.
מחר אנחנו עולים לשילה לזבוח לשם,
זאת תהיה ההזדמנות שלי לומר לו את שעל ליבי.

יום חדש...

אלי, אלי שבמרומים, שמע את קולי, קול תחנונים,
נודרת אני לפניך ה' צבאות
שאם לא תשאיר אותי בודדה,
שאם תזכור להעניק לי, לאמתך, זרע בר קיימא...
אתה שמסוגל לעשות הכול, להגשים כל משאלה...

לך אלי, אעניק את ילדי הראשון.

אתה הוא תקוותי האחרונה
שום מרפאה ושום משקה ושום צמח לא עזר לרחם שלי להצליח
לשמור על העובר.
ברור לי שנדרש לי נס שהוא מעל הטבע,
ומעל לטבע - זה אתה אלי

אנא אלי שבמרומים, שמע קולי, קול תחנוני אמתך
נודרת לפניך שאת הילד אשר לו אני מחכה יותר מכל דבר בעולם,
אעניק לך,
לכל ימיי חיי.

יום חדש...

הלב שלי מלא תקווה.
מעולם לא הייתי אופטימית כמו היום...

עלי, שחשב אותי לשיכורה שממלמלת תפילה,
פייס אותי כשהסברתי לו שאני מתפללת ומתחננת בפני השם...
ונתן את מילתו שהשם הגדול, אלוהי ישראל, ייתן לי את אשר ביקשתי ממנו.

אני מרגישה שהגוף שלי מתמלא אהבה.

היכן אלקנה שלי?

יום חדש...

המחזור כבר היה אמור להגיע לפני שבוע,
אני אף פעם לא מתבלבלת בספירה...
אני מתהלכת מהבוקר עם חיוך,
הפעם אני מרגישה שזה שונה
הפעם זה קורה לי, קורה לנו.

יום חדש...

כבר חודש שלא קיבלתי מחזור
ואני מרגישה כל כך רע.
כל בוקר יש לי בחילה נוראית
ובכלל, שמתי לב שפעם לא הפריע לי
ריח הצאן והיום זה גורם לי להקיא.
אני משתדלת שפנינה לא תשים לב שאני לא מרגישה טוב,
כי היא תתחיל להציק ולחקור אותי.

יום חדש...

אני כל כך שמחה, ליבי פועם במהירות שיא,
היום בדקה אותי המיילדת.
אלקנה חיכה מחוץ לאוהל.
היא בישרה לנו שאני בהריון!
מזמן לא ראיתי את אלקנה שמח כל כך!
הוא צעק כל כך חזק שזה גרם לי להתפרץ מצחוק
של שמחה והתרגשות.
האמת שבתוך תוכי כבר ידעתי,
כבר הרבה זמן שאני מרגישה שונה.
אני אומנם לא מרגישה טוב פיזית, אבל פתאום
הכול סביב נראה לי ורוד.
אפילו פנינה הייתה נחמדה אלי היום.

יום חדש...

הימים עוברים, אני כבר בחודש חמישי
ואני חייבת לספר לאלקנה שלי על הנדר שנדרתי.
אני בעצמי צריכה זמן להכיל את זה...
מחר אדבר איתו.
אני חייבת.

יום חדש...

היום סוף סוף דיברתי עם אלקנה.
סיפרתי לו על הנדר שנדרתי. בהתחלה היה לו קשה,
אבל בסופו של דבר הוא הבין אותי.
הבטחתי לו שאביא לו עוד הרבה ילדים...

יום חדש...

אין מאושרת ממני!!!
נולד לי בן.
אלי שלי, בחרתי לקרוא לבני בכורי,
ראשית אוני, שמואל,
כי ממך שאלתיו.
אנא סלח לי שאני לא מצטרפת לאלקנה שלי לזבוח לך,
שמואל שלנו עוד קטן ואני עדיין מניקה אותו.

את הנדר שלי אני לא שוכחת!
ביום ששמואל ייגמל, אביא אותו אליך לעולם!

גניבה בתיבה

תמר דעדוש, כיתה ט', חטיבת בן צבי, קריית אונו

בהנחיית נועה נסטל וקרן שובע

"אבא! אבא!" שמעתי את צעקותיו של יפת, בן הזקונים שלי, מהדהדות ברחבי הקומה השלישית של התיבה. "הוא בטח שוב חשב שהוא רואה אדמה," מלמל שם, שהיה לידי בקומת החיות וגרם לגיחוך של חם בעקבות דבריו. "תמשיכו לחלק עלים ועשבים לפרות! עוד לא התחלנו עם הזברות!" רטנתי בפניהם והתבוננתי ביפת שרץ לכיווני וקרא בנשיפות כבדות: "אבא... אתה... לא תאמין!" חם גלגל את עיניו ואמר "יפת, אתה סתם מדמ...". אך יפת נכנס בדבריו, "כלוב האריות היה פתוח! והמנעול נעלם!"

עיניי נפקחו בתדהמה, ושקט מוחלט שרר בקומה, מלבד רעש הגלים שנשמע מבחוץ. "מה?! זה לא הגיוני," מלמל שם. "זה נכון! אימא ואני באנו להאכיל אותם והכלוב היה פתוח! אבל עשינו ספירה ואף אריה או לביאה לא יצאו," אמר יפת בכעס, "לפחות הטורפים לא תוקפניים," חם מלמל במעין הקלה. "תסיימו לחלק את האוכל ותרדו למטה!" אמרתי בקור רוח והלכתי לכיוון החלון, כשהדבר היחיד שאני חושב עליו הוא: "מי עשה זאת? מי פתח את המנעול ולקח אותי?! הרי יש סיבה שלכל חיה יש מקום משלה! האריות היו יכולים להיפצע אם הם היו יורדים לקומת הפסולת, למשל, או שהם היו פותחים כלובים של חיות אחרות והיה נגרם בלגן גדול!"

חשבתי לעצמי: "מי חסר האחריות שעשה זאת??" התבוננתי באופק דרך סורגי העץ של החלון. כל מה שהבחנתי בו, כל שאני מבחין בו כבר כמעט שנה, היו שני צבעים: תכלת-בהיר של השמיים הרעננים וכחול כהה-עמוק של הים הגדול. שניהם נראו אינסופיים ושוב העלו בי את המחשבה על קרקע יציבה ובטוחה. לפתע נחת לידי ידידי העורב וסילק את כל מחשבותי הרחק. "שלום שוב, חבר," מלמלתי בחיוך יבש, קצת קשה להיות סגור בתיבה עם עוד שבעה אנשים בודדים אז התחלתי לדבר עם החיות ולצפות בהן. "אולי אתה יודע במקרה מי לקח את המנעול?" שאלתי את העורב בלי לצפות לתשובה. לפעמים זה כיף שמישהו רק מקשיב בלי להחזיר תשובה, בלי להתקיף אותך בבעיות שלו, פשוט מישהו שיהיה שם להקשיב. מישהו שאפשר לשפוך בפניו את הבעיות שלך, ומסיבה כלשהי הרגשתי שהעורב מבין אותי. "נח," שמעתי את קולה הרך של אשתי, הסתובבתי אליה כבר מכין את עצמי לעוד בעיה או קושי חדש. "כולם למעלה כמו שביקשת," היא אמרה בנעימות, ושנינו עלינו לקומה השלישית - קומת הלינה של בני האדם - שם כולם ישבו וחיכו לי.

"טוב, כפי שאתם יודעים, המנעול של כלוב האריות נעלם, עכשיו השאלה היא מי לקח אותי?" שאלתי ברצינות. שקט. אף אחד לא פצה את פיו. כולם הסתכלו זה על זה מחכים שאחד מהם יודה בחטאו ויחזיר את המנעול. "אני מבין. לא רק שמישהו עשה טעות, הוא גם לא מודה בה," אמרתי בכעס מאופק, "חבל, כי כשאני אגלה מי זה בדרכים עקיפות - עונשו יהיה גדול כפליים!" איימתי בניסיון כושל לגרום לאדם להודות. לאחר זמן מה

הבנתי שהוא לא יודה במעשיו ושכדאי שאלך לטפל בחיות הלילה ושאתעסק בזה מחר בבוקר.

קריאותיו של חברי העורב העירו אותי, כנראה נרדמתי קצת. "בוקר טוב, ידידי," אמרתי בפיהוק וישר נעמדתי והתחלתי ללכת לכיוון כלוב האריות. "נח, אתה לא רוצה לאכול?" שאלה אשתי כאשר חלפתי על פניה במטרה להתחיל לחקור את מקרה הגנבה כמה שיותר מהר. "לא תודה, יבורכו ידייך," אמרתי בחיוך בעודי מעיף מבט על האוכל הנפלא ומריח את ריחו הטוב של התבשיל שהכינה. ירדתי לקומת המגורים של בעלי החיים עם העורב, שמלווה אותי לכל מקום מאז עלינו לתיבה בפעם הראשונה. הלכתי לכלוב האריות ובחנתי אותו ואת כל מה שסביבו, אך לא מצאתי דבר, בחנתי את הסורגים מקרוב - אך לא מקרוב מדי, בכל זאת זה כלוב האריות - בחנתי את הרצפה, אולי נפל משהו למבצע הפשע, אפילו בחנתי את כל המניעים האפשריים לפתיחת כלוב האריות וללקיחת המנעול! "מה אתה חושב, ידיד?" שאלתי את העורב, למרות שידוע אני שהוא לא יחזיר לי תשובה. התנשפתי בייאוש, כמעט חלף לו היום ולא מצאתי ולו דבר אחד... קצה חוט... רמז קטן, שום דבר. "אינני מבין," מלמלתי לעורב, "למה שהאיש שלקח את המנעול לא יחזירו?" המשכתי לשאול בבלבול. נאנחתי. "כדאי שאקח את כל הפסולת לקומת הפסולת," מלמלתי במעבר חד, עדיין יש לי הרבה חובות. ירדתי לקומה התחתונה, אינני יכול לתאר במילים את הריח כאן, כל הפסולת של כולם נמצאת כאן, זה נורא! תשוש מכל היום שעברתי ומהטיפול בחיות המשכתי לרדת ולהריח את הפסולת מסביב עד שכעסי היה כה גדול והחל להשתלט עליי: "ה', תן לי סימן, מי הגנב? מי השקרן?" זעקתי לחלל החדר. לפתע הריח נעלם ותחושה טהורה אפפה אותי.

"משה," שמעתי קול שמימי.

"אלוהים? האם זה אתה?" שאלתי בתקווה.

"משה, של נעלייך מעל רגליך, כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא" נשמע קולו.

"מה? מה קדוש בקומת הזבל?" שאלתי בבלבול.

"אה. אוי סליחה, טעות בטקסט," הוא מלמל.

"רגע, מי זה משה?" שאלתי בחשדנות.

"סתם... מישהו שיהיה," הוא אמר במבוכה.

"יהיה?" שאלתי מופתע.

"היה! היה!" הוא תיקן את עצמו מהר.

"מה שתגיד, שיהיה," גיחכתי, "רגע. מה זאת אומרת התבלבלת בטקסט? יש לך טקסטים מוכנים מראש?" שאלתי מופתע ומבולבל.

"אתה מצפה ממני לזכור בעל פה כל נושא שאני מדבר עליו עם כל אחד?" הוא שאל.

"לא יודע.. אתה אלוהים, זה לא כלול בתפקיד שלך?" שאלתי בזלזול,

"טוב, זה לא עניינך!" הוא רטן והוסיף בשאלה: "אתה לא צריך את עזרתי?"

"כן! יש לי בקשה! תוכל להגיד לי מי לקח את המנעול של האריות?" שאלתי בתקווה.

"מצטער, אסור לי, זה נגד החוקים," הוא אמר.

"אתה צוחק, נכון?" שאלתי בגיחוך קל, מהיכן הוא הביא את החוקים המעצבנים האלה!?

"אני אתעלם משתי השאלות ששאלת," הוא אמר במין יהירות, ואני התמלאתי בושה מהאווילות שלי. הרי הוא יודע מה קורה בליבו של אדם... "אך כיוון שאתה מצאת חן בעיניי, נח, אתן לך רמז, זה מישהו קרוב מאוד," הוא אמר ומילותיו הדהדו ברחבי הקומה, ולאט לאט האווירה נעשתה מסריחה שוב - תרתי משמע - וכך הבנתי שזמננו תם. טוב, כדאי שאחזור לטפל בחיות, שלא ימותו או יחלו, חשבתי לעצמי ועליתי לקומת בעלי החיים. "נח! נח!" שמעתי את אשתי קוראת בשמי, הסתובבתי לכיוונה והופתעתי לראות את עיניה מלאות עצב. "מה קרה רעייתי?" שאלתי. "מישהו לקח את שרשרת אבני החן שלי," היא אמרה בדכדוך, "אל דאגה, השרשרת עדיין בתיבה ואנו נמצא אותה, נקווה גם שעם המנעול והגנב!" אמרתי בכעס.

...

מאז אותה שיחה עברו ארבעה ימים ולא מצאתי את המנעול וגם לא את השרשרת של אשתי, אך איך אוכל למצוא לבדי מנעול קטן ושרשרת עדינה בתיבה שאורכה מאה חמישים מטרים, רוחבה עשרים וחמישה מטרים וגובהה חמישה עשר מטרים?! זה כמו לחפש מחט בערמת שחת! ואיך שכחתי - הצמיד של אשת חם נעלם גם הוא! "ידידי," אמרתי בייאוש בעודי מסתכל על האופק הכחלחל עם העורב, "מי הוא?? מי הוא רודף הבצע הזה?! הגנב! הנוכל!" צעקתי אובד עצות, והעורב שתק, ובפעמים כאלה לא מספיק רק שמישהו מקשיב, צריך גם מישהו שמדבר, חשבתי לעצמי. "טוב, בוא ננסה שוב, חבר," אמרתי לעורב ופתחתי עבורו את סורגי החלון. "חפש לנו קרקע," קראתי לעברו, והעורב עף אל על, כל כך חופשי, חסר כל דאגות, אך אחריות גדולה הוטלה עליו, ואני נותן בו תקוותי. "עכשיו," מלמלתי לעצמי בזמן שסגרתי את החלון והתבוננתי בכל החיות התמימות, "נחזור לחקירה," המשכתי את דברי. "מה זאת אומרת מישהו קרוב?" שאלתי את עצמי, "אולי זה שם? חם? יפת?? הרי אשתי זאת לא, כיוון שגם לה נגנב חפץ יקר ערך, או שזאת רק הצגה? איך אלוהים העלה אותנו לתיבה אם אחד מאיתנו הוא גנב?! הלוואי והיינו מסתדרים כמו החיות בתיבה - אפילו טבעם של הטורפים השתנה ונהיה רגוע! למה טבענו לא השתנה? או שאולי אנחנו פשוט לא יכולים להשתנות... וכנראה שתפקידנו היחיד הוא לטפל בחיות. הרי גם הפתרון הקיצוני ביותר, המבול, לא יעזור לעולם שלנו אם בתיבה יש גנב. לטבע הטהור ולחיות התמימות לא מגיע כל הסבל והרוע שבא מאיתנו - בני אדם ובנות חווה. חטאינו בלתי נסלחים וטבענו בלתי ניתן לשינוי, אנחנו רק עול לעולמנו ואין לנו גאולה.

...

עברו שבועיים, וידידי העורב לא חזר, אינני מבין מה קרה, השאלות מתרוצצות בראשי, הרי אין ממנו זכר! אפילו לא נוצה... אגב נוצות! צריך לנקות את קיני הציפורים! הלכתי לחלקת העופות והתבוננתי בנקבת העורב הבודדה, כל הציפורים זוגות זוגות ורק היא לבד, בחושך ובקור. "שם!" צעקתי בקולי קולות. "כן, אבא!" הוא צעק ורץ לעברי, "נקה בבקשה את קיני הציפורים," ביקשתי ממנו, "אבל, אבא, אני עייף..." הוא נאנח. "ואתה חושב שאני לא?!" גערתני בו בכעס. "אין עוד הרבה קינים, אתה תסתדר," הוא מלמל והלך. "כבד את אביך ואת אמך!" צעקתי עליו.

"רשמתי לעצמי," נשמע קול שמיימי.

"מה?? אוי, אני משתגע כאן..." מלמלתי בעייפות. נאנחתי בייאוש כשבליבי רק להבת תקווה קטנה שגם היא דועכת אט אט.

"נשארו קצת קינים הוא אומר לי," מלמלתי בעייפות בעודי ממשיך לאסוף פסולת מקיני הציפורים זה חמש שעות רצופות, "במשך מאה עשרים שנים בניתי את התיבה לבדי! והוא לא מוכן לעזור לנקות את קיני הציפורים!!!" המשכתי בכעס, נשימותיי נעשו כבדות מרגע לרגע, אני תשוש ומורעב וכבר מבוגר מדיי בשביל זה. למזלי נשאר לי עוד קן אחד לנקות, הקן של ידידי האבוד - העורב. מתחתי את גבי במאמץ והתרוממתי כדי לנקות את הקן ומה שראיתי בו גרם לליבי להחסיר פעימה!

המנעול. השרשרת. הצמיד. ועד פריטים יקרי ערך היו בקן. העורב! ידידי הטוב ביותר! בגד בי! הרגשתי כאילו אני עומד בלוע הר געש, החום רק המשיך לעלות, דפיקות ליבי נשמעו למרחקים, וברגע אחד קט עולמי התהפך! לקחתי את הקן והטחתי אותו בקיר. "הוא הוליד אותי שולל!" צעקתי כועס, מופתע, אך מעל הכול - פגוע. נקבת העורב וגוזליה עפו דרך החלון שהשארתי פתוח. "כל הזמן הזה היה הוא!" צעקתי לחלל החדר. "מישהו קרוב," גיחכתי בעצב והבעת פניי הפכה לנטולת רגש, עמומה, כמו אבן אפורה וקודרת. נשמתו של העורב שחורה משחור, בדיוק כמו נוצותיו! הוא גנב, רמאי, רודף בצע ונוכל מתוחכם! איך הייתי כה עיוור? שאלתי את עצמי בייאוש. כך שהיתי זמן רב, שקוע במחשבותיי, ולהבת התקווה שבערה בי הייתה לניצוץ קטן וחלש. לפתע עפה לעברי ציפור והחזירה אותי למציאות, הייתה זו היונה. התבוננתי בה, זאת היונה היפה ביותר שראיתי, נוצותיה לבנות כמו העננים, תנועותיה רכות ונעימות כמו של רוח אביב נעימה, אפופה היא הילה טהורה כמו של מלאך שומר. חיוך קטן עלה על פניי כשצפיתי בה, והחיוך החל לגדול עם ניצוץ התקווה בליבי שהיה לאש עוצמתית. לקחתי את היונה אל מול החלון ושחררתי אותה, בליבי ידעתי שהיא יודעת מה משימתה, וכשהיונה הצחורה עפה אל האופק הכחול והאינסופי, הייתה בפי רק מילה אחת: "שלום".

...

אנחנו יורדים כעת מהתיבה, חלף רק שבוע קצר מאז חזרה היונה עם עלה הזית בפיה, מסמלת אדמה. אך חלפה לה שנה ארוכה מאז עלינו לתיבה, וסוף סוף אנו עומדים על אדמה יציבה.

"הבנתי עכשיו," מלמלתי לעצמי ולה' בלב מלא תקווה. "כולם יכולים לכפר על חטאיהם וכולם יכולים לזכות בגאולה! ואני מבטיח שאעשה כל שביכולתי בשביל לשמור שבני האדם ישתפרו! אך אני רוצה שתבטיח לי אתה שלא יהיה עוד מבול, לא עוד הרס! ושם תרצה לתקן את העולם, תיתן לנו סימן ואנחנו נשתפר! אל תשמיד את כל מה שבנית! כרות עימנו ברית!" שפכתי את ליבי והתבוננתי אל השמיים, מחכה לסימן.

ולפתע! לאחר זמן כה רב שראיתי רק גוונים כחולים באופק הרחב, כמו נס! הופיעו שבעה פסים צבעוניים ברקיע, היה זה הדבר היפה ביותר שראיתי! הסימן! הברית של בני האדם וה'! "מה עכשיו, אבא?" שאל חם ואני עניתי לו שבע רצון: "עכשיו? עכשיו הסיפור רק מתחיל."

מלכה מנקודה עכשווית: אסתר – חזרה לעתיד

נועה צרפתי, כיתה ט', חטיבת בן צבי, קריית אונו

בהנחיית נועה נסטל וקרן שובע

אסתר מוצאת את עצמה בתקופה העכשווית, בשנת 2019, ללא כל שמץ של מושג איך ולמה היא הגיעה לכאן, היא ממלמלת לעצמה:

"מארמון מלא שפחות אין סוף

מאושר ועושר שאין לו סוף

מדוד ומלך עוטפים ומגנים

איך הגעתי לכאן?

זאת יגידו ימים."

אסתר, אשר עדיין לא מבינה את המקום שאליו נקלעה, חשה געגועים למלכה, לדודה ולביתה הכה מוכר:

"בניינים כל כך גבוהים, אחד מהם מעלה בזיכרוני את הזיכרון

המתוק של ארמוני המלא באנשיי האהובים,

הדמעות המציפות את עיניי ללא שליטה בעודי כמעט מצפה

לראות שומר המזמן אותי אל מלכי הקורא לי,

האם דודי מחפש אותי? מה גדולה השפעת היעלמותי מכל אהוביי."

אסתר המבולבלת ניצבת במקום לא מוכר ורואה מראה לא שגרתי, כאשר תהיותיה הן אלו שהשתלטו על מחשבותיה:

"הולכת ברחובות תל אביב, מגיעה לעזריאלי,

שם מוזר – עזריאלי, אולי הוא מלך, אבל למה

כל הרחובות כאן חסומים, למה יש כאן המוני

אנשים צועקים, למה הם כה כועסים?

ומדוע נשמעות קריאות האומרות כי לא מתייחסים

אליהם כאל אזרחים יהודים שווים?

האם זה קשור לצבע עורם, השחום המדהים?

רגע, האם אינם מממלכת עזריאלי?"

אסתר מרגישה מפוחדת לאחר החדשות הקשות שהרגע שמעה, בעודה חולפת על פני אנשים במדרכה הצרה, שקועה במחשבות, משכו דבריהם את תשומת ליבה, הם דיברו על הרוגים, על שנאת חינוס, אסתר המסוחררת לא יודעת איך להתמודד עם המצב, היא מוצאת את עצמה משחררת את מחשבותיה אל אוויר העולם:

"זה קרה ובפי אין מילים, פחד כזה לא הרגשתי

מאז רצון המן לתלות את מרדכי, דודי, שהיה לי כאבי."

אסתר מתבוננת ולומדת את המקום המוזר שבו היא נמצאת, אך הדברים שאליהם היא מתייחסת מובילים אותה לגילוי הצדדים הפחות טובים שברחובות, ומחשבותיה שברו את השתיקה שבראשה:

"מקומות אפורים, לאן נעלמו כל הצבעים

למה יש פה לבנים, ובשביל מה הבניינים

עשן של רכבת חוצה והמוני אנשים המתנהגים

כאילו להם כלל לא אכפת, מעניין מה דודי היה

אומר אם היה מודע למצב הזה."

אסתר המומה לגלות שעל הכבישים אין עוד סוסים, שהמרכבות התחלפו במכוניות, מסגרות אפורות שבהם אנשים מחכים יישובים על ספסלים. משם האוטובוס, כך היא שמעה, אוסף אותם, ועוזר להם להגיע אל המקום המבוקש. בינה לבין עצמה, אסתר מבינה שעל אף שהייתה שמחה אם היו פה כמה מרכבות רתומות לסוסים, הרעיון שלהם באמת יותר מועיל:

"בעודי רק נכנסת, אני נתקלת במכונה מוזרה, אישה על ידי דוחקת בי להתקדם ולשלם, כאשר היא מסמנת בראשה לכיוון המכונה, אני מנסה להכניס את מטבעות הזהב למכונה המוזרה, אך המטבעות לא נכנסו, איזו מכונה מוזרה, ניגשתי אל קדמת האוטובוס במטרה לדבר עם האחראי, שאלתי אותו מהי הסיבה להתנהגות המוזרה של המכונה.

הוא ביקש ממני רב-קו. מהו רב-קו? עוד לפני שהספקתי לפצות את פי, אדם זר שנמצא עומד על ידי הוציא כרטיס מלבני ומרוט למראה ומסר אותו לאחראי, שהתברר כנהג לפי התג שענד על חולצתו, ופנה אליו בבקשה להעביר עליי את הכרטיס, אילולא הייתי כה המומה סביר להניח שהייתי מגיבה ביותר חריפות, אך לפני שהצלחתי להוציא מילה מפיו, אותו איש כבר נעלם באחורי האוטובוס, בליט בררה התיישבתי במקום היחיד הנותר, מאחורי הנהג, בעודי פולטת אנחה, אך המהירות שבה נעתי כאשר הייתי על אותה המכונה הארוכה

והבהקת שנעה על גלגלים, הלבוש חסר האמרה והתנהגותם של האנשים המכונסים בעצמם - אלו היו הדברים אשר באמת טרדו את מנוחתי לכל אורך הנסיעה, ועדיין, משהו במקום הזה מסקרן אותי, ומדוע, עם כל כך הרבה דילמות אשר אותם אנשים במקום הזה מתמודדים, אני מוצאת את עצמי מוצאת פה כל כך הרבה תשובות."

אסתר הולכת לה ברחובות. היא מגיעה אל בית הכנסת כאשר סידור מחשבותיה מתנסח בראשה בצורה המפשטת לה את מסעה:

"אנשים מדברים, העצים שותקים, המצב הזה תמיד היה וכך נשאר, ועדיין אי אפשר להתעלם מהעצים. אך בעודי הולכת ברחובות העיר הלא מוכרת שאליה נקלעתי, משך את עיניי, מבנה לבן, בולט יותר מן העצים, "בית כנסת", כך היה כתוב, כל כך הרבה שמות, ועדיין איני מבינה לשם מה הם נחוצים, המקום היה מוזר ולא ברור, אנשים ישבו עם ספרים עבי כרס, ממלמלים לעצמם, כנראה מן הספר, אחד מן האנשים הזכיר את דודי, זקנו היה לבן ועיניו היו טובות, אם רק הייתי יכולה לראות את דודי שוב, ודאי שהיה לו הפתרון."

אסתר נתקלת בספר קודש, אך להפתעה שבאה איתו היא לא ציפתה:

"ספר מוזר משך את עיניי, דפיו היו כה מוחשיים ועבים,

שמו היה מוזר לא פחות - תנ"ך, אך זהו כלא כלום

לעומת המידע שהסתתר בפנים,

כל כך הרבה שמות וניסים, והכול בזכות אותה דמות - אלוהים.

דפדפתי בין הדפים. יונה, נביאים, כתובים.

כשפתאום נתקלתי בשמי, התחלתי לקרוא את סיפורי

שהיה מחולק לפי פרקים.

אך הסובב את אותה ישות לא ברורה,

מהי הסיבה לכך שגם אני מופיעה,

האם גם בגלות, כשהנס אירע, אותה ישות נכחה?"

היה זה הקש ששבר את גב הגמל, אסתר יוצאת בכוונה לעזור ולשפר את המצב, אך מה חבל שהמצב הזה הוא יותר מסתם מצב, כשאסתר רוצה לשפר ולשנות את העולם עצמו, ושוב, כתוצאה מסערת הרגשות שבה היא שרויה, היא מוצאת את עצמה מספרת את הסיפור בדרך הכי ברורה לבן אדם היחיד שיכול להבין - היא עצמה:

"הלכתי לתומי ברחוב הרועש מלאה במחשבות ובתהיות, רעשי רקע משכו את תשומת ליבי והביאו לכך שארים את ראשי, ברגע אחד כל מחשבותיי השתקו, התדהמה שחווייתי

באותו רגע אינה דבר שיש ביכולתי לתאר, כל כך הרבה אפור, הטבע ההרוס, ואפילו זה לא נראה נורא בהתחשב במצב, קופסה שטוחה ובוהקת, המלאה צבעים, אדם זר לי דיבר, והמילים שהיו כתובות - אזעקות? נפגעים? למה? למה יש כל כך הרבה בעיות במקום זה? אני חייבת לעזור, ולא אמצע את עצמי באותו מקום, ומה יהיה כשמלכי ימצא אותי?"

אסתר מתחבטת עם עצמה על הדרכים שבהן תוכל לעשות את השינוי, אך מוצאת את עצמה מתחמקת מהרגע שבו תוכל להוציא את אחת מדרכיה לפועל, לפתע היא מבינה כי לא העריכה את המצב כמו שצריך, היא מבולבלת, אך יותר מזה - היא נואשת לעזרה דווקא מהאנשים שהורחקו ממנה ומהתקופה שנאלצה לעזוב, ולראשונה אסתר מבינה מה מרה בדידותה ומתחילה לחשוב מה היה כה מר במעשיה שהביא עליה עונש כזה:

"מה אוכל לעשות, הינני לבדי, במקום לא מוכר, איך עלה בדעתי להבטיח לעצמי הבטחה כה ריקה מתוכן? געגועים עזים תוקפים אותי אל דודי, עכשיו יותר מכול, או אפילו אל מישהו מביתי, מהמעמד הכי פשוט, אני חשה באובדן של תחושת ביתי, מה היה המעשה המר שהביא עליי גורל נורא שכזה?"

אסתר חצויה, אך היא מבינה כי אינה יכולה להסתתר, בעיקר לא מעצמה. לבסוף היא ניצבת בפני השאלה אם עליה לסכן את עצמה בשביל אנשים ותקופה הזרים לה או שמא עליה להתרכז בדרך לחזור הביתה.

"נפשי מתחבטת בשאלה האם עליי להעז, לטובת המקום הזר שעדיין מתקשה אני להבינו, או שמא עליי למצוא את דרכי לביתי, אך דבר זה לא ייחשב לבגידה באמון של מלכי שיחשוב כי איני נותנת בו את אמוני כי ימצאני ויצילני? היכן דודי, עכשיו מכל הרגעים."

אסתר, מהרגע שבו כף רגלה דרכה בתקופה הזרה הזו, הייתה מנותקת מסביבתה, היא לא תקשרה עם אנשים ולא ניסתה להבינם, ועדיין מצבם שהיה כה קשה מנקודת מבטה עורר בה משהו. ועכשיו, כשלפתע היא מרימה את ראשה ומתנתקת מהבועה שבה הייתה, היא מגלה שלעולם הזה יש גם צדדים טובים.

"הולכת ברחובות, סופרת צעדים, ראשי מורם, לשם שינוי, אך ליבי נפול, האנשים שחולפים על פניי הם כה זרים לי על אף התקופה הממושכת של שהותי במקום זה, האם נכון לטעון כי מקום זה עודנו כזר לי? או שמא זו אני שהייתי הזרה. הפיתוחים והשוני שבתקופה הזו, החיוכים המתנוססים על פניהם של האנשים שלהם הייתי כזרה מתוך בחירה עיוורת, מספרים סיפור אחר מאשר הסיפור הנורא ששוכתב בראשי, צבע השמיים עודנו כתכלת, אך האם אני נשארתי כהרגלי, בשפתי, בהשקפתי. השוני אינו כה מורגש, כך אני חוזרת בראשי, אך איני יכולה לעצור את החיוך שחותך את פניי ומותח את שפתיי."

ומה קורה עם אסתר? את הסוף נשאיר לכם לדמיין.

קין והבל

טל בן בשט, כיתה ט', חטיבת בן צבי, קריית אונו

בהנחיית קרן שובע ונועה נסטל

יום שישי, קר בחוץ, השעה כבר מאוחרת, אני נמצאת בבית החולים ממתנה ללדת, כבר שנים עשרה שעות מחכה כאן עם בעלי, שלא מעז להתעסק ברגשות יותר מדיי. אנחנו מתרגשים, תאומים ראשונים! או... סוף סוף נכנסים לחדר הלידה, אנחנו לא מהססים. יודעים שלראשון נקרא קין ולשני הבל.

לאחר כמה שעות אני יולדת שני בנים חמודים, שאפילו מילים לא יכולות לתאר את אהבתי אליהם. כולי תקווה: אולי הם יהיו התיקון שלנו. בעוד שלושה ימים נחזור לביתנו, הבית שלי ושל אישי שעכשיו יהיה גם לביתם של ילדינו, קין והבל, ושם יתחילו להם חיים חדשים של שמחה ואהבה אינסופית.

כעבור עשרים שנה...

אני מוצא עצמי מנקה רחובות ואחי הבל מנהל חברת הייטק מצליח. חודש דצמבר, זהו יום הולדתנו, יום משמח, והדבר שלא רציתי שיקרה דווקא ביום זה - קרה. הבל, שאותו כמובן ההורים מעריכים ומעריצים, עשה אקזיט ומכר את החברה שהקים ברווח גדול.

אני מרגיש שאני לא יכול יותר, אינספור מחשבות רצות בראשי. מדוע דווקא ביום הזה זה קורה? עד מתי ארגיש נחות ולא אהוב? כל חיי אמרתי לעצמי שאני אהיה המצליח מבין שנינו ושההורים יהיו גאים בי, אבל זה לא קרה. אני סך הכול מנקה רחובות, ודווקא הוא, הבל, אחי התאום, מצליח ומשגשג, יש לו נשים רבות הרוצות את קרבתו, נכסים רבים, ואיך אפשר שלא - כסף רב. לכן אני מרגיש כי משהו בי לא טוב, שגוי, פגום.

אני כבר לא יודע מה לעשות, אני כבול, ים של דילמות מציף את מוחי. לרגע עלתה מחשבה בראשי, אולי הבל לא צריך לחיות? אולי בעצם הוא צריך למות? מחשבה זו רדפה אותי ובכל רגע הדהדה בראשי. הרי היה כבר תקדים לרצח שכזה, שלוש יריות גלויות מטווח קצר מול אומה שלמה, אך אני אעשה זאת בסתר. עוד אני מתלבט האם זה נכון? האם זה הפתרון, להרוג את הבל? או אולי בעצם כל זה טעות אחת גדולה? נפלה בליבי ההחלטה הסופית: אני רוצה במותו, אני רוצה להורגו.

כעבור יום...

מצאתי עצמי יושב וחושב, באחת ממחשבותיי אמרתי לעצמי: "זהו יום גדול היום, עבדת קשה ועכשיו החלטת, אתה בטוח, עשה זאת, בכל מחיר שהוא." חשבתי: "סוף סוף אהיה הבן היחידי במשפחה, אותי יעריצו, אותי יעריכו." וככל שהדקות עברו הרגשתי יותר ויותר בטוח במעשיי.

קראתי לו, להבל, לחצר הבניין שבו הוא עובד, חיפשתי תירוץ לריב איתו, אבל בסוף לא נתתי לו יותר מדיי הסברים, רק אמרתי לו שיבוא. שם זה קרה. **שלוש יריות** שכוונו למרכז הגוף שינו אותי ואת חיי. הכחשתי כל קשר לנעשה, לא אמרתי לאף אחד ולא השארתי אפילו לא סימן אחד.

כעבור שלושה ימים...

לפתע, אני שומע שלוש נקישות בדלת הבית. זה אחד מן העובדים של אחי הבל. העובד אמר בטון מודאג: "הבל לא הגיע לעבודה כבר שלושה ימים, אני קצת חושש ודואג למצבו. הייתי רוצה לדעת מה איתו, לא מתאים לו להיעדר מהעבודה, אתה יודע היכן הוא? ומה מצבו?"

אך כמו שכבר החלטתי, אני מכחיש. עניתי לו: "איני יודע היכן אחי, ואני בטח לא שומר הראש שלו, אז אני מבקש שתעזוב אותי בשקט, הוא לא גר כאן יותר." ניסיתי להישמע בטוח בעצמי עד כמה שאפשר. בחלוף כעבור כמה שניות, אותו עובד תמים שבא לשאול לשלום אחי יצא בהצהרה כי הבל נרצח וכי אני זה שרצחתי אותו. היה נדמה לי שהוא מנסה לבחון את מידת הביטחון שלי. באותו רגע היססתי... חשבתי, איך הוא יודע? ומה עוד הוא יודע?

בעודנו עומדים יחד על סף דלתי עוד המשכתי להכחיש ולהגיד כי זהו שקר. אך הדקות עברו והנה אותו עובד מספר לי עוד ועוד פרטים על הרצח, אותם רק אני עצמי ידעתי ולא סיפרתי אותם לאף אחד אחר.

"אני מודה," אמרתי בלחישה. באותן דקות, ראיתי את כל חיי עוברים מולי. אני מפוחד, מה יקרה עכשיו? האם גם אותי יהרגו? האם אכנס לכלא? ופתאום אני חושב לעצמי, מה עשיתי???

כעבור כמה שנים...

אני, כבר לא אותו קין, רק אתמול נולד לי בני הבכור וקראתי לו חנוך, אני כל כך אוהב אותו ופתאום אני מבין מה עשיתי, אני מבין כי הרגתי, רצחתי. ועוד את מי?! אחי, דם מדמי, בשר מבשרי.

אני מתחרט.

קערת הבכורה

שנר צור, כיתה י"א, תיכון בן גוריון, פתח תקווה

בהנחיית עופרה פלדמן

"אולי ימשני אבי והייתי בעיניו כמתעתע והבאתי עלי קללה ולא ברכה"
(בראשית כז, יב)

אימא רצתה עבורי את הבכורה

ואני הסכמתי.

לאימא היה רעיון

ואת מזימתה לעצמי אימצתי.

אימא הפיגה את כל חששותיי

ועזרה לי בהגשמת תאוותיי.

את פרוות החיות הניחה על גופי

למישושו ולברכתו של אבי.

המזימה צלחה ועתה לי הבכורה.

תמה אני אם כעת אנוכי טמא

וכתם לכל חיי נושא.

האם נכון היה בעורמה להשיג את הבכורה?

מבין ויודע שעכשיו אסור לי להיכנע.

עליי לתבל מחדש את הנזיד בתיבול קסמים,

אשר יהפוך על פיה את הקערה

ויסב את מעשה התרמית למעשה גבורה.

חדשות הממלכה-כתבות בלעדיות!

ליאם פיינסקי, כיתה ח', חטיבת ביניים קלמן, רמת השרון

בהנחיית נטע בן-יוסף

כל החדשות החמות על הממלכה, הסנסציות והסקופים בעיתון אחד !

מן הכותרות

דוד המליך את שלמה - שלמה נמשח בשמן.

שלמה הוא המלך החדש!

כותרת משנית

אדוניה חשב שהוא יקבל את הכתר לאחר מות אבשלום, אך קיבל את המכה הגדולה מכול. דיווחים קשים: אדוניה מתחנן על חייו.

כתבה

מכה לאדוניה: שלמה אחיו הקטן מונה למלך אדוניה, בנו הרביעי של דוד המלך מאימו חגית, התפאר וטען כי הוא יורש הכתר. אדוניה זובח בעין רוגל וקורא לכל אנשי יהודה (שבטו), אך לאנשים שלא היו איתו ולשלמה אחיו לא קרא. יונתן מודיע לאדוניה שאחיו הקטן שלמה הומלך ולא הוא, כל אלו שתמכו באדוניה פחדו ונטשו אותו. השאלה הגדולה שמעסיקה את המערכת הפוליטית והציבורית היא מה יעשה אדוניה בהמשך, אחרי שאחיו הומלך, האם הוא ימרוד באחיו? פרטים עסיסיים נגלה בהמשך.

המדור הפוליטי

היעד של דוד המלך: סיום השימוע על כס הממלכה מלכנו האהוב והיקר בתרחיש של בחירת שלמה כיורש העצר של הכתר, ימשיך דוד המלך לכהן כמלכנו עד מותו. בכך עשוי לראות דוד המלך כמה יתרונות: ראשית, הוא יזכה לראות את בנו מתמודד עם כל הלחצים של הממלכה, ושנית - אם יעמוד באתגרים השונים שעומדים לפניו. בעניין בנו אדוניה, גם אם חתר להיות היורש לכתר, הוא יעדיף לעשות כן רק לאחר שימצא את ההליך ולאחר מכן ייתן לבנו שלמה להתמודד ולקבל החלטה בעניין.

שליחות קטלנית

נתן הנביא פוחד על חייו של שלמה ומשכנע את אימא של שלמה, בת שבע, לדבר עם מלכנו.

נתן הנביא הגיע לארמון מלכנו וחיזר אחרי אימו של שלמה, בת שבע, והבטיח לה לעזור לשכנע את מלכנו האהוב והיקר דוד שיכתיר את שלמה למלך.

בת שבע פנתה למלך על רקע אישי ורגשי, בעוד נתן פנה לדוד על רקע ממלכתי יוקרתי וכבוד.

לכתבנו נודע ממקורות חשאי כי מלכנו האהוב והיקר דוד קרא לבת שבע ונשבע בפניה כי ימליך את שלמה תחתיו ללא דיחוי.

כתבה בלעדית!

נתן הנביא: אדוניה הוא כרטיס אדום לפופוליזם ותעודת עניות לחוסר כבוד לחברה כולה.

בריאיון שערכתי עם נתן הנביא לפני טקס משיחת שלמה, הסביר את מאמציו לשכנע מלכנו האהוב והיקר להמלכת שלמה. טען ששלמה יביא לאחדות בעמנו: "יש רגעים שבהם הנביא נדרש להתערב ולכוון את המערכת שמתקשה לשוב אל נתיב המרכבה." כמה זמן יעמוד לרשותו של שלמה? ומה יקרה אם מלכנו האהוב והיקר ימות, ושלמה לא יתמודד עם הממלכה? לוח הזמנים הפוליטי לחודשים הקרובים יפורסם בקרוב.

מדור תרבות

הצגה חדשה המבוססת על אירועי הארמון. סצנות מבוטאות המשקפות נאמנה את המתרחש בארמון המלוכה. כל השערוריות מגולמות ומוצגות בדרך אמינה. השחקנית הראשית: בת שבע; הבמאי: נתן הנביא. בסצנה הבלתי נשכחת, שבה שניהם מזכירים לדוד המלך הזקן - שלקה באלצהיימר - את השבועה שנשבע, לדבריהם: להמליך את שלמה תחתיו כיורש. ההצגה הכי חמה בעיר. תפאורה ותלבושות מושקעות ביותר.

מחיר כרטיס: תרי זוזי.

מדור כלכלה

האם כלכלת ממלכת ישראל תושפע ממאבקי הכוח על ירושת כיסא המלוכה בין אדוניה לשלמה?

הכלכלנים של חצר המלוכה מוטרדים מירידות השערים במניות האבנים.

משרתי המלך דוד דאגו עבורו לנערה צעירה, יפת מראה ובתולה!

עבור אנשים מסוימים בעולם, להינשא לאדם אחד בלבד זה משעמם ומיושן. כזה הוא מלכנו דוד האהוב, הוא יכול לגוון בכמה נשים שרק יחפוץ.

למערכת נודע על אבישג השונמית, שהייתה למשרתת המלך שדואגת לחמם אותו בלילות הקרים.

אבישג השונמית, נערה צעירה ויפה מאוד, מלכנו זקן מאוד, והיא עדיין נחשבת לשידוך ההולם והמדויק ביותר למלכנו. המלך דוד מאפשר לה לגור עימו בארמון

ודואג לכל חפצה: אבני חן, כרכרות, שמלות יוקרתיות ואופנתיות מכיכר הממלכה. בקיצור, הבחורה מסודרת. מקורות יודעי דבר מוסרים שאבישג מרגישה שהגשימה "חלום חייה של כל נערה ואישה". רכילות לוחטת חדשה וחמה חמה כתפוח אדמה לוחט על המזבח.

ביקור מפתיע

הנביא נתן נצפה הלילה בארמון מלכנו, סיבת ביקורו של הנביא אינה ידועה, האם יש קשר להמלכת שלמה? כתבנו בשטח ראה אותו מוקדם יותר אוכל עם הטבח המהולל והידוע מכולם, יובל בן נריה, שמטבחו נקרא הרברט סמואל. **מה עוד מתבשל אצלנו בממלכה?**

רכילות חמה ועדכנית: עכשיו זה סופי

דוד בחר בשלמה למלך: מנהיגנו ומלכנו בחר בבנו שלמה למלך, מה שיביא לסיומה הרשמי של המלחמה על הכתר, למרות החשש מירידה באמון הציבור שכרוך בכך.

נצפה לאחרונה – מי ירד על ברכיו והתחנן על חייו?

לכתבנו נודע ממקורות רשמיים שאדוניה ירד על ברכיו. אדוניה פעל בלי גבול. הכול בשביל לעקוף, לאלתר, להסתחבק. הוא שבר מגבלות, כעת חייו בסכנה? אחרי המלכת שלמה, אדוניה הבין את הטעות שלו. אדוניה יודע שמה שעשה מתפרש כמרד, אין לו בררה, הוא עושה הכול כדי להציל את חייו. אדוניה בורח ואוחז בקרנות המזבח. אדוניה מבקש ששלמה יבטיח לו שלא יפגע בו, ושלמה מבטיח שלא יפגע בו כל זמן שאדוניה לא ינסה לפגוע במלכותו.

לכל מי שלא יודע

אחיזה בקרנות המזבח – זהו מנהג מוכר המאפשר לאדם להציל את עצמו ממוות משום שאסור לרצוח במקום קדוש.

פרסומות

אירוע מיוחד לרגל המלכת מלכנו החדש שלמה – ביום התפילה לאל לכבוד המאורע המשמח, כל מי שיגיע לטקס התפילה **יקבל זבח במתנה**.

מנקים את הגוף והנפש

סילוק רוחות ושדים אצל תמר בת עמיקם ורחל – באוהל "ללכת אחרי הרוח הצפונית" מרגישים לחוצים ועצבניים? – תמר שלנו מציעה טיהור אנרגטי לגוף ולנפש.

מדור דרושים

דרושים גובי מיסים למלכנו האהוב.

דרישות התפקיד: חזקים, גבוהים וגדולים - רצוי שריריים ובעלי מבטים מאיימים
ואסרטיביים שיודעים לעשות את העבודה.
אוכל ותגמול כספי כיד המלך.

דרוש אוהלן (תופר אוהלים)
מי שיודע לתפור אוהלים באופן מקצועי, מתבקש לפנות לאוהלן יעקב בן נחמיה.
למתאימים לתפקיד מובטחים מגורים באוהל מפואר ומזון איכותי.

עבודות מחוץ מרכז

חברי ועדת השיפוט

ויקי ניצן, מנהלת חברה ונוער, מחוז מרכז

ד"ר עליזה עמיר, מנחה ארצית לעברית

אביחי בן לאה, מדריך מפמ"ר ארצי, תחום דעת מקרא

רכזת התוכנית במחוז: אתי ליבוביץ

תוכן עניינים

מקום ראשון - מצטיינת ארצית

..... חומות של שאלות - היש תכלית לחיים / ליאל ימהרן.

עבודות מצטיינות

..... סיפורי שמשון - סיפורו של גיבור / ויאולטה ליפשיץ.

..... סיפורה של חנה / ירדן ענתבי.

..... סיפורה של שפחה והמלך הראשון שאול / גילי ימין.

..... ניתוח סיפור עקדת יצחק לפי דברי חז"ל / אור אל סרוסי.

..... שנים עשר השבטים / טלי ימרה.

..... רות - תסריט / עומרי ליבוביץ.

עבודות נבחרות

..... אהבת חיי - סיפור דוד ובת שבע / נעמי ברזנר.

..... יונה הנביא / מיקה הררי.

..... סיפור יוסף ואחיו מנקודת מבטו של יוסף / יובל בן יעיש.

..... רחל ולאה - אחיות או אויבות / ליה קולומנקין.

ברכת מנהלת המחוז

"וְהָיָה כְּעֶזְרְךָ שְׂתוּל עַל פְּלָגֵי מַיִם אֲשֶׁר פָּרְיוֹ יִתֵּן בְּעֵתוֹ וְעָלְהוּ לֹא יָבוּל וְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ"
(תהלים א, ג)

זוכים יקרים,

אנו גאים ושמחים לברככם לרגל זכייתכם בתחרות "תורה נביאים וכותבים", אשר מבטאת את אחד ממפעלי העשייה המרכזיים של מערכת החינוך: העמקת הקשר של תלמידנו לספר הספרים, התנ"ך.

כתיבה יצירתית בהקשר לסיפורי התנ"ך דורשת כישרון רב ובקיאות רבה. דרך הכתיבה, הבאתם לידי ביטוי את הקשר של סיפורי התנ"ך לערכים אנושיים. ערכים אלו הם נכסי צאן ברזל, ואנו מאמינים שהם צריכים להוביל בני אדם באשר הם להתנהגות הוגנת ומוסרית. אנו מקווים כי עבודה זו הנחילה לכם את הלהט להדביק את הסובבים אתכם באהבה לספר הספרים ובערכי המוסר הנובטים ממנו.

יישר כוח,

עמליה חיימוביץ'

מנהלת מחוז מרכז

מקום ראשון מצטיין ארצי

חומות של שאלות - היש תכלית לחיים

ליאל ימהרן, כיתה י', תיכון יצחק נבון, ראשון לציון

בהנחיית אורטל גוטרמן

"הַבֵּל הַבָּלִים אָמַר קֹהֶלֶת הַכֹּל הַבֵּל" (קהלת יב, ח)

אי פעם קמתם בבוקר ושאלתם את עצמכם למה הציפורים מציצות?, למה השמיים כחולים?, למה אנשים מפחדים מהמוות? כנראה שלא.

עיסוק אינסופי בשאלה "למה" יכול לטלטל את חייהם של רבים, ולמרות זאת לא יגרום לכך שימצאו תשובה שתספק אותי.

לכולנו יש שגרה שאנו חיים בה.

בדרך כלל, זה להודות על כך שקמנו גם הבוקר, ללמוד 12 שנות לימוד חסרות תועלת, לשרת בצבא מתוך חובה ולא מתוך רצון, לצאת לטיול גדול ולשכוח מהבעיות לתקופה ארוכה, אחר כך לחזור לארץ המובטחת ולכל הצרות שמהן ברחנו, ללכת לעבודה ולהרוויח, ברוב המקרים, משכורת מינימום, ללמוד עוד כמה שנים כדי לקבל דף שיעניק כבוד אצל המעסיקים, לנסות להרוויח כמה שיותר כסף, להכיר אדם שיהיה עימנו למשך כל שארית חיינו, להקים איתו משפחה ולהביא איתו כמה ילדים שישתובבו בין הרגליים ויגרמו לנו לאבד את העשתונות ובו בזמן לרצות לעשות הכול בשבילם, אולי לאמץ בעל חיים (בהנחה שאתה מתחבר לבעלי חיים), ולסיום להגיע לסוף של כולנו - המוות.

אצלי זה אחרת. אצלי לקום בבוקר, להסתכל מהחלון ולדעת ששום דבר לא השתנה זה חסר תועלת ומשעמם. את רוב האנשים מרגיע לדעת שיש את השטות הזו שנקראת "שגרה", הם אפילו יפחדו לחיות בלעדיה. אותי מפחידה העובדה שיש מסלול שלפיו אני צריכה לחיות.

מה התכלית שלי בסך הכול בעולם? האם לחיות לפי התבנית המקובעת הזו שנקראת שגרה?

איך נוצרנו? מה התועלת שאנחנו מספקים שגרמה לנו להיווצר? חלק מהאנשים מעדיפים לא להתעסק בשאלות המסובכות האלה, להניח אותן בצד ולהמשיך לחיות... אבל איך אפשר לחיות בלי שבאמת תהיה לנו התשובה לשאלה למה אנחנו חיים?

בני אדם מצחיקים לפעמים. הם הולכים במסלולים מוכנים מראש בלי לדעת למה, אך כשאני אשאל "למה", הם יתפלאו שבכלל הוצאתי את זה מהפה, יענו לי בתשובה יבשה

שתמציתה תהיה לרוב שאלה נוספת: "למה להתעסק בדברים חסרי תועלת? תחיי את החיים שלך, חיים רק פעם אחת".

הם אומרים לי לא להתעסק בדברים מיותרים בזמן שהם עסוקים בעצמם, בכסף, בסגידה למותגים ולא לכוהול ולבסוף שוב בעצמם.

לא שזה דבר רע. לפעמים זה טוב להתעסק בעצמך, לא לשאת נטל של אחרים על הכתפיים. אבל לפעמים זו אנוכיות לשמה.

אנחנו, בני האדם, סוגדים גם לחוכמה, מגדירים אותה כדבר נעלה ורודפים אחרי מילה זו כבר מיום היוולדנו, על אף שהיא לא באמת מספרת לי מי אנחנו...

אין הבדל בין טיפש, חכם, עני או עשיר כי לבסוף הם יגיעו לאותו מקום שכולם מפחדים ממנו - המוות. שהוא, לגופו, טקס אחד גדול שמתקיים לפי מסלול החיים: אתה תוכנס לאדמה, אנשים יבכו עליך, יתאבלו עליך, יקרעו את הבגדים (בזבז מוחלט, דרך אגב, של כל הכסף שלמענו עמלו) ואפילו ימנעו עצמם מהנאה במשך שנה! נוראי, נכון? הרי מה זה משנה אם יבכו עליי ואז יצאו לרקוד? אני מתה!

העולם ממשיך להסתובב, אנשים חיים את חייהם. מה הטעם להמשיך לחיות כשיש כל כך הרבה שאלות?

אנשים שיראו אותי שוכבת בבית, ראשי על הכרית, ושואלת את עצמי כל כך הרבה שאלות יקראו לי, ככל הנראה, משוגעת. האם אני באמת המשוגעת כאן? הם חיים ללא שום הסבר הגיוני, הם ממשיכים להתקיים בלי אף רצון לדעת לשם מה.

הם הרי מעריצים את החוכמה, וחוכמה משמעותה לחפש הסבר לכל דבר, לא?

פסיכיאטרים יכולים לקרוא לזה אובדנות, אני חושבת שזו כמיהה לחיים. אם אני אדע למה אני כאן, אולי אוכל להבין מה תפקידי. מה בסך הכול שאלתי - למה אנחנו באמת חיים?

אנחנו רוצחים, מזהמים, שוברים, פוגעים... להמציא רוע לא נראית לי תשובה מספקת לשאלה למה אנחנו באמת חיים... אז מה באמת מסתתר מאחורי חיינו? אולי שבכל רוע יש גם טוב? או שזו בכלל שאלה אחרת לגמרי.

אם אנסה לחקור מה בעצם קורה כאן, כנראה אגיע למבוי סתום, כי הרי הכול אקראי.

העולם שלנו מתקיים על חבל דק מאוד המתוח בין הסדר, שאנחנו קוראים לו שגרה, ובין אבדון. הבנה זו עונה לשאלה למה כולנו הולכים במסלול בנאלי שמתבסס על טענה שהוא פותר את התעלומה של איך להיות מאושר.

אולי זו בכלל שנאה עצמית שגורמת לכם לא להיות מאושרים באמת?

או אולי שנאה עצמית היא זו שגורמת לכם לפחד מלא להיות מאושרים כי ברגע שלא תהיו מאושרים אתם עלולים לשנוא את עצמכם?

אולי זו בכלל השנאה העצמית שמדברת מתוכי?

הרי למה לי להעסיק את עצמי בשאלה שכנראה לעולם לא אמצא לה תשובה? זה כמו להישאר עם בן זוג מתעלל, לפחד לברוח.

שאלה זו גורמת לי חוסר נוחות, היא גורמת לי להרגיש מעורערת ומעמידה אותי משותקת במקומי, גורמת לי להישאר חסרת מילים, ובכל זאת אני לא יכולה לברוח ממנה. אולי אני פוחדת שלא אשיג תשובה ושהכול ייגמר, או שאני משתוקקת לתסבוכות שנקלעתי אליהן בראשי... מפחיד אותי לשאול את השאלה הזו, אך מפחיד אותי יותר להישאר ללא תשובות.

"כִּי אֵת כָּל מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים יָבֹא בְּמִשְׁפָּט עַל כָּל נֶעְלָם אִם טוֹב וְאִם רָע" (קהלת יב, יד)

אנחנו מתקיימים בשגרת מעגל החיים ומבזבזים את שנותינו הצעירות על טעויות. אנחנו שאננים ולא מבינים שבסופו של דבר הטוב הזה לא יהיה כל החיים, שיום אחד הכול ייגמר.

לאחר שנסיים להיות עבדים של מסגרות ונשיג את כל המטרות שהצבנו לעצמנו במעגל הרדיפה האכזרי הזה אחרי האושר, לא נהנה משום הישג. נהיה מבוגרים מדי ולא נבין בשביל מה עבדנו קשה כל כך. נבכה על ההישגים שהישגנו ועל האושר שלא באמת היה שם מעולם, נכעס על עצמנו על בזבז הזמן.

אבל מה יקרה כשסוף סוף נבין את זה? הכול יהיה מבזבז, לא יהיה אפשר להחזיר את הגלגל אחור.

כשמתבגרים מבינים שהרדיפה הזו היא טעות. זה מצחיק כי הרי אנחנו רוצים להיות מאושרים, ולשם כך אנחנו רודפים אחרי הצלחות, וכשאנחנו הולכים במסלול זה, אנחנו בעצם מונעים מאיתנו את ההצלחה.

זקנה היא סבל. כשהעננים יכסו את השמיים של צעירותנו, השמש לא תזרח יותר לעולם. אנחנו מאירים כמו מנורה במשך כל שנותינו היפות, ולבסוף נסדקים לאט לאט ולבסוף מתנפצים, והינה מגיע גם הסוף שלנו.

הכול חסר משמעות, אחרי הכול, כולנו נגיע אל המוות.

בזבזנו את כל שנותינו היפות במרדפי שווא למציאת אושר ולא הבנו שהמרדפים הם אלה שגורמים לנו לא להיות מאושרים. האושר נמצא מעבר לפינה. וכשסוף כל סוף נבין את זה, יהיה מאוחר מדי.

כי אין דרך חזרה מן המוות.

עבודות מצטיינות

סיפורי שמשון - סיפורו של גיבור

ויאולטה ליפשיץ, כיתה ט', מקיף י"ג ע"ש יצחק נבון, ראשון
לציון בהנחיית אורטל גוטרמן

**"וַיִּגְדַּל הַנַּעַר וַיִּבְרָכֵהוּ ה' וַתְּחַל רוּחַ ה' לִפְעָמוֹ בְּמַחְנֵה דָן בֵּין צָרְעָה וּבֵין
אֶשְׁתָּאֵל" (שופטים יג, כד-כה)**

אני, השופט האחרון, שונה מכל קודמיי. נלחמתי בפלישתים לבדי! כוחם גבר באותם ימים. לא ארגנתי צבא, לא שלחתי שליחים לשבטים לבוא ולהצטרף למלחמה ולא הוכחתי את השבטים שלא באו להילחם. **זאב בודד הייתי.** חייתי לבדי ומתתי לבדי. אני שמשון, בן לשבט דן, שמו של אבי היה מנוח ואימי, ששמה לא פורסם בתנ"ך, הייתה עקרה.

לידתי קשורה בהתגלות ניסית. אימי הייתה עקרה, ומלאך התגלה אליה ובישר לה כי תלד בן. המלאך שהתגלה לאימי אמר לה כי עליה לשמור חוקים אלה: "השמרי נא ואל תשתי יין ושכר ואל תאכלי כל טמא כי הנך הרה וילדת בן ומורה לא יעלה על ראשו. כי נזיר אלהים יהיה הנער מן הבטן והוא יחל להושיע את ישראל מיד פלישתים" (שופטים יג, ד-ה).

אימי מסרה דברים אלה לאבי מנוח, והוא ביקש: "בי אדוני איש האלהים אשר שלחת יבוא נא עוד אלינו ויורנו מה נעשה לנער היולד" (שם, ח). בדברי המלאך לאימי נאמר כי אנכי אהיה "נזיר אלהים", אך אבי מנוח לא הבין מה מחייב מעמד זה, ועל כן ביקש התגלות נוספת והסבר מה דינו של נזיר אלהים. אבי זכה להתגלות זו, אך המלאך חזר על הנאמר קודם לכן: "מכל אשר אמרתי אל האישה תשמר. מכל אשר יצא מגופן היין לא תאכל יין ושכר אל תשת וכל טמאה אל תאכל כל אשר צויתיה תשמר" (שם, יג-יד).

מנוח רצה להזמין את המלאך לאכול עימו, אך המלאך סירב. על כן שם מנוח את גדי העזים על הצור, קורבן לה'. לאחר מכן, ראו אבי ואימי את המלאך עולה בלהבת אש השמימה.

הופעתי שלי, שמשון, הופעה פלאית הייתה. כמו שליח הייתי, הנשלח למלא תפקיד מוגדר מראש: "והוא יחל להושיע את ישראל". **נבחרתי להיות נזיר בטרם נולדתי.** תפקידי נקבע לי בטרם הרתה אימי.

הייתה זו תקופה נפלאה. ירדתי לתמנה ושם ראיתי אותה. כה ישרה הייתה, אשתי הראשונה מתמנה, אך הייתה היא פלישתית. ברגע ששבתי מתמנה, אמרתי להוריי כי "אישה ראיתי בתמנה מבנות פלישתים ועתה קחו אותה לי לאישה" (שופטים יד, ב). לצערי, הוריי לא ראו זאת בעין יפה. הם ניסו להניא אותי מלקחת אישה פלישתית. עניתי לאבי: "אותה קח לי כי היא ישרה בעיני" (שם, ג). בחירתי שלי, שמשון, באישה פלישתית הייתה מאת ה', כדי לחדור למחנה הפלישתי ולהתערב איתם למטרת מלחמה. אך אנוכי בחרתי בה מרצוני ומתאוותי. מהיכן אני יודע זאת? ובכן, זהו סוד שלעולם לא אגלה...

בחתונה, פרצה מריבה ביני ובין הבחורים שבאו למשתה החתונה. לצערי, אשתי ניתנה לאדם אחר בלא ידיעתי. לא יכולתי לעמוד בכך. בכעסי הבערתי את שדות הפלישתים, והפלישתים, בראותם כי הגורם לאסון הייתי אני, נקמו במשפחת האישה ושרפו אותה ואת אביה באש.

סיפור אשתי הראשונה הסתיים באסון נורא: היא ואביה נשרפו, שדות התבואה של פלישתים נשרפו, ונוסף על כך, הכיתי את הפלישתים מכה גדולה.

סיפורי לא הסתיים בזה. לאחר מכן באה תקופה מדהימה, בה ירדתי לעזה ושם החל הסיפור השני שלי. ראיתי אותה. אישה זונה ופלישתית היא הייתה, ואני באתי אליה. הייתה זו אשתי השנייה. ליבה שבה את ליבי.

זו הייתה גם תחילת נפילתי בעזה. בפעם הזאת, הצלחתי לסיים את ביקורי בעיר כשאני עוקר את דלתות העיר ואת המזוזות ומעלה אותן עד ראש ההר. מאוחר יותר, שמו אותי בבית הסוהר שבעזה, שם התרחשה פרשת חיי העגומה ביותר.

המשכתי בנדודיי, והפעם מצאתי אישה פלישתית בנחל שורק, הייתה זו אשתי השלישית, דלילה, אותה אהבתי. אך דלילה אהבה את עמה יותר משאהבה אותי, ובשליחות אויביי שאלה אותי "במה כוחך גדול" (שופטים טז, ו). לא הסגרתי את סודי, נזירותי היא כוחי. שלוש תשובות נתתי, ובכל פעם ניסתה דלילה לבצע את הדבר שיסיר את כוחי. הבחנתי כי דלילה ניסתה לשבור את מקור כוחי, אך לא יכולתי לשתוק ונפלתי במלכודת. התקרבתי לגילוי סודי. בפעם הראשונה והשנייה השבתי תשובות סתמיות. בשלישית כבר קשרתי את התשובה עם שערות ראשי, מקור כוחי. אך לא גיליתי לדלילה כי יש לגזוז את שערות ראשי. כה שבוי הייתי באהבתי, ודלילה ניצלה זאת...

עיניי, שקבעו עבורי מה ישר ומה לא, נוקרו. בעזה - העיר שאליה ירדתי לבקר את הזונה ושאותה עזבתי כאשר אנוכי נושא על גבי את שערי העיר - בעיר זו נכלאתי בבית הסוהר ועשיתי את העבודות הבזויות של האסירים: טחנתי בבית האסורים.

מלא סתירות הייתי. טרם לידתי מסר מלאך להוריי הוראות כיצד לגדל אותי כנזיר. נזיר שליבו נקשר בליבן של שלוש נשים פלישתיות. נזיר שהיכה בפלישתים בעקבות מחלוקות הקשורות בנשותיו, שהיו קרובות לליבו. מלחמותיי בפלישתים לא הביאו לניצחון גמור. נאמר עליי: "והוא יחל להושיע את ישראל מיד פלישתים". "יחל" - אך לא יסיים את

המלאכה. שנים רבות נמשכו הקרבות בין הנזיר לבין הפלישתים. ואני, שמשון, אני הוא אותו נזיר. אני הייתי זה שהתחיל בניצחון, אך לא הכנעתי את הפלישתים כליל.

בניגוד גמור לדמות המצטיירת מעסקי נשותיי, שפטתי אני את ישראל עשרים שנה. זכיתי לנס בשעה שהתפללתי להצלת עצמי. שלוש פעמים הזכרתי את שם ה' במשפט אחד, במשפט הדרמטי ביותר שאמרתי בימי חיי, במשפט שבו ביקשתי למות עם אויביי...

מקום קבורתי הוא המקום שבו החלה רוח ה' לפעם בי: "ותחל רוח ה' לפעמו... בין צרעה ובין אשתאול" (שופטים יג, כה). מעגל נוסף נסגר סביבי: במותי חזרתי למקום שבו התחלתי את פעולתי. נקברתי בקבר אבי, במקום שבו התחילה נבואתי. כיצד אני יודע זאת? ובכן, זהו סוד שלעולם לא אגלה...

ארוכה הייתה דרכי: עזבתי את בית אבי, הלכתי אחר עיניי ובחרתי נשים פלישתיות. דרכי שלי במעגלים הייתה: הלכתי אחר עיניי, נענשתי בניקור עיניי ונקמתי נקמת עיני האחת. התחלתי את פעילותי בין צרעה ובין אשתאול, יצאתי לערי פלישתים שלחוף הים, וחזרתי ונקברתי בנחלת הקברים של אבי, בין צרעה ובין אשתאול.

מה אומר ומה אדבר? אני אחד הגיבורים הטרגיים של התנ"ך. מצאתי את מותי בחברת אויביי. אך עם זאת, אני שמשון - גיבור ישראל.

מקור המידע לדברים שלעיל הוא בערך "שמשון" באנציקלופדיה היהודית דעת.

סיפורה של חנה

ירדן ענתבי, כיתה ז', תיכון דה שליט חטיבה ב', רחובות

בהנחיית חנה גינסברג

שתי דפיקות חזקות בדלת. כשלא נשמעה תגובה מתוך הבית, דפקו עוד שתי דפיקות, חזקות אפילו יותר. חנה, ששכבה ערה כבר שעותיים, מצאה סוף סוף סיבה לקום. היא יצאה מהמיטה וניגשה אל הדלת.

"מי זה?" שאלה, למרות שהייתה די בטוחה שהיא כבר יודעת את התשובה.

"אני," נשמע קולה של אישה מעבר לדלת.

היא צדקה, אבל זה לא שימח אותה. להיפך, נראה היה שמצב רוחה הדרדר אפילו יותר, אם זה היה בכלל אפשרי. לפתוח את הדלת היה הדבר האחרון שחנה רצתה לעשות, היא ידעה בדיוק למה לצפות מהגעתה של פנינה. למרות זאת, הבינה שזה לא יהיה מכובד לא לתת לצרתה (שתי נשים הנשואות לאותו גבר נקראות צרה זו לזו) להיכנס. לאט ובחוסר רצון רב, פתחה חנה את הדלת.

"עכשיו קמת? למה את לא רוחצת את פניהם של ילדייך כדי שיהיו מוכנים לבית הספר?" נזפה בה פנינה.

"כי אין לי ילדים, פנינה," רצתה חנה להשיב, אך החליטה שלא כדאי. היא ידעה שזה לא יעזור. פנינה ידעה היטב שחנה עקרה, וחנה הייתה עצובה מאוד ממצבה בכל מקרה. לא היה צורך בהצקות האלה. חשוב לציין שזאת לא הפעם הראשונה שפנינה מכעיסה ומרגיזה את חנה. לפעמים זה היה בבוקר, כמו שקרה היום, ולפעמים בצוהריים.

"למה אינך מקבלת את פניהם של ילדייך בשובם מבית הספר," הייתה אומרת.

במקום להשיב לפנינה, התאמצה חנה לבלום את הבכי. פנינה טרקה את הדלת ונעלמה.

"למה היא מכעיסה אותי ככה?" חשבה חנה לעצמה. היא התיישבה על מיטתה ואחרי כמה שניות פרצה בבכי. היא בכתה כי היא עקרה, כי זה לא הוגן שלפנינה הלא אכפתית והלא נחמדה יש הרבה ילדים ולה אין אפילו אחד. היא בכתה כי אף אחד בעולם הזה לא הבין אותה. למרות שחנה בכתה ובכתה, עמוק בתוכה היא כבר ידעה למה פנינה מכעיסה אותה. אבל בשביל שגם אנחנו נבין, נצטרך לחזור ליום קודם.

"ערב טוב, אשתי," אמר אלקנה כשחנה פתחה לו את הדלת.

"ערב טוב, אישי," השיבה חנה.

"איך עברה עלייך ההליכה לפה?" הוא שאל.

"בסדר, "ענתה, "למה באת?"

"כדי להגיד לך שאנחנו נישאר בשילה לילה אחד ונחזור מחר, "אמר, אבל ממבטו הבינה חנה שהוא לא סיים.

"ובשביל מה באמת באת?" שאלה.

"בשביל להביא לך את המנה שלך, "אמר וניסה להסתיר את החיוך שהחל להתפשט על פניו.

היא שמה לב מייד שזו מנה משובחת, לא דומה למה שהביא לפנינה ולכל אחד מילדיה. המחשבה על ילדיה של פנינה עוררה בה רצון לבכות, והיא לא רצתה שאלקנה יראה את בכייה.

"תודה רבה. להתראות, "אמרה. היא לא רצתה להעליב אותו אז ניסתה להראות שמחה מהמנה שהביא לה.

"להתראות, "השיב, הפנה אליה את גבו והלך.

ואז היא בכתה. היא בכתה ובכתה עד שנרדמה. נרדמה, בלי לדעת שעוד כמה שעות היא תתעורר לשמע הדפיקות של פנינה בדלת ביתה.

מסתבר שלא רק חנה שמה לב לכך שאלקנה נתן לה מנה משובחת. זו הייתה הסיבה לבואה של פנינה הבוקר.

אלקנה שמע את חנה ממררת בבכי ונכנס לחדר. הוא לא היה מודע לביקוריה המכעיסים של פנינה, רק ידע שחנה עקרה והבין כמה זה מעציב אותה, כמה היא סובלת מזה ושעובדה זאת אפילו גורמת לה להיות מדוכאת. הוא נכנס וראה שהמנה שהביא לה אתמול לא נאכלה. אם לפני שנכנס ידע שמשהו לא בסדר, עכשיו הבין שקרה אסון. הוא לא ידע מה להגיד, אבל רצה מאוד לנחם את אשתו.

הוא התיישב לידה על מיטתה ואמר לה בקול מרגיע ונעים: "למה את עצובה? למה את בוכה? ולמה לא אכלת? הרי אני טוב לך מעשרה בנים."

חנה ידעה שהוא מנסה לעזור לה כי אכפת לו ממנה, לכן השתפר קצת מצב רוחה והיא אכלה את המנה, אך עדיין הייתה עצובה. ובכל זאת, היא לא רצתה לוותר. אפילו המילים של אלקנה לא יגרמו לה לוותר על רצונה ללדת ילדים. היא לא הסכימה להשלים עם העובדה שהיא עקרה. ואיכשהו, הייתה לה הרגשה שיש פתרון. היא חזרה לחדרה וחשבה. בהתחלה לא מצאה אותו, אבל אחרי שעה של מחשבה, היא הצליחה! לא בטוח שהפתרון שהיא חשבה עליו יהיה אכן מועיל, אבל זאת הייתה התקווה האחרונה. בשביל לפתור את הבעיה, היא תצטרך לשלב שני דברים שכבר נעשו בעבר, תפילה ונדר. אך הפעם תשלב אותם כדי לעשות משהו שאף אחד לא עשה עדיין. היא קמה, הלכה להיכיל ה' והתפללה. היא

בכתה והתפללה בעצב, בליבה, רק שפתיה נעו, אבל קולה לא נשמע. ובתפילה היא נדרה נדר: "ה' צבאות, אם תראה את עוני אמתך ותזכור את אמתך ותיתן לאמתך ללדת ילד, אני אקדיש אותו לעבודת ה' לכל חייו והוא לעולם לא יסתפר."

חנה המשיכה להתפלל זמן רב. אבל התברר שמישהו שם לב שהיא לא הוציאה צליל מפיה. עלי הכוהן, שישב בינתיים על כיסא, עקב אחרי חנה כל הזמן הזה "ושמר את פיה". היה לו מוזר מאוד שמישהו מתפלל בלב, וזה ממש לא מצא חן בעיניו. הוא לא ידע את סיפורה של חנה, כמו שאנחנו יודעים, ולכן חשב שהיא שיכורה. זה כבר היה יותר מידי בשבילו והוא היה מוכרח להגיב:

"עד מתי תשתכרי? איך את מעזה להתפלל מול ה' כאשר את שיכורה?!" הוא רגז. כוונתו הייתה להשפיל אותה, אבל היא ענתה לו ברוגע.

"לא, אדוני," השיבה, "יין ושיכר לא שתיתי ואינני שיכורה. הינני אישה מרת נפש ואומללה. באתי להתפלל ולשפוך את נפשי לפני ה'. אל תחשוב שאני אעז להתפלל מול ה' שיכורה."

"אם כך, טעיתי," חשב עלי.

"לכי לשלום. אני מקווה שה' ייתן לך את מה ששאלת ממנו," בירך אותה.

היא לא ידעה מה להשיב לו. היא עמדה במקום בערך דקה וניסתה לחבר מילים, אבל ללא הצלחה. היא פשוט הייתה מופתעת כל כך. עלי, אשר לפני מעט מאוד זמן חשב אותה לשיכורה, עכשיו בירך אותה. ההרגשה שחוותה בתוכה באותו רגע הייתה הרגשה שהיא כבר שכחה, אחרי שנים של עצב. שמחה, לא רבה, אבל בשבילה, זה היה משמעותי מאוד. עדיין לא היה לה מה להגיד, אז היא פשוט הנהנה בתודה והלכה לחדרה. היה זה יום מעייף והיא נשכבה על מיטתה ונרדמה. אבל הפעם, לא בבכי, אלא בהרגשה אופטימית ושמחה.

היא קמה בבוקר בתחושה טובה, תחושה זרה לה ותמוהה, עד שנזכרה במה שאירע יום קודם והבינה למה היא שמחה. ההרגשה הייתה משונה, אבל היא אהבה אותה.

לא היה לה זמן לחשוב על זה וכבר אלקנה הופיע. "עכשיו התעוררת?" שאל, "הגיע הזמן לחזור הביתה אם את רוצה להגיע באור יום."

הם התחילו ללכת בדרך הארוכה לביתם. אבל זה לא היה כמו ההליכה לשילה, שבה הייתה תחושה של עצב באוויר. נראה היה שחנה השאירה את צערה בשילה.

"אם עלי מברך אותי, בטוח שהכול יהיה טוב," חשבה לעצמה. היא ידעה שאם זה לא יעבוד, אז שום דבר לא יעזור. על אף שניסתה לשכנע את עצמה שיכול להיות שהתפילה תישכח, היא הייתה בטוחה שהתפילה תיזכר, ויותר מזה. היא הייתה בטוחה שהיא תקבל את מה שהיא ביקשה.

היא צדקה. לאחר שהופיע, התקטן, ונעלם הירח, הייתה חנה בהיריון. זאת הייתה התקופה הכי שמחה בחייה, והתחושה החדשה, השמחה, גדלה והייתה לאושר ממושך, אשר נשאר איתה. תחושת העצב נעשתה התחושה הלא מוכרת, התחושה הנשכחת, שאף פעם לא מופיעה אלה מתחבאת עמוק בפנים. ואז הגיע היום המשמח והמרגש שבו ילדה חנה את בנה.

"איך נקרא לו?" שאל אותה אלקנה.

חנה חשבה ולבסוף ענתה, "נקרא לו שמואל."

"זה נשמע טוב, אבל למה?" שאל אלקנה.

"כי שאלתי אותו מה", היא השיבה.

"שמואל. שמואל. נחמד מאוד. בחירה טובה." אמר אלקנה.

חנה חייכה חיוך גדול. כל היום שכבה עם שמואל הקטן והסתכלה עליו בשמחה. אבל בלילה, לפני שנרדמה, נזכרה חנה ששמואל הוא שלה, אך היא נאלצת למסור אותו. הוא יחיה בכלל בשילה ולא איתה. ושוב, אחרי זמן רב מאוד, חזר אליה העצב, והיא נרדמה עצובה ולא מאושרת.

כמה ימים לאחר מכן, העיר אלקנה את חנה ואמר לה, "היום אנחנו הולכים לשילה. תהיי מוכנה לצאת," הוא הפנה את גבו אליה והתחיל ללכת לעבר הדלת, אך חנה עצרה אותו.

"אני לא אבוא היום," אמרה לו, "אני אשאר עם שמואל עד שהוא יגדל קצת. אחרי זה נביא אותו לשילה והוא יישאר שם לתמיד." היא ניסתה להישמע רגועה, אך קולה רעד. היא לא רצתה להיפרד מבנה. "אבל נדר זה נדר." חשבה לעצמה.

"תעשי מה שנראה לך טוב," ענה לה אלקנה. היא הבינה שהוא אומר זאת מפני שהוא סומך עליה וחייכה אליו חיוך חלש.

לאחר ששמואל סיים לינוק, הבינה חנה שעכשיו היא חייבת להיפרד ממנו. "בפעם הבאה שאלקנה יגיד לי שאנחנו הולכים לשילה גם אני אבוא, אקח איתי את שמואל ואשאיר אותו שם," לחשה לעצמה בעצב.

עברו כמה ימים. חנה שוב התעוררה לקול דפיקות בדלת. היא לא הבינה למה פנינה באה שוב להציק לה. גם פנינה ידעה שהיא ילדה את שמואל. היא לא קמה. שוב נשמעו דפיקות.

"את מתכוונת לפתוח לי?" נשמע קולו הכעוס של אלקנה מעבר לדלת.

"ברור, סליחה," השיבה לו. היא שמחה שזאת לא הייתה פנינה, אבל הבינה שיש סיכוי שאלקנה בא כדי להגיד לה שהולכים לשילה, והיא לא רצתה להיפרד משמואל.

"הולכים לשילה," אמר אלקנה, "הפעם את באה?"

שוב היא צדקה ושוב זה העציב אותה. "כן", אמרה וניסתה להיראות שמחה, אך כשאלקנה עזב את החדר היא בכתה שוב, כמו שלא עשתה במשך תקופה ארוכה מאוד. היא התארגנה, לקחה את שמואל בידה ויצאה מחדרה. מעבר לדלת חיכה לה אלקנה.

"את מוכנה?" שאל.

"רק עוד דבר אחד", אמרה. היא הביאה קופסה שסידרה כבר כשהחליטה שהגיע הזמן להביא את שמואל לשילה.

"מתנות", אמרה לאלקנה כשראתה אותו מסתכל בקופסה במבט חשדני. הוא הנהן והסתכל לכיוון אחר.

"עכשיו את מוכנה?" שאל והחזיר אליה את מבטו.

היא חשבה רגע ואז אמרה: "כן".

בדרך לשילה, התאמצה חנה לא לבכות. היא ניסתה לשכנע את עצמה שהפרידה משמואל אינה דבר נורא כל כך.

"אני עוד אראה אותו, זה לא שאנחנו נפרדים לתמיד", חשבה לעצמה. זה לא עזר לה כי היא ידעה שהיא לא תראה את בנה זמן רב. חנה לא יכלה להתאפק עוד. היא לא רצתה שאלקנה יראה וניסתה להסתיר ממנו את בכייה, אבל ללא הצלחה. הוא שם לב, אך הבין שהיא אינה רוצה שיגיב ולכן רק חיבק אותה. הוא החליט שלא כדאי לומר דבר. אחרי כמה שעות, הפסיקה חנה לבכות. זאת הייתה הליכה ארוכה, אבל לחנה היה נדמה שהיא קצרה. היא לא רצתה שההליכה תיגמר. היא רצתה להישאר עם בנה לתמיד.

כשהם הגיעו לשילה, היססה חנה רגע ואז נכנסה.

"בואי, צריך למצוא את עלי", אמר לה אלקנה.

"אני רוצה ללכת לבד", אמרה לו. הוא הבין והלך, צעד כמה צעדים, הסתובב ואמר לה: "עלי ודאי נמצא בהיכל ה'". חנה הנהנה בתודה והלכה.

בדרך להיכל ה', חזרה חנה בראשה על מה שרצתה להגיד, "אני האישה שראית מתפללת. כאשר התפללתי, ביקשתי לשאול מה' את הנער הזה, ועכשיו הגיעה העת שאחזירו". חנה חזרה על המילים שוב ושוב, היא לא רצתה לטעות כשתגיע אל עלי.

עלי היה בכניסה להיכל ה'. כשחנה הגיעה אליו, היא היססה לשנייה ואז התחילה להגיד את המשפט שהתאמנה עליו. על אף שחזרה עליו פעמים רבות בראשה, כשאמרה אותו בקול, התבלבלו המילים.

"אני הנער שראית מתפללת. כאשר התפללתי, החזרתי לשאול מה' את האישה הזה ועכשיו הגיע העת שאבקשו". זה מה שיצא מפיה.

למזלה הרב, הבין עלי. הוא זכר את הביקור האחרון של חנה וחייד אליה חיוך נעים.

"אני אקח אותך", אמר.

חנה לא הגיבה, היא ידעה שאם תגיד משהו, היא תפרוץ בבכי. "להתראות, שמואל. אני תמיד אזכור אותך, בני, " לחשה לבסוף. היא הסתכלה עליו מתרחק ומתרחק עד שהיה לנקודה קטנה רחוקה ונעלם. היא עמדה שם ובכתה שעה ארוכה ואז הפנתה את גבה למקום הריק, שדבר בו לא העיד על האירוע המרגש שהתרחש שם לפני זמן קצר.

חנה נכנסה להיכל ה'. היה עוד דבר אחרון שהייתה צריכה לעשות. היא הייתה צריכה להודות לה' על כך שהשאיל לה את שמואל. היא התפללה שוב, אך במקום להודות לה' בדרך ישירה, עשתה שוב משהו מיוחד. היא הדגישה את גדולתו ונתנה דוגמות רבות לדברים שה' עוזר בהם. דרך הדוגמות, הבהירה חנה שהיא מאמינה בה' והביעה הכרת תודה. לאחר התפילה, הבינה חנה שעברה תהליך משמעותי. למרות העצב שבפרידה משמואל, הרגישה שהחיים שלה עמדו להשתנות לטובה.

על אף ששמואל לא גר עם חנה, הם נפגשו פעמים רבות. בכל פעם שאלקנה הלך לשילה, באה חנה איתו. היא אהבה מאוד לבקר את בנה, ובזכותו נשארה שמחה. לפעמים הביאה מתנות לשמואל. הוא שמח תמיד לקבל את המתנות, וזה ריגש את חנה מאוד. היא לעולם לא שכחה אותו, על אף שהיו רחוקים זה מזה. שמואל גדל, חנה ילדה עוד חמישה ילדים, שלושה בנים ושתי בנות. החיים שהיו קשים ועצובים היו לשמחים בזכות התפילה.

סיפורה של שפחה והמלך הראשון שאול

גילי ימין, כיתה ט', חט"ב מיכה רייסר, ראשון לציון

בהנחיית חגית טליאס

אני לא מבינה למה דווקא אני. למה דווקא אני חייבת לקום בטרם צאת החמה, לזרוק עליי את כותונת העבודה הישנה והבלויה שלי, לצעוד במשך שש שעות לארמון המלך רק כדי לקבל פחות מרבע שקל ליום שלם של עבודה קשה ומפרכת. ילדיי המסכנים יאלצו לחיות חיים חסרי משמעות בידיעה שלאף אחד לא אכפת מהם ולעבוד קשה כל חייהם רק בגלל שנולדו לי ולבעלי העני.

בעלי איש פשוט סך הכול. אבי שידך לי אותו כי לא היה לו כסף להחזיק אותי בבית. אבי שיקר לו שאנחנו משפחה עשירה ואף הבטיח לו נדוניה גדולה מאוד ומאות שקלי כסף, שבעה אתונות ושדה חיטה גדול. כשגילה בעלי את הרמייה - שאין כסף, אין נדוניה ושלמעשה קיבל רק אותי בבגדיי הבלויים - בערה בו חמתו ורגשות חרטה קשים התעוררו בו. כדי לשכך את כעסו וכדי להתרחק ממנו קמעה, וכדי להשיג עוד מעט כסף, החלטתי ללכת לעבוד כמשרתת בארמון המלך החדש, שאול המלך הרם והנישא.

כשרוב העם קרא "יחי המלך", הייתי גם אני שם ונשביתי במראהו של המלך ובגובה קומתו. אומנם נכון, לא כולם קיבלו את שאול בהמלכתו, אך מהר מאוד הבינו שהוא המלך שיכול להושיע אותנו מידי האויבים.

צעדתי לארמון והמחשבות לא הניחו לי, לא ידעתי איך זה לעמוד בפני מלך, איך ארגיש שאשרת אותו וכשהוא יעמוד מולי. כשנכנסתי לארמון, הבנתי עד כמה המלך שאול צנוע. אומנם, הארמון נראה כאילו נלקח מאגדת אבות - הוא התנוסס לגובה של כ-400 מטרים. אך עם זאת היה יפה בצניעותו. בעודי צועדת במסדרונות הארמון ראיתי אותו, ליבי החסיר פעימה והרגשתי כאילו הגעתי לגן עדן. שאול המלך הוא גבוה משכמו ומעלה, חסון ורחב כתפיים ויפה תואר. לא יכולתי להסיט את מבטי ממנו. ככל שנמשכה שהותי בארמון, הבנתי כי המלוכה לא פגמה באופיו ובצניעותו. שאול המלך כיבד כל אדם ואדם, אפילו אותנו, המשרתים. אין ספק ששאול היה האדם המתאים לתפוס את המלוכה.

לפני חודשים מספר המצב בארמון השתנה מקצה לקצה. בעקבות מלחמתו של המלך בעמלקים, החלה הדרדרות במצבו הנפשי והוא התנהג לא כשורה. אחרי שהוא חזר מהקרב, הוא היה מצוברח למשך תקופה מתמשכת ולא יצא מחדרו במשך שבועות. עד לאותו יום שבו החליטו יועציו להביא לו מישוהו שיעזור לו להתגבר על מצבי רוחו. כך נכנס יום אחד לארמון נער ג'ינג'י. הנער הביא עימו כלי מוזר שאותו כינה "נבל". הנער התפאר בכלי המוזר וכינה אותו "הכינור שלי". אני אפילו לא ידעתי איך קוראים לכלי המשוונה. הוא היה מוזר בעיניי, הכלי נראה כמו חתיכת עץ מגולף בצורה מוזרה ובו חור קטן באמצע וכמה חוטי מתכת מתוחים מעל החור ומחוברים לקצות הכלי. לא אהבתי את המראה המוזר של הנבל, אך, למרבה הפליאה, כשהניע דוד - כך קראו לאותו נער ג'ינג'י שהיה מרגע בואו לאיש משפחה בארמון של שאול - את ידו על מיתרי הנבל הדקים, נשמע כאילו

אלוהים הוא המנגן. המנגינות היו מרגיעות וערבות לאוזן, מעולם לא נשמעה מנגינה שכזאת.

המנגינות היו כה מענגות ואלוהיות וכאילו היה בהן משהו שריפא את שאול - גם אם לזמן קצר. וכך "בְּהִיּוֹת רוּחַ אֱלֹהִים אֶל שָׁאוּל וְלָסַח דָּוִד אֶת הַכֶּנּוֹר וַיִּגַּן וַיָּרוּחַ לְשָׁאוּל וְטוֹב לוֹ וְסָרָה מֵעַלָּיו רוּחַ הָרָעָה" (שמואל א, טז, כג). שאול שמע את המנגינות ופרץ בבכי של אושר, הסתכל בעיניו הנדהמות על דוד וחייד כפי שלא חייד מעולם. נראה כי הוטב לו וכי נפשו נרגעה. הדבר היה כה מיוחד ולא ייאמן: שאול, שלא חייד כבר שלושה חודשים מלאים, חייד מאוזן לאוזן באושר ובתענוג מלבב. כשם שהושפע שאול, כך הושפעו ילדיו, אם מהמוזיקה של דוד אם מהצלחתו. כבר כששמעתי את נגינתו המיוחדת של דוד לראשונה, הבנתי שמשהו אינו בסדר.

עם הזמן, בזכות יופיו ובזכות כישוריו, שבה דוד את ליבה של מיכל בת שאול וכך גם את לב יהונתן בן שאול, וזה היה לחברו הטוב ביותר. בלי דעת, באישיותו העדינה והכובשת וביכולתו להקסים אנשים, משך דוד את לב שניהם מהמלך. המלך לא יכול לשאת זאת יותר, הוא יצא מכליו, על אף שגם הוא אהב את דוד.

המלך הצליח לחייד רק הודות לנעימות המוזיקה של דוד, המרגשת והאלוהית. הוא היה זקוק לדוד. אבל הוא פשוט לא יכול לשאת את כמות האהבה שנלקחה ממנו וניתנה לדוד. הילדים של שאול, העם, שריו ואפילו יועציו הנאמנים אהבו את דוד. יום אחד נטרפה דעתו של המלך ורוח אלוהים לא הייתה עמו, שאול החליט שלא עוד, שאת דוד יש להרוג.

יום אחר יום עבר בכל רחבי הממלכה, כולם נבהלו מפניו. בנוסף לכך, אנחנו המשרתים התבקשנו לבחור צד, לעמוד לצד שאול או לצד דוד. לא ידעתי מה לעשות, דוד הוא חזק וחסון ואין ספק שיוכל להשתלט על מלכות שאול בעזרת כוחו וצבאו. אך שאול הוא שונה, הוא אכפתי, אוהב ודואג לעם. אין שום סיכוי בעולם ששאול יוותר לדוד, הוא יעשה הכול כדי להגן על העם.

הימים בממלכה היו קשים, רבים נטו אחרי דוד - שבינתיים נאלץ לברוח ושנעזר בברירתו במזימתה של מיכל. כולם היו מפוחדים, חששו שמא ישליך המלך את חניתו בהם, ונזהרו לא להיתקל בשאול. כל המשרתות והעבדים עזבו לטובת דוד. כבר לא נשמעו בארמון מנגינות הנבל וקול המשרתות צוחקות. כל הצלילים המוכרים והנהדרים שנשמעו תמיד בארמון פינו מקומם לאנחת ייאוש גדולה. לא יכולתי לשאת עוד את השקט ההולך וגובר ברחבי הארמון.

ויהי היום, ובעודי מנקה את הארמון המלכותי לאורכו ולרוחבו ואין איש עימדי, הבחנתי בדמות ההולכת וגדלה ככל שהיא מתקדמת לכיווני בפרוזדור הארוך. זה היה שאול המלך, הולך במבט מושפל ומדוכדך עד שהגיע אליי. הוא עצר לשנייה בודדה, אך אני הרגשתי שהרגע נמשך כמו נצח. הוא הביט לשני צדדיו ואמר לי: "הלוא את היא אביגל?" עניתי לו: "אכן, אני אביגל." שמי האמיתי היה רצפה, שפירושו גחלת אש, אך לא אהבתי את שמי וסיפרתי לכולם כי שמי אביגל.

"כבודו, אדוני המלך שאול," היססתי לדקה והמשכתי, "כיצד מלך מכובד שכמותך מכיר אותי? משרתת פשוטה מן המעמד הנמוך?" הוא הביט בי במבט מהורהר ומבולבל, אך כעבור פחות משנייה חייד ואמר: "הלוא את אביגל הנאמנה בת איה, האכפתית והדגולה. בחרת להישאר בארמון ולשרת אותי כאשר רבים בחרו בדוד." הסמקתי והבטתי בשאול

במבט מלא הערכה, ולרגע הבחנתי כי מבטו התמלא תשוקה. הוא אחז בי ונשק לשפתיי נשיקה ארוכה שכמותה לא חוויתי מימי.

זה היה הרגע הטוב ביותר בחיי. הבנתי שבחרתי נכון כשנשארתי. שאול הוא אדם רך ולא אכזרי, הרגשתי שעליי להישאר ולתמוך בו. הקשר בינינו התחזק. החלטתי להביא את בניי לארמון. הקשר ביני לבין שאול נשמר כגחלת, ונולדו לנו שני בנים.

הלוואי וזה היה ממשיך, אך אתם בטח מכירים את שאול אהובי, הוא לעולם לא יפקיר את עמו להתמודד לבד עם אויבי עם ישראל. הפלישתים החליטו לתקוף. לכן קרא שאול לכל עם ישראל להתגייס ללחימה בפלישתים האכזריים. הוא עטה שריון ומגן ויצא להוביל את העם למלחמה. לפני יציאתו לקרב, אמר לי: "אהובתי שלי, תמיד אזכרך, אני יוצא למלחמה ולא אחזור. שמרי על עצמך מפני דוד, הנער האדמוני. אם יגלה שהיית אהובתי, יהרוג גם אותך גם את ילדינו."

שאול אהובי, האדם היחיד שבאמת אהבתי בכל ימי, הצהיר כי הוא עומד למות. מה יכולתי לעשות? פשוט בכיתי וחיבקתי אותו בחוזקה, ידעתי כי אין טעם להיאבק בזאת, שאול נאמן מכדי לנטוש את העם לבד בשדה הקרב. כאשר אמר שאול כך היה. הוא ושלוש בניו נספו בקרב קשה בגלבו. מי שלא מת מבני משפחתו, דאג דוד להורגו. דוד רצח כמעט את כל קרובי המשפחה של שאול, כן גם את שני בניו.

כך הסתיים הסיפור של שאול ושלי. אני מקווה שלא תכנו עוד את שאול פחדן וחלש אופי. בעיניי היה הוא האדם האכפתי והאמיץ ביותר שפגשתי בכל חיי. מלך בישראל.

תודה לך שאול אהובי על חיים מלאים ומרגשים שהצלחתי ליישם בעזרתך.

אל תדאג יותר לעמך, דוד שתמיד אהבת דואג לנו.

ניתוח סיפור עקדת יצחק לפי דברי חז"ל

אור-אל סרוסי, כיתה ח', ישיבת אמי"ת עמיחי, רחובות

בהנחיית הרב דוד פסטין

מאמר זה הינו ניתוח עקדת יצחק לפי מדרשי חז"ל.

"וְהָאֱלֹהִים נָסָה אֶת אַבְרָהָם" (בראשית כב, א)

מכל ניסיונותיו של אברהם אבינו, היה זה הגדול והקשה מכולם והיחיד שנאמרה בו במפורש לשון של 'ניסיון'.

"וַיֹּאמֶר קַח נָא אֶת בְּנֶךְךָ" (שם, ב)

אמר לו הקב"ה "קח נא", לשון בקשה, כמלך המבקש מגיבור שעמד בכל ניסיונותיו לעמוד גם בניסיון האחרון והקשה מכול (מדרש תנחומא לבראשית כב, א).

"וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה" (בראשית כב, א)

מה הם אותם הדברים?

חז"ל הציעו שתי תשובות לשאלה זו.

תשובה אחת הציע הרשב"ם, וזו מחזירה אותנו לברית בין אברהם ובין אבימלך מלך גרר. באו מלאכי השרת ואמרו לה': "ריבון כל העולמים! אותו אדם יחיד ומיוחד שבחרת מתוך כל העולם הולך וכורת ברית עם אבימלך מלך גרר!?" ענה להם הקדוש ברוך הוא: "אכן, יחיד ומיוחד הוא, ונאמנותו לי רבה, ראה תראו אם אבקשו להעלות לי את בנו לעולה ויסקים, אכן אין כמותו בכל הארץ, ואם יסרב, אכן יצדקו דבריכם".

את התשובה השנייה מציעה הגמרא (סנהדרין פט ע"ב), והיא מתארת את המשתה שנערך לכבוד הולדת יצחק: אמר השטן לפני הקדוש ברוך: "זקן זה חננתהו בפרי בטן לאחר מאה שנות ציפייה, והנה ערך משתה גדול, ומכל הסעודה שהכין, לא הקריב לך דבר, אף לא תור או גוזל אחד." השיב לו הקדוש ברוך הוא: "לא מפאת זלזול עשה זאת, אלא מטרדת האורחים, שהרי הוא מכניס אורחים גדול, וראה תראה כי אם אומר לו: 'זבח את בנך לפני', מייד זובחו".

רש"י מתבסס על המדרש וטוען שישמעאל ויצחק התנצחו ביניהם זמן מה לפני ציווי העקדה. אמר ישמעאל: "לאחר מות אבינו, אירש אני את הארץ המובטחת כי בכור אני, וירושתי כפליים משלך." ענה לו יצחק: "אכן, בכור אתה בשנים, אך חביב אני לפני הבורא יותר ממך כי נימולתי לשמונה ימים." לעג לו ישמעאל ואמר: "גם בכך עולה אני עליך, כי אותי מלו בגיל שלוש עשרה, ואז יכולתי למחות ולא מחיתי." השיב לו יצחק: "וכי מה אתה

נתת לקדוש ברוך הוא! שלוש טיפות דם? אני, אם יבקשני הקדוש ברוך הוא את כולי, אפילו בזה הרגע, לא אמחה ואסכים בשמחה" (רש"י לבראשית כב, א, ד"ה: "אחר הדברים האלה").

היה זה ביום שבו ישמעאל חזר מן המדבר ובא לראות את אביו. אברהם שאל: "את מי אקח?" אמר לו ה': "את בנך." הקשה אברהם: "שני בנים לי." אמר לו ה': "את יחידך." אמר אברהם: "כל אחד יחיד לאמו." אמר ה': "אשר אהבת." אמר אברהם: "שניהם אהובים עד מאוד." אמר לו ה' במפורש: "את יצחק, והעלהו לעולה." (רש"י לבראשית כב, ב, ד"ה: "את בנך").

הכתוב אינו מתאר את תגובתו של אברהם לבקשה זו, אני חושב שזה מכיוון שאברהם האמין בה' אמונה עזה כל כך שהוא לא עצר לתהות אפילו לרגע על מוסריות מעשיו ולא שאל איך יכול להיות שמצווים אותו כך כאשר הובטח לו בעבר שיצחק יירש אותו ושיהיה זרעו כעפר הארץ. אברהם אמר לה': "ריבונו של עולם, הרי אני איני כוהן ואינני רשאי להקריב לפניך, יבוא שם בן נוח, שהוא כוהן גדול, ויקריב לפניך." ענה לו ה': "בהגיעך למקום המזבח, אקדש אותך ואעשה אותך לכוהן." על כן נקרא שמו הר המוריה, על שום שהמיר ה' את אברהם מישראל לכוהן (מאוצרות התורה, עמוד 129).

"בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיֵּשָׂא אֲבִרְהָם אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת הַמָּקוֹם מִרְחֹק" (בראשית כב, ד)

מדוע ה' לא עשה לאברהם קפיצת דרך כמו שעשה ליעקב עשרות שנים אחרי כן?

אני חושב שזה כדי שאברהם יוכל לתהות על בקשת ה', הרי ההליכה במשך שלושה ימים סיפקה לאברהם זמן לחשוב על הזוועה שטמונה במעשה זה. הרמב"ן טוען שאברהם הטיף כל חייו נגד פולחן המולך - עבודה זרה שבה הקריבו עובדי האלילים את ילדיהם לפסל בכך ששרפו אותם למוות. ועכשיו אברהם עצמו עומד לעשות מה שהטיף נגדו במשך שנים, הוא הולך להקריב אדם, את בנו שלו, לאלוהיו, לאל שמבחינת אחרים אינו קיים באמת.

האם לאורך שלושה ימי מסע לא עצר אברהם לתהות על מעשיו? האם לא חשב על אשתו, אשר אובדן בנה אולי יהרוג אותה? האם לא עצר לתהות על הבטחת ה' שתופר? המקרא אינו מתאר את מחשבות אברהם, ואפילו אם היו לו ספקות, המקרא אינו מתאר אותן.

אברהם השכים בבוקר, כאדם המעיר את השחר לדבר שמצפה לו. אברהם עשה בשמחה את המוטל עליו. רש"י אומר שחשב בעצמו את חמורו ולא הטיל זאת על עבדיו כדי להראות את ציפייתו לעשות את דבר ה'.

אברהם כבש את יצרו, התחזק ביותר והעיר את שני נעריו, שני משרתיו, כדי שלא יהיה מהלך לבדו. היו אלה ישמעאל ואליעזר. אליעזר קשיש, וישמעאל בן 51, ובכל זאת קרויים הם נעריו של אברהם, מלשון נעורים. זה בא להראות לנו שאברהם הזדרז במצווה זו כאילו היה עדיין בשיאו, בשנות נעוריו.

אברהם יצא לדרכו, והינה נגלה אליו השטן, שרצה להניאו ממעשה זה שכן בזכותו היה עתיד לקבל שכר עצום בעולם הבא. רש"י אומר שהשטן התחזה לזקן כדי שאברהם לא יכירו

ושאל את אברהם: "לאן תלך?" ענה לו אברהם: "להתפלל אני הולך." שאלו השטן: "אם כן, מדוע יש בידך סכין ומאכלת ועל גבך עצים?" השיב לו אברהם: "שמא נשהה יום או יומיים ונשחט ונאפה ונאכל." אמר השטן: "הרי שמעתי כשאמר הקדוש ברוך הוא: קח נא את בנך. התאמר לאבד את בנך שניתן לך לעת זקנתך? הרי יום יבוא ותעמוד לדין על כך!"

אברהם הבין מייד כי השטן הוא זה, שהרי הקדוש ברוך הוא בעצמו ציווהו על כך, ועל כן גער בו ואמר: "גם אם יכעס עליי הקדוש ברוך הוא מחר, לא אעבור על מצוותו היום." (מאוצרות התורה, עמוד 122).

"בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיֵּשָׂא אֲבֹרָהָם אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת הַמָּקוֹם מְרֻחָק"

כיצד ידע אברהם איזה מן ההרים הוא המקום שאליו התכוון ה'?

לפי רש"י, אברהם ידע זאת בגלל ענן שהיה קשור על אותו הר.

"אֲנִי וְהַנֶּעֱר נֹלְכָה עַד כֹּה נִשְׁתַּחֲוּוּהוּ וְנִשְׁוֵבָה אֵלֵיכֶם" (בראשית כב, ה)

בפסוק זה יש שתי אמירות שאינן משקפות את המציאות כפי שמתואר בפשוטו של מקרא.

השאלה הראשונה שאפשר לשאול היא: מדוע אמר אברהם "נשתחווהו"? הוא ויצחק הרי הלכו להקריב קורבן לה', מדוע לא אמר "נקריב קורבן ונשובה אליכם"?

בחלק השני של המשפט יש קושי נוסף: מדוע אברהם אומר "נשתחווהו ונשובה אליכם"? נשובה ברבים - כלומר שישוּבוּ שניהם מן ההר? היינו יכולים לומר שאברהם אמר: "נשובה, אני חי והוא מת". אבל כשמקריבים עולה, כמו שאלוהים ביקש מאברהם בפסוק ב', כל הקורבן נשרף עד היסוד, אז תירוץ מעין זה לא ייתכן, אלא אם כן מדובר באפרו של יצחק. לכן אפשר לשאול מדוע אמר אברהם לנעריו דבר כזה, שהוא בגדר שקר, הרי הוא ידע שיצחק לא ישוב מן ההר בחיים.

רש"י עונה שראה אברהם ברוח הקודש ששניהם ישובו מן ההר בחיים (רש"י לבראשית כב, ה, ד"ה: "ונשובה אליכם"). אבל אם אכן כך היה, אז כל המעמד לא היה ניסיון כי אברהם הבין שכל המאורע אינו אלא ניסיון.

זוהי שאלה קשה מאוד ולא מצאתי לה תשובה. עם זאת, אני חושב שבפירושו זה של רש"י, הוא עיבד את המדרש שבו מתואר השטן מפתה את אברהם ומנסה להניאו ממעשה זה ואומר: "שמעתי מאחורי הפרגוד שכל זה אינו אלא ניסיון, אז למה אתה הולך? חזור לביתך בנחת." אמר אברהם לשטן: "לאחר שכבר שיקרת לי וניסית להונות אותי מלעשות את דבר ה', איני מאמין לך עוד." אם כך, לא רוח הקודש אמרה לאברהם שיחזרו שניהם מן העקדה, אלא השטן, שאומנם דיבר אמת, אך מאחר שכבר שיקר לאברהם, קיבל אברהם דבריו כשקר.

"וַיִּסַּח אֲבֹרָהָם אֶת עֵצֵי הָעֵלָה וַיִּשֶׂם עַל יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּסַּח בְּיָדוֹ אֶת הָאֵשׁ וְאֶת הַמֶּאֱכָלֶת וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו" (בראשית כב, ו)

רש"י בפירושו לפסוק זה אומר: אברהם שהיה יודע שהולך לשחוט את בנו הולך ברצון ובשמחה כיצחק שלא היה מרגיש בדבר.

יצחק שואל את אביו: **"וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ וְהָעֵצִים וְאַיִה הֵשֶׁה לְעֹלָה"** (שם, ז).

ואברהם עונה לו: **"אֱלֹהִים יִרְאֶה לּוֹ הֵשֶׁה לְעֹלָה בְּנִי"** (שם, ח).

רש"י אומר שהפיסוק אמור להיות: "אלוהים יראה לו השה, (ואם אין שה) לעולה (יהיה) בנ".

יצחק, כמובן, אינו טיפש. הוא מבין מיד שהוא-הוא השה לעולה, ועם זאת, עדיין ממשיך להלך בשמחה לקיים את דבר ה', ככתוב: "וילכו שניהם יחדיו".

גם אמירה זו היא מעין עיוות של האמת מצד אברהם. הרי הוא מסתיר את המשמעות האמיתית של המילים כדי לא להפחיד את יצחק, אבל מדוע אברהם כל כך מפחד לספר מה הוא הולך לעשות? מדוע הוא אינו מספר ליצחק את הסיבה האמיתית למסעם?

"וַיָּבֹאוּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לּוֹ הָאֱלֹהִים וַיָּבֹן שָׁם אֲבִרְהָם אֶת הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹךְ אֶת הָעֵצִים" (שם, ט)

אברהם ביקע את העצים כדי שיקל עליו להבעירם. ה' אומר: "בזכות בקיעה זו של העצים, אבקע לצאצאי אברהם את הים" (מאוצרות התורה, עמוד 121).

"וַיָּבֹן שָׁם אֲבִרְהָם אֶת הַמִּזְבֵּחַ"

אברהם לבדו, יצחק אינו מושיט עזרה לאביו הזקן. האם יצחק כועס על אביו על הוא עומד לרוצחו? או שמא הוא מנסה להראות את פחדו מפני המוות, אפילו שהוא מגיע בהוראת אלוקים?

שאלה נוספת שאפשר לשאול היא כיצד אברהם הצליח לבנות את המזבח לבדו? הוא כבר בן יותר ממאה, זקן וחלש, וזוהי מלאכה קשה הדורשת מאמץ רב.

"וַיִּסַּח אֲבִרְהָם אֶת עֵצֵי הָעֹלָה וַיִּשֶׂם עַל יִצְחָק בְּנוֹ" (בראשית כב, ו)

אפשר להסיק מכך שאברהם כבר זקן וחלש מכדי לשאת את העצים בעצמו, לכן הוא מעמיס אותם על יצחק. אבל אם הוא חלש עד כדי כך, כיצד הצליח לבנות את המזבח בעצמו, הרי כתוב: "ויבן אברהם" לא "ויבנו אברהם ויצחק"?

"וַיִּבְקַע עֵצֵי עֹלָה וַיִּקְסֵם וַיִּלְךְ" (שם, ג)

בפסוק זה רואים ראיה נוספת לכוחו של אברהם, אבל מדוע רואים סתירה כביכול בכוחו של בין הפסוקים?

אני חושב שיכולות להיות שתי סיבות לתופעה זו. יכול להיות שקיום רצון אלוהים שלהב את אברהם לעשות פעולות שדורשות הרבה כוח לטווח קצר, אבל לטווח ארוך ההתלהבות

דועכת והוא חוזר להיות זקן רגיל, לכן אברהם הצליח לבקע עצים במהירות ולהעמיס אותם על יצחק בנו, מלאכה שדורשת הרבה כוח אבל לנמשכת מעט זמן, אבל נשיאת עצי העולה במעלה ההר היא מלאכה שדורשת הרבה כוח והרבה זמן, וזאת אין ביכולתו לעשות.

אפשרות שנייה היא שאולי שתי המלאכות שהצליח לעשות, ביקוע העצים והעמסתם, הן מלאכות שעדיין היה בכוחו לעשות, אבל נשיאת עצים במעלה הר זוהי משימה קשה הרבה יותר שאין ביכולתו לעשות.

"וַיַּעֲקֹד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּשֶׂם אֹתוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לְעֻצִּים" (שם, ט)

המשך זה מוכיח שיצחק הבין שהוא העולה, והוא לא הופתע או התנגד. רש"י אומר שהוא אפילו נשכב מרצונו על המזבח וביקש מאביו "קשור אותי בחוזקה למזבח כדי שלא אוכל להתנגד".

אברהם הבין שזהו רגע האמת, אם הוא עכשיו מקריב את בנו, אלוהים מפר את הבטחתו, והוא מאבד את בנו. אבל האם הבין את השפעת מעשה זה? זאת אין לדעת. לאורך כל סיפור העקדה, רגשות אברהם אינם מתוארים. בימינו קשה להבין את ההיגיון שעל פיו פועל אברהם, כיום להקריב ילד לאלוהים שרק אתה שומע יכול לחולל זוועות, אבל בעבר זה לא היה כך, בזמנו לכל אחד היה אלוהים אחר שאותו עבד ושלו הקריב קורבנות.

"וַיִּשְׁלַח אֲבִרָהִם אֶת יְדוֹ וַיִּקַּח אֶת הַמֶּאֱכָלֶת לִשְׁחֹט אֶת בְּנוֹ" (שם, י)

מדוע צריך לתאר בדרמטיות ובאיטיות כה רבה תהליך זה? אין זה מטבעה של התורה לפרט כך בריבוי מילים.

אני חושב שזה כיוון שמנסים להראות לנו את הקושי הגדול של אברהם, מבחינתו כל שנייה כזו היא שעות של ייסורים, כי עמוק בתוכו יש קול שזועק: "עדיין לא מאוחר! אתה יכול להנמיך את הסכין ולברוח!" אבל אברהם, בכוח רצון אדיר לעבודת ה', ממשיך ומקרב את הסכין לעבר בנו הכפות.

אמר ה' למלאכיו: "הראיתם את אברהם אוהבי, כיצד הוא מייחד את שמי בעולם?" נזעקו המלאכים ובכו מרה וקראו לריבון העולם: "היכן הוא שכרו של אברהם אוהבך, מכניס האורחים, אשר ניצל מכבשן האש, המייחד את שמך בעולם, ועתה אינך מציל את בנו הנעקד מן הסכין?!" (בראשית רבה כב).

זעקותיהם של המלאכים הגיעו עד כיסא הכבוד, נגלה אליהם ה' ופתח את הרקיע, ובאותו רגע נשא יצחק את עיניו כלפי מעלה, ראה את מרכבת ה' ונזדעזע כולו. ואף כי יצחק התחייב מיתה על כי ראה את מעשה המרכבה, הקל ה' בדינו וגזר עליו עיוורון לעת זקנותו, שהרי עיוור חשוב כמת (מאוצרות התורה, עמוד 127).

"וַיִּקְרָא אֵלָיו מֶלֶאךָּ הַהוּא מִן הַשָּׁמַיִם" (בראשית כב, יא)

האין זה לכבודו של אלוהים לקרוא לאברהם בעצמו שהוא שולח שליח שיקרא לו? או שמא ה' רוצה לראות מה יעשה אברהם כשמלאך, ולא הוא עצמו, יבקש ממנו לחוס על חיי בנו?

אברהם הצטער שנמנע ממנו להקריב קורבן לה'. ראה ה' בצערו וזימן לפניו אייל אחד, שנברא בערב שבת בין השמשות (ברכות ה, ו) ומאז בריאתו היה מוכן להיות קורבן. ציווה ה' את מלאכיו להביא לאברהם אותו אייל. בא השטן וסיבכו בסבך כדי שלא יוכל אברהם להקריבו. ראה אברהם את האייל, התירו מן הסבך והביאו אל המזבח (מאוצרות התורה, עמוד 129).

קשה מאוד להאמין שאלוהים שלח את יצחק ואת אברהם להקריב, לכאורה, את יצחק ולא חשב על שרה, שלפי הרמב"ן מתה מרוב חשש לחיי בנה. מדוע אם זקנה בת מעל ל-90, שכל חייה ציפתה לבן, צריכה פתאום לקבל את העובדה שבנה הלך עם אביו להעלות את עצמו קורבן לה'?

לשאלות קשות אלה לא מצאתי תשובה. אך הכיוון שלי הוא ששרה הייתה צריכה לעבור מן העולם בכל מקרה כי היא סיימה את ייעודה בעולם, ובין היה יצחק עולה קורבן בין לא, הייתה שרה נפטרת.

"וַיֹּאמֶר אֲבִרְהָם אֲבִרְהָם וַיֹּאמֶר הֲנִי" (בראשית כב, יא)

אברהם אינו מופתע מהעובדה שרגע לפני שהוא מקריב את בנו קורא לו פתאום מישהו לעצור ממלאכתו, הוא אינו שואל: "מי זה קורא לי?" הוא פשוט אומר: "הנני", ועוצר ממלאכתו, ואם לא הבין זאת עד עכשיו, כעת הוא מבין שזה ניסיון.

אבל מהיכרותנו הארוכה את אברהם, הוא תמיד עושה רצון ה'. לא משנה כמה קשה לקיים את רצונו, רצונו ייעשה.

אברהם כמעט תמיד הולך נגד הזרם, זו למעשה הסיבה שקראו לו אברהם העברי - כי כל העולם עומד מעבר אחד, צד עבודת האלילים, והוא עומד מהעבר הנגדי, צד עבודת האלוקים.

המלאך ממשיך ומדבר לאברהם, שכעת נושם לרווחה ומבין שיצחק יישאר בחיים:

"וַיֹּאמֶר אֵל תְּשַׁלַּח יָדְךָ אֶל הַנֶּעֱר וְאֵל תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה כִּי עֲתָה יָדַעְתִּי כִּי יִרְאֵה אֱלֹהִים אֶתָּה" (שם, יב)

האם אלוהים לא ידע לפני כן את יראת אברהם ממנו, הרי הוא רואה הכול, אז איך אינו יודע את יראת אברהם ממנו?

יש שתי תשובות לשאלה זו. הראשונה היא שאפשר להבין מפסוק זה ניתן שיראת ה' ואהבת יצחק היו שני רגשות עזים מאוד ובעלי עוצמה כמעט זהה ששכנו יחד בליבו של אברהם. הרי לבני אנוש יש את חופש הבחירה, ולאברהם הייתה בחירה קשה מאוד בתוך ליבו.

השנייה היא שאלוהים בטח באברהם, אבל מלאכי השרת לא, והם אמרו לה': "כל הניסיונות שעשית באברהם, בממונו ניסית, אבל אינו יצליח לעמוד בניסיון שתנסה אותו בגופו".

בסופו של דבר, יראת אלוקים גוברת על אהבת יצחק בתוך ליבו של אברהם, וזה היה עיקר הניסיון.

לסיכום, על אף שמעשה זה נוגד לחלוטין את כל עקרונותיו של אברהם, על אף שמוסרית, מעשה זה הינו ההפך ממה שאברהם עשה כל חייו, אברהם מקיים את דבר ה', עם כל הקושי שבדבר.

שנים עשר השבטים

טלי ימרה, כיתה י"א, תיכון בן-גוריון, נס-ציונה

בהנחיית שרית שטרצר

**"וַנַּחֲלֶמָה חֲלוֹם בְּלֵילָה אֶחָד אָנִי וְהוּא אִישׁ כְּפָתְרוֹן חֲלָמוֹ חֲלָמָנוּ. וְשֵׁם
אֶתְנוּ נָעַר עֲבָרִי עָבַד לְשֵׁר הַטַּבָּחִים וְנִסְפָּר לוֹ וַיִּפְתָּר לָנוּ אֶת-חֲלָמֵתֵינוּ אִישׁ
כְּחֲלָמוֹ פָּתַר. וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פָּתַר לָנוּ כֵּן הָיָה אֵתִי הַשִּׁיב עַל כִּנִּי וְאֵתוֹ תֵּלֶה"
(בראשית יא, יא-יג)**

האם אתה שומע את קול שירתי?

האם אתה שומע את כל סיפורי, ילדי?

האם אתה רואה את החלומות?

יכול אתה לפתור את כל הסודות?

אשר נמצאים בתוך האנשים

בתוך לבבות המנהיגים.

לכל דור יש סיפור

ולכל דור יש מנהיג,

כל דור נענש

וכל אחד יכול להעיד

תמיד יש אנשים שחוטאים ונענשים

תמיד יש אנשים שחושבים שהם מעל האלוקים.

שנים-עשר שבטים קרובים

אך בכל זאת מרוחקים,

שנים-עשר שבטים

שהיו בעבר שנים-עשר אחים.

אח אחד שנזרק לתוך בור

ואח שני שחיכה לרגע הנכון.

אב אחד שאהב אך בכל זאת הפריד

ופרעה אחד שהעניש,

אח נוסף שהיה הוא תם

ואח אחד ששלט ביד רמה.

שברים בין השבטים,

פצעים בין האחים,

מלחמות דמים

ומוות בייסורים.

היסטוריה של יותר משלושת אלפים שנה
שעוברת בלחישה עמומה
ניסיון השמדה שנכשל בחוזקה
ועם אחד שהופרד בשל שנאה ישנה.
אנחנו הדור החדש ולכל דור יש סיפור
אנחנו הדור החדש ולכל דור יש הזדמנות
אנחנו צאצאי שנים-עשר השבטים
וכולנו אחים שבעורקנו זורמים אותם הימים.
יש נביאים ויש מלכים,
יש שופטים ויש רועים,
יש אחים ויש מלאכים
ואלוקים אחד ויחיד
ולנו יש אלפי סיפורים ומנהגים
אשר נפרסים על פני אלפי שנים.
שם בין ההרים מאחורי העננים
שנים-עשר שבטים מפוצלים לסיפורים
וזהו רק סיפור אחד מבין רבים
שאותם נוכל לקרוא עוד המון שנים.

רות - תסריט

עומרי ליבוביץ, כיתה י', הגימנסיה הריאלית ע"ש א' קררי, ראשון לציון

בהנחיית ירון שמש

שינוי סטטוס: התחתנתי

שינוי סטטוס: התאלמנתי

רות עבור.

אתם בטח שואלים את עצמכם מי זאת המהממת הזאת בתמונה. בעצם, אם אתם לא יודעים מי אני, למה אתם פה? בכל מקרה, אני אציג את עצמי. קוראים לי רות. רות המואבייה. נחשו מאיפה אני באה? נכון מאוד! ממואב! (אבל באמת, אם לא הצלחתם לנחש אתם יכולים ללכת.)

אני סתם עוד נערה מואבייה, חשבתי כל החיים שלי שאני אתחתן עם נער מואבי ממשפחה טובה. אבל אז פגשתי את אהבתי חיי.

התחתנתי עם מחלון, יהודי שבא למואב מהארץ שלו לחפש עבודה. הייתי כל כך שמחה, היה לי בעל חתיך ומושלם והמשפחה שלו מהממת, החיים שלי היו מעולים. נכון, לא היינו הכי עשירים שיש, אבל אהבתי אותו. עכשיו, הוא וגם אח שלו ואבא שלו נפטרו, ואני לא יודעת מה לעשות. אני עזבתי את המשפחה שלי, ואני לא יודעת אם לחזור אליהם. אוף, כמה דרמה!

לפחות יש לי את נעמי, אימא של מחלון אהובי, ואת ערפה, אשתו של אח של מחלון, שיעזרו לי להתמודד עם כל העצב הזה. באמת מסכנה נעמי. היא איבדה את הכול - את הבנים שלה, את בעלה. אני כל כך עצובה, והיא איבדה יותר ממני. אני אמשיך לעדכן אתכם במה שיקרה! רות סוף

רות עבור

אלוהים ישמור (כן אני מאמינה באלוהים עכשיו, נגיע לזה), איזה יום! אז אחרי כל הדרמה, נעמי חמותי רצתה לחזור ליהודה (מה היא מחפשת שם אני לא יודעת) ואני וערפה באנו איתה בהתחלה, ואז היא אמרה לנו: "לא, זה בסדר, לכו". אני חשבתי שהיא לא באמת רוצה שנלך אז נשארתי, אבל ערפה הזאתי ישר הלכה והפנתה עורף!! (היא קודם חיבקה אותה, אבל אני אוהבת להקצין סיפורים). אחר כך היא ביקשה ממני עוד פעם ללכת כי אני עדיין אישה צעירה ואני יכולה להקים משפחה, אבל כשאני מחליטה משהו אני עומדת במילתי!! אז נשארתי איתה והבטחתי לה שאני תמיד אהיה איתה, שלאן שתלך אני אלך, שאיפה שתישן אני אישן, ושאלוהיה אלוהיי (הנה ההסבר: אני מאמינה באלוהים עכשיו). כזאת אישה נחמדה אני, נכון??? נכון!!! אי פעם ראיתם אישה שמסתדרת ככה עם חמותה? לא! עכשיו כן! כי אני כזו מדהימה! אחר כך הגענו לבית לחם והיא ביקשה שיקראו לה מרא (היא

טיפה ל'ה נכנסה לדיכאון...) אבל משום מה כולם שכחו מזה והמשיכו לקרוא לה נעמי. חוץ מזה, הם היו ממש ממש לא נחמדים! במקום לעזור לנו להשתקם, הם לא עשו כלום!! טוב. יצאתי ללקט שיבולים. אחזור לדווח. רות סוף

וואיי וואיי וואיי, אללי אלליי!

ליבי רוטט משמחה!!! טוב טווב, קודם כול זכיתי בחישגדד!! התמזל מזלי והמקום שבו אספתי גרעינים מהרצפה היה החלקה של הגיבור חיל החתיכיי (יעני בועז). וואלה, הוא יותר חתיך ממה ששמעתי. אשכרה כמעט נפלתי כשהוא התקרב אליי ועוד יותר מתתי כשהוא הציע לי ללקט רק אצלו בשדה! 😊) ואז הוא אמר לי שהוא אמר לנערים שלו לא לגעת בי (שזה טוב כי וואלה הם בהו בי כל היום 🙄 #metoo), ואז הבנתי שאני ידעתי על מה אני מדברת 😊 (זוכרים?) ושאני כנראה כן מוצאת חן בעיניו, אבל למרות שאני מלכה, לא באמת הבנתי למה אדם כל כך עשיר ומצליח רוצה אלמנה כמוני?

ואז מה מסתבר? הוא חשב שזה מה זה מגניב שעזבתי את המקום שגדלתי בו כל החיים, עקבתי אחרי חמותי במדבר לארץ של אנשים שמשאירים שיבולים על הרצפה... האמת אני יודעת שאיו עליי! 😞 ובגלל זה אמרתי לו שאין מצב שאני אהיה השפחה שלו #girlpower. אז בינתיים, כדי לרכך אותי, הוא נתן לי לאכול אחלה לחם עם חומץ וכשסיימתי המשכתי ללקט ולא הבנתי איך זה אבל פתאום התחלתי לאסוף הרבהה יותר, זה כאילו אנשים הפילו לי את זה בכוונה 😊 😊 בכל מקרההה, כשחזרתי הביתה נעמי הייתה מה זה בשוק מהכמות שאספתי. אני כבר לא רעבה! יאללה, הלכתי לישון (ולחלום על בועז החתייידך) 😊

רות סוף

רות עבור או מיי גאד, אתה לא מבין מה קורה היום, אני ממש מתרגשת! נעמי החליטה שבועז הוא הגואל ואין לי בעיה עם זה כי הוא די חתיך... אפילו ממש חתיך, והוא גם עשיר וגבוה והוא פשוט מציאה! אני לא מתכוונת לפספס את ההזדמנות להתקרב ליצור המושלם הזה! אז נעמי אמרה לי ללכת אליו היום בלילה ולומר לו שאני רוצה אותו ושאני אעשה כל מה שהוא ירצה.

ברור שהסכמתי... מה השאלה בכלל?! שאני אוותר על ההזדמנות הזאת?! טוב, אני חייבת להרשים אותו שיתאהב בי ולא ילך לבחורות אחרות. אז בקיצור, הלכתי להתארגן ולהתלבש כי אני חייבת להיות יפה בשבילו. יש לי זמן כי הוא גם ככה בארוחה עכשיו ורק אחרי שיחזור לישון אני אשן איתו. "איזה לילה מחכה לי", כמו שאמרה הזמרת הדגולה עדן בן זקן. אני אעדכן אותך יותר מאוחר, אחרי שאני אבילה עם היצור החמודד הזהההה!!!

אם אתם לא מכירים את בועז, אז תדמיינו לעצמכם אליל יווני ויפיפה ווו... בעצם חס וחלילה אלילים, אני מאמינה רק באלוהים! רות סוף

רות עבור

זוכרים את בועז, החתיך, העשיר והמושלם, מהפוסט הקודם? לא תאמינו מה קרה, זה פשוט מתסכל; לפני כמה זמן נודע לי שיש מכשול בקשר בינינו. המכשול הזה הוא אדם קרוב משפחה למחלון, ותתפלאו, הוא לא חתיך, לא עשיר ולא מושלם כמו בועז שלי. כששמעתי על קיומו כל כך התעצבנתי, עד כדי כך שאני אפילו לא מסוגלת לכתוב את השם שלו בפוסט הזה. למזלי, בועז אהובי לא היה מסוגל לוותר עליי ודאג לארגן מניין זקנים על מנת לנסות לגאול אותי ולממש את אהבתנו. הוא זימן את פלוני אלמוני (שם בדוי) למשפט ואמר לו ישר ולעניין: "חלקת השדה אשר לאחינו לאלימלך מכרה נעמי השבה משדה מואב. ואני אמרתי אגלה אזנך לאמר קנה נגד היושבים ונגד זקני עמי, אם תגאל גאל ואם לא יגאל הגידה לי ואדע כי אין זולתך לגאול, ואנוכי אחריך". עד כאן פלוני אלמוני מראה שהוא מוכן לקיים את מצוות ה' ואומר "אנוכי אגאל". ברגע זה, אני מודה שהתחלתי לדאוג, אך כשהחתיך שלי שאל אותו אם הוא מוכן לגאול גם אותי, הוא החליט שלא מתאים לו ופתאום הוא גם לא יכול לגאול את האדמה "פן ישחית את נחלתו". הוא שלף את הנעל וביצע חליצה. מייד אחר כך, כמו אביר אמיתי על סוס לבן, בועז הכריז בפני כל הזקנים: "עדים אתם היום כי קניתי את כל אשר לאלימלך ואת כל אשר לכיליון ומחלון מיד נעמי", כאן כבר כמעט התעלפתי, כשהוא המשיך: "וגם את רות המואבייה אשת מחלון קניתי לי לאישה להקים שם המת על נחלתו ולא ייכרת שם המת מעם אחיו ומשער מקומו, עדים אתם היום". אני אחתותם בכך שזה היה היום המאושר בחיי ואני כבר לא יכולה לחכות לעתיד לבוא. רות סוף

רות עבור

וואו, אין לי מילים! כשעברתי לבית לחם אפילו לא היה לי לחם! בטח שלא חשבתי שאני אפגוש בן זוג נפלא, חתיך ומושלם כמו בועז - ועוד נתחתן! ואיזו חתונה... מבחר מנות המן הנהדר, להקת הנגנים המוכשרים "תוף מרים" (ממליצה בחום), לינק לעמוד שלהם למטה בתגובות), היין המשובח ואתם האורחים המדהימים (תודה לכל מי שהביא מתנות מהשדה!). אבל עכשיו ברצינות, אני רוצה להודות לכולכם. כשהגעתי לפה הרגשתי בודדה ומצורעת, כאילו שתמיד מצביעים עליי ומכנים אותי "מואבייה". אבל עכשיו המצב שונה לחלוטין, אני מאושרת ומרגישה נאהבת, ורוצה להודות לכל מי שתמך ובירך. אבל לא בשביל זה אני מעלה את הפוסט הזה. עוד לא הספקתי לעכל את כל מה שקרה... וכבר יש עוד חדשות: אני בהיריון!!! כן כן, לי ול'בעלי' (סוף סוף אני יכולה לקרוא ככה לבועז!) עומד להיות ילד! עוד לא בחרנו שם, אני בעד שון ובוועז משום מה בעד "עובד". אנחנו עדיין מתווכחים לגבי זה, אני מעדיפה להקדיש לזה הרבה מחשבה כי שם זה דבר מאוד חשוב ובעל משמעות גדולה, למרות שברור שאני בסוף אנצח... בנוסף, אני רוצה לנצל את המעמד הזה כדי להודות למי שיזמה את

הקשר המדהים הזה וכל זה לא היה קורה בלעדיו - החמות המהממת שלי נעמי. נעמי, יקירתי, אהובתי, אימי, את ממש נעימה לי ולכל בני האדם, לא סתם קוראים לך ככה, ואני רק מחכה לראות אותך שלמה ושלווה עם עצמך כשהבן שלי ושל בועז ('בעלי!') מחובק בזרועותיך. לא סתם אמרתי לך את כל מה שאמרתי אז, אני מתה עליך ואלך איתך ('עם בעלי בועז!') לכל מקום שתלכי אליו. אני באמת לא יודעת מה הייתי עושה בלעדיך. קדימה בנות, תפגינו קצת תמיכה בנעמי, תמלאו את הדף שלה בהודעות ברכה כמו "ברוך ה' אשר לא השבית לך גואל היום, ויקרא שמו בישראל" או משהו בסגנון... ובחזרה להתלהבות! כבר הספקתי לעצב אילן יוחסין ולתכנן את אילן היוחסין העתידי שלנו. לנכד שלנו (הבן של בננו שון...) יקראו ישי, ולבן שלו דוד. איזה תינוק מתוק יהיה דוד הקטן, כזה מלך. רות סוף.

עבודות נבחרות

אהבת חיי - סיפור דוד ובת שבע

נעמי ברזנר, כיתה ט', חטיבת מיכה רייסר, מקיף ז' רביבים, ראשון לציון

בהנחיית חגית טליאס

בימים עברו היה זה מנהג

לצפות בנשים מתקלחות על הגג.

אולי בימינו נחשב זה מוזר

אך בעברנו העניין היה מוכר.

יום אחד מלכנו דוד

רצה לנסות את המנהג המטריד.

יצא אז המלך למרפסתו הפתוחה

ותפס את בת שבע בענייניה שלה.

ידע הוא מייד, בשניות אחדות

שאהבת חייו נמצאת בין הגגות.

אך מה לעשות? בת שבע תפוסה!

פתאום עלתה בראשו מחשבה מוזרה.

"את הבעל לקרב נשלח ומייד",

שם ודאי ימות ובת שבע תהיה שלו לעד.

המצפון הציק לדוד אך אותו מייד השתיק

האהבה שווה את המצפון המעיק.

ראשו אמר לו "האין זה מוזר?"

"אינך מכיר אותה וכבר להתחתן אפשר?"

אך גם לו דוד לא הקשיב,

הראש לא יודע, את אהבתי בת שבע אליי תשיב.

עבר קצת זמן, הבעל כבר מת

ודוד זכה באהבת אמת.

הייתה היא עוזרת, תומכת ונאמנה

מכל נשותיו הייתה הטובה.

הזוג מאושר, אך הסיפור לא נגמר

אלוקים זוכר את המקרה המוזר.

אמר לדוד "חטאת אתה!!"

"לעונש נידונת מידי הרמה"

בכורך ימות בדרך עצובה

אבל משם הכול לטובה.

וכך זה קרה, בכורס אכן מת,

הבכי, העוול, עצובה היא האמת.

אך אל דאגה, ההמשך עוד קיים!

הזוג הביא עוד ילד לעולם.

היה הוא בריא, חכם ונבון

שמו היה שלמה, מכירים נכון?

לסיפור יש סוף טוב, אבל זכרו חברים,

שלא קיימים עוד מקרים מוזרים.

לחמוד זה לא טוב, לנאוף זה אסור

גם לרצוח אתה לא אמור.

וזהו, כאן הסיפור נגמר,

אבל עדיין מספרים על המקרה המוזר.

הסיפור חלק מההיסטוריה של עמנו

וצריך לזכור את זה, לטובתנו.

יונה הנביא

מיקה הררי, כיתה ט', דה שליט חטיבה ב', רחובות

בהנחיית סימונה בן ישי זרביב

אימא יקרה שלי,

עבר כבר שבוע מאז שנעלמתי. אני כותב לך את המכתב הזה בידיעה שאולי לא אראה אותך יותר. אני רוצה לפתוח בהתנצלות על מעשיי, שכך עזבתי אותך אפילו בלי להיפרד. אני יודע שאת מפוחדת ומבוהלת, אבל אם אסביר לך אולי תצליחי להבין את התנהגותי הלא מתחשבת כלפיך. בדיוק לפני שבוע, בבוקר שמשי אחד, התעוררתי כמו בכל יום, רק קצת יותר מוקדם מהרגיל, התארגנתי והלכתי לשוק כדי להספיק להביא הביתה פירות וירקות לארוחת הצוהריים. בדרך חזרה הביתה הגעתי למבוי סתום ברחוב שמעולם לא ראיתי קודם, ואת יודעת כמה טוב אני מכיר את הדרך לשוק ובחזרה הביתה! לפני שבכלל הצלחתי להבין מה קורה, התגלגל אליי לפתע כדור אש. התחלתי לרוץ כמו מטורף... כבר ראיתי את חיי חולפים מול עיניי, עד שהתייאשתי ונפלתי על הארץ. הסתובבתי אחורה כדי לראות את כדור האש מתקרב אליי, אך כל מה שראיתי היו אותם הבתים הרגילים של רחוב בני נוח. לא האמנתי למראה עיניי, פתאום שמעתי קול קורא לי: "יונה!" הרגשתי כאילו הוא בקע מהשמיים. כשהסתכלתי לצדדים, לא ראיתי אף אחד, הרחוב היה ריק ושומם. הקול המשיך: "יונה, אני הוא ה' אלוהיך אשר הציל את עמך ממצרים בזרוע נטויה וביד חזקה". לא האמנתי למשמע אוזניי. אני יודע שהסיפור נשמע מופרך, אימא, אך את חייבת להאמין לי למרות שהמשך הסיפור עוד יותר מסובך. "יונה בן אמיטי, אני נגלה אלייך במטרה לשלוח אותך לניווה העיר הגדולה שלא יודעת בין ימינה לשמאלה! ותגיד להם שהם אכזבו ועיצבו אותי מאוד ושעליהם לשוב ממעשיהם הרעים!" פתאום קמתי, הבנתי שהייתי מחוסר הכרה על רצפת רחוב בני נוח. חשבתי שכל מה שקרה הייתה הזיה, אך השביל השרוף והעשן שעלה ממנו הוכיחו לי היטב שאינני הוזה או חולם, ה' בכבודו ובעצמו התגלה אליי! את כנראה תהיי מאוכזבת מאוד ממה שתקראי עכשיו, אימא, אבל כל מה שעשיתי היה במטרה לשמור על עצמי ועליכם וגם בידיעה שה' הוא אל חנון ורחום, ארץ אפיים ורב חסד, ושהוא אולי יסלח לי בהמשך דרכי. את מה שקרה אחר כך אינני יכול להסביר, לא חשבתי, פחדתי שיחשבו שאני נביא שקר ויתנקמו בי ובמשפחתי. רק המחשבה הזו גרמה לי לקום ולברוח מייד. זרקתי את השקיות שהבאתי מהשוק ורצתי לכיוון נמל יפו. לא ראיתי בעיניים ולא חישבתי את מהלכיי בתבונה. עליתי על אונייה שראיתי בנמל אחרי ששילמתי עבור כרטיס לכיוון תרשיש. אימא, את זוכרת שהבוקר היה שמשי וקיצי? לא להאמין! ברגע שהגענו ללב ים, החלה סופה שלא ראיתי כמוה כל חיי. מסביבי ראיתי את כל המלחים רצים הלוך ושוב כדי לזרוק כלים שעל האונייה כדי להקל עליה שלא תישבר, הם קראו והתפללו כל אחד לאלוהים שלו, ושום נס לא קרה. לקח לי זמן להבין ולבסוף ירד לי האסימון, זה היה מעשה ה' על בריחתי משליחותו. הייתי חסר

אוניס, ירדתי אל בטן האונייה והסתתרתי. פחדתי נואשות מהסיטואציה הזו שאליה נקלעתי... והאשמתי את עצמי שבגללי ימותו אנשים תמימים וחפים מפשע שרק עושים את מלאכתם נאמנה. ניסיתי לנתק את עצמי מהמחשבה שאולי ה' יפסיק לרדוף אחריי והוא יבוא אליכם כדי להתנקם בי על מעשיי. נרדמתי אך רב החובל מצא אותי בבטן האונייה. הוא ניגש אליי ושאל אותי: "מה לך נרדם?! קום, תעשה משהו, תתפלל לאלוהים שלך, אולי הוא יציל אותנו ולא נמות!" לא הגבתי. המלחים החליטו להפיל פור, כמנהג התקופה, ולראות מי אחראי למותנו הקרב ובשל מי הרעה הזו. לא ידעתי מה אגיד אם הגורל ייפול עליי. ואכן, הגורל נפל עליי. הם שאלו אותי הרבה שאלות - "מה עשית?" "איך קוראים לך?" "מאיפה באת?" "מאיזה עם אתה?". עניתי בבהלה שאני עברי ושאני מאמין בה'. לאחר מכן הייתי מיואש כבר מלהמציא סיפור אחר אז סיפרתי להם את האמת... שאני בורח משליחות אשר ציווה אותי ה'. ראיתי בעיניהם של המלחים את הפחד, את היראה מהלא נודע. הם היו קשובים לסיפורי, אך יכולתי להבחין גם בניצוץ של אמונה חדשה שהתעוררה בהם כלפי ה'. הם התייעצו איתי מה לעשות וציפו לתשובות נמרצות ומהירות כי הים רק המשיך לסעור והסערה התחזקה עוד ועוד. באותו רגע הייתי מיואש, ידעתי שכולנו נמות, ובחרתי באופציה הטובה ביותר, עניתי להם: "זרקו אותי מהאונייה, רק כך הים יירגע ותגיעו בבטחה לחוף." אך המלחים לא הקשיבו לי, הם היו אנשים טובים, אנושיים. הם ניסו לחתור ליבשה שהייתה קרובה אלינו, ללא הצלחה כי הים רק הלך וסער. הם התחילו להתפלל לה' וכשסיימו לקחו אותי והטילו לי. כמה שניות לאחר מכן, ראיתי בקבוק שוקע, שחיתי להביא אותו. בתוכו היה פתק שבו היה כתוב: "שלום יונה, הסופה הפסיקה תודה לאל... לאל שלך! נ"ב - התחלנו להאמין באלוהים שלך, ה', שעשה ניסים ונפלאות לעם שלך ביד חזקה ובזרוע נטויה והוציא אותם ממצרים וקרע להם את הים!" אימא, זה הסיפור שלי עד עכשיו, אמשיך לכתוב לך כשאוכל. מקווה שעוד אראה אותך, תמסרי ד"ש לאבא.

אוהב המון, יונה ילדכם.

לאימי האהובה,

אני ממשיך לכתוב לך, אני מקווה שהמכתב הראשון שלי הגיע אליכם ושעכשיו הכול קצת יותר ברור. הגעגועים שלי אליכם אינם פוסקים, אך הם גם הדבר היחיד שגורם לי להחזיק מעמד והם מסייעים לי להמשיך לקוות שיום יבוא ואראה אתכם שוב. את אולי לא תאמיני לי, אבל בהמשך מסעי הייתי בבטן דג (גדול מאוד כמובן)! כן, אני חושב שזהו נס מה' שמנסה ללמד אותי לקח על מעשיי הרעים. בואי, אני אספר לך מהמקום שבו הפסקתי בפעם הקודמת. את זוכרת, אימא יקרה ואהובה שלי, שהושלכתי לים מהאונייה ששטה לתרשיש? אני לא יודע כמה זמן עבר, אבל באיזשהו שלב נגמרו לי הכוחות להחזיק את ראשי מחוץ למים ואני אפילו די בטוח שראיתי כמה כרישים סביבי, כשלפתע בא דג ענק! כל הכרישים שכבר תכננו לאכול אותי לארוחת הצוהריים שלהם שחו בפחד הרחק ממני ומהדג

ככל האפשר. ידעתי שאין ביכולתי לברוח מיצור שכזה אז הפסקתי להתאמץ ושקעתי במים הצלולים של הים הגדול. לפתע הרגשתי מן שאיבה עצומה וכשפתחתי את עיניי ראיתי שהגעתי אל תוך חלל ענק מלא בעצמות דגים, אצות וריחות נוראיים. היכולת שלי להריח גרמה לי להבין שאני נושם! הייתי שלם, כל חלק בגוף שלי היה שלם ושמחתי הייתה בשמיים. ידעתי שזה נס מידי ה' שהביא את היצור העצום כדי שיבלע אותי שלא אמות בים. ספרתי את הימים ואת הלילות שלי בבטן הדג. שלושה ימים ושלושה לילות! שאותם העברתי בתפילות, בקריאות לה' ובתחנונים. בתפילותי הסברתי לה' על מצבי האיום, הרגשתי כאילו אני בגיהנום. אני יודע שאת עכשיו כנראה דואגת לי מאוד, אבל אין צורך אימא כי עוד מעט תקראי מה קרה שהביא אותי למצב בטוח ולשוב אל ה'. אחרי יום וחצי, השלמתי עם המצב שלי - אני תקוע בבטן הדג שאלוהים זימן במיוחד בשבילי. שהותי בדג גרמה לי להבין כי עשיתי טעות חמורה כאשר ברחתי מה' ומהשליחות שהוטלה עליי והגעתי למסקנה שאעשה הכול כדי לרצות את ה' ולגרום לו לסלוח לי. המשכתי להתפלל בכל הכוח שנוותר לי... "אפפוני מים עד נפש. נזרקתי מפני ה'..." במהלך הזמן הזה, הייתי משאירות של דגים שהיו בבטן הדג. זה לא היה מעדן, אך הייתי חייב להסתפק במה שיש. אוף, אימא, איך אני מתגעגע לריח הבישולים כשנכנסים הביתה בשישי בצוהריים! הריח והטעם של הדגים שם היה נוראי עד כדי כך שאני חושב שאפילו התעלפתי כמה פעמים והקאתי המון. הייתי כבר חלש מאוד, וביום האחרון שלי במקום הנוראי ההוא נרדמתי תוך כדי תפילתי לה' וחלמתי שאני בבית איתך ועם אבא כמו משפחה רגילה, יושבים ואוכלים ארוחת שישי כמו שאנחנו אוהבים. פתאום התחלתי לבכות וקמתי מהחלום. הייתי מיואש, אך ידעתי שאילו היית איתי פה היית מעודדת אותי שלא אתייאש ואומרת לי שאני מספיק חזק כדי לעבור את זה. כך המשכתי להתפלל לה' עד שקמתי בבוקר והייתי מוטל על היבשה ללא פגע. נשקתי את האדמה, לקחתי את החול הרטוב ומרחתי שני פסים על הלחיים כדי להראות לעצמי שבאמת הצלחתי לשרוד את המקום הנוראי שלא ידעתי אם אצא ממנו לעולם. אחרי שנחתי קצת על החוף החמים, ידעתי שעליי להמשיך את מה שהיה עליי לעשות מלכתחילה כשהתגלה אליי אלוהים והטיל עליי את השליחות. אז עכשיו, כמו שאמרתי אימא, הכול בסדר גמור. אני ממשיך במסע שלי חזק באמונתי בה' יותר מתמיד וכמובן שתמיד חושב עליכם. תצפו לראות אותי בקרוב!

אוהב המון, יונה

אימא,

זה המכתב השלישי שאת מקבלת ממני. אני יודע שבמכתבים הראשונים אולי לא היית כל כך גאה בי ובמעשיי ואני מודע לכך. אבל כמו שהבנת מהמכתב הקודם, חזרתי להאמין בה' ולבצע את השליחות שהוטלה עליי. אז בואי נתחיל את החלק הטוב של הסיפור. לפני שלושה ימים ה' שוב התגלה אליי, אך הפעם זו לא הייתה דרך מפחידה או דרך יצורים נוראיים ואסונות טבע. כשישנתי על החוף, אלוהים התגלה אליי בחלומי ואמר לי שוב ללכת אל נינוה העיר הגדולה ולהעביר להם את המסר שלו כי בעוד ארבעים יום נינוה תיחרב אם לא ישובו מדרכם הרעה. הפעם לא חששתי ולא חשבתי פעמיים, קמתי והתחלתי לצעוד לכיוון נינוה. במשך הליכתי, עברתי דרך כפרים ויישובים שונים והתושבים שם

אירחו אותי וסיפקו לי מזון, שתייה ואפילו בחלק מהמקומות זכיתי במקום לינה. אני בטוח שה' החזיר להם טוב באותה מידה - אילו אנשים טובים מוצאים באמצע הדרך גם כשאניך מצפה לזה! אישה אחת אפילו הזכירה לי אותך, אימא. היא הייתה גבוהה, ולה שיער חום ונמשים על האף. אבל יותר מזה - היא הייתה טובת לב וחמימה כמוך. אין דבר שאני מחכה לו יותר מאשר לחזור הביתה ולחבק אותך ואת אבא כל כך חזק. כשהגעתי לנינווה כעבור שלושה ימים, הייתי צריך לבשר להם את הבשורה הרעה... הנבואה... הפורענות. עמדתי על ראש פסגה וקראתי בקול רם: "עוד ארבעים יום ונינווה נהפכת!" עכשיו זה אולי יהיה טיפה מבלבל, אימא, אז תקראי טוב טוב. כשאלוהים אמר לי להעביר את הבשורה, הוא חשב בתבונה רבה. הוא השתמש דווקא במילה "נהפכת". אנשי נינווה חשבו שהעיר תיחרב. אך אנו יודעים כי ה' הוא אל סלחן, רחום וחנון ורב חסד וארך אפיים. הוא רצה לתת להם הזדמנות אחרונה לשוב ממעשיהם הרעים. הוא קבע שאם ישובו אל ה', העיר נינווה לא תושמד וגורלה יתהפך לטוב... ואם לא ישובו אל ה'... נינווה תיחרב, אחרי ארבעים יום אלוהים ישמיד את העיר ואת אנשיה. אני לא חושב שניתן לכפר על מעשיהם ואני גם לא חושב שמגיע להם, אבל לא אתעמק בזה עכשיו כי יש דברים יותר חשובים. אני עכשיו מחכה לתגובת האנשים בעיר... ועדיין חושש. אני ממשיך לכתוב לך, אימא, אבל עכשיו אני כותב לך על מה שמתרחש פה כרגע. אנשי נינווה הכריזו צום, הם מתלבשים בשקים, אפילו המלך הוריד את הכתר מעל ראשו והסיר את אדרתו והוא יושב על העפר. הם ממש מתנהגים כאילו הם באבל. אני בשוק ממראה עיניי ואני מקווה מאוד שה' לא יסלח להם כל כך בקלות רק כי הם חוזרים בתשובה. המלך עכשיו מכריז שגם האדם וגם הבהמה יהיו בצום. אפילו לחיות הם שמים שקים!!! הם עדיין מתפללים בחוזקה, מחר נגמרים ארבעים הימים שאלוהים נתן להם כהזדמנות לשוב, אכתוב לך ואעדכן בכתב הבא.

אכן, זה קרה, אלוהים סלח להם כי הוא ראה שהם חזרו מדרכם הרעה אז שום עיר לא נחרבה, גורלם הרע התהפך לטובה. אני לא יודע מה לעשות עכשיו, אימא. אני ממש עצוב שאת לא פה איתי להנחות אותי ושאבא לא פה כדי לתת לי עצות. אני מקווה שדברים יסתדרו, כי למרות שהלכתי אחרי ה', הוא אכזב אותי כשמחל להם. ועכשיו את מבינה, אימא יקרה שלי, מדוע אני, בנך, יונה, נאלצתי לברוח כבר מהציווי הראשון של ה' אליי, כי ידעתי, ידעתי שה' הוא אל טוב, רחמן, רחום, חנון ורב חסד. בסופו של דבר מה תכלית השליחות בשבילי??? כבר סופר את הימים שאוכל לבוא אליכם.

מתגעגע מאוד, יונה בנכם.

שלום אימוש,

עברו כמה ימים מאז השינוי הדרסטי עם אנשי נינווה ועכשיו אני בדרך הביתה. אני ממש מתרגש, אבל יש לי הרבה מה לספר לכם בינתיים על מה שקרה מאז המכתב הקודם. את לא מבינה כמה הייתי עצבני אחרי שאלוהים מחל לאנשי נינווה. לא הבנתי איך אפשר לחיות בעולם כזה, שבו אנשים פושעים מסתובבים חופשי רק בגלל שחזרו בתשובה. כשהתפללתי לה', הודיתי שאכן ברחתי לתרשיש כאשר הטיל עליי את השליחות מפני

שידעתי שהוא אל סלחן. אמרתי לו שאני רוצה למות. לא חשבתי הרבה וגם לא חשבתי עליכם. אבל כנראה שה' חשב אחרת כשלא הרג אותי. הוא ניסה להסביר את עצמו ושאל אותי: "יונה, עד כדי כך כואב לך שסלחתי להם על מעשיהם?" לא עניתי לו. הלכתי, יצאתי מהעיר, בניתי לי סוכה והתבודדתי לי. פתאום, כשהתעוררתי, ראיתי מעליי עץ קיקיון שעשה לי צל והציל אותי מהחום הכבד. אבל השמחה לא החזיקה מעמד זמן רב כי למוחרת כשקמתי הקיקיון היה רקוב ונבול. הוא הסריח עד כדי כך שהריח הזכיר לי את בטן הדג. בנוסף לכך, הייתה שמש נוראית ורוח חמה, היה לי חם כל כך עד שהתעלפתי. רציתי למות. ביקשתי ממנו, מה', שייקח את נפשי כי עדיף לי למות מאשר לחיות. באותו רגע גם הרגשתי שאני אכזבה בשבילכם. חשבתי שיהיה לך ולאבא עדיף אם אני אמות אחרי כל הצרות שגרמתי לכם כי הבושה תאכל אתכם. מי רוצה כזה בן... פחדן שבורח משליחות ה' ומבקש למות פעמיים? אך ה' סיפר לי שהכול היה מתוכנן מראש ושהוא ידע על כל הטלטלות שאעבור עד שאתחזק באמונתי ושבדרך גם עמים זרים ישובו מדרכם הרעה! הוא הביא את הקיקיון מעליי והוא גם הביא תולעת שאכלה אותו וכך נרקב ונבל. ה' שאל אותי: "עד כדי כך כואב לך על הקיקיון שאתה מעדיף למות?" הוא המשיך ואמר: "אתה, יונה, חסת על הקיקיון שלא טיפלת בו ולא דאגת לו, שהיה לך רק ליום אחד שלם. ואני לא אחוס על אנשי נינוה שיש בה יותר מ-12 אלף איש ובהמה רבה שלא ידעו בין ימינם לשמאלם ושהיו זקוקים להכוונה וששבו מדרכם הרעה?!" בהתחלה שתקתי, הרגשתי טיפש. חלפה בראשי שוב המחשבה לבקש למות, אבל ידעתי שזה לא המעשה הטוב והנכון לעשות. אימא, אני רוצה להגיד לך שהשתנתי מאוד במהלך המסע הזה, שהיה ארוך ומייגע אבל משמעותי ומעצים. אני מרגיש שהתבגרתי ושנהייתי אדם טוב יותר. אני עכשיו באונייה בחזרה הביתה, עוד כמה ימים אהיה בבית, כל כך מצפה לראותכם. נחשי מה, אימא? רב החובל אומר ששמע עליי מהמלחים של האונייה ששטה לתרשיש ושהסיפור הופץ ויש הרבה אנשים שמאמינים בה' בזכותי! אני מקווה שאת גאה בי ובתהליך שעברתי כי אני גאה מאוד בעצמי. אז נתראה, ויש לי בקשה אחת אם אפשר - כשתכני לי אוכל, ולא דגים!!

אוהב המון המון, יונה.

משמעות התשובה בימינו

בימינו, חזרה בתשובה מקבלת משמעות שונה, אחרת מהחזרה בתשובה שבספר יונה. אך אפשר לראות בכל זאת נקודות משותפות ביניהן. עובדה היא שביום הכיפורים מתפללים ומזכירים את ספר יונה בתפילת מנחה.

המשותף לשתי התקופות הוא שחזרה בתשובה מתחילה לרוב כשיש לאדם בעיה או קושי והוא מוצא פתרון בתפילה, בהתייחדות עם בורא עולם, בזעקה ובבקשות חוזרות ונשנות לאל כשענינו נישאות לשמיים! כך מגיע שלב שבו הוא מחליט לשנות גישה, לשנות התנהגות, להרבות במעשים טובים, להתפלל אל השם ולקיים מצוות. האדם מרגיש שינוי גדול לטובה בתהליך זה של שיבה אל השם, הן בתחושותיו וברגשותיו והן בכלל בחייו.

אנשים רבים החוזרים בתשובה בעם ישראל מאמינים שחיהם השתנו מקצה לקצה ושפילו קרו להם ניסים, והם מחכים שעוד ועוד אנשים ילכו בדרכם וכך אולי החברה תשתנה, בזכות האמונה והמעשים הטובים, ואז יבוא המשיח.

"ואף על פי שיתמהמה, נחכה לו בכל יום שיבוא... אמן".

סיפור יוסף ואחיו מנקודת מבטו של יוסף

יובל בן יעיש, כיתה ט', מקיף י"ג ע"ש יצחק נבון, ראשון לציון

בהנחיית אורטל גוטרמן

הנושא שעליו אני רוצה לכתוב הוא איך החברה הישראלית כיום מתמודדת עם שנאה. כדי לפתח את הנושא, אני בוחרת לפתוח בסיפורו של יוסף.

קרני השמש הארוכות העירו את יוסף. זה היה בוקר אחר ויוצא דופן מבדרך כלל. "אחיי האהובים הסתכלו בי במבטים קשים לתיאור בלילה הקודם, ולאחר מכן, מאז הבוקר, הכול השתנה." חשב יוסף לעצמו. "אינני יודע את הסיבה להתנהגות השונה, אך אולי זה קשור לאהבתו הגדולה של אבי כלפיי, אהבה גדולה מזו שאחיי מקבלים. אולי הסיבה יכולה להיות חלומותיי, שבהם האדרתי את עצמי והורדתי מערך משפחתי האהובה. אחיי, רועי הצאן, הלכו בשדות, ואבי היקר ביקש ממני ללכת ולדרוש בשלומם לבדי. כך הלכתי בעקבות אחיי ושאלתי אנשים איפה הם והאם הם ראו רועי צאן בדרכם." תיאר יוסף.

כאשר ראה יוסף את אחיו, הם תכננו לפגוע בו ולא גילו כלפיו חמלה. הם שאלו זה את זה ודיברו ביניהם כיצד לפגוע בו. הם גם דיברו דברי דיבה עליו "הֲיֵהָ בְּעַל הַחֲלָמוֹת הַלָּזָה בָּא. וְעַתָּה לָכוּ וְנַהַרְגֵהוּ וְנִשְׁלַכְהוּ בְּאֶמֶד הַבְּרֹת" (בראשית לז, יט-כ), וכך נעשה. "אין זה אנושי להרוג את אחינו. אולי עדיף שנזרוק אותו לבור במקום להרגו," אמר ראובן בפחד.

אחיו השיבו בחיוב לנאמר, אך כעבור כמה דקות של שקט מוחלט, הועלה רעיון חדש. "לא. גם זה מסוכן מדי. עדיף שנסחור בו." אמר יהודה בנחישות.

יוסף חשב לעצמו, משותק מפחד: "פתאום ראיתי את אחיי מתקרבים לעברי בצורה קצת מוזרה, היה נראה שמשוהו לא טוב מתרחש. בתוך דקות מספר, שבהן לא ממש הבנתי מה קורה, הם הסירו מעליי את כותונת הפסים שלי. הם תכננו להשאיר אותי בתוך בור, אך הם ראו אנשים שיכולים לקנות אותי ומכרו אותי. ניסיתי עד כמה שיכולתי לשכנע אותם אחרת, להראות להם שתמיד קיימת דרך אחרת, אך ללא הצלחה. הקונים הללו באו מגלעד לכיוון מצרים."

יוסף המשיך וסיפר: "המחשבה הגדולה ביותר שלא הפסיקה לעלות בראשי הייתה על אבי המבוגר. חשבתי לעצמי שוודאי כותונת הפסים שנלקחה ממני שימשה את אחיי כתירוץ להיעלמותי. לרגע לא הניחה לי המחשבה והדאגה מהמעשה הנורא שאירע." תיאר יוסף. "קשה להאמין שלמרות תחנוניי הבלתי פוסקים, מעשיהם לא השתנו. מראה השנאה הבולטת בעיניהם יהיה חקוק בליבי לנצח."

אחיו של יוסף אכן השתמשו בבגדיו על מנת להוכיח את הסיבה לחסרונו: הם הכתימו את בגדיו בדם עז ששחטו ואמרו לאביהם כי הוא ככל הנראה נטרף על ידי חיה רעה. יוסף הגיע למצרים בעודו מלוכלך ומלא בושה.

יוסף מספר: "עוברי אורח הסתכלו עליי במבט כאוב מצד אחד ומזלזל ומלא שנאה מצד אחר. הרגשתי שאני כבר לא יכול לסמוך על אף אחד מלבד על עצמי. סביבי היו מלא מבנים ופירמידות גדולות, שגרת החיים פה שונה מאוד, וריחות מדהימים של תבלינים עזים מילאו את אפי בהרגשה נעימה של משהו חדש, הפרחים והעצים הניבו ריחות משגעים שלא הכרתי קודם." כך תיאר יוסף.

יוסף המבועת לא שכח את יעקב הזקן. הוא חשב על אביו ועל הסיפור שסיפרו לו אחיו כדי לתרץ את היעלמו.

"אני לא מאמין עד כמה השפעת מעשיי כלפיהם הייתה נוראה. מעולם לא חשבתי שהם יבחרו בדרך נתעבת שכזו. שאלתי את עצמי אם מה שעשו לי הוא מוצדק, אך לא הצלחתי באמת להבין את הסיבה מלבד המחשבה ש"משפחה לא בוחרים". שום דבר ברור מהם ומאותה התקופה שבה מכרו אותי לא היה לי מובן."

נכון לכתיבת סיפור זה, יוסף יושב בכלא המצרי, מספר על המסע הכי משמעותי בחייו. הוא פגוע מיחסם של אחיו ומאשת פוטיפר שניסתה לאנסו ומצפה לראות מה יהיה הלאה. הוא בעיקר מודאג באשר לעתידו.

הסיפור המלא אינו רשום כאן, אבל אפשר להתרשם כי מדובר במעשה נתעב שסופו אינו ידוע, מעשה ששינה גורל של אדם מקצה לקצה.

למרות הכול, בסופו של דבר הסיפור נגמר בטוב. נותרות השאלות אם דיבור ושיח כפתרון פשוט לא יכלו לשנות את התחושות ולפתור את הסכסוך בין האחים, אם אנחנו כחברה ישראלית כיום יכולים ללמוד מאירועי העבר.

אומנם מאז השתנו דברים, אך גם החברה הישראלית היום לא לגמרי חפה מפשע. גם כיום ישנם עדיין מעשי קיצון שמשפיעים רבות על ההיסטוריה שלנו בישראל.

נתייחס למקרה שקרה לא מזמן, אחד כזה שכולנו מכירים. מות יצחק רבין. זוהי דוגמה מזעזעת למקרה שבו השנאה עלתה על ההיגיון, אך בשונה מהמקרה הקודם, ישנם שלוקחים זאת לכיוונים נכונים ומשתמשים בדרכים דמוקרטיות כדי ליצור שינוי!

כל אחד שמצביע ובוחר - משפיע!

כל אותם המשפיעים משנים דעות ומשוחחים כדי למצוא פתרון הגון שיביא לידי ביטוי את בחירתם של הרוב. אנו מעלים את המודעות ולומדים כיצד להתמודד עם חילוקי דעות בדרכים דמוקרטיות מגיל קטן. הבחירה הדמוקרטית מופיעה רבות בחיי היומיום - בין בבחירות שנערכות בכיתה לפי רוב, בין בבחירות לראשות הממשלה כאן בישראל.

לסיום, אל תשכחו להוביל את ההחלטות שלכם למקום נכון, החלטות כאלו שיגרמו לטוב! וזכרו: "סוף מעשה במחשבה תחילה!"

רחל ולאה - אחיות או אויבות

מאמר עיוני-טיעוני הכולל סיפור

ליה קולומנקין, כיתה ח', חט"ב דה שליט ב', רחובות

בהנחיית חנה גינסברג

רחל ולאה הן שתי אחיות, שתי נשות יעקב ושתיים מאימהות עמינו. שתי נשים שכל אחת מהן היא עולם בפני עצמו, ועם זאת שתי נשים שגורלותיהן שזורים זה בזה.

רחל היא אהבת הנעורים של יעקב ואשתו המועדפת, לעומתה לאה היא הראשונה שהוא נשא לאישה, הראשונה שילדה את ילדיו. במצב כזה, אנו נוטים להסיק כי היחסים ששררו בין שתי האחיות היו ודאי מלאים כעס ושנאה, שהרי האחת רוצה גם היא להיות האישה האהובה והאחרת מקנאה ביכולת של אחותה להוליד ליעקב בנים. ככתוב: "ואהב (יעקב) גם את רחל מלאה" (גם משמעו יותר, בראשית כט, ל), ו"וירא אלוקים כי שנואה לאה" (שם, לא).

פסוקים אלה מציגים לנו אחד משני רבדים במערכת היחסים שבין שתי נשות יעקב, רובד של קנאה. ואכן, הקנאה שבין השתיים הייתה מוצדקת. בתנ"ך מתואר כי בכל הזדמנות יעקב מעדיף את רחל ודואג להראות זאת: "וישלח יעקב ויקרא לרחל וללאה" (בראשית לא, ד), ועוד: "ותען רחל ולאה ותאמרנה" (שם, יד) - בשני הפסוקים רחל כתובה לפני לאה. סדר כתיבה זה אינו מקרי, אלא מכוון, כדי לרמז לקוראים על העדפתו הגלויה של יעקב אבינו. לאה רואה את האהבה ואת הרוך שיעקב מרעיף על רחל ואת הניכור שבעיניו כשהוא מביט בה, ורגש הקנאה ניצת בה.

השמות שלאה מעניקה לילדיה משקפים את הכאב שמנקר בליבה: ראובן, הוא הבן הבכור של לאה. שמו מבטא את הסבל שלאה עוברת ואת השמחה שחשה בשעת לידתו, שכן היא ילדה בן ליעקב ובכך הביאה גאווה והערכה למשפחה ורחל מקנאה בה על כך. לאה הביעה את שמחתה באומרה "ראה ה' בעיני כי עתה יאהבני אישי" (בראשית כט, לב) ולפיכך העניקה לו את השם ראובן (ראה בעיני).

שמעון הוא הבן השני של לאה, ושמו מבטא תחושות דומות לאלו שאימו חשה כשאחיו הגדול נולד. "כי שמע ה' כי שנואה אנוכיי" (שם, לג), שמעון מלשון שמיעה, לאה אומרת כי הינה סוף סוף, אחרי זמן כה רב של קנאה באחותה רחל, אלוהים שומע את תפילתה ומעניק לה בן נוסף, ובכך הערכתו של יעקב כלפיה גדלה.

לוי הוא בנה השלישי של לאה. שמו אף הוא מבטא את שמחתה של לאה על שזהו בנה השלישי ושהערכת יעקב כלפיה מתעצמת. "הפעם ילווה אישי אליי כי ילדתי לו שלושה בנים!" (שם, לד).

יהודה הוא בנה הרביעי של לאה. כשנולד אמרה אימו: "הפעם אודה את אלוהים" (שם, לה) ולכן העניקה לו את השם יהודה (מלשון הודיה). לאה מאושרת מכך שאלוהים מעניק לה בנים רבים ולכן רוצה לגמול לו בתודה ומקדישה את שם בנה למענו.

זבולון הוא בנה השישי של לאה. הוא קיבל את שמו כיוון שאימו ראתה בו את ההזדמנות לכך שבעלה האהוב, יעקב, יעבור לגור באוהלה דרך קבע. "זבדני אלוקים אותי זבד טוב הפעם יזבלני אישי כי ילדתי לו שישה בנים" (בראשית ל, כ). על בתה השביעית, דינה, ועל בנה החמישי של לאה, יששכר, אסביר בהמשך.

לאה רואה, כי ככל שמספר ילדיה גדל כך קנאתה של רחל בה מתעצמת והיא נהנית להרגיש הערצה והערכה אחרי זמן כה רב של עצב ובדידות.

בנוסף לקנאה של לאה ברחל, גם רחל מצידה הרגישה את הקנאה באחותה בוערת בליבה, שכן היא אומנם אשתו המועדפת של יעקב, אבל מה שווה אהבתו אליה כשהיא אינה יכולה ללדת לו בנים? "ותרא רחל כי לא ילדה ליעקב ותקנא רחל באחותה ותאמר אל יעקב הבה לי בנים ואם אין מתה אנוכי" (שם, א). רחל מושפלת כל כך שהיא מעדיפה את מותה על פני חייה כאישה עקרה מבלי שתינתן לה האפשרות להוליד בן ליעקב.

אפילו ברגע האושר והאור הגדול של רחל, כשבנה הראשון נולד, הקנאה מעוורת את עיניה ולכן היא איננה קוראת לו בשם המסמל שמחה, אור או אושר כמצופה, אלא יוסף - שם שמדגיש את בקשתה מאלוהים לעוד בנים כדי שתהיה שווה ללאה במספר ילדיה. רחל איננה מתייחסת אל בנה הקט כאל מתנת אלוקים שיש להוקיר אותה ולשמוח ממנה, אלא כאל מפתח לנעילת רגשות הקנאה באחותה שמייסרים את ליבה.

לעיל הצגתי רובד אחד, של שנאה ושל כעס בין השתיים, אבל האם אלו הרגשות היחידים שהרגישו זו כלפי זו?

ובכן, לא. לצד רגשות הקנאה העזים ששתי האחיות חשו, התנ"ך והפרשנים מציגים לנו רובד נוסף, של אהבה ודאגה. להלן שתי דוגמות מעוררות הערצה הממחישות את טענתי: בזמן המצוקה הגדולה של לאה, ביצעה רחל מעשה של הקרבה עצמית נשגב - היא ויתרה על בעלה העתידי (יעקב) כדי למנוע מלאה, אחותה האהובה, השפלה. ולא די בכך שהיא לא חשפה את התרמית של אביה, היא אף סייעה ללאה בביצוע המעשה הנבזי מדאגה שאחותה לא תהיה נבוכה.

רחל מוותרת על אהבתה הגדולה, שעליה חלמה במשך שנים כה רבות, כדי שחלומה של אחותה לחיים מאושרים לא יתנפץ וישבור את ליבה, רחל אינה רוצה ששמחתה תפגע ותבייש את אחותה, גם אם מחיר הדבר הוא שהיא תצטרך לדחות את חלומה.

ודאגה זו לא הייתה חד צדדית, אלא הדדית, שכן מדוע קראה לאה לבתה השביעית דינה? משום ש"דינה לאה דין בעצמה, אמרה: י"ב שבטים עתידין לצאת מיעקב, שישה שלי וארבעה של בני השפחות, הרי זה עשרה, אם זה זכר לא תהא אחותי כאחת השפחות, מיד נהפכה והייתה לבת, שנאמר ותקרא את שמה דינה, שדנה דינה לעצמה" (ברכות ס ע"א).

פסוק זה מתאר שלאח חושבת ומבינה כי אם ילדה השביעי יהיה זכר, אחותה לא תזכה להוליד את אחד הבנים שיהיו בבגרותם אביהם של שנים עשר השבטים, ולכן בגדלות רוחה היא "מוותרת" על ילדה, מתוך אהבה טהורה לרחל. במעשה זה, לאה מוותרת על הדבר הכי חשוב בחייה, בניה, שבזכותם היא מושא להערצה, למען אחותה. היא מוותרת על עוברה, שבזכותו מעמדה של המשפחה יעלה, שבזכותו הערכתו של יעקב כלפיה יכולה להתעצם, היא מוותרת על התפילות שלה במשך שנים לעוד בנים רק כדי שתפילותיה של אחותה יוכלו להתממש.

ולא די בכך שלאח מוותרת על בנה השביעי, היא אף מעניקה לאחותה את מתנת הפוריות שבנה הבכור הקדיש לה. ראובן, ילדה הראשון של לאה, קוטף בשדה דודאים (סמל לפוריות האישה בקהילות רבות) ונותן אותם לאימו. בטוב ליבה, לאה מחליטה להפתיע את רחל והיא מעניקה לה את הזר. בתקופה זו, פרחי הדודאים לא היו עניין של מה בכך, אנשים רבים ראו בהם את תקוותם לילדים. במעשה הקרבה זה, לאה מציבה את שמחתה של רחל לפני אושרה. לאה מבקשת מרחל שכר פעוט בתמורה למתנתה, שיעקב יתייחד עימה הלילה. היא נכנסת מכך להיריון, ולבן שנולד היא קוראת יששכר - על שם השכר שאלוקים העניק לה על מעשיה. "ותאמר לאה נתן אלוהים שכרי אשר נתתי שפחתי לאישי ותקרא שמו יששכר" (בראשית ל, יח).

עד כה הצגתי את היחסים בין נשות יעקב בצורה עיונית. כעת אתאר בוקר בבית יעקב. סיפורי יתבסס על אחד המעשים הנדיבים ביותר שיעקב אבינו עשה למען אהובתו, רחל.

השמש זורחת ומאירה את חלל האוהל באור זהוב ורך, אט אט עיניה של רחל נפקחות, היא מעירה בתנועה קלה את יעקב, שישן באוהל הלילה. לאחר שהיא מנערת מעיניה את קורי השינה היא יוצאת יחפה אל האוהל הסמוך, של אחותה, לאה. היא מרגישה את החול החם מלטה את רגליה, רחל נכנסת אל האוהל ורואה את כל ילדיה של לאה ישנים יחד, כשהם מחבקים זה את זה.

היא כל כך אוהבת אותה, אבל הקנאה הזו היא כמו חרק טורדני. ככל שהיא מנסה לסלק אותה, היא רק ממשיכה להציק לה ולנגוס בליבה, שוב ושוב, כשכל נגיסה כואבת יותר מקדמותה.

דמעות נקוו בעיניה, היא מיהרה לסלק אותן וניגשה להעיר את לאה. לאה התרוממה על כריות מיטתה, ורחל נכנסה אל אוהל שלה, התירה את הקשרים בשערה, מרחה אותו בשמן כדי שיבריק והתיזה על גופה מים ריחניים. היא ידעה שיעקב אוהב את ריח הבושם ורצתה למשוך את תשומת ליבו.

אחרי שעטפה את עצמה בצעיף תכלכל, יצאה לשבת בחוץ, ליד המדורה שהשפחות הדליקו, ושאפה את הריח המגרה של התבשיל שבלהה (שפחתה שלה) בישלה. לאחר כמה דקות, התיישבו שני ילדיה של זלפה כשהם צוחקים, אחר כך שני ילדיה של בלהה כשהם אוחזים זה ביד זה, ילדיה של לאה ולאח עצמה, שנראה שענייה עדיין לא התרגלו לאור המסנוור של השמש, ולבסוף יעקב, כשהוא עדיין מפהק ומתעורר לאיטו.

זלפה חילקה את התבשיל לכל הילדים, אחר כך מזגה ממנו גם לצלחתה של לאה, רחל הרימה את קעריתה כשרוק ממלא את פיה. רגע לפני שזלפה מזגה לה מהתבשיל, עצר אותה יעקב בתנועת יד וציווה עליה למזוג לרחל כפליים תבשיל. ליבה התמלא חמימות נעימה - יעקב אף פעם לא הסתיר את אהבתו אליה.

היא חייכה והביטה בפניה של לאה. כשראתה את פניה האפורים, כבה האור בעיניה וסערת רגשות תקפה אותה: היא הרגישה שמחה על המעשה הנדיב שיעקב עשה למענה, ועצב ורחמים על העוול שנעשה לאחותה, ושוב נגיסת קנאה בליבה שכן היא אשתו האהובה של יעקב, אבל היא לעולם לא תוכל להוליד לו בנים. היא הסיטה את מבטה שוב ללאה וחשבה לעצמה "כיצד אחותי מרגישה?"

תחושת עצב ובדידות מילאה את גופה של לאה, היא ידעה שיעקב מעריך אותה על הבנים הרבים שהיא הולידה, אבל הוא אף פעם לא הראה לה חיבה, אף פעם לא אמר לה שהוא אוהב אותה, הוא אף פעם לא התייחס אליה כמו שהוא מתייחס אל רחל, ידיה רעדו במקצת ודמעות החלו לזלוג במורד לחייה.

שתי האחיות הביטו זו בפני זו, לאה ראתה את הדאגה שבעיניה של רחל וחייכה לעברה, רחל החזירה לה חיוך אוהב. מדוע הן חייכו, אתם שואלים? כיוון שידעו שהן תמיד יהיו מוקפות בקנאה ושנאה שיסבבו אותן לעד, אבל שהן לעולם לא יפסיקו לאהוב אחת את השנייה, שהאהבה שלהן חזקה בהרבה מהכעס, העצב, השנאה והקנאה שמנסים לקרוע אותה.

ובכן, כיצד אפשר לסכם את היחסים שבין השתיים בשורות אחדות?

יחסייהן של שתי נשות יעקב, שתיים מאימהות עמינו, שתי האחיות רחל ולאה, מורכבים משנאה וקנאה ועם זאת מהמון אהבה, דאגה והקרבה עצמית. לדעתי, היחסים ביניהן הם דוגמה מדהימה לאהבת אחים ששורדת למרות המכשולים הרבים הניצבים בדרכה.

ספר עבודות מחוז ירושלים

חברי ועדת השיפוט

חוה אברבנאל, ממונה חברה ונוער, מחוז ירושלים
מיכל יצחקי, מנהלת מרכז הדרכה, מחוז ירושלים
נעמי יצחק, סגנית מנהלת מרכז הדרכה, מחוז ירושלים
שמוליק מייזליש, מפקח רשותי חברה ונוער, מחוז ירושלים
חגית לזר, מדריכה מינהל חברה ונוער, מחוז ירושלים
מירב אברוך, מדריכת עברית, מחוז ירושלים
רכזת התוכנית במחוז: אביטל פריס, מינהל חברה ונוער, מחוז ירושלים

תוכן עניינים

מקום ראשון - מצטיין ארצי

..... יומנה של רחב / נויה שטיבל

עבודות מצטיינות

..... נקמה מיותרת או הכרחית? אונס דינה / נעמה קלה

..... שמואל והמלוכה / בר אלמוג

..... משה רבינו ומכות מצרים (מודרני) / אביב אוחיון

..... מתי בפעם האחרונה עשית משהו רע בשביל מישהו אחר / גלי פופס

..... היומן של אליהו הנביא / עלמה גרינשטיין

עבודות נבחרות

..... אברהם העברי - טוס נגד הזרם / אודל יוחננוב

..... המבול / צור לוי

..... והארץ הייתה תוהו ובוהו / נגה שחר נרדי

..... משפט שלמה - חוכמה מדהימה / עדי הראל

..... יומנו של דוד, בעקבות מרד אדוניה / שילת בן זאב

ברכת מנהל המחוז

תלמידים ותלמידות יקרים!

בספר ויקרא, פרק יח פסוק ה', נאמר: "אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אִתְּם הָאֱדֹם וְחִי בָהֶם". התנ"ך הוא ספר הספרים של העם היהודי ומלווה אותנו במהלך כל הדורות. הוא שייך לכל גווני העם היהודי והוא חלק ממורשת העם, מהתרבות ומהזהות היהודית.

אתם בחרתם להעמיק את הקשר שלכם לתנ"ך ולבטא אותו, בין היתר, באמצעות תוכנית הכתיבה "תורה, נביאים וכתבים".

תוכנית זו נועדה לחזק את הקשר של תלמידי בתי הספר לתנ"ך באמצעות למידה משמעותית ועיסוק חווייתי בלימודו. זאת במטרה לשמר את התרבות ואת המורשת של עמנו כמעצבת את סביבתנו הלאומית.

אני רוצה לברך אתכם על העבודות הנפלאות שכתבתם. מקריאת העבודות ניכר שחוויתם תהליך משמעותי של למידה ושל כתיבה. יצירותיכם מעידות על הרלוונטיות של התנ"ך לחיינו ועל השפעתו עליכם.

אני מודה למורים ולמנהלים שלכם שסייעו לכם להוציא יצירות פרי עטכם מן הכוח אל הפועל ושעודדו אתכם לעסוק בלימוד התנ"ך כמעצב זהות ותרבות יהודית וישראלית.

אני מאחל לכם שתמשיכו ללמוד ולהרגיש קשר רלוונטי, חי וקיים, לתנ"ך ולמורשת ישראל!

אשרינו שאתם תלמידותינו ותלמידינו.

בברכת הצלחה בכל מעשי ידיכם

עלו והצליחו!

מאיר שמעוני

מנהל המחוז

מקום ראשון מצטיין ארצי

יומנה של רחב

נויה שטיבל, כיתה ט', תיכון האקדמיה למוזיקה ולמחול, ירושלים

בהנחיית טל דברה

"וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון מִן הַשָּׂטִים שְׁנַיִם אַנְשִׁים מִרְגָּלִים חָרָשׁ לֵאמֹר לָכוּ רְאוּ אֶת
הָאָרֶץ וְאֶת יְרִיחוֹ וַיָּלְכוּ וַיָּבֹאוּ בֵּית אִשָּׁה זֹנָה וְשָׁמָּה רָחַב וַיִּשְׁכְּבוּ שָׁמָּה" (יהושע
ב, א)

יום רביעי לירח ניצנים

קמתי היום לקול טיפות הגשם. הכנתי לי קפה שחור, והגשם נפסק לאחר זמן מה. פתחתי מעט את התריס, והבחנתי בהתקבצות של אנשים רבים מעבר לחומות. זיהיתי כמה פרצופים מוכרים מהביקורים שלהם אצלי בערבים הקודמים, חלקם היו עדינים ורכים וחלקם גסי רוח כל כך שקיוויתי שרק יסתלקו מהר.... לא הצלחתי להבין מה הקשר ביניהם ומדוע הם מתקבצים, אבל הדבר לא הטריד את מנוחתי.

כעבור כמה שעות הגיע אליי הגבר הראשון לאותו ערב. הוא היה מוטרד אבל נעים, והרבה לדבר. בשלב מסוים, כשכבר היה צריך ללכת, הוא הזכיר את האנשים שמעבר לחומות. הוא התארגן מהר, השאיר על השולחן את סכום הכסף הקבוע והלך לדלת. הוא הניח את ידו על ידית העץ, נעצר, הסתובב ואמר תודה. תודה שהייתי קשובה ושהוא יכול לפרוק את טרדת יומו בחברתי, ללא חשש מביקורת ומהפצת הסודות שלו. הנהנתי לשלום ומיהרתי לסדר את חדרי.

הגבר השני הגיע. הוא היה מעט תוקפני וחסר סבלנות ומייד פתח בדיבור. הוא החל לדבר על האנשים שהתקבצו בחוץ. הוא שמע שהם נקראים בני ישראל ושאל אחד לא יודע מה מטרת בואם. סיימנו. הוא נתן לי את הכסף ביד ומיהר לצאת החוצה, בלי לומר דבר. ואני, אני מיהרתי להוציא אותך, יומני, ולכתוב הכול לפני שאשכח.

יום חמישי לירח ניצנים

אני אחרי לילה ארוך ומתיש. לא שכחתי אותך, אבל אני חסרת כוחות היום...

יום שישי לירח ניצנים

קמתי עם עלות השחר והשמש צרבה את פניי מבעד לתריס העץ. תחושת חמימות בעיצומו של ירח ניצנים הקריר, תחושה נעימה שהחלה להישכח מגופי, תחושה של שינוי. משהו בגופי אמר לי שהיום יהיה שונה.

פתחתי את היום בשתיית תה צמחים במרפסת (בשונה מימים אחרים שבהם אני שותה קפה שחור חזק), כי סוף סוף מזג האוויר אפשר זאת. פרסתי לי פרוסה דקה של מאפה תפוחים טרי, שריחו התפשט בביתי הצנוע והוסיף תחושה חמימה וביתית. סיימתי את התה ואת פרוסת המאפה, שטפתי את הכלים והנחתי אותם לייבוש על מגבת מטבח. החלטתי לצאת לסיבוב בחוץ, נעלתי את סנדלי העור היפים שלי ולבשתי את שמלתי הכחולה. בדרך החוצה לקחתי את מטפחת הראש הפרחונית שלי ויצאתי אל הרחוב. מהדוכנים ברחוב עלו ריחות של תבלינים עם ריחות מאפים ועם ריחות פירות טריים. צעדתי בעקבות ריח זעזע חזק בעיניים עצומות, נתתי לרגליי להוביל אותי לכיוון הריח החזק והחרוף... קולו של בעל דוכן התבלינים הקפיץ אותי והעביר בגופי צמרמורת. פקחתי את עיניי וראיתי אותו מולי, את הגבר שניסיתי לשכוח. קולו החזיר אותי לאותו לילה. הוא היה הגבר השני בלילה אחד ארוך. ארוך מדי. המבט הקר והארסי שלו, ריח גופו החרוף ועורו המחוספס והיבש, שבאותו לילה היו קרובים אליי ללא יכולת להתרחק, להתעלם. אבל עכשיו יכולתי. הסתובבתי בלי לומר דבר ורצתי. כמה שיותר מהר. לרוץ ולא להסתובב, רק לא לראות יותר את מקור הזדוניות ההוא.

כעבור זמן מה של ריצה, התחלתי להתנשף ועצרתי. המרחק כבר אפשר לי לראות את ביתי ויכולתי להבחין בשתי דמויות עומדות מול פתח ביתי. התקרבתי יותר, והדמויות החלו להתבהר. אלו היו שני גברים, לא מהאזור, שביקשו מקום ללון בו. הכנסתי אותם לביתי וראשי התמלא בשאלות. אבל הם נראו עייפים כל כך, ומניסיוני בעבודתי ידעתי שעליי לא לומר דבר. אם הם יחפצו בכך, הם ישתפו, ואם לא - לא.

כבר עבר זמן מה מאז הגיעו לביתי, והם עוד לא ציינו את העובדה שאני אישה עובדת, שאני זונה. לכן היה לי זמן וכוח לכתוב לך, יומני היקר, בערב שקט ורגוע שכמותו לא ידעתי מזה זמן רב, את הסודות שלי שרק אתה זוכה לדעת אותם ואת כל המעללים שעברתי היום.

יום שביעי לירח ניצנים

הבוקר קמתי לשמע קולות שהלכו וגברו מהקומה למטה. כעבור כמה רגעים נזכרתי בשני הגברים שהכנסתי לביתי אתמול ושמרתי על השקט. הם לא שמעו שקמתי משנתי והמשיכו לדבר בקול. משיחתם הבנתני שהם משתייכים לבני ישראל, המתאספים ברגעים אלה מחוץ

לחומות. הבטן שלי גברה על רצוני, וירדתי למטה למטבח. חתכתי שלוש פרוסות ממאפה התפוחים של אתמול והרתחתי קפה. הזמנתי את הגברים להצטרף אליי. הם התלבטו רגע, אבל אז ריח התפוחים כבש את אפם והכניע את עיקשות ליבם. הם התיישבו ליד שולחן המטבח, ומזגתי להם קפה.

כעבור זמן מה של שקט, החמיא לי הגבר הגבוה מביניהם על ביתי ועל הנוף היפה שאליו הוא צופה. חייכתי. מזה זמן רב לא החמיא לי גבר מחמאה שאינה קשורה למיניות, וזה עשה לי טוב. הגבר השני הצטרף למחמאה של הראשון ושאל אם הבחנתי במשהו שונה בנוף. הנהנתי וסיפרתי להם על ההתקבצות. ידעתי שהם מבני ישראל, אבל רציתי שהם יספרו לי עוד, שהם יחשפו את עצמם. ואז הם סיפרו. בלי ששאלתי. הם גילו שהם מרגלים ושהם עומדים לכבוש את העיר, ואני שתקתי. פתאום לא רציתי לדעת, אבל כבר ידעתי. ולי, לי אין למי לספר, חוץ מלכתוב את זה שוב ושוב ביומן ולעכל. לעכל את המחשבה שבקרוב ביתי לא יהיה שלי. רציתי לצרוח, רציתי לברוח, אבל אז הבנתי: הרי העיר הזאת היא רק זיכרונות רעים וכואבים, סיוטים והתעללויות... אז למה אכפת לי?

הם המשיכו לדבר, לרגע איבדתי קשב, אבל על משפט אחד הם חזרו שוב ושוב: "את צריכה להבטיח לנו שזה יישמר בסוד, שתמשיכי להחביא אותנו בלי שאיש יחשוד." לרגע היססתי ואז אמרתי: "יש לי רק בקשה אחת." הפעם החלטתי לקחת את גורלי בידי וביקשתי שלי ולמשפחתי לא יקרה דבר אחרי הכיבוש, לא משנה מה יקרה. שאני אוכל להתחיל חיים חדשים במקום אחר, שאוכל ליצור זיכרונות טובים.

הפעם, יומני, אני עומדת לשנות את העתיד שלי!

יום שמיני לירח ניצנים

כבר ארבעה ימים שמחשבות עולות בראשי וכולן כולן קשורות לדבר אחד או יותר נכון לגוש אחד, גוש אנשים שמתגבש לו מעבר לחומות עירי. גוש שמטרתו ידועה לי, אך מניעיו לא. מה גורם לאיש לקום בבוקר, לחבק את ילדיו, לנשק את אשתו, לעזוב את הבית ולהחליט ללכת לכבוש עיר בלי לדעת אם יחזור מהכיבוש לחייו ולהרגליו. מה גורם לקבוצת אנשים להתגבש ולחוג סביב עיר גדולה כמה ימים. האם זה כוח עליון שמצווה על אותה קבוצה או שזה מנהיג אחד מעט משוגע? ואם זה כן כוח עליון? איזה אל בכלל יקבל כזו מנחה - אל מלחמה, אל רפואה, אל קרב או בכלל אל ניצחון?

אבל בטח כמוני, גם לך יומני לא תהיה תשובה, ואצטרך להבין זאת לבד.

יום תשיעי לירח ניצנים

קמתי בבוקר אחרי לילה חסר מנוחה מרוב מחשבות. קמתי לפני שני הגברים שישנו בביתי והחלטתי להכין ארוחת בוקר. הרתחתי מים לקפה, הוצאתי סכין וכמה ירקות והתחלתי

לחתוך סלט. העברתי את הירקות החתוכים לקערה ותיבלתי, שמתי קערת גבינה על השולחן וערבבתי את הקפה בפינג'ן. פרסתי כמה פרוסות לחם והנחתי על השולחן.

שני הגברים התעוררו והתיישבו לידי לארוחת הבוקר. השתוקקתי לשאול, בתוכי הייתי כמו הר געש שעומד להתפרץ, אבל החלטתי לשמור על שקט. גם הגברים כנראה החליטו לשמור על שקט, הם אכלו בשקיקה, אבל נראו מתוחים. שאלתי אותם בנימוס מה מפריע למנוחתם, והכול נשפך מתוכם באחת. הם החלו לומר שהיום מתקרב, אבל לא הבנתי את כוונתם והמשכתי לאכול מהסלט. הרמתי את ראשי והם הסתכלו בי בעיניים בורקות, מפחד ומדאגה אבל גם מהתרגשות, ואז הבנתי. הם התחילו לפרט את תפקידי בפעולה, וסוף סוף הרגשתי בעלת חשיבות.

ואז זה נפלט לי, לא ככה תכננתי, אבל רציתי לדעת. הרגשתי שאני יורה לכיוונם שאלות ומושגים. הם עצרו אותי והתנצלו שלא הסבירו לי דבר, וכך אמרו: "את כבר יודעת שאנחנו משתייכים לבני ישראל. בנוסף, אנחנו פועלים תחת פיקודו של יהושע בן נון, מנהיג העם, ותחת שרביטו של האל האחד והיחיד שלנו, אלוהים, המנהיג הרוחני של העם." הם המשיכו לדבר ולספר על דרכם כעם, ובינתיים כל מילה שלהם התעכלה בראשי. כאשר סיימו, הכול התבהר, והייתי מוקסמת. דרך חיים של אחדות ושל אמונה פשוטה, דרך טובה להתחלה חדשה. אבל ברגע זה עליי להתעסק ביום הפעולה ולא לנדוד למקומות אחרים.

יום עשירי לירח ניצנים

יום הפעולה הגיע, יומני, ואספר לך על אודותיה ביום אחר, כאשר אוכל לשבת, לכתוב ולהיזכר.

יום אחד עשר לירח ניצנים

קמתי מוקדם, כשעוד חושך בעיר. נעניתי לפקודת המרגלים ושלשלתי מחלוני חוט בצבע שני בשביל לסמן את ביתי. התארגנתי מהר וירדתי למטה. המרגלים חיכו לי, וכאשר שמענו את השופרות של בני ישראל הלכנו להתחבא. חשתי שהמרגלים יהיו בסכנה אם יישארו אצלי והברחתי אותם דרך החלון כדי שיוכלו להצטרף לעם שאליו הם שייכים. בדרכם למטה, בחבל דרך החלון, חזרו על ההבטחה שאני לא אפגע. חייכתי והרגשתי תחושת חמימות בתוכי.

כעבור זמן מה שמעתי תקיעה ארוכה בשופר, רעש חזק של נפילה ושל הרס ואחריו שקט. האוויר בחוץ התמלא אבק, ולא יכולתי לראות דבר. כאשר התבהר, ראיתי את שהתרחש. חורבן של עיר שלמה, ובית אחד ניצב בין ההריסות והגופות, הבית שלי. בתוכי התחוללה סערת רגשות: שמחה, התרגשות, פחד מההמשך ושחרור. אבל מבחוץ הייתי קפואה, כמו פסל, ודמעה זלגה על לחיי הוורדרדה.

עמדתי כך דקה ארוכה ונתתי לדמעה להגיע לשפתי ולהיספג בה. מרחוק ראיתי דמות הולכת וקרבה. גבר חסון, בעל שיער חום בהיר מתולתל ועיניים בצבע דבש. הוא הציג את עצמו בשם יהושע, מנהיג העם, ואמר שבא לומר תודה בשם כולם ובשמו אישית. הלב שלי החל לדפוק. מנהיג של עם בא לומר לי, רחב, תודה על חלקי בכיבוש, והינה, אני סוף סוף מתוודעת לקיומו של גבר המוצא חן בעיניי. העיניים שלי ברקו ולחיי האדימו, ויהושע חייד אליי חיוך כובש ומעט מובך. הוא הסתכל סביבו, הפנה את ראשו חזרה אליי ואמר: "זה לא מקובל להתיידד עם האויב, אבל בסופו של דבר, בלי עזרתך כל זה לא היה קורה. הניצחון שלנו הוא גם הניצחון שלך... אז רציתי לשאול אם תרצי להצטרף למסע שלנו ולהתחיל חיים חדשים?" הפעם לא היססתי לרגע, ארזתי את חפצי והצטרפתי אליו, אל העם, אל יהושע שמבטו העמוק ועם זאת הרך גורם לליבי לפעום ולהתרגש.

יומני, כפי שהבנת, התחלתי את התהליך לשינוי שרציתי תמיד, חיים מלאי ריגוש ומשמעות.

יום שנים עשר לירח ניצנים

יהושע העיר אותי בבוקר בנשיקה ובחיוך. בזמן ארוחת הבוקר, החלטתי שעלי להתגייר ולהיות ליהודייה בשביל שאוכל להמשיך במסע שהתחלתי לחיפוש אחר המשמעות שלי, ועד סוף היום כבר שיניתי את דתי. מהרגע ששמעתי לראשונה על הדת החדשה לי, הייתי מוקסמת. ואחרי שהתחלתי להאמין באלוהי ישראל, הרגשתי מלאת חיים. סוף סוף עשיתי משהו בשביל עצמי.

בערב זה קרה. היום המאושר ביותר בחיי אישה, הרגע הרומנטי ביותר בינה לבין בעלה. הרגע שהגשים את כל חלומותיי ושגרם לכך שהיום הזה היה היום הטוב ביותר בחיי: יהושע ביקש לשאת אותי לאישה. הוא אמר שהוא התאהב באישה החזקה ומלאת הביטחון. כזו הייתי בעיניו. התרגשתי כל כך שהתחלתי לבכות, דמעות של אושר שעולה על גדותיו.

אבל עכשיו, כשאני לבד בחדרי וכותבת את נפלאות היום הזה, אני יכולה לומר שזה היה הרגע הראשון שבו הבנתי איזה תהליך עברתי. הייתי רחב הזונה, אבל החיים ההם נשארו מאחור. היום אני רחב אשת יהושע, מנהיג בני ישראל, ובעלי הוא איש יפה תואר, בעל חיוך כובש, איש סודי עד יום מותי, מקור האושר והביטחון שלי.

עבודות מצטיינות

נקמה מיותרת או הכרחית? אונס דינה

נעמה קלה, כיתה ט', חט"ב אורט גבעת רם, ירושלים

בהנחיית הדסה שורבה

"וַיֵּרָא אֶתְּהָ שָׁכֶם בֶּן חָמוֹר הַחִיּוּי נָשִׂיא הָאֶרֶץ וַיִּקַּח אֶתְּהָ וַיִּשְׁכַּב אֶתְּהָ וַיַּעֲנֶה"

(בראשית לד, ב)

בוקר טוב לכל עמי הארץ, אלו החדשות:

היום אומת החשד נגד שכס בן חמור החיווי, נשיא הארץ, שאנס את דינה בתו של יעקב בעת יציאתה מהאוהל.

כשדינה בת יעקב יצאה מאוהלה כדי לחקור את מקום מגוריה וליהנות מהנוף, היא לא העלתה בדעתה שכך יקרה. בנו של נשיא הארץ, שכס בן חמור החיווי, הבחין בה מטיילת, יצריו גברו עליו והוא אנס את דינה. לאחר שאנס ועינה את דינה, התאהב בה שכס בן חמור החיווי ושכנע אותה להתחתן איתו.

דינה לא האמינה למה שקורה: רק לפני רגע נשבר ליבה ונקטעה ילדותה, והינה מבקשים שוב לפגוע בה. היא לא תיארה לעצמה שכך יקרה ובעיקר קיוותה בליבה שאביה יעקב יהיה עזר לה ויעזור לה להתמודד עם העוול שנעשה. אך למרות תקוותה של דינה, יעקב פסימי ואינו מגיב באקטיביות לפגיעה בדינה, ולראייה: "וַיַּעֲקֹב שָׁמַע כִּי טָמְא אֶת דִּינָה בִּתּוֹ ... וְהִחְרֹשׁ יַעֲקֹב עַד בָּאֵם" (לד, ה).

דינה פגועה וכעוסה מכך שאביה אינו פועל ואינו עוזר לה. האם יעקב כואב את כאבה של דינה ואינו יודע איך להגיב או שמא יעקב כועס על כך שיצאה מהאוהל ולא שמרה על עצמה?! האם התהיות שעלו בליבה של דינה אז, לפני אלפי שנים, הן אותן תהיות שעולות היום בליבה של כל אישה שנפגעת בדרך זו או דומה לזו?

כששמעון ולוי שומעים על העוול שנעשה לאחותם הם כועסים מאוד ומגיבים בהתפרצויות זעם רבות, ליבם נשבר עם ליבה של אחותם הקטנה, שברגע אחד הייתה מילדה קטנה לגברת ומילדה תמימה לאנוסה. הם כואבים את כאבה ונמצאים לצידה לסייע לה בכל מה שתצטרך.

מעניין, מאזינים יקרים, להשוות בין התנהגות בניו של יעקב להתנהגות אביהם, שכאבו אינו נראה לעין. "כִּי נִבְלָה עֲשֵׂה בְּיִשְׂרָאֵל לְשָׁכַב אֶת בִּתּוֹ יַעֲקֹב וְכֵן לֹא יַעֲשֶׂה" (לד, ז).

באישון לילה, בעוד דינה מנסה להירדם ולנוח מהמחשבות הבלתי פוסקות, שמעון ולוי מתכננים נקמה שתגרום לשכס כולה להצטער על העוול שנעשה לאחותם דינה.

שמעון ולוי מציבים להם מטרה להחזיר את דינה לביתה ולמנוע ממנה להתחתן עם שכס בן חמור החיווי שעינה אותה ולגרום לו להצטער בכל מאודו על מעשיו.

בבוקר, לאחר לילה קשה שעבר על דינה, שמקורות דיווחו לנו שהיה נטול שינה ועמוס בכי, ולאחר לילה שבו תכננו שמעון ולוי את צעדיהם, עלה רעיון בראשם. ואתם, מאזינים יקרים, כבר מנחשים שהרעיון אינו טוב במיוחד.

שמעון ולוי מחליטים לזייף הסכמה לנישואיה של דינה ומציבים לאנשי שכס תנאי: עליהם לעשות ברית מילה כדי שדינה תוכל להתחתן ללא חשש עם בן עמם משום ששני העמים יהיו לעם אחד. אנשי שכס מסכימים לתנאי ועושים ברית מילה.

ביום השלישי לברית, היום שעוד מימי אברהם אבינו ידוע שעוצמת הכאבים בו גבוהה, שמעון ולוי תוקפים את אנשי שכס, גונבים את ממונם ואת רכושם ורוצחים אותם. "וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיוֹתָם כְּאֲבִים וַיִּקְחוּ שְׁנֵי בְנֵי יַעֲקֹב שְׁמֹעוֹן וְלֵוִי אֶת דִּינָה אִשׁ חָרְבּוֹ וַיָּבֹאוּ עַל הָעִיר בֶּטָח וַיַּהַרְגוּ כָּל זָכָר" (לד, כה).

מבזק מיוחד:

צוהריים טובים לכל עמי הארץ, אנו כאן במבזק מיוחד:

הטבח בעיר שכס מסתמן כאירוע על רקע פלילי. נבדק קשר בין אירועי הבוקר לאירועי הצוהריים בעיר, פרטים נוספים מייד.

כאשר יעקב שומע את שעשו בניו, הוא מגיב בצורה שיכולה להתפרש כמוזרה וכלא תואמת את כאבו של אב שלבתו נעשה עוול (ואבל) כה גדול. יעקב מתרכז ביכולת של העם שלו להמשיך לחיות בארץ, במלחמה שאולי תפרוץ, בשנאת העם היהודי ובהשמדת משפחתו של יעקב שעלולות לבוא. בניו שומעים זאת והם מקבלים על עצמם את תפקיד האב ושואלים: האם דינה מופקרת? האם כל אחד יכול לבצע בה את זממו? האחים כאובים. ניכר כי לא ירדו לסוף דעתו של אביהם.

חדשות הערב:

ערב טוב לכל עמי הארץ,

אומתו החשדות בדבר קשר בין אירועי הבוקר לאירועי הצוהריים בעיר. נודע לנו שהטבח אכן נעשה בידי אחיה של הנאנסת, אשר רצו לנקום את נקמת אחותם הפגועה.

ולפניכם, מאזינים יקרים, אציע כמה שאלות ותהיות שעלו בליבי בעת מסירת החדשות: מדוע יעקב אינו כואב את כאב בתו? האם אכן אין הוא כואב אותו? האם אפשר להבין לליבם של שמעון ולוי? איך היו אחים מגיבים למעשים כאלו בשנת תש"ף (2020)? האם גם היום היו מחריבים עיר שלמה על כל צער כזה שמתרחש לאישה?

שמואל והמלוכה

בר אלמוג, כיתה ט', חט"ב אורט גבעת רם, ירושלים

בהנחיית הדסה שורבה

זקני ישראל,

בדרכם אל שמואל,

אינם חושבים על האל.

בבואם הם אומרים:

"זקנת שמואל, שים לנו מלך אל"

שיעשה בנו שפטים,

ימלוך וימשול,

יהיה כל יכול.

שמואל לא היה אדיש,

אמר שהרעיון הוא מביש.

זעק אל האל:

"שמע ישראל".

האל, בלית ברירה, אמר לשמואל:

"שמע ישראל", מאסתי בעם,

עשה כרצונם.

ימלוך על העם, ייקח הבנים לרוץ

עם סוסים, לחרוש בשדות ולעשות

מלחמות.

במטבח ארמונו, בנות העם

יעבדו לעולם.

וזכות הקניין לא תבוא במניין.

המלך הוא רם, ועירום העם.

לאחר דברי האל, שמואל התרעם

ואמר בקול רם לכל העם:

"זהו יהיה משפט המלך"

בניכם ובנותיכם יהיו שייכים לו

מרגע זה ואילך.

את שדותיכם ושטחיכם ייקח

ואת עיניו לא פקח

לטובת הכלל.

והעם יהיה אומלל.

בני ישראל לא הקשיבו לדברי שמואל,

חשבו שהוא שלומיאל.

ושוב אמרו: "שים לנו מלך אל,"

המלך הוא הגואל.

עד שלבסוף נכנע שמואל.

מלוכה שיטה כהלכה,

למלך יש תפקיד של הסמכה,

הוא מנהיג במלחמות,

בעזרת תכונותיו האצילות

מחדיר בעם ביטחון,

אך גם יכול להוביל לכישלון,

כך, למשל, נהג שאול ביומו האחרון.

כיום מלכים אינם במקום הראשון,

אלא העם מוביל ומנחה את השלטון.

משה רבנו ומכות מצרים (מודרני)

אביב אוחיון, כיתה ח', בית ספר למדעי הסביבה "שלב", בית שמש

בהנחיית אביחי חרורי

היו היה במצרים איש שהיה לו קשה כי הרגיש שאינו מהמקום שבו הוא נמצא ושאליו הוא שייד, משה היה שמו. היה לו הכול - האייפונים והמחשבים החדשים, הקונסולות המגניבות.

למרות שחי בארמון המלך פרעה, הוא ידע שאין בינו ובין המלך קשר משפחתי... משה החליט לברוח!

לאן אלך?!

להיכן אני שייד?!

הוא ברח מהעיר והגיע לנווה מדבר, פתאום ראה מרחוק שיח (סנה) עולה באש, הייתכן ששיח יכול לדבר? הוא בדק שזה לא הסמרטפון. ואכן זה היה השיח...איזה פלא, השיח לא כבה והעלים שלו לא נדלקו!!!

הייתה בשיח מן הילה כזאת של קודש! הילה של חוכמה, של רגש, של כבוד. ואז משה שמע: "של נעלייך מעל רגליך כי מקום זה אדמת קודש הוא" (שמות ג, כה). משה הבין שהשיח מדבר אליו והוריד נעליו. השיח אמר למשה שהוא יהודי! וכי יש לו שליחות ענקית לבצע! עליו להוציא את היהודים ממצרים ולהביאם אל ארץ ישראל, שם יקים מדינה בלתי מנוצחת! "מדינת ישראל" שמה...

משה אמר לשיח שהוא מגמגם ולכן אינו יכול לבצע את המשימה הזאת לבדו, השיח ענה לו שאחיו היהודי אהר'לה יהיה לו לעזר. לאחר מכן, חזר משה לעיר והתעמת עם המלך פרעה! משה אמר למלך שישלח את עמו ואם לאו יהיו עשר מכות קשות. אך פרעה לעג לו ואמר שהוא רק ילד קטן שאינו יכול לעשות דבר!

משה לא ויתר לפרעה והטיל מכה ביותר! כל המכשירים הניידים בעיר התקלקלו בין רגע! פרעה כעס, אך לא ויתר...

שבוע לאחר מכן, בא משה שוב לדבר עם פרעה והציע לו שישלח את עמו אחרת מצרים תקבל עוד מכה איומה! הפסקת חשמל כל כך ארוכה שאנשים יטפסו על הקירות! פרעה שוב סירב לשחרר את עם ישראל מעבדות, ומשה שוב היכה!

כל העיר השתגעה, הרשת האלחוטית נפלה, המחשבים בעיר קרסו והשתלט עליהם וירוס עוצמתי, לא היה חשמל, בני הנוער בכו והתלוננו: "איך נסתדר בלי פייסבוק ובלי אינסטגרם? אוי לא, בדיוק הערב הגמר של האח הגדול!"

לאחר עשר מכות איומות, פרעה הסכים...

היהודים עברו מסע מפרך במדבר במשך עשר שנים. אחרי זמן קצר, התרוקנה הסוללה של האייפון, חלק מהעם התלונן למשה: "אנו מתגעגעים למצרים, שם תמיד היה חיבור אלחוטי, החשמל תמיד עבד, איך נסתדר כך במדבר בלי חיבור לעולם?"

לאחר מסע מפרך במדבר, הגיעו ישראל לארץ ישראל, ומשה לא זכה להיכנס אליה! המנהיג החדש היה יהושע, והוא שלט בארץ בהגינות והיה לראש הממשלה הראשון בתולדות המדינה.

חברים, אני הכותב פונה אליכם,

בבקשה עזבו את המסך, הוא אינו מטיב לכם תמיד! אל תתנו לו להשתלט עליכם כמו שהשתלט על המצרים! כולנו נוגעים בסמארטפון אלפי פעמים ביום, מבלי שעות מול המסך בהפעלה של כל מיני אפליקציות, איננו יכולים לדמיין את חיינו בלעדי הטלפונים החכמים, אלא שלאהבה זאת אליהם יש מחיר כבד.

המכות שכתבתי היו ממש כלום לעומת מה שהיה באמת... תיהנו!

מתי בפעם האחרונה עשית משהו רע בשביל מישהו אחר

גלי פופס, כיתה ט', תיכון האקדמיה למוזיקה ולמחול, ירושלים

בהנחיית טל דברה

"מִשׁוּט בְּאֶרֶץ וּמִהֶהָלֵךְ בָּהּ" (איוב א, ז)

מתי בפעם האחרונה עשית משהו רע בשביל מישהו?

מתי חירבת, חטאת

הכאבת, עקרת

וחשוב מכול:

לא הצטערתי?

מתי הרגשת אשם, אך בלי רגשות חרטה

ידעת שזו טעות,

איבדת את שפיותך

בינך לבין עצמך התנהל מאבק

רצית להקריב את הכול,

להוכיח שאתה הכי חזק.

וכרגיל, זה בא על חשבון אחרים

אתה המרכז, כל השאר מיותרים

ואתה, אתה כמוני

מנצל כל הזדמנות

רץ אל האופק גם כשאין ראות

ואתם, אתם כמוני

רוצים רק בטובתכם

מחפשים רק להוכיח, להראות, להילחם

אין דרך אחרת להגיע לפסגה

אין מקום להפוגה

אין זמן להירגע

צריך להמשיך בכל מחיר,

אז מה אם מישוהו נפגע?

ואתה תמשיך לחנך את הילדים

לא להיות כמוני, להיות "אנושיים"

אם רק היית רואה את הדברים מהעיניים שלי,

כשהמצב אצלכם כל כך גרוע,

איך אפשר להאשים אותי?

ואתם תמשיכו לחיות בדיוק באותה דרך

הרי למילים שלי, השטן, אין ערך

ואתה מכאן תמשיך לעבודה

לעוד יום של תסכול, כאב, חרדה

תעבוד כמו חמור

ותחזור לאותו חור

אל תחשוב להפעיל את הדמיון

אתה אחד מתוך מיליון

להיות שונה זה ביזיון

אין פה היגיון

אבל אולי עדיף ככה? שיחשבו במקומך

תשלם מיסים, תקנה נכסים, תקים משפחה

אלה החיים שלך

רק להוכיח, להראות, להרוויח עוד שטרות

הכול בשביל לבזבז

ולהרוויח עוד ועוד

להתלונן וכל היום רק לעבוד

לעבוד על עצמך

שטוב לך, שאתה מאושר,

אבל בעצם אתה כלום, אתה שום דבר

איבדת תקווה, חזון, אנושיות

אתה רק מנסה כל הזמן, אתה שיבוט

ואתם תהיו עיוורים לכל מה שקורה סביבכם

תתנו לכאוס ולפחד לעבור מעליכם

תענדו חיוך כמו תכשיט ותמשיכו לחיות

הרי זהו תפקידכם בעולם,

ואין טעם לנסות לשנות.

מתי בפעם האחרונה עשית משהו רע בשביל משהו?

מתי חירבת, חטאת

הכאבת, עקרת

עמוק בלב אתה יודע: זה קורה כל הזמן

אז איך אתה יכול להגיד

שאינך השטן?

היומן של אליהו הנביא

עלמה גרינשטיין, כיתה ט', תיכון "יחד", מודיעין

בהנחיית מנשה צורף

יומני היקר,

אני באמת כבר לא יודע דבר.

מי אני, מה אני, מה תפקידי...

היום, בעודי סועד בסדרי פסח שונים ומגוונים, וילדים אליי מחייכים, אני יושב לידם ומחייך חזרה, אבל חושב בליבי: אם רק היו יודעים מי אני ומה קרה באמת, מה עשיתי בעבר.

פעם, הטלתי על כולם בצורת והייתי קצת נוקשה, אני מודה. אבל מי שחי היום לא חי אז. אם רק היו יודעים.

אני זוכר אז, בכרמל, איך הוכחתי לאנשים אחת ולתמיד מי הוא האלוהים האמיתי כדי שידעו סוף סוף כולם מה נכון ומה אמיתי. אולי הדרך לא הייתה מדהימה, הרי הרגתי כמה מאות נביאי בעל.

אבל אז, כשהייתי צעיר, חשבתי שיש אמת אחת בלבד, דרך אחת לפעולה. האמנתי שרק אני צודק. הזמן חלף, התבגרתי, עם הזמן הבנתי שאין אמת יחידה, עם השנים גם אני התרככתי.

אתה בטח תוהה, יומני היקר, מה קרה לנביא הקשוח שהלך נגד הרוח?

הבנתי שהשינוי צריך להיעשות והייתי לנביא שהייתי אמור להיות. סב נחמד שמגיע לחג.

אז תשתו לחיי, לחיי הנביא אליהו.

אחאב ואיזבל, הדרמה בכרמל, נביאי הבעל, האלמנה שעזרה לי, כד השמן וצפחת המים - כל אלה תמיד יהיו חלק ממני. אבל עכשיו אני ממהר, יש עוד בית אחד להגיע אליו, עוד כוס אליהו אחת. עד החג הבא.

עבודות נבחרות

אברהם העברי - טום נגד הזרם

אודל יוחננוב, כיתה ט', חט"ב אורט גבעת רם, ירושלים

בהנחיית הדסה שורבה

היה זה עוד יום רגיל לאברהם הצעיר. כמו בכל יום, הלך אברהם לעזור לאביו תרח בעבודתו בחנות הפסלים, העסק המשפחתי. במהלך היום, אביו של אברהם לעיסוקיו וביקש מבנו לשמור על חנות הפסלים אשר אותה הוא מנהל, אברהם הסכים וביצע את בקשתו.

אברהם תוהה כבר זמן מה מי יצר את העולם, את כל הטוב שקיים בו, הוא תוהה איך זה ייתכן שאביו וכל משפחתו ואנשי עירו מאמינים שפסלים דוממים, שאף אינם יכולים לתקשר, הצליחו ליצור עולם כזה.

אברהם אינו מאמין שאין אי שם מישהו, אל אחד ויחיד, שמשגיח על כל העולם, שמחליט מי ימשיך את חייו ומי יסיים אותם, איזו חיה תיוולד היום ואיזו מחר, שמחליט שהיום יפרח פרח מסוג ורד ומחר מסוג רקפת. אחד כזה שמנהל את כולנו, אך נותן לנו את הזכות האחרונה לבחור. אברהם הוא הראשון שהאמין בכך והוא רצה להעביר את המסר לקרובים שלו ולכל ארצו.

בזמן שחיכה למועד שבו אביו יחזור אל חנות הפסלים, נכנס לקוח ראשון. הלקוח ביקש: "האם תוכל למכור לי פסל?", לפני שענה ללקוח, התעניין אברהם בגילו של הלקוח ושאל: "בן כמה אתה?" "אני בן שישים," השיב הלקוח לשאלת אברהם. "איזו בושה!" קרא אברהם בקול, "אתה בן שישים, אך אתה מבקש לרכוש פסל שיוצר היום ואף להשתחוות לו?!" התבייש הלקוח ויצא בידיים ריקות.

כך עשה אברהם ללקוח אחר לקוח, וכמו שאפשר להסיק, באותו יום לא נמכר ולו פסל אחד. בהמשך היום, הופיעה אישה ובידה קערת סולת כמנחה לפסלים. היא ביקשה: "הקרב נא את מנחתי הצנועה לאלים!" אברהם קיבל ממנה את קערת הסולת, ולאחר שיצאה לקח פטיש בידו וניפץ את כל הפסלים למעט אחד - הפסל הגבוה מכולם. בידו של פסל זה, תקע אברהם פטיש ויצא מן החדר.

כששב תרח הביתה מעיסוקיו, הוא נחרד לגלות שכל פסליו נותצו חוץ מאחד. מייד הלך לאברהם ושאל אותו בכעס מה עשה לפסליו. אברהם ענה בתמימות: "אני, אני לא עשיתי כלום". אברהם הסביר לאביו שהגיעה לחנות אישה ובידה קערת סולת כמנחה לפסלים, הפסלים החלו לריב ביניהם מי יאכל ראשון מהקערה, עד שהפסל החזק מכולם לקח פטיש

ושבר את האחרים לרסיסים. אביו ענה לו בלגלוג: "אילו שטויות אתה מדבר. האם פסלים יכולים לזוז? האם הם יכולים לדבר? האם הם יכולים לאכול? הלא הם רק פסלים, הם אינם מסוגלים לעשות כלום! אתה הוא זה ששברת את האלים שלנו".

ענה אברהם בחיך של ניצחון: "אבי, הקשב לדבריך שלך, אכן הם אינם יכולים לזוז, לדבר וכמו כן לשמוע, הרי הם פסלים אשר עשויים עץ ואבן מעשה ידי אדם. מדוע, אם כך, אתה ממשיך לסגוד להם?"

וכך מצא הקב"ה את אדם המתאים לשליחות: "וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל אַבְרָם לֵךְ לְךָ מֵאֶרֶץ וְמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָהּ" (בראשית יב, א). הקב"ה הבחין בנכונות של אברהם לשליחות. ככל הנראה, חיפש האל את תכונת המסירות הפנימית הבלתי מתפשרת, אותה מסירות לאמת פנימית חמקמקה. אברהם נענה ברצון רב לשליחות הקב"ה והחל לבצע אותה.

אברהם ביצע את שליחותו כראוי והחל להפיץ את היהדות ואת העובדה שיש א-ל אחד שברא את כל הטוב הזה.

כיום, בשנת 2019, היה זה נער אחד ששמע את סיפור אברהם, התחבר למחשבת אברהם עד בלי די והאמין בצורה בלתי סבירה בכך שקיים אל אחד שברא את העולם כולו כיוון שלא היה מסוגל להאמין שפסלים - שלא מדברים, לא שומעים ולא מועילים - יבראו עולם כזה.

שלום, אני הוא טום. אני חי בקנדה. כל משפחתי מאמינה בנצרות. מאז היותי ילד, גדלתי באמונה שפסלים הם אלו שיושעו אותנו מכל צרה, כי הם הרי אלו שבראו את העולם. אני, לעומת משפחתי וסובבי, לא האמנתי בכך. לדעתי אין זה סביר שפסלים דוממים יבראו עולם מדהים כזה.

הייתי צריך להסתיר את אמונתי כיוון שלא יכולתי לנקוט בפעולות נגד משפחתי. ופתאום, ביום בהיר ורגיל, הגיע לבית ספרנו אדם יהודי מקהילת חב"ד. הוא בא להרצות לנו על נושא אברהם אבינו ועל הליכה אחר אמונה אף נגד הזרם. הוא הסביר לנו בצורה מעמיקה את סיפורו של אברהם אבינו ואת אמונתו שקיים אל אחד והוא שברא את כולנו, את כל העולם! הוא סיפר שאברהם הלך נגד הזרם ונגד כל הסיכויים ואף נגד משפחתו ואנשי עירו ודבק באמונתו ולא ויתר. כששמעתי את דבריו הרגשתי פתאום אחרת, הרגשתי שיש סיכוי רב שאוכל לשנות את דרכי בעולם, שאוכל ללכת אחר אמונתי.

עשיתי זאת. עליתי לארץ למרות געגועי למשפחתי. עליתי בתוכנית נעל"ה (עלייה לפני ההורים), התגיירתי, למדתי עברית באולפן, שיניתי את כל חיי בין רגע. אני מאושר עד בלי די, סוף כל סוף אחיה את חיי בצורה שבה אני מאמין באמת, באמונה שיש רק אל אחד שיושע את כולנו, הקב"ה!

תודה לך אברהם על כך שלא ויתרת על אמונתך ועל כך שהפצת את האמונה היהודית. כך זכיתי להיות חלק ממנה, אתה החדרת בתוכי את המשמעות הרבה שיש לכל דבר ודבר

שקיים בעולמנו וגרמת לי להבין מיהו הא-ל היחיד אשר ברא את העולם. לאחר ששמעתי את סיפורך, הבנתי בצורה מעמיקה את חיי! הבנתי שאמונתי הנכונה היא היהדות.

בהערכה רבה, טום.

המבול

צור לוי, כיתה ט', תיכון האקדמיה למוזיקה ולמחול, ירושלים

בהנחיית טל דברה

"וְהַבָּאִים זָכָר וּנְקֵבָה מִכָּל בָּשָׂר בָּאוּ פָאָר פֶּאֶר צִנָּה אֶתֹּו אֱלֹהִים וַיִּסְגֹּר ה'

בַּעֲדָיו" (בראשית ז, טז)

המבול הגיע. רפי היה יכול להרגיש את הטיפות פוגעות בו, מקפצות על ראשו, לועגות לו. מרחוק הוא ראה איך סוגרים את דלתות ואת חלונות התיבה, בדיוק כפי שעשו כלפיו. בטנו התכווצה כאשר הוא ראה את התיבה צפה ומתרחקת לאיטה. מרגע זה ואילך הוא לבד. כל מה שיש לעשות עכשיו זה לחכות. לחכות שהמבול יגיע גם אליו.

רק אתמול הם עמדו בתור לתיבה. כולם היו שם, האריה והממותה, הגמל והשיבוטה וגם ההיפופוטם, לבושים במיטב מחלצותיהם כאילו הוזמנו לצעוד על השטיח האדום בטקס האוסקר.

הכניסה לזוגות בלבד, כך אמר הכרוז. רפי עמד שם, רגליו כואבות מהעמידה הממושכת, וליבו נחמץ כשחשב על חבריו שלא היה להם בן זוג לבוא איתו. כל אותם הגורים הקטנים מהבניין שממול; הארנבת הזקנה שבעלה נתפס על ידי בני האדם הארורים האלה, שלובשים מסכות של מושיעים בתיבה הקטנה שלהם; אחיו הצעיר, שאסרו עליו להיכנס לכל פאב ומועדון בעיר אחרי עשרות, או אפילו מאות, דייטים כושלים.

רפי עמד שם, ליבו יוצא אל כל הבודדים ובה בעת אפוף תחושת הקלה והודיה על האהבה הגדולה שבחיו ועל ההזדמנות המופלאה שקיבל: להינצל ולהתחיל את חיו מחדש. אחריו המבול.

עוד שלושה זוגות. עוד שלושה זוגות והם נכנסים. הם כבר יכלו לשמוע את החיות שבפנים מדברות. שלושה זוגות הפרידו בינם ובין הארץ המובטחת. שניים. אחד.

"שלום", אמר רפי, רועד מהתרגשות.

"לא שמעת שצריך לבוא בזוגות?"

"שמעתי, ענה רפי,

"אם כך, איה אשתך?"

"אישה אין לי, השיב, "אך באתי עם בעלי."

"בעלך? אין חיה כזאת! לכאן עולים רק זוגות טבעיים ובריאים, ברוך השם. אתם הבאתם עלינו את המבול ואתם תישאו בתוצאותיו. הסתלקו מכאן ואל תחזרו לעולם."

רפי היה יכול להרגיש את הטיפות פוגעות בו, לועגות לו. הגשם החל להתחזק. מרחוק ראה את דלתות וחלונות התיבה נסגרים, בדיוק כפי שנסגרו כלפיו. בשארית כוחותיו טיפס אל ראש ההר. הגשם היכה בחוזקה. השמיים השחירו מעל, ומלמטה נקוו מים שחורים עוד יותר, וכבר לא היה אפשר להבחין בין מים למים, וחושך על פני תהום.

ברגעיו האחרונים, כאשר כל תקווה נגוזה, כבדו עפעפיו של רפי. "אתם הבאתם עלינו את המבול," חזרו והדהדו המילים בראשו. אט אט, נכנע לגורלו. עיניו החלו להיעצם. ואז, כמו מתוך חלום, הופיעה קשת. קשת גדולה וצבעונית, כמעין דגל של תקווה ושל גאווה התנוסס בשמיים. הקשת המרהיבה ביותר שרפי ראה מימיו, וגם האחרונה.

והארץ הייתה תוהו ובוהו

נגה שחר נרדי, כיתה ט' תיכון האקדמיה למוזיקה ולמחול, ירושלים

בהנחיית טל דברה

"וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאֵשֶׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי הוּא נִתְּנָה לִי מִן הָעֵץ וְאָכַל. וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים לָאֵשֶׁה מַה זֹּאת עָשִׂית וַתֹּאמֶר הָאֵשֶׁה הִנֵּחֵשׁ הַשִּׂיָּאֲנִי וְאָכַל" (בראשית ג, יב-יג)

ויאמר הנחש	וישמעו כי רוח האמת	ותיזרק האחריות,
טוב פרי העץ למאכל.	מרחפת בגן לאיטה.	וישכחו המוסר,
תאווה היה הוא	ויתחבאו אדם ואשתו	והאמת,
לעיני חוה,	מפניה ומפני	וכל מילה
ולעיני אדם.	צדקתה.	כזב היא כעת.
ותיקח חוה מפריו,	ויסתתרו, ויראים היו	והארץ הייתה תוהו ובוהו.
ותאכל.	מפאת עתידם.	
ותיתן גם לאיש שעימה,	וישאלו עצמם,	
ויאכל.	בשמץ האמת שבם נותר:	
ויאכלו, ויחמדו ויחשקו בעוד,	המן העץ	
ויפרצו כל סייג	אשר מצפונך ציווה עליך	
אשר נכתב.	לבלתי אכול ממנו,	
ויפקחו עיניהם ויראו,	אכלת?	
כי טוב.	ויאמר אדם,	
ויעמלו עד כי כל סייג כתוב	חוה נתנה לי את הפרי.	
אינו חשוב.	ותאמר חוה,	
	הנחש נתן לי את הפרי.	

משפט שלמה - חוכמה מדהימה

עדי הראל, כיתה ח', עירוני ג' ע"ש מוטה גור, מודיעין

בהנחיית שירה סנדמן

20 לחודש הרביעי

משפט שלמה - חוכמה מדהימה!

ב'תש"ל לבריאת העולם

כתבתה של עדי הראל, כתבת לענייני ארמון המלך

שנה ראשונה למלוכת שלמה

אומנם שנה ראשונה למלוכתו,

אך המלך כבר מפתיע בחוכמתו.

מהדברים אפשר לראות בבירור כי יש לנו מלך חכם ונבון וכי אנחנו בהחלט בידיים טובות.

לפני ימים אחדים, התקיים משפט מרתק בארמון שלמה. הינה הפרטים:

לארמון המלוכה מגיעות שתי נשים עם תינוק אחד, כשבפיה של כל אחת מהן הטענה -
"התינוק שייך לי!"

האחת מצביעה על האישה האחרת ומספרת כך: "האישה הזו שכבה בטעות על תינוקה בלילה
והוא מת. היא לקחה את התינוק שלי אליה ולי נתנה את התינוק שלה, המת. כשקמתי בבוקר
להניק את בני, הזדעזעתי לראות שהתינוק מת! ואולם, כשהתקרבותי ראיתי מייד שזה לא
התינוק שאני ילדתי.

"ונָמַת בֶּן הָאִשָּׁה הַזֹּאת לֵלֶךְ אֲשֶׁר שָׁכְבָה עִלָּיו. וַתֵּקֶם בְּתוֹךְ הַלַּיְלָה וַתִּקַּח אֶת בְּנִי מֵאֶצְלִי וַאֲמָתָהּ
וַשְּׁנָה וַתִּשְׁכְּבֵהוּ בְּחִיקָה וְאֵת בְּנִי הַמֵּת הִשְׁכִּיבָה בְּחִיקָי. וַאֲסֶם בְּבֶקֶר לְהִינִיק אֶת בְּנִי וְהִנֵּה מֵת
וַאֲתַבּוֹנֶן אֵלָיו בְּבֶקֶר וְהִנֵּה לֹא הָיָה בְּנִי אֲשֶׁר זָלַדְתִּי" (מלכים א, ג, יט-כא)

עד כאן גרסת האישה הראשונה.

ואילו האישה השנייה אומרת: בני הוא החי ובנך הוא המת!

"וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הָאֲחֵרֶת לֹא כִּי בְּנִי הָיָה וּבְנֶךְ הַמֵּת הַזֶּה הָיָה אֲמָתִי לֹא כִּי בְּנֶךְ הַמֵּת וּבְנִי הָיָה" (שם,
שם, כב)

כל אחת מהנשים יכולה להיות האם האמיתית של התינוק. מטענותיה של כל אחת עולה כי
התינוק חשוב לה.

כיצד יוכל שלמה לפתור את הסיבוך? מה יעשה? איך ידע מי מהן דוברת אמת ומי משקרת?

שלמה מוצא פתרון חכם, מעניין ובעיקר יצירתי: הוא מציע לחתוך את התינוק לשניים!
אכזריות נוראית או חוכמה עמוקה?

והינה, ברגע שציווה להביא אליו את החרב ולחתוך את התינוק, הזדעקה אחת הנשים: "אנא אל תחתכו את התינוק! הביאו לאישה הזו את תינוקי ובלבד שהוא יישאר בחיים!" באותו רגע ציווה המלך לתת לה את התינוק, לאם הרחמנית. כך הכריע שלמה מי היא אם התינוק האמיתית.

מאז, החל הסיפור לעבור במהירות מפה לאוזן בעם ישראל. לאחר תקדים כזה, אני מאמינה שזה לא הדבר האחרון שנשמע בנושא חוכמתו של שלמה. עוד נשמע ממנו הרבה. יחי המלך!

יומנו של דוד, בעקבות מרד אדוניה

שילת בן זאב, כיתה ח', עירוני ג' ע"ש מוטה גור, מודיעין

בהנחיית שירה סנדמן

ב' אלפים תשכ"ט לבריאת העולם,

שנה 39 למלכותי,

15 יום לחודש השני

יומני היקר,

היום יום ראשון בשבת, שעות הבוקר. ישבתי בחדרי בארמון כשלפתע נכנס אחד המשרתים ובפיו בקשה: בת שבע משתוקקת לשוחח עימי בעניין חשוב שאינו סובל דיחוי. זוהי הפעם הראשונה שאני שומע שבת שבע משתוקקת לדבר עימי בדבר חשוב כל כך. מעניין מה בפיה, תהיתי לעצמי. "אמור לה שתיכנס", אמרתי.

בת שבע נכנסת. היא משתחוה לפניי ופותחת באלה המילים: "אדוני, אתה נשבעת בה' אלהיך לאמתך כי שלמה בנך ימלוך אחריך והוא ישב על כיסאך. ועתה, הינה אדוניה מלך. ואתה, אדוני המלך, לא ידעת!"

איזו הפתעה. איזו בשורה. אדוניה? תמיד חששתי מכך!

היא ממשיכה: "ויזבח שור ומריא וצאן לרוב ויקרא לכל בני המלך ולאביתר הכהן וליואב שר הצבא ולשלמה עבדך לא קרא" (מלכים א, א, יט).

מעניין למה לא קרא לשלמה...

"ואתה אדוני המלך עיני כל ישראל עליך להגיד להם מי יישב על כיסא אדוני המלך אחריי" (שם, שם, כ).

האמת, צודקת. אך כאן לא תם העניין.

בעוד בת שבע משוחחת עימי, נכנס שוב המשרת ובפיו: "הנה נתן הנביא".

נתן הנביא, אישיות חשובה ומיוחדת כל כך! הגיע עד לפה? האם זה קשור לדברי בת שבע?

"אדוני המלך אתה אמרת אדוניהו ימלוך אחרי והוא יישב על כסאי. כי ירד היום ויזבח שור ומריא וצאן לרוב ויקרא לכל בני המלך ולשרי הצבא ולאביתר הכהן והנם אוכלים ושתים לפניו ויאמרו יחי

המלך אדוניהו. ולי אני עבדך ולצדוק הכהן ולבניהו בן יהוידע ולשלמה עבדך לא קרא" (שם, שם, כד-כו)

כאשר שמעתי את דברי שניהם, נפלה רוחי. האם העז אדוניה לעשות דבר שכזה? מהיכן האומץ? מהיכן התעוזה? אוי לי שזה מה שמתרחש בביתי פנימה!

"קראו לי לבת שבע!"

"וישבע המלך ויאמר חי ה' אשר פדה את נפשי מכל צרה. כי אשר נשבעתי לך בה' אלהי ישראל לאמר כי שלמה בנך ימלוך אחרי והוא ישב על כסאי תחת כי כן אעשה היום הזה" (שם, שם, כט-ל)

המצב אינו סובל דיחוי. יש לפעול מיידית.

כאשר הצלחתי לשפר את מצב רוחי, ציוותי על משרתי להכין את הפרדה אשר לי להמלכה, לקחת את שלמה למעיין הגיחון ולהמליכו בקרב אנשים רבים, מכובדים יותר ופחות. כפי שניתנה הנבואה בזמנו, כך יהיה: "ומכל בני כי רבים בנים נתן לי ה' ויבחר בשלמה בני לשבת על כיסא מלכות ה' ועל ישראל" (דבה"י א, כח, ה).

ספר מחוז דרום

חברי הוועדה

יו"ר גב' אביבה לוטן, מדריכה מחוזית למקרא

גב' אפרת טובול, מנהלת חברה ונוער במחוז דרום

גב' מיכל דינור כחלון, מנהלת מרכז ההדרכה במחוז דרום

גב' אביבית סיינר, מדריכה להוראת המקרא

גב' דורית טלמון, מדריכה במינהל חברה ונוער

רכזת התוכנית: גב' רחל יפרח תורג'מן

תוכן עניינים

מקום ראשון - מצטיין ארצי

חלום של כותונת / יאיר שהרבני.....

עבודות מצטיינות

אחים בדם / מאיה הרץ.....
פרוטוקול טיפול משפחתי במר יעקב ובבניו / דורון שוקרון.....
גם מלכים בוכים / מיכל ברונשטיין.....
ההליכה האחרונה של יצחק / טליה זיני.....
מכתב לאח שלא נמצא יותר/ דיאנה ווילוב.....
עבודות נבחרות, חטיבת ביניים.....
אל תשלח ידך אל הנער / טליה רביב.....
כי רעות שכזאת/ רוני צוקרמן.....
להיות לאה / לינוי טגיי.....
משל כבשת הרש/ דרה גלוזמן.....
המשאלה של הממשלה / תאיר עמר.....
צוואת יואב בן צרויה / חושן בן סימון.....
קין והבל / אגם אברג'יל.....
בנות צלפחד / עדי אפללו.....
המכתב שלא נקרא מעולם / יאן גורין.....
והיה העקוב למישור / צליל חיון.....
קנאה היא רעל / ספיר ביבס.....

עבודות נבחרות

סיפורה של חוה / ליאל קלינגר.....

הרצח הראשון בהיסטוריה / תהילה דביר.....

הנקמה / אגם קולט ברכה.....

ניצני אהבה / שני אטיאס.....

רות / דניאל ראובן.....

אברהם וההליכה אל הלא נודע / עדן אטיאס.....

המחזה קין והבל / עדי ששון.....

האדם נולד לתוך סדר מדומיין / עדן ארץ קדושה גודין.....

בְּחֶטָּא יְחַמְתָּנִי אִמִּי / עומר עזרן.....

ברכת מנהל מחוז דרום

מנהלים, מורים, אנשי חינוך, תלמידות ותלמידים יקרים,

ספר התנ"ך הוא יסוד קיומנו כעם. הוא המורשת התרבותית, ההיסטורית והערכית של עם ישראל לדורותיו והתשתית ליצירת מכנה משותף לאומי. בזכות מורשת זו, נשתמרה הזהות היהודית ונמשך הרצף של הקיום היהודי לאורך הדורות.

דוד בן גוריון, ראש הממשלה הראשון של מדינת ישראל, פתח את הכרזת העצמאות במילים מרגשות המתארות את הקשר ההיסטורי שבין עם ישראל לארץ ישראל והמדגישות את מקומו של התנ"ך כספר היסוד של עמנו: "בארץ-ישראל קם העם היהודי, בה עוצבה דמותו הרוחנית, הדתית והמדינית, בה חי חיי קוממיות ממלכתית, בה יצר נכסי תרבות לאומיים וכלל-אנושיים והוריש לעולם כולו את ספר הספרים הנצחי."

התוכנית "תורה, נביאים... וכותבים" נועדה לחזק ולהעמיק את הקשר של התלמידים לספר הספרים ולמורשת ישראל בדרך של דיאלוג עם הטקסט המקראי ושל שימוש בכתיבה יצירתית להבעת עמדה ופרשנות. התוכנית מספקת מנוף ללמידה חווייתית, מדגישה את מקומם של התלמידים כלומדים מעורבים ופעילים, מקרבת את הכתוב בספר התנ"ך לחיי היום ומקרבת את המסרים הערכיים אל ליבם של הלומדים.

ברכותיי לתלמידים ולתלמידות אשר יצירותיהם נבחרו לייצג את המחוז בספר זה. הישג מרשים זה מעיד כי הלומדים ניחנו באהבה עמוקה לתנ"ך, ביכולת קריאה רהוטה של הטקסט המקראי, בהכרת הסוגות הספרותיות והעושר הלשוני, ביכולת לעיין עצמאית בכתוב ולהבין אותו על תכניו ועל מסריו המגוונים, ביכולת יישום אסטרטגיות חשיבה ובמיומנויות אישיות ובין אישיות. אתם, הלומדים, הינכם ראש חץ, יש בכם הכוח לסחוף אחרים בני נוער נוספים להיכרות מרתקת עם הקסם הטמון בספר התנ"ך ובעולם המקרא ולקיים את הנאמר בדברים לא, יט: "וְעַתָּה כְּתִבּוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת וְלִמְדָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שִׁמְרָהּ לְמַעַן תִּהְיֶה לִּי הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְעֵד בְּבִנִּי יִשְׂרָאֵל."

תודתי והערכתי לכל העוסקים במלאכה: למנהלים ולמנהלות של בתי הספר על פועלם לביסוס יחס של הוקרה למורשת היהודית ולטיפוח תחושת שייכות לארץ, למדינה ולעם; לצוותי הוראת התנ"ך על יצירת מפגש אינטלקטואלי בין הלומדים לספר התנ"ך ועל טיפוח תחושת מסוגלות; לפיקוח הרשויות במינהל חברה ונוער, לפיקוח הכולל, למדריכים בתחומי הדעת, למנחים בחינוך החברתי ולחברי הוועדה המחוזית על עבודתם המסורה בהובלת המהלך החינוכי-ערכי להעמקת הזהות היהודית, הציונית והישראלית. אני מאחל לכם, אנשי חינוך ותלמידים, כי יתקיים בכם הכתוב במשלי ג, יג; יז-יח: "אֲשֶׁרִי אֶדָּם מִצֵּא חֶכְמָה וְאֶדָּם יִפְיָק תְּבוּנָה... דְּרָכֶיהָ דְּרָכֵי נֶעֱם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם. עַץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ וְתִמְכֶּיהָ מְאֹשֶׁר."

בברכה,

רם זהבי

מנהל המחוז

עבודה מצטיינת ארצית

חלום של כותונת

יאיר שהרבני, כיתה ז' 4, מקיף י"א ע"ש יצחק נבון, אשדוד

בהנחיית: דגנית אלימלך

תמיד היה לי חלום...

חלום שבו כולם מאושרים, החיים ורודים... אך זוהי סתם מציאות רחוקה... כל תפר בי הוא סמל לאהבה, סמל לאהבה של אב לבנו, סמל לכך שאהבה היא הכוח הכי גדול. איני משמשת כבר סמל לאהבה ואני רק גורמת רע... ולמרות שנועדתי למציאות מאושרת, איני בטוחה כל כך שכך הולך להיות... הגורל אינו אוהב אותי, ואיני בטוחה שאפשר עוד לעשות אותי מעצובה למאושרת...

כל מציאות היא אפלה וכל חלום הוא דמיון, אך לפעמים גם הדמיון מתוק.

כל רגש בי הוא פס, פס ארוך... לפעמים ססגוני ושמח, אך לפעמים אפל ומסתורי... לו רק יכולתי לחזור אחורה בזמן, לחזור למי שאהב אותי יותר מכול... לו רק יכולתי... איני ססגונית ומאושרת כמו שהייתי פעם, אין מי שיגרום לי לחזור להיות שמחה או להיכנס אל המציאות המאושרת שתמיד רציתי ושחלמתי עליה...

אבל למרות כל הדברים הקשים שאני חווה, לא אשכח את הזיכרונות המתוקים והנעימים שהיו לי.

תמיד הייתי שמחה ומאושרת על מי שאני ומאושרת שאני עם האחד שאוהב אותי יותר מכול. הייתי איתו כל הזמן, הוא אהב להיות איתי, להראות לכולם את המראה שלי, ובעיקר התייחס אלי כראוי. מדוע כך סתם פתאום, ביום רגיל לחלוטין, יום כמו כל שאר הימים, כל זה נהרס... הכול ברח לי מבין הידיים... שמו היה יוסף, אך לא הייתי אשתו או חברה שלו, לא יכולתי להיות... איני בן אדם... אבל אם הייתי, הייתי עושה הכול למענו, שיהיה לו טוב.

הוא היה בן 17 כשהיכרנו, ואני רק נולדתי לחיים... לא הייתה לנו מערכת יחסים כמו שיש לרוב בני האדם, אך הייתה לנו מערכת יחסים מיוחדת. ברגע הראשון שהוא ראה אותי, בהקו עיניו, והוא לקח אותי בידיו, נרגש ושמח. הייתי סמל לאהבה של אב כלפי בנו: "וַיִּשְׂרָאֵל אֶהָב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בָּנָיו כִּי בֶן זִקְנִים הוּא לוֹ וַעֲשֶׂה לוֹ כְּתֻנֶּת פָּסִים" (בראשית לא, ג).

אחיו לא אהבו אותי מההתחלה, הם ראו בי זרה ומתנשאת. הם שנאו את יוסף רק בגללי, אך הוא אף פעם לא אמר לי שהוא רוצה להיפרד. הוא אף פעם לא עזב אותי לבד או כעס עליי. אולי בגלל שאהב אותי ולא רצה לפגוע בי. היה ביוסף כל מה שרציתי. לא היו לי

הורים ולא היה מי שילד אותי. אבא של יוסף הוא מי שבזכותו אני קיימת, ולפעמים אני תוהה אם הייתי קיימת לולא האהבה של יעקב אל יוסף ואם הייתי בכלל זוכה להיות איתו... מזל שכן, כי לא יכולתי לקבל חיים טובים יותר.

אך לכל דבר טוב יש סוף, והסוף הזה היה מר...

אני ויוסף המשכנו להיות יחד. הוא לבש אותי כל הזמן, וככל שהיינו יחדיו כך גברה השנאה של אחיו כלפינו. תמיד תהיתי למה הם לא שמחו בשביל שנינו, אך אני מאשימה אותם. יעקב אהב את יוסף יותר משאהב את שאר בניו, ולפעמים התייחס אליהם פחות. זה קשה להיות בן פחות מועדף ופחות אהוב.

אחיו של יוסף לא אהבו אותו. אני סימלתי בעיניהם את הקנאה, את השנאה שלהם כלפי יוסף. ככל שהיינו יותר יחדיו, כך העמיקה בליבם ההחלטה לסיים את מערכת היחסים שלנו. יוסף התנשא מעל אחיו וסיפר חלומות שגרמו לכעס רב מצידם. הם החליטו למצוא פתרון לבעיה ששמה יוסף!!!!

כשיוסף נשלח לבקרם במדבר בשליחות אביו, הם מצאו בור במדבר, בור עמוק מאוד, בור ריק, ללא כל מזון או מים, רק נחשים ועקרבים היו בו... הם משכו אותי בחוזקה מעל יוסף, הכאיבו לשנינו. הם לקחו את יוסף וזרקו אותו לבור ואותי השאירו בלעדיו. הם משכו אותי מגופו ופשוט קרעו אותי. הם שחטו טלה וכיסו אותי בדמו בשביל שיהיה להם מה לומר ליעקב... להסביר כיצד אחיהם נעלם... להטעות אותו שחיה רעה הרגה אותו: "וַיִּפְתָּה לָכֹן וַיִּנְהַרְגֵהוּ וַיִּשְׁלַכְהוּ בְּאֶמֶד הַבְּרָוֹת וַאֲמָרְנוּ חַיָּה רָעָה אֶכְלָתָהוּ" (בראשית לז, כ). הם החליטו שלא יחזרו יותר לביתם. הם כיערו והשחיתו אותי, מרחו עליי דם.

לא אוכל לסלוח להם על אותו יום. קשה לי לדמיין איך יוסף הסתדר שם, ללא מזון או מים, ללא מישהו לדבר איתו. גם אם היה צועק לעזרה, אף אחד לא היה יכול לשמוע...

אני מאמינה שהוא חשב עליי. אולי חשב שבגללי כל זה קרה לו? אולי חשב שאם לא הייתי קיימת הכול היה נמנע? ייסורי מצפון קשים ליוו אותי. פחדתי שקרה לו משהו. האדם היחידי שאהבתי בעולם הזה נעלם, ואין לי דרך להשיג אותו חזרה. אף אחד לא התייחס אליי כאל מישהי שקיימת וחיה, לא חשבו שיש לי רגשות. יוסף היה היחיד שהיה לו אכפת ממני. בגלל זה אהבתי אותו, הוא היחיד שידע כיצד להתייחס אליי.

חזרתי אל יעקב, ספוגה בדם, מושחתת, קרועה... "וַיִּשְׁלְחוּ אֶת כְּתֹנֶת הַפָּסִים וַיָּבִיאוּ אֶל אֲבֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ זֹאת מִצְאָנוּ הַכֹּהֵן נָא הַכְתֵּנָת בִּנְךָ הוּא אִם לֹא. וַיִּכְיָרָה וַיֹּאמֶר כְּתֹנֶת בְּנֵי חַיָּה רָעָה אֶכְלָתָהוּ טָרֶף טָרֶף יוֹסֵף" (בראשית לז, לב-לג).

יעקב ראה אותי, דמעות זלגו מעיניו, הוא רץ אליי ולקח אותי בוכה. הוא קרע את בגדיו והתאבל על יוסף. הוא זעק על בנו האהוב, וצמרמורות עברו בגופי. גם אני התאבלתי על יוסף, על אהבתנו... אך איש לא ידע זאת...

בחלוף הימים, לא מצאתי טעם להתקיים, לא היה לי כלום בעולם הזה מלבד את עצמי...

אני זוכרת שראיתי את יעקב, מביט אל השמיים ונושא תפילה בבכי חרישי, בתקווה, שאולי לא קרה ליוסף כלום והוא הצליח לשרוד, שאולי הוא עוד יחזור. ראיתי במבטו של יעקב עד כמה הוא מתגעגע לבנו האהוב... כל לילה לפני השינה, היה יעקב מביט בי ושוב נושא תפילה חרישית לה'. ואני מביטה בו... לו רק ידע שאני והוא כואבים את אותו כאב אכזר.

אני הזכר הכי גדול שנשאר לו מיוסף, וכשהוא לוקח אותי בידיו, הוא מביט בפסיי היפים, שהוכתמו מדם והושחתו, בקרעים הגדולים שחותכים אותי ושכלאו אותי בתוך אפלה... ומנשק אותי בעדנה ושואב את הריח העולה מתוכי... הריח של יוסף בנו האהוב.

אך אני האמנתי שהוא יחזור יום אחד, הוא עוד יחזור...

יוסף היה רועה צאן וידע להסתדר עם חיות. הוא ידע איך להפחיד את הטורפים וסילק אותם מהצאן בגבורה רבה. נשארה בי תקווה חזקה שהוא יחזור מהמדבר, ששום חיה רעה לא טרפה אותו. השתדלתי לא לחשוב על הדברים הרעים שיכלו לקרות לו. בכל לילה, היה לי חלום: ראיתי בו את יוסף חוזר אליי, מחבק אותי ולובש אותי שוב כבעבר, ואת יעקב, בוכה מהתרגשות, רץ אל יוסף מחבקו בחוזקה ונושק לו בדמעות: "הנה הבן שלי, הבן הגיבור שלי, האהוב שלי שחזר אליי". חלומי מחזק בי את האמונה שיום אחד יוסף יחזור ונוכל להמשיך להיות יחד.

גם לכותונת כמוני יש רגשות, למרות שלא רואים אותם. אי אפשר להעלים את הרגשות, ועדיין קשה לי לסלוח לאחיו של יוסף על שלקחו ממני את שאהבתי. מנגד, יש בי רחמים וחמלה עליהם. קנאה היא רגש עוצמתי ואכזרי, שיכול להוביל למעשים קיצוניים.

לילה אחד, נמוגה כל תקוותי. החלום שחלמתי, החלום הטוב שנתן לי תקווה ושחיזק אותי, היה לחלום בלהות שהכניס אותי חזרה אל תוך האפלה...

בחלום שחלמתי, ראיתי את יוסף יושב בתוך הבור החשוך. חיות שענייהן אדומות הביטו בו באכזריות והשמיעו קולות מפחידים. ככל שהחיות התקרבו ליוסף, נהיו הקולות חזקים יותר, ויוסף ברח לפינה, מפוחד ונוטף זיעה... ובאותו רגע נורא, כשהחיות במרחק נגיעה מיוסף, נגמר החלום. קמתי מחלומי מבועתת ומפוחדת ולא ידעתי אם החלום מסמן את הבאות ואם קרה משהו רע ליוסף...

רציתי לספר את החלום ליעקב, אך מה הטעם, איני יכולה לדבר, ויעקב לא היה יכול להבין אותי.

אני מנסה לדמיין איך יוסף נראה ואם מראהו השתנה. עברו שנים מאז ראיתי אותו לאחרונה ואני מפחדת שאשכח את מראהו עד שיחזור אליי...

יעקב עדיין מביט בשמיים באותה תקווה שיום אחד יוסף יחזור. הכוכבים יפים, וכל כוכב נופל שעובר נהיה למשאלה, משאלה שמרגיעה את כל הכאב, את כל העצב, ומסלקת את האפלה. אף אני, כשראיתי כוכב נופל אחד, ביקשתי, ביקשתי שיוסף יישאר חזק ויצליח לשרוד ושיום אחד נראה שוב זה את זה...

עם השנים, הצטערו אחיו של יוסף על מה שעשו וכאב להם לראות את יעקב אביהם בוכה כי הם ידעו שמה שסיפרו ליעקב אינו נכון וכי הם אלה שהיו אחראים לגורלו של יוסף. הם לא יודעים אם הוא עדיין בחיים או מת, ולפעמים אפשר לראות על פניהם כי כבד עליהם סודם וכי הם חוששים שמא יעקב אביהם חושד בהם בתוך ליבו... הרי ידע שהם שונאים את יוסף...

עבר זמן רב מאז, ורעב קשה התחיל בארץ. "וַיֹּאמֶר ה' הִנֵּה שְׁמַעְתִּי כִּי יָשָׁבַר בְּמִצְרַיִם רָדוּ שָׁמָּה וְשָׁבְרוּ לָנוּ מִשָּׁם וְנִחַיָּהּ וְלֹא נָמוּת" (בראשית מב, ב). בנימין, האח הקטן מאחיו של יוסף, נשאר עם יעקב, ואני עדיין נשארת בפינה, ללא כל יכולת לזוז. לו הייתה לי יכולת לזוז, הייתי יוצאת מהכלוב שאני כלואה בו ומחפשת את יוסף. גם אם המסע היה קשה, לא הייתי מוותרת והייתי ממשיכה לחפש אותו עד שהייתי מוצאת.

יעקב פחד שיאבד גם את בנימין, בנו מאשתו האהובה רחל, ולכן שלח את בניו בלעדיו. הרעב היה קשה... לא היה מזון ובקושי רב מעט מים מהבארות שהלכו והתייבשו. יעקב ניסה להירגע וחשב מחשבות טובות: שהם יחזרו בשלום ובמהרה. אך עדיין חשש לשלומם במדינה זרה כמו מצרים. גם אני פחדתי קצת, כי חששתי שאם יקרה להם משהו, יעקב ייפגע גם הוא, ואז אשאר יותר לבד, ללא כל זכר מהמשפחה שלי. הדאגה שלי גוברת כל הזמן, וככל שאני חושבת על יוסף ועל אחיו, המחשבות הרעות עולות. לפעמים אני כועסת על עצמי: מדוע אני נותנת למחשבות הללו לשלוט בי, ובמקום להתעלם מהם אני נותנת להן לעלות למוחי. המחשבות מכות בי, ובגללן אני מאבדת את כל התקווה. אין לי מי שיעודד אותי ויגיד לי להישאר אופטימית, אין לי מי שיחזק אותי...

החלומות מגיעים תמיד. רוב החלומות הם מתוקים, חלומות שלא הייתי רוצה להתעורר מהם, שהייתי רוצה להישאר בהם, לאמץ את המציאות שהם מציגים ולחיות חיים מאושרים עם יוסף. החלומות הרעים מגיעים אחרי כל עשרה חלומות טובים, וכל חלום רע מעלים ממני את התקווה ששמרתי לאורך עשרה החלומות הטובים שהיו לפני כן. גם אם החלום הרע מאחר להגיע, בסוף הוא תמיד מפתיע...

האחים חזרו ממצרים מפוחדים ולחוצים, ממהרים לספר ליעקב את שאירע להם. הם אמרו ליעקב שהמשנה למלך שאחראי על כל מצרים חשד בהם שהם מרגלים והחליט להשאיר את שמעון כבד עד שיביאו אליו את בנימין אחיהם הקטן כהוכחה לכך שהם דוברי אמת ושאינם מרגלים, אז ישחרר את שמעון. "וַהֲבִיאוּ אֶת אֲחִיכֶם הַקָּטָן אֵלַי וְאֶדְעָה כִּי לֹא מְרַגְלִים אַתֶּם כִּי בָנִים אַתֶּם אֶת אֲחִיכֶם אֶתְּן לָכֶם וְאֶת הָאָרֶץ תִּסְתָּרוּ" (בראשית מב, לד). יעקב נלחץ ולא ידע מה לעשות, הוא בכה כי לא רצה לאבד גם את בנימין הקטן. בסוף הוא נתן להם את בנימין לאחר הבטחתו המרגשת של יהודה כי הוא ערב לחייו "אֲנֹכִי אֶעֱרְבֶנּוּ מִיָּדִי תִּבְקָשְׁנוּ אִם לֹא הֲבִיאתִיו אֵלַיְךָ וְהִצַּגְתִּיו לְפָנֶיךָ וְחִטָּאתִי לָךְ כָּל הַיָּמִים" (בראשית מג, ט). האחים כולם ירדו מצרימה כי הרעב הכבד המשיך ואלמלא ירדו היו כולם מתים ברעב.

פחדתי ולא הבנתי מדוע המשנה למלך חשד בהם שהם מרגלים וביקש שיביאו את אחיהם הקטן בנימין. שום דבר לא היה מובן באותו רגע, והחשש שאאבד את משפחתי שוב היכה

בי. אך לא עבר זמן רב ועשרת האחים חזרו כולם יחד, שמחים ונרגשים וצועקים ליעקב: "אבא! אבא! יוסף חי! יוסף חי!" "וַיִּגְדּוּ לוֹ לְאֹמֶר עוֹד יוֹסֵף חַי וְכִי הוּא מִשְׁלַל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם וַיָּבֹגְלוּ לָבוֹ כִּי לֹא הָאֱמִין לָהֶם" (בראשית מה, כו). יעקב לא הצליח לדבר מרוב ההתרגשות, בכה וזעק לה' בחוזקה. ניכר כי כוחו שב אליו באחת. ואני לא יכולתי לעצור את הדמעות, אבל אף אחד לא ראה אותן ואף אחד לא התייחס אליי. כל בני המשפחה הכינו את התיקים שלהם, ארזו את כל הרכוש ויצאו מהדלת. רציתי ללכת איתם גם, אך לא יכולתי לבקש. לא היו לי רגליים ולא היה לי פה בשביל לדבר. הייתי עצובה כל כך, כבר הייתי בטוחה שהם ישאירו אותי מאחור. אך לשמחתי הרבה יעקב לקח אותי איתו. אולי אפגש שוב עם יוסף?

הגענו לצרים, הדרך לא הייתה קלה... יעקב נפגש עם יוסף... אך מה איתי? איך הוא יידע שאני כאן, מחכה לו? אני ממתינה בדריכות ובציפייה אינסופית, והימים עוברים בכאב ובצער.

ואז, יום אחד, נפתחה הדלת בפתאומיות ואני ראיתי אותו... ראיתי את... יוסף. הוא רץ אליי וחיבק אותי, לא יכולתי לעצור את ההתרגשות שפיעמה בי, לא האמנתי שרגע זה יקרה. יוסף חיבק אותי ולחש לי: "כותונת יפה שלי, מצאתי אותך. עבר הרבה זמן מאז, אני בטוח שהתגעגעת אליי כשם שאני אלייך. מצאתי אותך בעזרת חלום שחלמתי, חלום שבו ראיתי אותך עצובה, מחכה לשובי, ומייד באתי אלייך."

עבודות מצטיינות

אחים בדם

מאיה הרץ, כיתה ז', תיכון מקיף א', באר שבע

בהנחיית: מיכל אלבז

"וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן וּלְאַבְשָׁלוֹם בֶּן דָּוִד אָחוֹת יָפָה וְשֵׁמָּה תָמָר וַיֵּאֱהָבָה אֱמִנּוֹן בֶּן דָּוִד: וַיֵּצֵר לְאַמְנוֹן לְהַתְחַלּוֹת בַּעֲבוּר תָּמָר אָחִיתּוֹ כִּי בְתוּלָה הִיא וַיִּפְּלָא בְּעֵינָיו אֱמִנּוֹן לַעֲשׂוֹת לָהּ מְאוּמָּה" (שמואל ב, יג, א-ב)

אמנון: לא חשבתי שזה יקרה.

תמר: לא ידעתי מה יהיו התוצאות.

אמנון: העבר הוא עבר.

תמר: כאב הולך, אבל משאיר סימנים. חרטה לא כל כך...

אמנון: איך יכולתי? גם אני איני יודע.

תמר: זה השתיק לי את הקול, ואת התוצאות אני עוד חיה.

אמנון: חיים ומוות שווים, קשורים בריקוד קטלני.

תמר ואמנון: אבל בסוף, אנחנו נושאים בתוצאות.

תמר: לא האמנתי שזה אפשרי... אבל אני אתחיל מההתחלה, אחרת לא תבינו.

נולדתי לאחת מנשות המלך, ואת חיי חייתי בתמימות, בשקט ובשלווה. לפעמים אני נזכרת בימים הללו ומתפללת שאוכל לחזור לתמימות הזאת מאז... אבל אנחנו עוד לא שם. אימי לא הייתה הרבה איתנו בבית, ושותפי בילדות היה אחי אבשלום. שנינו היינו קצת שובבים, הצחקנו זה את זה, ושנינו ידענו איך זה מרגיש להיות ילד של המלך. היינו אחים מאותה אם, ובגלל זה היה לנו הרבה זמן יחד. ככל שגדלנו, נהיינו לחברים טובים יותר, וכך נהגנו עד שהגענו לגיל מצוות. אז התחילו להכתיב לנו איך להתנהג, איך להתלבש, איך להיות מופת לילדי המלך. בימים ההם, פגשתי את אמנון. אמנון היה גדול ממני בכמה שנים, וגם הוא היה בן המלך – חצי אח משפחתית, אך בשבילי הוא היה כמו אח אמיתי. כשפגשתי אותו, לא שמתי לב לשום דבר יוצא דופן – ייתכן שאם הייתי שמה לב, לא היינו מגיעים למצב הזה...

אמנון

כשהכרתי את תמר, עוד היינו ילדים. היינו רכים, חפים מפשע. לא יצא לי להיות לבד עם תמר, אולי בגלל שהיא הייתה נערה בתולה, בת המלך, ואני הייתי רק אחיה, חצי אח, אחד מבין רבים. גדלנו, הכרנו זה את זה, ועם השנים תמר הייתה לאישה, אני לגבר, וכך גם אחיה הגדול אבשלום. תמר החלה ללבוש מעילים, כיאה למעמדה כבת בתולה למלך דוד. היה זה ביום אחד, שבו תמר, אבשלום ואני ישבנו בחצר הארמון. התבוננתי בתמר צוחקת ומחייכת כשהבנתי - הייתי מאוהב לחלוטין באחותי תמר. היה עליי להדחיק זאת, לא להישבר ולהיכנע לכך, אבל הייתי כל כך לא מנוסה, כל כך צעיר... לא חשבתי שזה יקרה.

תמר

מעולם לא חשבתי שאהיה לאישה או שיגידו שאני יפה. אבל גם לא חשבתי שחיי יתחלקו ל"לפני ואחרי"... באותה תקופה, ביליתי את זמני בעיקר בביתי או בבית אבי, וכל פעם שיצאתי ממקומות אלו אל הרחובות, הוקפתי מחזרים, חלקם מעוניינים בקרבה למלך, חלקם מנסים למצוא אישה יפה כדי להציג לראווה. אני לא התעניינתי בגברים מסוגים אלו, רציתי למצוא אחד שיאהב אותי ושיוכל לספק לי חיים טובים, לא אחד שישתמש בי ככלי משחק בדרך לכס מלוכה. הייתי צעירה ותמימה כל כך, אפילו נאיבית, אבל פרספקטיבה, כמו דברים רבים אחרים, באה עם הגיל. אז לא הייתה לי פרספקטיבה ולא ידעתי מה יהיו התוצאות.

אמנון

אם יכולתי להזיז את השעון שלי אחורה, הייתי עושה זאת. אבל אנחנו בהווה, והעבר הוא עבר.

אהבתי לתמר הייתה התאהבות טיפשית, שעם הזמן נהייתה לאובססיה שהשאירה אותי במיטתי במעין דיכאון. חברי ובן דודי יונדב, שהיה חכם בצורה יוצאת דופן, בא לבקר אותי כאשר ישבתי בדיכאוני, מריר וזעוף פנים. הכוונות שלו היו טובות כאשר בא אליי ושאל אותי מה הבעיה ואיך לעזור. סיפרתי לו מה קרה לי, ולאחר מעט מחשבה, הוא הציע לי תוכנית פעולה: שאעשה עצמי חולה, וכאשר אבי יבוא לבקר אותי, אבקש ממנו שתמר תבוא לבשל לי. כאשר היא תגיע, אמצא סיבה להישאר איתה לבד, אספר לה על אהבתי אליה ואבקש את ידה. וכך, כמה ימים לאחר מכן, חליתי במחלה חמורה כל כך שאפילו אבי בא לבקר אותי...

תמר

באותו יום, הגיע שליח מהמלך אל ביתי ומסר שאחי אמנון חלה והוא מבקש שאני אבוא לביתו כדי להכין לו לביבות. הבאתי מצרכים והלכתי לבית אחי כדי להכין לו לביבות ולעזור לו להרגיש טוב. הגעתי לביתו בערב, וכאשר סיימתי את מלאכת הלביבות, הירח כבר סיים חצי ממסלולו בשמיים. הגשתי את הלביבות לאמנון, ואז הוא התעקש שאני אאכיל אותו בעצמי ושכל משרתיו יצאו מהחדר. על מה שאחי עשה לי באותו יום, אני לא

יכולה לדבר, וכשהוא סיים איתי כבר היה בוקר. הייתי פגועה פיזית ונפשית, היה ברור כזריחת השמש, שבדיוק הייתה בעיצומה, שחיי לא יחזרו לקדמותם. הייתי עייפה, והוא זרק אותי. הייתי פגועה, והוא זרק אותי. התחננתי, ביקשתי, תירצתי, והוא זרק אותי, בת דמו שבה התעלל לפני רגעים ספורים. את השנאה שהייתה בעיניו כאשר הורה למשרתיו להוציא אותי מביתו ולנעול את הדלת כדי שלא אוכל להיכנס אני לא מאחלת לאף אחד לראות, בעיקר לא מבן משפחה. במחשבה שנייה, הייתי צריכה לחשוד. אף אחד לא רוצה להרעיל את עצמו עם הלביבות שלי מרצונו החופשי. היו סימנים, אבל לא ראיתי אותם. תמיד יש. הייתי צריכה להבין מה קורה כשהוא הוציא את המשרתים, או כשהוא חלה בפתאומיות כזו.

כאב הולך, אבל משאיר סימנים. חרטה לא כל כך...

אמנון

אני לא יודע למה הוצאתי את תמר. תמר שאותה אהבתי. תמר שאותה רציתי. תמר אחותי. תמר אשר הוצאתי אותה בשעת צרתה, לאחר שאני גרמתי לצרתה. אני לא לגמרי יודע למה הוצאתי את תמר, אבל אני זוכר את השנאה. שנאה שכילתה את כל מה שאי פעם הרגשתי כלפי תמר, שהייתה יותר מכל דבר אחר, אך גם פחות מהכול. כי להרוס אפשר בשנייה, אבל לבנות לוקח זמן, דורש מאמץ. באותו רגע הייתי כדור הריסה, והדבר היחיד שעשיתי היה להרוס ולהחריב. גיליתי בדרך הקשה שיש דברים שאחרי שהורסים אותם אי אפשר לבנות. איך יכולתי?? גם אני איני יודע.

תמר

כשיצאתי מבית אחי, הייתי במצב מזוועה. אני מודה שאותו רגע היה רגע השפל הגדול שלי בכל חיי. משרתי אחי שמו עליי כותונת פסים, וכאשר דחפו אותי אל הרחובות מעדתי וצנחתי על ברכיי. לא קמתי, לא זזתי. נשארתי במקומי, קרעתי את הכותונת, פיזרתי אפר על ראשי, במילים אחרות: התאבלתי. הייתי פצועה, נפשית ופיזית, אך נוראה יותר מדברים אלו הייתה תחושת הייאוש שהתפשטה בי עם ההבנה שאני מותשת ומובסת לחלוטין. אחי אבשלום היה מושיעי מהמצב. הוא בא אליי, טיפל בי, ולו, אך ורק לו, סיפרתי על מעשי אמנון. המבט של אבשלום באותו רגע היה יכול להתפרש בדרך אחת בלבד: רצחני ומלא כעס, עם נגיעת שנאה. חלק ממני דאג ממה שאבשלום יעשה, אך באותו רגע הסובלנות שלי (והסבלנות שלי) כלפי אמנון הייתה פחות או יותר אפסית. גם סבלנותי לאבי ירדה משמעותית כאשר הבנתי שהוא שמע על המעשה ולא עשה כלום. האדם היחיד שסמכתי עליו לגמרי היה אבשלום. אני מודה שאלמלא אבשלום, יש סיכוי שהייתי מסיימת את חיי שם, כשאפר על ראשי וזעקות אבל יוצאות מפיו. גם היום אני חיה בבית אבשלום, כי מי יישא אישה שנאנסה, ולא סתם, אלא בידי אחיה? יש האומרים שהזמן מרפא פצעים, ממעיט את הכאב. בעיניי, הזמן רק עוזר למצוא נקודות מבט חדשות על הנושא. כך קרה בסיפורי. זה השתיק לי את הקול, ואת התוצאות אני עוד חיה.

אמנון

חיים ומוות שווים, קשורים בריקוד קטלני. אני יודע את זה עכשיו, כשאני רואה את החיים שלי עוברים מול עיניי. אני נזכר ברגעים מהילדות שלי, מהנעורים שלי. זיכרונות עמומים שלא נתתי להם משמעות יתרה עד כה, ועכשיו הם הדבר היחיד שגורם לי לרגש כלשהו. הרגשתי כמו גוש חמר - חסר תכונות, חסר רגשות. הייתי חושב שזה מה שאני, אלא שכן הרגשתי דבר אחד: שנאה עצמית, גדולה ועוצמתית עוד יותר מהשנאה שהרגשתי כלפי תמר ימים ספורים קודם לכן. אני לא יודע למה, אבל יש לי הרגשה של מוות מתקרב, שם את ידו על כתפי ונושף בקרירות בעורפי. אין דבר כזה מעשים סתמיים. אין דבר כזה "בטעות" או "סתם" בחיים האמיתיים. גם את זה אני יודע עכשיו. עם הזמן, מגיע ידע. גם את זה אני יודע עכשיו. מחר יש מפגש אחים אצל אבי בארמון. מה אגיד לתמר? האם היא תדבר איתי? אלו שאלות ללא תשובה. אולי יום אחד אוכל לענות על שאלות כאלו. אך בינתיים, יש רק את הריקוד של חיים ומוות, והוא נהייה קטלני יותר מרגע לרגע. כי בסוף, אנחנו נושאים בתוצאות.

פרוטוקול טיפול משפחתי במר יעקב ובבניו

דורון שוקרון, כיתה ז', מקיף ט', אשדוד

בהנחיית: לאה קקו

"וַיֵּרָאוּ אָחִיו כִּי אֵתוּ אֶהָב אֲבִיהֶם מִכָּל אָחִיו וַיִּשְׁנֹאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכְלוּ דַבֵּר

לְשָׁלֹם" (בראשית לו, ד)

שלום רב, שמי ד"ר דורון שוקרון, ואני מטפל משפחתי. אני שמח לשתף אתכם בתהליך הטיפול שעברה אצלי משפחת יעקב המפורסמת.

בוקר אחד, הגיע מר יעקב לקליניקה שלי, שנמצאת בדרום כנען. יעקב הגיע נסער, הוא סיפר לי שמערכת היחסים בין ילדיו בעייתית. יעקב ראה כי בניו מקנאים ביוסף וחשש שקנאה זו תסכן את חיי יוסף בנו. למוחרת בבוקר, הגיע יעקב לקליניקה שלי לבדו. הסברתי לו שלפני שאפגוש את ילדיו ונתחיל בטיפול המשפחתי, חשוב שנקיים פגישה אישית כדי שיוכל למסור לי מידע על משפחתו בחופשיות.

יעקב סיפר כי יש לו 12 בנים מארבע נשים שונות. מאשתו לאה יש לו שישה בנים: ראובן, שמעון, לוי, יהודה, יששכר וזבולון. מבלהה, שפחת רחל, יש לו שני בנים: דן ונפתלי. מזלפה, שפחת לאה, יש לו שני בנים נוספים: גד ואשר. ומאשתו האהובה רחל יש לו את יוסף ובנימין. יעקב סיפר כי רחל הייתה האישה המועדפת והאהובה עליו, אבל לצערו הלידה של בנימין הייתה מסובכת וקשה מאוד, המיילדות לא הצליחו להציל את רחל, והיא נפטרה זמן קצר לאחר הלידה.

ליעקב היה קשה מאוד להתמודד עם מותה של רחל אשתו המועדפת והאהובה, הוא ראה ביוסף אוצר שרחל השאירה לו. הוא סיפר כי הוא אוהב מאוד את יוסף ומפנק אותו יותר מאחיו, הוא קנה ליוסף כותונת פסים צבעונית ויקרה. מעשה זה הוסיף מתח וקנאה.

כעבור שבוע, הזמנתי את יעקב ואת כל בניו לקליניקה שלי. סיפרתי להם שאני יודע שהם מסוכסכים וכועסים על יוסף, וכי המטרה של הטיפול המשפחתי היא לסיים את המריבה ואת הקנאה ביניהם כדי שיוכלו לחיות כמשפחה מאושרת. בתחילת המפגש, לא שיתפו האחים פעולה, כל אחד מהם ישב בכורסה שלו ושתק. הם הסתכלו על יוסף בעיניים מלאות שנאה, כעס וקנאה. יוסף, שהגיע לפגישה בכותונת הפסים המפוארת שלו, ישב בכורסה ליד אביו כשהוא רגוע ומחייך מאוזן לאוזן. יוסף היה הראשון שהתחיל לדבר. הוא חיבק את אביו, שישב לידו, ואמר כי האחים הם האשמים היחידים בכל המריבה ולכן הם אלו שצריכים להתנצל בפניו ולבקש ממנו סליחה ומחילה. דברי יוסף הכעיסו מאוד את האחים והגבירו בחדר את תחושת השנאה והכעס כלפיו. ראובן, האח הבכור, התחיל לספר כי יוסף פונה אליהם בהתנשאות, מספר להם את חלומותיו שבהם הם משתחוים לו והוא שולט עליהם ואפילו שולט על הוריו. שמעון, האח השני, סיפר כי יוסף תמיד מלשין עליהם בפני אביהם במטרה לסכסך ביניהם.

לאחר שיוסף הקשיב לדברי ראובן ושמעון, עלו דמעות בעיניו, הוא התוודה כי הפינוק של יעקב פוגע בו וכי אינו רוצה להרגיש שונה ומנודה. יוסף בכה ואמר כי חשוב לו להיות בקשר טוב איתם ולבלות בחברתם, אבל דווקא הם אלו שמתרחקים ממנו ולא נותנים לו הזדמנות להתקרב אליהם. יוסף נתן את הדוגמה שיעקב שולח אותם לרעות את הצאן. הם יוצאים יחד, מבליים ונהנים, והוא נאלץ להישאר בבית לבדו.

הסברתי ליעקב ולבניו כי קנאה היא רגש הקיים בכל אדם. החלטתי לספר להם את סיפור קין והבל, זו הייתה הקנאה הראשונה באנושות, הסיפור שלהם הסתיים באסון כבד מפני שהקנאה הובילה את קין לרצוח את הבל אחיו. הסברתי לכולם כי קנאה היא רגש טבעי ובלתי נמנע, מותר לנו לקנא וזה אפילו טבעי. אבל, אנחנו חייבים להתנהג בצורה בוגרת ואחראית. צריך לשלוט בקנאה כדי שהיא לא תוביל אותנו לתוצאות הרסניות.

הסברתי ליעקב שזה טבעי מאוד שאחים מקנאים זה בזה מפני שילדים מנסים להשיג את תשומת הלב של ההורים שלהם, כל אחד רוצה שהוריו יאהבו אותו, ייתנו לו תשומת לב, יבלו איתו זמן איכות, יפנקו אותו ויקשיבו לו. גם ההורים צריכים לנהוג בצורה אחראית והוגנת כלפי כל ילד וילד. אסור להורים ליצור תחושה של אפליה, אסור ליצור תחושה שהורה מעדיף ילד אחד על פני ילד אחר, כי זה עלול לגרום לתחושת קנאה קשה ולסכסוכים שלא יהיה אפשר לפתור אותם.

הפגישה הראשונה הסתיימה. האחים יצאו מהקליניקה ונפרדו ממני לשלום.

כעבור שבוע, הודיע לי יעקב כי הם לא יוכלו להמשיך את הטיפול המשפחתי מפני שעליהם ללכת לכיוון העיר שכם למשך כחודש ימים ולטפל בצאן ובבקר. הסברתי ליעקב כי מבחינה מקצועית אני חושב כי זו טעות להפסיק את הטיפול המשפחתי מפני שהמריבה הקשה בין יוסף לאחיו עדיין לא הסתיימה.

בלית ברירה, נפרדתי מיעקב ובירכתי אותו לשלום.

ביום חמישי בבוקר, נכנסתי לקליניקה שלי והתיישבתי בכורסת העור הירוקה, היבטתי בשעון וראיתי כי בעוד רבע שעה יגיעו מר אביתר ושני ילדיו לטיפול המשפחתי שלהם. החלטתי שב-15 הדקות העומדות לרשותי אשתה קפה חם ואקרא את עיתון הבוקר "חדשות כנען". הכותרת הראשית משכה את תשומת ליבי: "האיחוד המרגש של משפחת יעקב". הבנתי מייד כי מדובר במשפחת יעקב שהתחילה אצלי טיפול משפחתי, אך בחרה לא להמשיך להגיע לקליניקה. סקרנותי גברה, קראתי את הכתבה בעיון רב. נדהמתי לגלות כי השנאה בין האחים גדלה והגיעה למצב מרחיק לכת שבו האחים מכרו את יוסף לישמעאלים ושיקרו לאביהם כי חיה רעה טרפה את יוסף אחיהם. עוד יותר הופתעתי לגלות כי יוסף נזרק לכלא באשמה שכביכול מעל באמונו של פוטיפר סריס פרעה, אך בסופו של דבר ניצל מן הכלא בזכות היכולת שלו לפתור את חלומות שר המשקים ושר האופים ואף עלה לגדולה והיה למשנה למלך בזכות העובדה שפתר את חלומות פרעה ושהוביל את ממלכת מצרים להיות ממלכה משגשגת מבחינה כלכלית.

שמחתי לגלות כי יוסף חשב על תחבולה יצירתית, ובזכותה הצליח לפגוש את אחיו ואת אביו יעקב. ושבסופו של דבר, סלח יוסף לאחיו, והמשפחה שהתפרקה התאחדה מחדש. הכתבה הסתיימה בתמונה משפחתית מרגשת שהנציחה את רגע המפגש.

סגרתי את העיתון, ומחשבות רבות התרוצצו במוחי. ניסיתי לחשוב מה היה קורה אילו משפחת יעקב הייתה מממשיכה להגיע אליי לקליניקה. שאלה אחת הטרידה את מנוחתי: האם הייתי מצליח למנוע מהם את כל הייסורים הקשים שעברו או שאולי זהו מצב בלתי נמנע? בעודי מהרהר ומנסה למצוא תשובה, נשמעה דפיקה בדלת. הבטתי בשעון וראיתי כי 15 הדקות שעמדו לרשותי הסתיימו - מר אביתר ובניו הגיעו לטיפול השלישי שלהם. לגמתי את לגימת הקפה האחרונה, סגרתי את העיתון וחשבתי לעצמי שזו שאלה שבטח לעולם לא אדע את התשובה לה. אך ליבי התמלא שמחה מעצם כך שהכול הסתיים לטובה.

גם מלכים בוכים

מיכל ברונשטיין, כיתה י', מקיף י"א ע"ש יצחק נבון, אשדוד

בהנחיית: דגנית אלימלך

היום, כשאני כבר כמעט בן שמונים, סבא לעשרה נכדים, אני רוצה לספר את הסיפור שלי. רק בן שלושה ימים הייתי, עוד שם לא היה לי, ומסביבי אף אחד לא ידע זאת כי סוד כמוס היה. נועדתי לגדולות, ועל כן ניתנה לי היכולת להבין את שפת אימי כבר מרגע לידתי. גם אני עוד לא ידעתי, אך עתיד הייתי להיות חלק מדבר גדול שעוד רבות ידובר ויסופר בו, גם אלפי שנים לאחר התרחשותו.

כשתינוק רגיל נולד, הוא חסר אונים וחסר ישע, ולמזלו איננו מבין מה קורה סביבו. לא כך היה הדבר אצלי. מתת הבורא שהוענקה לי גרמה לי לראות, להכיר ולהבין את כל הסובב אותי מן היום הראשון, ומה שראיתי וששמעתי הפחיד אותי עד מאוד.

בצעקות נואשות, ניסיתי להסביר כי ילד מיוחד אני, אך כל שיצא מפי היה יללות אשר גרמו לאימי הורתי להצמיד אותי חזק לחזה ולהשקותני בחלב אם. התבוננתי בה, והיא התבוננה בי. מבטה היה אוהב, והרגשתי כי אף שאינה מבינה מילה מחוכמתי הרבה, ניכר כי כאשר תידרש לכך תיתן את נשמתה למעני. אף כי היכרותינו קצרת מועד הייתה, הרי באתי לעולם רק לפני שלושה ימים, הרגשתי טוב ובטוח בביתי, במבצרי הקטן, בזרועות אימי הורתי.

פתאום, במהלך שעות הלילה, קרה לי דבר מוזר... הרגשתי ידיים קרות וגדולות מרימות אותי. תחילה חשבתי שזוהי אימי, אבל מייד הבנתי שזה מישהו אחר. ניסיתי בכל כוחי להשמיע את קולי, אולי מישהו יבוא לעזרה - חשבתי, אבל אף אחד לא שמע. באותו רגע, הרגשתי חסר אונים, לא ידעתי מה אני יכול לעשות במצב כזה, הרי אני תינוק קטן לעומת בן אדם גדול שמחזיק אותי חזק.

לפני שנים רבות, נזכרתי בסיפור והייתה שאלה אחת שלא יכולתי לשחרר ממחשבותיי: כאבא לילדים באותם ימים, בער בי לדעת כיצד הרגישה אימי כאשר גילתה שהתינוק שלה, הדבר הקרוב לה ביותר בעולם, נלקח ממנה. לא חיכיתי רגע ומייד שמתי פעמיי אל עבר ביתה.

"אימא, שאלתי, "האם את זוכרת את שאירע כשהייתי בן שלושה ימים?"

אימא הרימה את ראשה והתבוננה בי במבט חודר. חיכיתי שתפצה את פיה ותגיד משהו, אך המילים לא יצאו מגרונה. הרגשתי שאני מקשה עליה. הבנתי שנגעתי בנקודה רגישה וכואבת אצלה.

"אימא, התחלתי לומר שנית, אך היא הרימה את ידה וסימנה לי לעצור.

"שלמה המלך... שלמה המלך... בזכותו אתה חי וקיים. אני הייתי סך הכול זונה פשוטה. בת אשפות של החברה באותם ימים. הייתי כלום בעיני כולם ובעיני עצמי. "אֶז תְּבֹאנָה שְׁתֵּים נָשִׁים זֵנוֹת אֶל הַמֶּלֶךְ וְתַעֲמִדְנָה לְפָנָיו" (מלכים א, ג, טז).

כל יום מימי חיי אני חבה למלך האדיר ששינה את חיי מקצה לקצה. המלך הגדול הציל אותך מגורל אכזר ומיד אישה שלא ראוייה לבן ושניסתה לגזול אותך ממני. זכיתי לראות את האור וזכיתי בדך, וכבר באותו יום נדרתי נדר להאמין באמונה מלאה כי יש בורא לעולם וכי שליחו על פני האדמה הוא שלמה המלך היקר והחכם באדם."

אימא קמה מן הכיסא והלכה אל עבר החלון. דמעות החלו לזלוג מעיניה. "אימא, כחכחתי בגרוני, "גם לי יש משהו לספר לך".

התקרבתי אליה, ישבנו פנים אל פנים ולגמנו כל אחד מכוס המים שהייתה מולו. "דבר את אשר על ליבך, בני, אמרה לי אימא וחיוך קטן על פניה.

"תינוק מיוחד הייתי, אימא, לא הייתי כאחד האדם. ועתה אני מרגיש צורך לספר לך זאת. ידעתי והבנתי את שפתך מיום היוולדי, ואני זוכר כל רגע מאותו יום נורא שבו נלקחתי ממך לזרועות האישה האחרת. אני זוכר זאת כאילו זה קרה אתמול. רק צר לי על התינוק השני שמת בזרועות אימו. היום, כאבא, אני סולח לה על מה שעשתה כי אני יכול להבין את צערה הרב ואת אובדן העשתונות שבו הייתה נתונה. בערוב ימיי, אני מבין שהסליחה והמחילה חשובות הן, ואף כי דינה הוא עונש קשה, עדיין צר לי עליה. לעיתים, בחשכת הליל, עולות בי עדיין מחשבות על מה היה קורה אילו היו מתהפכות והייתי מוצא את עצמי גדל בבית זר, בזרועות אימא אחרת אשר אינה אימי האמיתית."

אימא לא אמרה כלום, רק לקחה את ידי בידה, והרגשתי את חום גופה מטפס במעלה זרועי והולם בלב.

"תמיד ידעתי, אמרה.

צמרמורת עברה בגופי. "איך ידעת? הרי היה זה סוד כמוס ביני לבין בורא עולם. אפילו שלמה המלך לא ידע על כך."

אימא צחקה ואמרה: "בני יקירי, אין דבר ששלמה המלך לא ידע. האיש החכם באדם, אשר דיבר את שפת החיות, ידע כל דבר, ודבר חוכמתו הרבה יצא למרחקים. כל מעשה שלמה המלך עשה הייתה מאחוריו מחשבה וגאונות צרופה. אומנם, אני לא ידעתי זאת אז, אבל מייד אחרי שהונפה החרב מעל ראשך, ומבטו של שלמה המלך הצטלב עם מבטך, וליבי כמעט פסק מלכת, הבנתי מייד כי לא תינוק רגיל אתה. כל שהיה חשוב לי הוא שתישאר חי ושתמשיך את השושלת של משפחתנו. בשבריר שנייה, טרם נחתה החרב על גופך העדין, באה רוח האלוקים אל גרוני וצרחתי מייד כי יתנו אותך אל האישה האחרת ובלבד שתחייה. "וְתֵאמֶר הָאִשָּׁה אֲשֶׁר בְּנָה הַחַי אֶל הַמֶּלֶךְ כִּי נִכְמְרוּ בְּחַמִּיהָ עַל בְּנָה וְתֵאמֶר בִּי אֲדֹנָי תִּנּוּ לָהּ אֶת הַיָּלֹוד הַחַי וְהָיְתָה אֶל תְּמִיתָהוּ" (מלכים א, ג, כו).

גשם זלעפות החל לרדת בחוץ, ותנור העצים הקטן שבבית אימי חימם את לבבות שנינו. תמיד חשדתי בליבי כי ייתכן ואמא יודעת, ולא רציתי כי תיקח את סודה בבוא היום אל

המרומים. רציתי לשמוע עוד ועוד, אך ראיתי כי אימא עייפה ולא רציתי להתיש את נפשה ביגיעה רבה. הגשם המשיך לדפוק בחלונות, וראיתי כי לא אוכל לחזור הביתה.

כשקול הלמות הגשם על גג הבית ברקע, הנחתי את ראשי על המיטה, החום הנעים של האח התפשט בגופי ותוך דקות ספורות נרדמתי. והינה, בחלומי, מתוך יער גדול וחשוך יצאה לעברי דמות, ואלומת אור מן המרומים האירה אותה באור יקרות. איש גבוה, בא בימים, בעל זקן ארוך ולבן ועיניו ניצוצות. הוא קרב אליי ונעמד מולי.

"בני, התדע מי אני?" שאל האיש. לא היה לי מושג מיהו העומד מולי.

"בן דויד ובת שבע אנוכי. התדע כעת מי אני?"

ליבי הלם בחוזקה. "הלוא אתה החכם באדם, שלמה המלך. מדוע אינך מזדהה בשמך מלכי?"

שלמה המלך כחך בגרונו ואמר: "אכן, שלמה אני ומלך הייתי בירושלים. ידידיה קראו לי בנערותי, וכל אשר יודע אני הגיע מאלוקים היקר ומאבי ומאמי עליהם השלום." "במה זכיתי לכבוד כי אפגוש את פניך שנית? הרי פעם אחת כבר הצלת את חיי, ולמעשה כל יום מחיי חב אני לך ולחוכמתך הרבה ביום שבו גזרת את דיני לחיים והצלתני מיד רשעים."

שלמה המלך התבונן בי ופסע הלך ושוב, ניכר כי מחשבות עברו בראשו וכי טרוד הוא.

"מה לך מלכי? מה מטריד את מנוחתך?"

"האמת היא, פתח שלמה בדבריו, "כי שנים רבות מטרידה את מנוחתי העובדה כי לא חזרתי לדבר איתך מיום שבו גזרתי דינך לחיים. שנים רבות אני חושב ומהרהר בכך, חוזר והופך בראשי את אותו רגע מכונן שבו נצבו מולי אימך וחברתה ואתה בתוך. כשהייתי נער, כל שביקשתי מאלוקים הוא לב שומע לשפוט את העם כדי להבדיל היטב בין טוב לרע. רצה הגורל, ואלוקים נענה לי. הוא נתן לי לב חכם ונבון אשר בזכותו ידעתי להצילך מהגורל שהיה מיועד לך."

"תודה לך, מלכי..." התחלתי את דבריי, אך המלך היסה אותי בידו.

"לא תודות ביקשתי, בשביל זאת לא הייתי בא. דבר מה מפריע לי ובמשך חמישים שנה טרד את מנוחתי עד יום מותי. עשיתי עימכם את הצדק הדרוש וידעתי להבדיל מי דובר אמת ומי דבר שקר בפיו... אך דבר אחד לא הבאתי בחשבון, אותה אישה שגנבה אותך בצר לה מזרועות אימך עקב מות בנה יחידה, נראה היה כי שפטתי אותה לחומרה. על אף כי גזר דין צדק נעשה, עדיין לא השכלתי במוחי להבין את הצער העמוק שבו הייתה נתונה ולאיזה מעשים מסוגלת הייתה להגיע משום שאיבדה את בנה. עד יום מותי ייסר אותי המעשה. ואף כי דורות רבים היללו את חוכמתי, התביישתי כי לא פתרתי את הבעיה בצורה נאותה. יום לפני מותי, נודע לי כי אישה זו חיה בעוני ובדוחק רב בפינת רחוב ומקבצת נדבות למחייתה. צר לי כי גרמתי לכך."

דמעה חמה זלגה מלחיו של המלך, ואילו אני נדהמתי כי חוזה אני בגדול באדם היודע את שפת החיות. בנו של דויד המלך עומד ובוכה מול עיניי, לא האמנתי שכך הדבר. "העצוב מכול, " המשיך המלך בדבריו, "כי הקדוש ברוך הוא, אשר לימדני שפת כל חי, שלח באותו יום ציפור קטנה. ובתום המשפט, ניצבה הציפור דווקא לצידה של אותה אישה אומללה אשר קראה בקול: "זאת אִמִּית גַּם לִי גַם לָךְ לֹא יִהְיֶה גָזְרוּ" (מלכים א, ג, כו). מייד לאחר מכן, באה אותה ציפור קטנה ולחשה באוזני משפט לא ברור ועפה לדרכה. שנים רבות הפכתי והפכתי במשפט הסתום של הציפור הקטנה, ורק בשכבי על ערש דווי, טרם מותי, הבנתי כי בורא עולם העמיד אותי במבחן, ועל אף כי שפטי נכונה וגזרתי דין אמת עת גיליתי את התרמית, עדיין לא השלמתי את מלאכתי ומחויב הייתי גם בחינוך העם. אומנם, דין הצדק שגזרתי היה נכון, אך השפיל את האישה ועשה אותה לבזויה שבבזויים בחברה, והיא הרי נתפסה בשעתה הקשה ביותר. על כך נדדה שנתי שנים רבות."

לא ידעתי מה לומר. הייתכן שאני, פועל פשוט, בן לעם ישראל, זוכה לשמוע דברים אלו מהאדם אשר קיבל את מתת האל ושעליו נאמר: "כְּמוֹדֶךָ לֹא יִהְיֶה לְפָנֶיךָ וְאַחֲרֶיךָ לֹא יָקוּם כְּמוֹדֶךָ" (מלכים א, ג, יב)? מייד נעמדתי במקומי וקראתי: "אני לשירותך מלכי. אתה הצלת את חיי ואת חיי אימי, וכעת אני זוכה לכבוד להציל אותך מהמשא הכבד שעל ליבך. בי נשבעתי לך כי עוד היום אצא אל דרכי אל העיר הגדולה ואחפש את אותה אישה אומללה שאיבדה את בנה ואשר שפטת אותה בחומרה, אך בצדק. אין אני יכול לתאר בדעתי את הצער העמוק הכרוך במה שעברה אישה זו, אף כי מה שקרה אינו מצדיק את מה שעשתה - ועל כך נענשה כבר מידי שמיים. אני מבטיח לך כי אדאג לחלק את פת לחמי הדל עם אותה אישה וכי אדאג כי תוכל אתה לנוח בשלום על משכבך בידיעה כי צדק עשית בעולם וגם לא שפטת לחומרה את אותם מסכנים של תחתית החברה."

קול רם חזק העיר אותי משנתי. ניצנים ראשונים של אור יום נראו בחוץ. מצוותו של שלמה המלך הלמה בראשי כהלום פטיש, ומבטה של אימי גרם לי להבין כי כל חיי היו הכנה לרגע גדול זה, שבו אמלא את מצוות המלך אשר נגלה אליי בשנתי. שמתי את מעילי וארזתי באמתחתי פת לחם וצעדתי אל עבר הדלת בדרכי למצוא את אותה אישה ולהגשים את מצוות המלך.

מבטה של אימי לפני צאתי לדרך גרם לי להבין כי היא מבינה את שליחותי. עיניה הבהקות נתנו לי את תפילת הדרך בדרכי לעיר הגדולה.

ההליכה האחרונה של יצחק

טליה זיני, כיתה י"א, תיכון מקיף ו', אשדוד
בהנחיית: הלנה ממון

"וַיֹּאמֶר אֲבִרָהֶם אֱלֹהִים יֵרָאֶה לוֹ הַשָּׁה לְעֹלָה בְּנִי וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו"
(בראשית כב, ח)

הנני הולך עם אבי בדרך אל הר המוריה להקריב קורבן לאלוהים. אבי הולך לצידי. נשימותיו הכבדות ומבטו המבועת מילאו אותי מחשבות ותהיות: מדוע אבי מודאג כל כך כבר מהבוקר? מדוע אינו באמת "כאן" עימדי? מדוע שוקע הוא במחשבות ואינו מדבר עימי כלל? אני יודע שאבי טרוד ומבולבל, אך היכן השה שהבטיח שנקריב לאלוהים? היכן הקורבן? מדוע אבי ממשיך ללכת ואינו עוצר למצוא שה להקריב? כבר ראינו אינספור חיות בדרך, ולמרות זאת אבי ממשיך בשתיקה רועמת. אזרתי אומץ ושאלתי את אבי בתמימות: אבי, היכן השה? אך לתשובה כזו לא ציפיתי, תשובה שתצמרר את נפשי ותשנה את כל מהלך חיי. אבי, זה שאמור להגן עליי, זה שאמר לי בתחילת דרכנו "הִנְנִי בְּנִי", אומר לי את הדבר הנורא: "הַשָּׁה לְעֹלָה בְּנִי".

מרגע זה הכול הסתדר לי. החשש על פניו של אבי, הבלבול מהבוקר והעובדה שאין שה, הכול מוביל להבנה יחידה: אני הקורבן המיועד לאלוהים. מרגע זה, גופי ממשיך ללכת יחדיו עם אבי, אך ליבי ונשמתי כבר לא. בראשי רצות אינספור מחשבות: האם זה באמת סופי? האם כך אני הולך למות? בידי אבי? האם אלו רגעי האחרונים בחיי הקצרים? ומה יקרה עם אימי שמצפה לחזרתי? ליבה יישבר כאשר תגלה את דבר מותי, איך אני אוכל לשאת את הצער והכאב שהיא תישא בהישמע הבשורה על מות בנה יחידה? המחשבות ממשיכות לרוץ בראשי ואיתם הזמן רץ וחולף בלי הרף, והינה, כבר הגענו לפסגת הר המוריה, וזהו הרגע וזהו הזמן לקץ חיי, מכאן כבר לא אחזור.

האור המבצבץ מהפסגה מזכיר לי שאלו רגעי האחרונים. זו הפעם האחרונה שאני שומע את קול הציפורים השרות, רואה את השמש הזורחת. זו הפעם האחרונה שאני מרגיש את הרוח נושבת על פניי. לא אזכה להכיר בת זוג שתהיה לי לאישה, שאיתה אקים משפחה. לא אזכה כבר לצאצאים שימשיכו אותי, לא לגדל ילד ולהעניק לו אהבה. גם למות בשיבה טובה כבר לא אזכה.

ברגעי האחרונים, אני רואה את אבי מכין את המזבח, משייף את המאכלת וקורא לי בשמי. גופי אז מעצמו, למרות שהלב והנפש רוצים לרוץ לצד הנגדי ולברוח מפה כדי לתת לי לחיות את חיי. אך כל זה היה בגדר חלום ברגעים האחרונים שלי. אני פוסע לכיוון אבי בצעדים קטנים. כפות רגליי משאירות עקבות באדמה ורצות להשריש שורשים ולא לזוז, אך ממשיכות ללכת ומשאירות סימן על האדמה שכאן הן היו, שכאן אני הייתי. אני כבר צעד אחד מהמזבח, ואבי מושך אותי בחוזקה ומתחיל לקשור את ידיי ואת רגליי. הוא מלפף את חוט הפשתן סביבי שוב ושוב, ובכול פעם הוא מושך בחוזקה כדי לוודא שאני לא יכול לזוז. פתאום אבי מרים אותי ומניח אותי על המזבח, אני מסתכל לאבי בעיניים בפעם האחרונה ומקווה שזה סתם חלום רע ושכשאני אתעורר הוא יחבק

אותי בחזקה ויגיד לי: בני, חלמת חלום רע, אל תפחד, אני איתך. " אך כאשר אני מביט בעיני אבי, אינני רואה שום חרטה. ידיו כבר לא רועדות, ומבט חדור מטרה בעיניו. ברגע זה אני מבין שגם אם קיוויתי מעט, אבדה תקוותי. אני שוכב על המזבח, משלים עם רוע הגזרה שאלו היו חיי, שחייתי חיים "מלאים" בשמחה, שחייתי כל רגע עד הקצה, וככל הנראה זוהי נקודת הסיום של חיי.

אבי מרים את המאכלת, מניף אותה לכיווני. ברגע זה, חיי חולפים מול עיניי, ואני רואה את האור. מתוך האור, אני שומע לפתע קול צועק לאבי: "אַבְרָהָם אַבְרָהָם אֵל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנֶּזֶר וְאֶל תַּעֲשֵׂ לֹ מֵאוֹמָה" (בראשית כב, יב). ברגע זה אני פוקח את עיניי ורואה את האור בפעם השנייה. אך הפעם האור שונה. זה אור חם שמלטף לי את הפנים, שמסנוור את עיניי מאושר. האור שחשבתי שיסיים את חיי החזיר אותי לחיים לפני הנגיעה במוות.

אבי משחרר את ידי והולך הצידה להכין את השה האמיתי. אני מסתכל על ידיי ועל רגליי שמלאות בסימנים אדומים ובחבלות מהקשירה ואני לא יכול להתעלם מדמי שנספג בחבל שנקשרתי בו. אני בטוח שהחבלות ייעלמו בבוא היום מגופי, אך איני בטוח אם הפצעים האלו ייעלמו אי פעם מנפשי. אני קם באיטיות מהמזבח, מנסה להתהלך, אך נופל כמו תינוק שנולד מחדש ושאינו יודע כיצד ללכת. אני נופל וקם עד שאני מתעלה על עצמי ומצליח ללכת. אני יורד לקראת אבי ולרגע אחד אני רוצה לצעוק לו: "אבא, אני חי!" אבל פתאום עולות בי מחשבות: כיצד אני יכול לקרוא לו "אבי"? כיצד היה יכול לעשות לי זאת? אבי, שתמיד היה עימי, שמר עליי והגן עליי כמו על אבן יקרה שאין שנייה לה בעולם, היה מוכן להקריב אותי קורבן לה? לעולם לא אוכל לעכל את המחשבה הזאת. האם אינו אוהב אותי כמו שהוא אוהב את האל? האם איני חשוב לו? האם אני בעיניו רק אמצעי שדרכו ההבטחה של ה' תתגשם?

מתוך הבלבול, יש רק דבר אחד שאין לי בו ספק: אני ואבי כבר לא נוכל לחזור להיות באותה מערכת יחסים. איני יכול יותר לפנות אליו בפתיחות, להרגיש ביטחון לצידו. בכל פעם שאני מסתכל לו בעיניים, רצה בראשי אותה תמונה נוראה של אבי מכוון אליי את המאכלת ועיניו נטולות רגש ופניו חסרות הבעה. תמונה זאת מצמררת את גופי כל פעם מחדש ואינה מרפה ממני עד היום.

המחשבות ממשיכות להציף ואיתן השאלות: כיצד? כיצד אוכל להמשיך להאמין באל שביקש מאבי לעשות מעשה כל כך לא מוסרי ולהקריבני? הרי האל אמור להבחין בין טוב לרע ולקדש את ערך החיים, והרי אב אמור להגן על בנו בכל מחיר. אך כנראה שכל מה שהאמנתי בו אינו נכון ושחייתי באשליה אחת גדולה. כל חיי היו שקר אחד גדול. אכן, ניצלתי ממוות ולא נעקדתי פיזית באותו יום, אך נפשי נעקדה ואבדה בתהום הנשייה. מהרגע ההוא, השתנה כל מהלך חיי. איני יודע לאן פניי נשואות מכאן ומה מטרת עוד בעולם הזה: האם אני רק בובה למשחק? או שבִּצְחָק יִקְרָא לְאַבְרָהָם זָרַע? אך ככל הנראה, השאלות האלו ימשיכו להדהד בתוכי למשך כל חיי וכנראה ישפיעו רבות על מהלך עתיד.

מה שנשאר לי בליבי זה רק תקווה לעתיד טוב יותר ולכך שמעשה זה יהיה זכות לדורות הבאים, המעשה של אבי שהיה מוכן, במצוות האל, להקריב את היקר לו מכול. בזכות זו, צאצאי יזכו למחילה מהקדוש ברוך הוא על מעשיהם הרעים.

מכתב לאח שלא נמצא יותר

דיאנה ווילוב, כיתה י', מקיף ה', אשדוד

בהנחיית: מלי מורד

אחי היקר, אני יודע שאתה מזמן כבר לא איתי, אך בכל זאת אני רוצה לכתוב לך את המכתב הזה, להוציא את כל אשר על ליבי בתקווה שזעקתי תגיע אליך.

עברה כמעט שנה מאז אותו יום ארוך שבו לקחתי את חייך באכזריות, קשה לי להיזכר בדבר. את השנה הזאת העברתי בהרבה מחשבות עליך. כבר יום אחרי שלקחתי את נשמתך, התגעגעתי אליך, והגעגועים האלה רק המשיכו וגברו כל יום ויום בשנה הנוראית הזו. את השנה הזאת הקדשתי בעיקר לחשבון נפש עמוק על המעשה הנורא שביצעתי, וגם אם לא תוכל לקרוא מכתב זה, בכל זאת אני רוצה לשתף אותך בחלק מחשבון הנפש שעברתי עם עצמי.

אתה היית אחי הקטן. שנינו תרמנו את חלקנו בצורה שווה בעבודות הבית. תמיד הסתכלתי עלייך בהערצה וברצון ללמוד ממך, כשבדרך כלל הדבר אמור להיות להפך. אני הייתי הפשוט מבנינו, עבודתי לא העידה על אף תכונה יוצאת מן הכלל, אף תכונה שהאדירה את שמי. בעוד שאני הקדשתי את כל זמני רק לעבודת האדמה ולהתעסקות בעולם החומר, אתה קיבלת תכונות שמאוד הייתי רוצה לקבל. כגון: מנהיגות, התפתחות עצמית, העצמת הרוחניות... כל אלה הביאו אותך לקרבה אמיתית לאלוהים. אך אני בחרתי להסתכל על הדברים בעין שלילית. שאיפות לא היו לי כלל, זלזלתי בעצמי מאוד, מה שגרם לביטחון העצמי שלי לרדת ולתחושת הקנאה לגבור. אם רק הייתי בוחר ללמוד ממך, לשאוב ממך השראה, לתמוך בך ובמה שאתה עושה, במי שאתה שואף להיות, כפי שאח גדול אוהב אמור לעשות - אני מאמין שיכולתי להיות אדם מאושר יותר, משכיל יותר ובטוח יותר.

אבל אז הגיע אותו יום ארוך, היום ששינה לי את החיים מקצה לקצה, היום שבו הגעתי לשיא המשבר שלי. לקח לי המון זמן להחזיר את עצמי לאחור ולהבין לעומק את מניעי המעשה שלי, להבין מה עבר בראשי ולמה, לעזאזל, חשבתי שאני יכול לקחת את חייך בכזאת קלות, בעודך כה צעיר.

הייתי אמור לעשות את ההפך הגמור ממה שעשיתי, הייתי צריך לשמור עליך כעל חלק ממני, לשמור עליך מכל רע, ובעיקר - להעריך אותך. אתה הוא אחי הקטן, היה לי קשה לקבל את זה שהיה בך הרבה יותר ממה שהיה בי. היה לי קשה להתמודד עם העובדה שלא היית כמוני. לא הצלחתי לראות את התמונה המלאה של מה שקרה. נתתי לקנאה ולתסכול שלי להשפיע עליי ולטשטש לי את קו ההיגיון, את הראייה השפויה.

התסכול שלי גבר אפילו יותר ברגע שהבנתי שה' קיבל את מנחתך והעדיף אותה על מנחתי, וזאת על אף שאני הגיתי את רעיון הקורבן. ברור לך שאני הקרבתי ראשון את הקורבן כדי להרגיש קרוב לבורא עולם. לצערי, אולי פספסתי את המטרה ופעלתי בצורה לא ראויה.

הכישלון אכל אותי מבפנים. במקום להעריך את טוב הלב שלך, את כוונותיך הטובות ואת הרצון שלך לתקן את הכישלון שלי. אין ספק שמעשיך היו ראויים להערכה. לצערי, בחרתי לא להסתכל על התמונה המלאה ולא לחשוב לעומק על הבעיה שנוצרה, התרכזתי אך ורק בקבלת הקורבן שלך על ידי ה' ובדחייה של קורבני. כעת אני מבין שהכול קרה בגלל הזלזול שלי בפרי האדמה. בעקבות כל המקרים האלה, התמזגו יחד האכזבה שלי מעצמי, התסכול והקנאה. הם לא נתנו לי מנוח והצטברו לכעס אחד גדול שהוביל לטרגדיה ולקיצוניות הזאת.

לא לקח לי הרבה זמן להבין עד כמה מזעזע היה המעשה שלי. גם עתה, אחרי שנה, אני מסתכל לאחור ומבין שזה היה הרצח הראשון בעולם, רצח אחים. אני מגלה שהייתי חסר ביטחון, קנאי ולא שלם עם עצמי, אינני מבין כיצד יכולתי לאפשר לעצמי לבצע דבר שכזה, לרצוח את אחי. דבר זה לא נתן לי מנוח, הכעס רדף אותי מדי יום ביומו, שנאה עצמית ובושה. כל כך כעסתי על עצמי והגעתי למצב של חוסר פעילות, לא יכולתי לתפקד פיזית במשך תקופה ארוכה מאוד. הייתי מדוכא ומלא חרטה, לא אכלתי וירדתי המון במשקל, לא יצרתי קשרים עם אף אדם, המעשה שלי השפיע עליי מכל בחינה אפשרית. לא ישנתי בלילות, וגם כשישנתי הסתכם הדבר בלילה שלם של סיוטים.

בהסתכלות לאחור, אני גאה במי שהייתי, כל כך שמח שהייתי ההפך ממני, ואני אסיר תודה שבכל זאת יכולתי ללמוד ממך דוגמה, וזאת על אף הקנאה שבערה בי. אני מקווה מאוד שאזכה לצאצאים שיהיו דומים לך. אם יש משהו שאני בטוח בו זה שאני אחנך את צאצאיי להיות מנהיגים ולהיות טובי לב, בדיוק כמוך. אלמד מהטעות הכי גדולה שעשיתי בחיים האלו, אהפוך את עצמי לאדם טוב יותר, שזהו בעצם התהליך שאני מנסה לעבור כבר שנה שלמה.

אחרי הרצח, נגלה אליי אלוהים ורצה להוציא ממני וידוי, אך אני רק החמרתי את המצב ולא הסכמתי לקבל אחריות על מעשיי. רציתי לברוח ממה שעשיתי, לברוח מנקמת דמך, מהמשפחה. הדבר המגוחך ביותר הוא שניסיתי לברוח גם מאלוהים. העונשים שהוטלו עליי הקשו עליי מאוד. אלוהים מנע ממני התעסקות במקצוע שלי, בעבודת האדמה, וגר עליי נדודים. עונש הנדודים הפחיד אותי מאוד. פחדתי להתמודד עם הנפשות הנמצאות בעולם שבחוץ. פחדתי לסיים כטרף של חיה רעה, ולא ידעתי איך אתמודד עם עולם שאיני מכיר. בקושי ידעתי איך להתמודד עם היצרים הרעים שארבו לי, ובמקום לבחור להביס אותם - הם שלטו בי. בחרתי בפתרון קיצוני ולא מקובל.

כיום, החיים שלי מסודרים. החזרה בתשובה נראית בעיניי חסרת טעם כיוון ששום דבר לא ייתקן את המעשה שעשיתי. גם אם אשנה את מעשיי, המקרה תמיד יישאר חרות במוחי וייחשב לרצח הראשון בעולם. כיום, במקום לחזור בתשובה, העדפתי לחזור ולהמשיך להתעסק בעולם החומר. התחלתי לבנות ערים, מצאתי מקום נחמד לגור בו, והאווירה די רגועה ונעימה. זהו עיסוקי העיקרי, ולו מתלווה חשבון הנפש הבלתי פוסק שאני עושה עם עצמי יום יום ושעה ושעה.

אחי הקטן, אתה כל כך חסר לי עכשיו, כשאני אדם בוגר יותר, אדם שהשתנה ולמד מהטעויות שלו. למדתי לחיות ולהתמודד עם המציאות שבה אני חי. הקיצוניות אינה מנת חלקי. הלוואי והיינו יכולים להעביר חיים שלמים יחד כאחים, ללמוד זה מזה ולשמור זה על זה. אילו היית כאן, ודאי היית נהנה מהקהילה הקטנה שנמצאת כאן, קהילה חמה ומכבדת. אין לי ספק שיכולת להשתלב כאן מצוין בתור מנהיג, אחד שאוהבים ומעריכים אותו.

אחי היקר, אני מקווה שאחרי הכול אתה שומע את זעקותיי ומבין את החרטה הזועקת מליבי.

עבודות נבחרות

אל תשלח ידך אל הנער

טליה רביב, כיתה ז', מקיף עירוני א', אשקלון

בהנחיית: אזורן עדינה

"וַיִּשְׁלַח אֲבִרְהָם אֶת יָדוֹ וַיִּקַּח אֶת הַמֶּאֱכָלֶת לְשָׁחַט אֶת בְּנוֹ" (בראשית כב, י)

זה אני, שוכב על האבן, מנסה להבין את המצב.
מעליי סכין מונפת, ומאחוריה עומד אבי.
למה אני? כל חיי כיבדתי את הוריי, את אלוהיי!
מה עשיתי שגרם לאבי להרים את הסכין?
להתראות, ארצי! להתראות, מולדתי! להתראות, חיי!
אני נאלץ להיפרד מכם, למרות שלא זכיתי לחוות הרבה מכם.
מה יהיה? מי יטפל בהוריי אחרי שאמות?
הרי ישמעאל לא כאן, הוא סולק.
הם שוב יישארו לבדם.
עצמתי את עיניי והשלמתי עם גורלי.
פתאום, במקום סכין שעוברת דרך איבריי, ידיו של אבי התירו את הקשרים.
פקחתי את עיניי, לא ידעתי מה להרגיש!
ידיו הרימו אותי והניחו אותי על האדמה, לידו.
הסבתי את ראשי לשמע רעש בסבך הסמוך: "והנה אייל אחר נאחז בסבך בקרניו"
(בראשית כב, יג).
אבי ניגש אל הסבך והוציא את האייל, "ויעלהו לעולה תחת בנו" (בראשית כב, יג).
הסתכלתי על האייל המסכן, המשלים את גורלי בשתיקה.
אבי סיים, האש התלקחה. לא יכולתי שלא לחשוב שזה הייתי אמור להיות אני!
הרגשתי את עורי מתלהט! את שיערי נשרף! שיערה אחר שיערה.
זה נגמר! האש גוועה. אבי ניגש אליי, מבט מצטער, אך גאה, בעיניו. הוא נגע בידו,
נרתעתי.
הוא שאל אותי: "מה קרה?"
לא רציתי לענות לו! לא הסכמתי להאמין שהוא באמת אינו יודע מה קרה.
פתחתי את פי בכוונה לענות לו, אך במקום מילים, נפלט קול חנוק שהיה חצי השתנקות
חצי יבבה והסגיר אותי.
עצמתי את עיניי, נשמתי נשימה עמוקה, ופקחתי אותן.
הרמתי את נאד המים והתחלתי לצעוד לכיוון הנערים המחכים במורד ההר.

הרגשתי את עיניו של אבי נעוצות בגבי, ידעתי שאם אסתובב אראה בעיניו המון דברים.
חרטה לא תהיה אחד מהם.
כשהתרחקתי מספיק בשביל להניח לעצמי לחשוב, הבטחה אחת צצה ונשארה לנצח.
נשבעתי לעצמי שלעולם לא אעשה כך לבני, לא בשם קידוש השם ולא בשם קידוש אף אל
אחר שאולי אאמין בו בעתיד!
הגענו הביתה, ואימי מייד נפלה על צווארי בבכי גדול.
מאז אותו יום, שרתה שתיקה רועמת בין הוריי, מערכת היחסים של אבי ושלי מעולם לא
חזרה לקדמותה.
החיים המשיכו וחזרו למסלולם.
עד היום, מנקרת בראשי השאלה: מה היה קורה לולא אלוהים אמר "אל תשלח ידך אל
הנער" (בראשית כב, יב)?

כי רעות שכזאת

רוני צוקרמן, כיתה ז', תיכון עירוני מקיף א', באר שבע

בהנחיית: מיכל אלבז

"וַיְהִי כְּכֹלֹתוֹ לְדַבֵּר אֶל שְׁאוּל וַנֶּפֶשׁ יְהוֹנָתָן נִקְשְׁרָה בְּנֶפֶשׁ דָּוִד וַיֵּאָהְבוּ יְהוֹנָתָן בְּנֶפֶשׁוֹ" (שמואל א, יח, א)

הבשורה הכתה בו בעוצמה רבה, עולמו חשך עליו ובטנו התהפכה בקרבו, עוצמת הכאב שחש הייתה שקולה לאהבה הגדולה שרכש לחברו, אהובו ואיש אמונו. הוא החל למרר בבכי, ותמונות מתחנות חייהם החלו להתרוצץ לנגד עיניו. הוא נזכר איך ניגש אליו יהונתן באותו יום בעמק האלה. המלך שאול דיבר אל ההמון, ובנו הבכור, יהונתן, היה בין הנוכחים. גם דוד היה שם, רועה צאן צעיר שסיפר את סיפורו על הקרב מול גוליית. יהונתן ניגש לברך אותו, וכבר אז נקשרה נפשו בנפשו. יהונתן היה מלא התלהבות כשבירך את הלוחם הצעיר. דוד הרגיש נימה של קנאה היוצאת מדבריו של יהונתן, אך הוא לא חשש, מייד חש אהבה גדולה ליהונתן. הוא נזכר איך יהונתן הוריד מעליו את ציוד הלחימה שלו והגיש לו אותו כמתנה, מחווה זו מבין המלך ריגשה את דוד עד מאוד.

כך, באותו יום, נרקמה החברות ביניהם. חברות שהייתה חזקה מכול, חזקה מקשר בין בני משפחה, חזקה מקשר בין בני זוג. לא הפריעה להם העובדה שיהונתן היה בנו הנכבד של המלך וכי התקרב לגיל חמישים, ואילו דוד היה רועה צאן פשוט שטרם מלאו לו עשרים שנה. הבדלים אלו לא היו למכשול להם. אמונתם החזקה באלוהים והאהבה העזה כלפיו היו הבסיס האיתן לחברותם זו. אהבתם הייתה אהבת אמת, נקייה, פשוטה וזכה. אהבת רעים שיש בה נאמנות והקרבה וויתור גדול. דוד העריץ את יהונתן בשל אופיו העצמאי, בשל נכונותו להפנות עורף לשושלת שלו, ואולי גם לירושה שלו, וזאת כדי לסייע למי שהוא מאמין בו ואוהב בכל ליבו. דוד נזכר כמה סבל חברו ונקרע בין נאמנותו לאביו לבין אהבתו ונאמנותו לחברו. דוד ידע שחברו עמד לא פעם אחת מול אביו, המלך שאול, שחפץ היה במותו של דוד, והניא אותו מלעשות כך. דוד הרגיש כי הוא חייב את חייו ליהונתן. יהונתן ניסה שוב ושוב לפייס בין אביו לדוד. דוד נזכר כיצד הגיע יהונתן באותו יום אל השדה הסמוך למקום מחבואו של דוד, וכמוסכם ביניהם, ירה חץ כדי למסור לדוד ששאול עדיין נחוש בדעתו להרוג אותו. לאחר מכן, שלח יהונתן את עוזרו חזרה אל העיר, וכך נותרו לבדם והייתה להם הזדמנות קצרה לשוחח. שניהם בכו ונפרדו בעצב רב. דוד זכר כיצד ניחם אותו חברו ואמר לו: "אל תפחד, ידו של אבי לא תמצא אותך". דוד נזכר גם בפעם נוספת שבה מצא יהונתן דרך לפגוש אותו בזמן שהסתתר מאביו. הוא הגיע לחורשה הפראית שבה דוד הסתתר, הביא לו אוכל ובגדים. כמה שמח דוד בביקורו של חברו. הייתה זאת הפעם האחרונה שנפגשו.

ועכשיו, הגיעה הבשורה הקשה מנשוא. חברו הטוב, האדם הקרוב לו ביותר, נהרג בקרב מול הפלשתים. הוא, אביו ושני אחיו. הכאב שהרגיש דוד היה קשה מנשוא, הוא רצה כל כך לחבק את חברו, ללחוש לו כמה אהב אותו, כמה העריך אותו, כמה רצה בקרבתו. עכשיו הוא חייב לקיים את הנדר שנדר ליהונתן, עליו למצוא את בנו הפיסח של חברו, לדאוג למחסורו ולאהוב אותו ולהיות לו לאב. עליו לספר לבנו של יהונתן איזה אדם וחבר היה אביו, איך שם את נאמנותו כערך עליון במקום לחפש את טובתו האישית. כן, הוא חייב את זה ליהונתן. אבל דוד בעצמו ידע: לעולם לא ישתווה ליהונתן, לעולם לא יהיה רגיש כמוהו, נאמן כמוהו, אדיב כמוהו ואציל נפש כמו יהונתן. זה ברור. אף אחד לא יוכל להחליף את יהונתן, אך דוד נשבע לנסות. הטיפול בבנו של יהונתן והעברת המורשת של חברו לדור הבא יהיו לו לנחמה.

להיות לאה

לינוי טגיי, כיתה ח', מקיף ה', אשדוד

בהנחיית: מלי מורד

**"וּלְלֶבֶן שְׁתֵּי בָנוֹת שֵׁם הַגְּדֹלָה לְאָה וְשֵׁם הַקְּטָנָה רָחֵל וְעֵינֵי לְאָה רַכּוֹת וְרָחֵל
הָיְתָה יָפֶת תֹּאֵר וְיָפֶת מְרֹאָה" (בראשית כט, יז)**

המורה הניחה את התנ"ך על שולחנה, וכשפתחה את פיה כדי לדבר, נשמע הצלצול. הרמתי את ראשי מבין ידיי וקפצתי ממקומי כמו כולם, מחזירה את הציוד לתיקי במהירות. היו כאלה שכבר הספיקו לצאת מהכיתה.

"רגע, שנייה, עוד לא סיימתי!" צעקה המורה מיכל בניסיון להתגבר על הרעש, "ילדים, שבו בבקשה!" היא צעקה שוב. נאנחתי והתיישבתי על כיסאי, מורידה את התיק מהגב וזורקת אותו לצד השולחן. הבטתי בפניה, מחכה שתדבר. היא שלחה אליי חיוך מתוק, כמו כל החיוכים שלה, והעבירה את מבטה על הכיתה. שמתי לב שאף אחד מלבדי ומלבד דנה לא התיישב. מיכל קמה מכיסאה ברטינה ועשתה חצי סיבוב עד שנשענה על שולחן המורה. היא זרקת טוש מחיק אל חן, והוא מיהר לתפוס אותו, "ומי שלא יושב מקבל שבועיים של שעות אפס," היא הכריזה וצחקקה כשהרעש פסק בפתאומיות. "למה, המורה? לא צריך, הכול בסדר, אנחנו יושבים." לחש דין בזהירות והוריד את כיסאו ההפוך, מסמן לחבריו לשבת בעזרת תנועות ידיים מוגזמות. הוא התיישב במקומו בעדינות כאילו הוא הולך להתיישב על פצצה, "שבו כבר, נו, אני לא אצליח לקום בבוקר, והיא תהרוג אותי," הוא לחש בצעקה שנשמעה בכל הכיתה וחייך בהתנצלות אל מיכל שהנידה בראשה. "שאלוהים יעזור לו," דנה סיננה בשקט וגלגלה את עיניה.

"אוקיי, לקח זמן ואני בטוחה שאף אחד מכם לא רוצה להישאר פה יותר מדי, אז אני אסכם הכול בקצרה ותשתחררו להפסקה שלכם." מיכל מחאה כף בענייניות ושפשפה את ידיה זו בזו. "אנו מתקרבים לסוף המחצית, וכרגיל אנו מציגים להורים ולתלמידים הצעירים את מה שלמדנו במהלך השנה. אני בטוחה שאתם כבר יודעים באיזו דרך מציגים כל מקצוע. השנה זכיתי לעבוד איתכם, אנחנו מציגים את מה שלמדנו באמצעות מ..."

"מצגת ארוכה ומעייפת שתגזול מאיתנו את הרצון לחיות," אמר סהר ושיחק בעט שבידו, "כמו כל שנה, אנחנו יודעים."

מיכל התקדמה לכיוון סהר ולקחה מידו את העט. היא המשיכה בדרכה והגיעה אל סיוון. סהר הפנה את ראשו לאחור והסתכל על מיכל כמו כולנו, "אם האדון שפה היה מקשיב ולא מתפרץ לדבריי, דבר שהוא נימוס בסיסי אגב," היא הפטירה בכעס מזויף, גורמת לסהר לגחך, "הוא היה מבין, כמו כולכם, שהשנה סיוון ואני חשבנו לעשות מחזה!" מיכל חייכה בהתלהבות וחזרה כמעט בדילוגים למקומה לאחר שליטפה את שיערה של סיוון.

"נו, מה אתם אומרים?" היא צווחה בחיוך שהגיע לעיניה והתיישבה על שולחנה. לאט לאט החלו להישמע קולות נגד ומחאות עייפות. "שכחתי לציין," היא חייכה חיוך ערמומי וקפצה משולחנה. "לא באמת שאלתי אתכם, אנחנו עושים את זה, מגוונים ויהיה כיף. די להיות מקובעים ועצלנים."

לא הייתה לי בעיה ודווקא רציתי להשתתף. הייתי בטוחה שזה הולך להיות כיף.

המורה תופפה באצבעותיה הארוכות על השולחן והעבירה את מבטה בין כולנו, היא הודיעה שהיא תחלק תפקידים באקראיות ושכולנו ניקח חלק בהצגה בנושא משולש האהבה של יעקב, רחל ולאה. היא חילקה וחילקה תפקידים עד שנותרנו רק שלושה. "יעקב - סהר רפאלי," היא החליטה, וסהר נאנח בעצבים, "אתה מעדיף להחליף ולהיות זלפה?" הוא התיישר במהירות במקומו והניד את ראשו לשלילה, גורר גיחוכים מקניטים מחבריו.

"שיר דיין - רחל. ודניאל מזרחי," היא חייכה והרימה אליי את מבטה, "את לאה."

"שמש עלתה ב... יום חתונתה," שרה דנה בקול נמוך וצלול, "עיניה נשאה... לשמיים," היא המשיכה לשיר כשקולה עולה וגובר לאט, "הודתה לה". על איש האמת, איתו תבנה את האומה," היא סיימה לוחשת והתיישבה על הכיסא הגבוה.

מור התקדמה אל קדמת הבמה והמשיכה לשיר בקול מלטף: "אך ירד הליל, וההינומה מכסה אחרת." היא שרה בצעקה גבוהה שדעכה מהר ללחש ושגרמה לי צמרמורת. לילי התיישבה על יד דנה ושילבה את ידיהן. "אך בושט אחות, לא החלומות, הנחו את ליבה וחושיה." היא שרה עדין ולאט כמותן, אבל סלסלה בסוף המשפט בצורה שגרמה לכולנו לחייך, זה היה מהפנט. "רחל אימנו, אנא, תבכי, הזילי עוד דמעה למעננו," לוטם הגיעה פתאום ושרה בקול גבוה וציב, "בנייך המתוקים המצפים שיום יבוא," היא המשיכה לשיר מושכת את המילה האחרונה ומתיישבת בין דנה למור. לוטם ומור הפנו את המבט אחת אל השנייה בדיוק כשדנה הסתובבה אל לילי, הן עשו את זה בטבעיות כזו, שאם לא הייתי יודעת שזו הפעם הראשונה שהן שרות יחד את השיר הזה הייתי בטוחה שהן תכננו זאת. הן שרו יחד בקול אחיד וציב ששילב את הקולות היפים של ארבעתן בהרמוניה, "רחל אימנו, אנא, תבכי, הזילי עוד דמעה למעננו. בזכותך ושבנו בנים לגבולם."

"קבר בצד שביל, שם הובאה למנוחות," שרה דנה בשקט, ומור המשיכה אותה: "בבדידות... לנצח," היא לחשה.

"בקולה תקווה ללבבות שבורים של עם היוצא לגלות."

"כשבכייה עולה, מציבה אתגר למי שאותה יצר," הפעם זו הייתה לוטם.

"האם רחמי, רק בשר ודם," צעקה לילי כעת בקול גבוה מאוד, יותר משאני אוכל לשיר אי פעם. "עמוקים משלך, בוראנו," זימרו שאר הבנות שוב. הבטתי על הכיתה שהייתה פרושה בכל מיני מקומות באודיטוריום ועל מיכל שישבה מרוצה על המדרגות. אני לא הייתי

מרוצה כל כך. אני שמחה בשביל החברות שלי ואני יודעת שהן שרות מדהים וכעת גם קיבלו במה להראות זאת, אבל אני קיבלתי את החלק של האישה הכי פתטית וחלשה בהצגה הזאת, אולי בתנ"ך בכלל.

"רחל אימנו, אנא, תבכי, הזילי עוד דמעה למעננו. בניך המתוקים המצפים שיום יבוא, רחל אימנו, אנא, תבכי, הזילי עוד דמעה למעננו. בזכותך ושבנו בנים לגבולם."

הן שרו בפעם האחרונה, ומחאתי כפיים עם כולם, מבחינה במור שמסמיקה ובילילי שקורצת אליי כשהן יורדות באיטיות מהבמה, עדיין נשמעות מחיאות הכפיים ושריקות מצידו של דין שלא מפסיק לבהות בלילי בהערצה ובאהבה, כנראה כמו שיעקב הביט אז ברחל.

דין כרך את ידו, כאילו במקרה, סביב כתפה של לילי כשהוא מביט בתקרה בתמימות והיא מגלגלת את עיניה, הוא מושך אותה לחיבוק ומאחורי גבה מוציא לשון ללוטס, היא בתגובה צוחקת ומסמנת לי לבוא אליה, אני מושכת בכתפיי בפנים עצובות, והיא נאנחת ומתקדמת אל הכיסאות המרופדים, מושכת איתה את מור וצליל. "מה קורה, צומי? בואי כבר." היא מושיטה את ידה, ואני מתחפרת במקומי ומתכסה בז'קט. צליל קופצת בין הכיסאות וכמעט נופלת לפני שהיא מגיעה אליי, "קלטתי את הפרצוף המבואס שלך עוד בכיתה, דברי כבר," היא חייכה ונשענה על כתפי. נשפתי בעצבים וחשבתי איך לנסח את תחושותיי. "אני לא רוצה לשחק את לאה, אני לא אוהבת אותה." צליל הרימה את מבטה אליי, מור הרימה את גבותיה מעלה, הן כמעט עברו את המצח שלה. חייכתי כשמחשבה זאת עברה בראשי. "מה, את תינוקת?" לוטס נאנחה, "זו רק הצגה של בית הספר, אפשר לחשוב."

הפניתי את ראשי הצידה, צופה בסהר, בדניאל, בתומר ובחן קופצים זה על זה ולא מפסיקים לצחוק ולהטיח זה בזה קללות מגוונות. מור דחפה את לוטס וקראה בשמי בקול רגוע, "אני לא מבינה כל כך, מה הבעיה שלך עם לאה?" הרמתי את מבטי אליה וגלגלתי את עיניי: "היא פשוט ממש פתטית בעיניי, נואשת כזו." צליל הידקה את שפתיה והנהנה בהסכמה. לוטס שלחה לעברה מבט משתק והכתה בידה במצחה. "לא נכון!" קראה מור שוב ופתחה את פיה כדי להמשיך, אך צעקה של מיכל קטעה אותה, היא סובבה את ראשה לאחור והביטה בכולם מתאספים ומתיישבים על הבמה במעגל. לוטס נאנחה בעצלנות לפני שקמה ונתנה למור לסחוב אותה אל הבמה.

ישבתי בין דין ללילי והקשבתי לתוכניות של מיכל. הפרדתי ביניהם רק בגלל שהצחקוקים שלהם שיגעו את כולם. לא הבנתי למה מיכל חשבה שאני כן אוכל לסבול את זה. "אהובי," קראה לילי בחיוך חושף גומות ושלחה את ידיה מעליי כדי לנשק את דין שוב. קמתי בפתאומיות, והמבטים של כולם הופנו אליי. הנדתי בראשי לשלילה בנחרצות ושילבתי את ידי על החזה. אין שום סיכוי שאני חוזרת לשם, יותר מדי קיטשיות ויותר מדי נשיקות. "אני לא עומדת בזה יותר, אי אפשר לשבת שם." קבעתי וסימנתי בראשי אל המקום שבו ישבתי, שכבר לא היה אפשר להבחין בו כי דין ולילי נצמדו כבר שוב זה לזה. אני לא בטוחה

שהם שמו לב שהלכתי. מיכל הסתכלה עליהם בכעס בכוונה לנזוף בהם, אבל כמעט מיד התרככה, אי אפשר לכעוס עליהם, הם נראים מתוקים מדי.

במקום לצעוק עליהם, היא בחרה לעבור מקום ולטפוח על גבי בחיך מתנצל. "יש מקום רק ליד סהר," קבעה ודחפה אותי לעברו. כיווצתי את גבותי והתכוונתי לחזור ולדרוש מקום אחר, אבל המבט שלה כאילו הסביר לי שאני חייבת ללמוד להסתדר איתו. הנהנתי לעברה, בטוחה שהיא מבינה, וצעדתי שלושה צעדים עד שעמדתי ממש מול סהר. הוא הרים את ראשו ומצמץ כמו אדם שנחשף לאור שמש לאחר זמן ממושך בחושך, גבותיו הורמו גם הן, לא מבינות למה אני עומדת מולו, ועיניו הירוקות נעצו בי מבט חודר וחיכו להסבר.

"פשוט תפנה לי מקום," נאנחתי וסימנתי לו לזוז, הוא חיך חיוך משועשע וזז לאט ימינה, התיישבתי לידו. "אז?" הוא חיך ונשען לאחור על ידיו, "התגעגעת אליי?" נשפתי בבוז, והוא גיחך. אני וסהר אף פעם לא הסתדרנו, זו מין שנאה הדדית כזו מכיתה ג'.

"חילקתי לכם את הדפים, תסתכלו בהם," הורתה מיכל והמשיכה להסתובב במעגל. "יש כאן את התסריט ומידע על הדמויות, תוכלו לקרוא על הדמויות שאתם מגלמים וכך להתאים את ההתנהגות שלכם, תקראו על תכונות האופי שמסופרות בתנ"ך, אפשר גם להרחיב ולקרוא מחשבות, דעות וביאורים של אנשים אחרים בנוגע לדמויות, אנשים שמבינים בתנ"ך כמובן." היא חייכה שוב והורתה לכמה ילדים לקום, ביניהם סהר ושיר. "לעבודה!"

חן החזיק את הכרטיסיות וניקה את גרונו לפני שהחל לקרוא: "ועיני לאה רכות, ורחל הייתה יפת תאר ויפת מראה. ויאהב יעקב את רחל ויאמר אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה."

שון המשיך וסימן לשיר להתקדם אל סהר: "ויעבוד יעקב ברחל שבע שנים ויהיו בעיניו כימים אחדים באהבתו אותה."

סהר רטן בעצבים והחזיק בידה של שיר, "מחר רחל, נוכל להינשא. לאחר שבע שנים שבהן עבדתי. הידיעה שבסוף נינשא עשתה את השנים הללו לשנים המאושרות בחיי," סהר איבד את הביטחון והאמירה שלו הייתה לשאלה לקראת הסוף, הוא הביט בדף במבט נגעל והניד בראשו. "לא קורא את זה," הוא סיכם.

מיכל נאנחה. "מה הבעיה שלך לקרוא את זה?" שאלה שיר בחוסר הבנה, "לא מתאים לי. דביק מדי." הוא קבע וניתק את ידיהם.

"בכיון," מלמלתי בשקט וגלגלתי את עיניי, סהר הסתובב ושלח אליי מבט עצבני, "מה אמרת?"

"אמרתי שאתה בכיון." חייכתי בלעג וקמתי לעברם, "אלו רק כמה שורות קטנות, אתה לפחות משחק את יעקב. תגיד תודה שאתה לא לאה."

סהר התקדם אליי בכעס, "את עוד אומרת שאני בכיין? מה הבעיה עם לאה, זו דמות תנ"כית בהצגה, אפשר לחשוב."

נאנחתי ודחפתי אותו בעדינות, "אתה לא תבין."

"למה שאני לא אבין?" הוא שאל בבלבול וסובב אותי חזרה שאעמוד מולו. אני חושבת שזו הפעם הראשונה שהחלפנו משפטים שלא כללו העלבות.

"היא פשוט כל כך פתטית. היא נואשת לאהבה של יעקב, היא מפריעה לאהבה האמיתית. יעקב בכלל לא רצה אותה, הוא רצה את אחותה, והיא נדחפה וגרמה לו לסבל של עוד שבע שנים, זה נורא מה שקרה לו, הוא השקיע שבע שנים מחייו למען רחל והוא היה בטוח שבסופן הוא יהיה מאושר, היא רימתה אותו." סיימתי לומר את דעתי, וסהר הנהן.

"אני לא חושב ככה," הוא אמר וגרם לי להביט בו בבלבול, "מה זאת אומרת?"

"הוא צודק," אמרה מור. מיכל סימנה לכולנו לשבת. "תמשיכי," היא אמרה למור בחיוך.

מור לקחה נשימה ארוכה לפני שדיברה במהירות. "אולי רוב האנשים יחשבו כמו דניאל, אני מבינה את המחשבה הזו, אבל תנסו להבין שללבן היה חלק גדול בחתונה של לאה ויעקב, זו המסורת שלהם, הגדולה מתחתנת קודם. ולאה לא הפריעה לאהבה של יעקב ורחל, הוא אהב את רחל ואת הילדים שלה יותר וזה מוזכר בתנ"ך."

מיכל הנהנה בהסכמה. "היא צודקת," אישרה.

חן אמר שהוא מסכים עם מור: "תחשבו איך לאה נאלצה לחיות, בידיעה שהיא לעולם לא תזכה להיות נאהבת כמו רחל."

צליל הנהנה בהסכמה והמשיכה: "היום, כל אחת רוצה להיות האחת והיחידה, שהבן זוג שלה יאהב אותה יותר מכול, שהוא יאהב רק אותה. לאה חיה בידיעה שלה זה לא יקרה בחיים, ויותר מזה, היא ראתה שלאחותה זה קורה כל יום."

"יעקב עבד 14 שנים שלאחריהן ובסופן היה נשוי לשתי בנותיו של לבן," מיכל דקלמה.

"שהיו גם בנות הדוד שלו," הוסיף שון בגועל.

מיכל חייכה, "נכון."

חשבתי מעט וגיבשתי דעה חדשה על לאה, "אתן צודקות היא הייתה חזקה, נאלצה לחיות עם הקנאה ועם זה שיעקב שנא אותה." כעת אני אפילו קצת מרחמת עליה.

ההצגה התחילה לפני חצי שעה, סהר הניח את הפרחים על הקבר שדימה את קברה של רחל והחזיק בידי, מעיני ירדה דמעה שהציגה את הכאב שלי על מות אחותי הקטנה. סהר, שבהחלט נראה כמו יעקב - אני חושבת, לפחות - הלך איתי לקדמת הבמה והביט בי. מנגינה החלה להתנגן, זה לא היה אמור לקרות, הסתובבתי אל מיכל שישבה בקהל כשפניי עוטות הבעת בהלה, שגם היא לא נכללה בתפקיד. מה קורה פה?

"את אותו בוקר לא אשכח, כשטמנת ראשך בתוך הכר. אור השמש על האוהל נח, וראשי הלום שיכר."

סהר שר מדהים. גבותיי הורמו בהפתעה כשכל הבנים התקדמו אל הבמה מכל מקום עם מיקרופונים - מהקהל, מהבמה, מאחורי הקלעים. הם כולם עמדו סביבי ושרו.

"כשלחשתי באוזןך את שמה, את ידי אספת ביד קרה. ודמעה אחת חמה, אל כפות ידי נשרה."

אולי הם לא שרו הכי יפה בעולם, אבל הם השתדלו והתכוונו. כולם הפסיקו ונתנו לסהר לשיר בקול הזמיר שלו, הוא חיבק אותי אליו ושר: "הינה ימים רבים חלפו, ושתי ידיי עייפו, ועיניך מה יפו, כעיני רחל."

קולות הגיטרות התחזקו ונשמעו גם תיפופים של דרבוקות. "אני אוהב אותך, לאה. אוהב אותך גאה! אם אשכח אותך, לאה, שמי לא ישראלי." סהר סלסל בסוף המשפט בחיוך וגרר מחיאות כפיים סוערות. שריקות וצעקות התמזגו עם הדרבוקות.

"אל ימר ליבך על אחותך, הן בנייד לציידך יושבים," דור שר את הסולו שלו בקולו הגבוה והממכר וחייד אל דין, שאומנם שר פחות יפה, אך פיצה על כך בחיוך המקסים שלו, "אל תפני אישה את מבטך, כל חלומותיי קרובים," הוא קרץ אל לילי, שהמשיכה לפרוט על הגיטרה בחיוך.

"מה בקשתך, אמרי לאה, שבע השנים חלפו מזמן ונותרה רק עוד שעה," סהר סלסל עם דור, "טרם ייסגר הגן," הם סיימו בחיוך.

כולם המשיכו לשיר את הפזמון, ואני צחקתי עם כולם, שמחתי עם כולם, למדתי לא לשפוט לפני שמכירים כל אדם, גיליתי שגם לאה וגם סהר לא נוראים כמו שחשבתי. סהר ואני התקרבנו יותר ואנחנו בדרך להיות חברים טובים, זה לא יקרה כל כך מהר, אבל אני מאמינה שזה יקרה. למדתי שלאה היא אישה מדהימה וחזקה, המשכתי לקרוא עליה בעקבות ההצגה הזו, ששינתה את כל התפיסה שלי בקשר ליעקב וללאה, אולי זה לא היה סיפור אהבה מהסרטים, אבל זה לימד אותי המון, המשולש הרומנטי הזה מוזר ומורכב, אבל הוא הבסיס של העם שלנו, ולאה היא חלק גדול מהבסיס הזה.

אולי תמיד כולם מספרים על האהבה הגדולה בין יעקב לרחל, על האהבה המדהימה וחסרת הגבולות שהוא הרגיש כלפיה, על כל מה שהקריב למענה. אבל לדעתי לאה חשובה לא פחות. לאה אינה דמות משנית שמפריעה לסיפור האהבה, היא דמות ראשית בסיפור המיוחד והמסובך שלה.

בהתחלה שנאתי את זה, שנאתי אותה, את מה שהיא גרמה ליעקב ולרחל, את חוסר ההתחשבות שלה. אבל זו הייתה רק ההתחלה וכעת, כשאנחנו מחייכים לקהל בפעם האחרונה, כשהווילונות הענקיים נמשכים ומסתירים אותנו מכולם, כשכולם צורחים בהתרגשות לסיום הצגה שהתכוננו אליה בלי הפסקה במשך חודשיים - אני נעמדת מול המראה כשאני נראית כמו לאה לפי דמיונה של לידן, שהתנדבה להלביש את כולנו. אני מחייכת אל המראה, אל לאה.

"היי, דני!" הסתובבתי אל סהר שחיך אליי, "אנחנו הולכים יחד הביתה, כן?" הנהנתי בחיוך ותפסתי בידו של סהר, מושכת אותו אל המסיבה הקטנה שמיכל ארגנה לכבודנו.

נהניתי להיות לאה.

משל כבשת הרש

דרה גלוזמן, כיתה ח', הקריה מקיף ז', אשדוד

בהנחיית חנה ביטון

"אתה האיש..." (שמואל ב, יב, ז)

"כיצד יכולתי לעשות זאת?" זעקתי בבהלה אל החלל הריק לאחר שטרקתי את הדלת בחוזקה. נעמדתי מול החלון עטור הזהב בעקשנות, כאילו בכוונתי להישאר שם לנצח, בעוד עיניי מתרוצצות ללא מעש בניסיון למצוא הצדקה לחטאיי, מחשבותיי עולות וייסורי המצפון תוקפים. "כל העולם היה בידך", אני לוחש חרש לעצמי. "היית בשליטה מלאה", אני ממשיך וממלמל אל החלון שמולי. "כיצד יכולת לאבד שליטה?" כעת אני שומר עוד על קול נמוך ושקול, אלא זועק את נשמתו לאוויר ללא פחד שמישהו ישמע. היה לי כבר הכול: ממלכה משגשגת, נשים רבות, משפחה וכבוד. אך לא התייחסתי למזלי הרב ברגע שהחלטתי שאני רוצה אותה, את בת-שבע. "איזה אוויל", הלמתי באגרופי ושקע קעור נפער בקיר. נותרתי שם ליד החלון עד שעות הערב, בוחן בקפידה את מעשיי. מדוע גזלתי חיים של אדם חף מפשע? למה הוא נאלץ לשלם על חוסר הזהירות שלי? כיצד ביליתי את הלילה עם אישה של גבר אחר בידיעה שהיא אשתו? האם דנתי את משפחתי לגורל אכזר? כיצד יגיבו כאשר יגלו זאת? אך השאלה שהטרידה אותי מכול, ואף הרתיעה אותי מעצמי, השאלה היחידה שבאמת חשובה לי הייתה: "כיצד ה' יגיב?" בכל פעם שניסיתי להסיט את מחשבתי לנושא אחר, עלתה השאלה הנוקבת במוחי מחדש ודרשה תשובה. הייתי כה שקוע בתוך עצמי ובבהייה ממושכת מבעד לחלון באנשים העוברים בממלכתי, שלא שמתי לב לדמעות הקטנות שזלגו במורד לחיי. באותו הרגע מחיתי אותן מייד ועודדתי את עצמי: "דויד, אתה המלך השולט, ומלכים אינם בוכים." במשפט זה החלטתי לסיים את היום ולהניח את כל התהיות הטורדניות בצד למשך הלילה.

מרגע שנשכבתי במיטה, לא הצלחתי לעצום את עיניי ולרוקן את מוחי, שהרי מה שמונח על כף המאזניים הוא חשוב מדי. התהפכתי אינספור פעמים ונאנחתי לעצמי בייאוש. לבסוף גברה העייפות על הדאגות, ושקעתי בשינה.

השכם בבוקר, העיר אותי נתן בטלטה, וללא נימוסים וברכות מקדימות החל לספר לי סיפור. פעמים רבות ניסיתי להשחיל מילה בדיבורו השוטף, אך ללא הועיל. עיניו הנוקבות אשר הביטו בי ללא חמלה ודרך דיבורו העידו שלסיפור יש משמעות רבה, יותר מכפי שאני מסוגל להבין. בשל ערפול השמש החמימה לא יכולתי להקדיש את כל תשומת ליבי למסר שנתן מנסה להעביר לי. יתר על כן, לאחר שהתאוששתי מעט מהפתאומיות שבה נתן העיר אותי, זיכרונות היום הקודם חזרו אליי. ארשת פניי התחלפה ממבט מבולבל ועייף לחוסר נוחות. נתן הבחין בשינוי החד ועצר באמצע המשפט שבו סיפר על המעשים המזעזעים של אדם בעל מזל רב שבחר לחמוד ולגזול מחסר כול. לאחר שהסבתי את מבטי חזרה לנתן ודאגתי להראות לו שכל תשומת ליבי מופנית אליו, הוא המשיך לדבר ללא סימן של חשד אף על פי שלפני כן חלף בעיניו הבזק קצר כבאיש שומר סוד. במהלך שאר המשל, שקלתי

ברצינות לבקש ממנו לעזוב את החדר כיוון שרציתי להיות לבד. חפצתי לחזור לאותה פינה בחדר, מול החלון, ולהרהר בנוגע לטיפשותי. בסופו של דבר, סיים נתן את הסיפור, רגע לפני שהתכוונתי לבקש ממנו לעזוב, וחתם בשאלה: "איזה גזר דין אתה סובר שצריך לתת לאיש העשיר?" לפני שהגבתי השתהיתי מעט, לא מפני שחשבתי על התשובה, אלא מכיוון שעברה במוחי המחשבה המבהילה: "הוא יודע". החלטתי שכדאי להציג עונש ראוי ולהראות לנתן שהמשל על האדם הבדיוני שהוא יצר הוא הדבר היחיד שטורד את מנוחתי. "אני חושב שלאותו איש מגיע למות ולשלם פיצויים", עניתי. כמו סכין חד וקר כקרח שחודר מבעד לבטני ענה נתן בקול מתון, מהיר וממוקד: "אתה הוא האיש העשיר, דויד". ברגע הנורא הזה, שבו הרגשתי שאני מתמוטט, הבנתי שמצאתי את התשובות לכל שאלותיי. ה', כאל רחמן ואהוב, החליט לסלוח לי לאחר שהבעתי חרטה על המעשה. אומנם הוא גאל אותי מעונש מוות, אך בכל זאת דנתי את משפחתי לגורל אכזר, ואני עצמי זכיתי לעונשים הגונים.

זמן מה לאחר השיחה, לאחר שהפנמתי את המצב והשלמתי עם עונשי, מצאתי את עצמי באותה נקודה בקצה החדר, מול החלון עטור הזהב, ושאלה אחת במוחי גורמת לכל שאר התהיות לאבד את חשיבותן: "כיצד איבדתי שליטה?"

המשאלה של הממשלה

תאיר עמר, כיתה ח', מקיף עירוני ד', אשקלון

בהנחיית: שני בר-אוחיון

נתחיל בחברי הממשלה של היום	בקשתו של שלמה צנועה
שאם הייתה התגלות בחלום	"לב שומע" לשפוט את עמי בחוכמה.
מה החברים בממשלה היו מבקשים?	להבחין בין טוב ובין רע.
ומדוע בבקשה זאת בוחרים.	
"זוהי בחירה מאוד פשוטה	לכל אנשי הממשלה,
לתוספת במשכורת היא נוטה	אליכם אני פונה:
חברינו בממשלה מבקשים ממון	בענווה ובצניעות השתמשו
ושכר גבוה - אלה אותם הכי מעניינים".	ואת העם תכבשו!
נחזור לממשלת העבר	עם כבוד וצדק
הלא היא ממלכת ישראל	יהיה שיפור ניכר
בראשה עומד אדם מוכר	וכך נבין שכסף
שלמה המלך כמובן.	אינו העיקר.
שבקבלת כסף לא היה לו כלל עניין.	
"היום לאנשים בקשות פשוטות	
רק בכסף ובממון רוצים לזכות	
לי יש בקשה מאוד מיוחדת	
שאת רוב האנשים כלל לא מעניינת.	

צוואת יואב בן צרויה

חושן בן סימון, כיתה ח', מקיף י"א ע"ש יצחק נבון, אשדוד

בהנחיית: מירי טפר

יואב בן צרויה - זהו שמי. אומרים שלפני שאדם עוזב את עולמו הוא יודע שזה עומד לקרות. ברגעים אלו, כשאני אוהז בקרנות המזבח ובניה בדרכו לשלמה, אני מרגיש שאלו רגעי האחרונים. ברגעים אלו, אני בוחר לכתוב, לתעד ולספר את סיפורי לדורות הבאים. נהוג לומר במשפחתי "אָנזש פֿֿחֶצִיר זָמיו" (תהלים קג, טו), אבל אני מאמין שסיפורים הם נצחיים.

נולדתי למשפחה בעלת ייחוס, אך לא סתם ייחוס. אימי, צרויה, בת לישי ונצבת בת עדאל. סבי ישי היה אדם צדיק, משכמו ומעלה, אשר אהב את ילדיו ואת נכדיו אהבה שאיננה תלויה בדבר. נהגנו להתכנס סביב שולחנו בשבתות ובחגים, שם נפגשתי עם דודי דוד, אחיה הצעיר של אימי. נהגנו לשחק יחד עם הטלאים, לשמוע אותו מנגן. דודי היה כאח בכור לי ולאחיי עשהאל ואבישי. כמה קשה הייתה הפרדה ממנו כאשר יצא לנגן בבית המלך שאול, וכמה שמחנו אחיי ואני כאשר הציע לנו להצטרף אליו בבריחתו. מרגע הצטרפותי לאנשיו, הלכנו דוד ואני יד ביד. ראיתי לנגד עיניי רק את טובתו האישית. קהל מעריציו הלך וגדל, ועם מות שאול, נסללה דרכו למלוכה. ואני לידו - שמח בשמחתו, עצוב בשעת יגונו ותמיד מוכן להילחם את מלחמותיו.

עם מות שאול, נחלק עמנו לשני מחנות: מחנה ישראל, בהנהגת מפיבושת ואבנר, ומחנה דוד, בהנהגת דוד ואחיי. התקופה הזאת הייתה תקופה ארוכה, תקופה עקובה מדם, חללים רבים היו משני המחנות, וביניהם אחי הצעיר עשהאל. מותו זעזע את משפחתי הקרובה. למזלנו, הסתכסך אבנר עם מפיבושת, והסכסוך פתח לנו צוהר לאיחוד ישראל. אך כמו תמיד בחיים - לתקווה היה מחיר, והמחיר היה השתלבות אבנר במחנה דוד. לזה לא יכולתי לתת יד. אבנר, הבוגד, רוצח אחי, ישתלב במחנה דוד?! ידעתי שעליי לפעול ולרצוח את הרוצח במו ידיי. תגובת דוד הפתיעה אותי, דוד מיהר להכריז "וַיֹּאמֶר נָקִי אֲנִי וּמַמְלַכְתִּי מֵעַם יְהוָה עַד עוֹלָם מִדְּמֵי אֲבִיר בֶּן נֹר" (שמואל ב, ג, כח). ואני הרהרתי בליבי: אתה נקי? המלחמה פרצה בשבילך, הפילוג שנוצר היה למען ממלכתך החדשה, האם באמת חשבת שלביסוס ממלכתך לא יהיה מחיר?! בהמשך, נאלצתי להשתתף ב"הצגה" בלוויה הממלכתית שנערכה לאבנר.

הייתי האיש הכי חזק בממלכת דוד, מאז ומעולם הייתי נאמן לו. נאמן לדוד עד מוות. אולי לאורך התקופה היה נראה כי פעם אחר פעם עברתי על ציוויו של דוד ועשיתי ככל העולה על רוחי, אך לא כך הדבר. במכתב הפרדה שלי מן העולם הזה, אני רוצה להסביר, להדגיש ולומר כי לכל אורך הדרך שעשיתי עם דוד הייתי נאמן לו לחלוטין ומעבר לכך. מול עיניי נרקמה מלכות ישראל, ולעיתים, אם אהיה כן עם עצמי, לא הפנמתי את המעבר משליטה של שבט או של משפחה למלוכה או לממלכה שלמה.

דברים רבים ראו עיניי במהלך החיים - מוות וכאב לצד ניצחונות מפוארים. שפיכות דמים, אימהות בוכות על בנים. מלחמות רבות עברתי בחיי, ובכל מלחמה - קשה ככל שהייתה -

נלחמתי מתוך אידיאולוגיה ובאמונה בעמי ובצבאי ובהבנה שאם לא נילחם למען עמנו, לא יהיה אדם שיעשה זאת במקומנו.

הייתי שר צבאו של דוד, ואת כל חיי הקדשתי כדי להיות הטוב ביותר בתחומי. מוניתי לשר הצבא רק לאחר שכבשתי את ירושלים, עיר היבوسی. במערכה מול בני עמון וארם, ששכר עמון לעזרה, הביע דוד את ביטחונו בי ושלח אותי לבד לקרב. התנהגותו זו של דוד הייתה יוצאת דופן משום שבדרך כלל יצא למלחמה בראש חייליו, אבל אני ראיתי בהתנהגות זו שלו סימן חיובי, אשר מראה שהוא מאמין בי ובהנהגתי את העם. באותה מערכה, עשיתי הכול כדי לאשר את ביטחונו של מלכי דוד בי והוכחתי תכסיסנות קרבית מצד אחד ואמונה אמיתית וגדולה בבוא עולם, באלוקים, באבינו שבשמיים, מצד אחר. ואכן, צלחתי בגבורה את המערכה.

מטרתי לאורך כל חיי הייתה לחזק ולבסס את מלכות בית דוד מבפנים ומבחוץ לדורות. רבים ראו בי קיצוני בכל הקשור למלכות בית דוד, ומעשיי לאורך חיי מוכיחים זאת. לא אשקר, במהלך חיי עברתי על דברי דוד, אך עשיתי זאת לאחר מחשבה והבנה מעמיקה ולמען המטרה הגדולה: ביסוס בית דוד לדורות ולא רק לפרק זמן תקופתו של דוד. אם צריך לעבור על דבר המלך למען העתיד ולמען ביסוס של בית דוד לדורות, אני אעשה כן. הכול צריך להיעשות למען מטרה זו, אין לסטות ממנה ימין ושמאל. צריך לעשות הכול במדויק, לפי הספר, אך להבין כי יש מקרים שבהם כל האמצעים כשרים.

הרבה טעויות עשיתי בחיי. עכשיו, רגע לפני שנשמתי יוצאת מגופי, זהו הזמן לחשבון נפש עם עצמי. יש טעויות שאדם חייב לעשות כדי לקדם מטרה גדולה ממנו, ועליו לשאת בתוצאות של מעשיו גם אם הם לרעתו. כמו כן, יש טעויות שאדם יכול למנוע מעצמו כי פרי לא יניבו. אך איך אדם יכול לדעת כיצד היו משתנים חייו אם היה משנה ולו דבר אחד, ברגע קטן? האם חייו היו טובים יותר? או שמא להפך? אם היה נמנע ממעשה שעשה - התוצאה הייתה טובה יותר? לכל אדם יש רגעים בחייו אשר הביאו לשינויים גדולים, לפעמים אין אנו יודעים לאן דבר יגיע ומה יביא יום. אדם מתכנן תוכנית ומנסה לקדם תהליך, אך לפעמים ההפך קורה. פה, ברגע זה, אחד הרגעים שהביאו לשינוי בחיי, עולה לנגד עיניי החזרתו של אבשלום לירושלים.

לאחר שאבשלום, בנו של דוד, הרג את אחיו אמנון, הוא ברח לסבו, מלך גשור, ומצא שם מקלט. כאן סיפור אבשלום היה יכול להיגמר. אבשלום, נכדו של מלך גשור ובן הנסיכה, היה יכול לבלות את שארית חייו בגשור. אבל אני שכנעתי את דוד להחזיר את אבשלום לירושלים. לולא התערבותי, היה אבשלום נשאר בגשור כל חייו, ואולי סיפור חיי היה נגמר אחרת. שכנעתי את דוד להשיב את אבשלום ובעצמי הלכתי לגשור להביאו. אבשלום שב לירושלים, אך נודה לחלוטין ממשפחת המלוכה למשך שנתיים. אבשלום - במקום לכעוס על אביו המלך בשל היחס כלפיו - בא בטענות אליי. לא אשכח את היום שבו אמר לי אבשלום מפורשות: "וַיֹּאמֶר אֲבִישָׁלוֹם אֶל יוֹאָב הִנֵּה שְׁלַחְתִּי אֵלַיךָ לֵאמֹר בֹּא הִנֵּה וְאֶשְׁלַחְהָ אֶתְּךָ אֶל הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר לָמָּה בָּאתִי מִגִּשְׁשׁוֹר טוֹב לִי עַד אֲנִי שָׁם" (שמואל ב, יד, לב). אבשלום בא אליי בטענות. היום, בראייה לאחור, אני יכול להבין כי טענתו זו היא אכן טענה מוצדקת, הרי כאן, בירושלים, מנדים אותו, ובגשור היו לו חיים מצוינים.

בחשיבה עמוקה, דווקא ברגע זה שנשמתי בין ארץ לשמיים, אני מתוודה. גם לי וגם לו היו מניעים בחזרתו לירושלים. אני מתוך אידיאולוגיה וברצון טובת עמנו עשיתי זאת. שכנעתי

את אבשלום שכדאי לו לחזור. ואבשלום מתוך רצון לקחת את המלוכה מאביו. בפה מלא אומר כי רציתי שאבשלום ימלוך. הבנתי שאם אבשלום יחזור, הוא גם יגיע למלוכה בבוא העת, ואני אהיה לצידו. אולי כגמול על חלקי בתחילת תהליך המלכת אבשלום, אמשיך בתפקידי כשר צבא בממלכת אבשלום, וכך אוכל להמשיך להשפיע על ביסוס מלכות בית דוד לדורות.

חזרתו של אבשלום לממלכה לא הייתה פשוטה. עבדתי רבות מאחורי הקלעים להסכמתו של דוד להחזרת אבשלום והבאתו מגשור. רעיון זה השתלב מצוין עם מטרתי, ביסוס בית דוד לדורות, שכן אבשלום הוא היורש למלוכה, ולפי הספר, אבשלום צריך להיות המלך הבא. קיוויתי שהחזרת אבשלום, ובסופו של דבר המלכתו, תחזק את מלכותו של דוד שכן אבשלום אמור להיות יורש המלכות ולכן עליו למלוך.

טעיתי כאשר דחפתי להמלכת אבשלום, סבור ובטוח הייתי שהמלכת אבשלום תביא לחיזוק הממלכה ולא להפך ולכן לקחתי על עצמי את האחריות להורגו. נחוש הייתי בדעתי להרוג את אבשלום כשמרד באביו ורצה להורגו ובכך לתקן את הטעות שהחלישה את מלכות בית דוד. אפילו הצעתי פרס כספי למי שיהרוג את אבשלום. אני מודע לכך שבהצעת הפרס עברתי על ציווי מפורש של המלך, ואף קיבלתי אזהרות ברורות לבל אעבור על ציווי המלך. האיש שאני מציע לו את העסקה מסביר שהוא בעצמו שמע את הוראת המלך שלא לפגוע באבשלום ושאל סכום כסף לא ישנה את דעתו.

על אף שידעתי כי אני עובר במפורש על ציווי המלך, החלטתי בכל זאת שעליי לקבל אחריות על מעשי ולתקן את הטעות שעשיתי בדחיפת אבשלום למלוכה. לכן, למרות הקושי הטמון באי ציות לדוד, אך באמונה מתמדת ובנאמנות לממלכת בית דוד, אני ונושאי כליי הרגנו את אבשלום. "וַיֹּאמֶר יוֹאָב לֹא כֵן אֶחֱלֶה לְפָנֶיךָ וַיִּסַּח שְׁלֹשָׁה שְׂבָטִים בְּכַפּוֹ וַיִּתְקַעם בְּלֵב אֲבִשָׁלוֹם עוֹדְנוּ חֵי בְּלֵב הָאֵלֶּה. וַיִּסְבּוּ עֲשָׂרָה נְעָרִים נְשָׂאֵי כְלֵי יוֹאָב וַיַּכּוּ אֶת אֲבִשָׁלוֹם וַיָּמָתוּהוּ" (שמואל ב, יח, יד-טו).

תגובתו של דוד למות אבשלום הייתה צפויה, אם כי נמשכה זמן רב. דוד הרבה להתאבל ולייחל למותו ולא למות אבשלום. תגובתו עוררה צער במחנה דוד. חשנו כי ניצחנו וגם הפסדנו. בשעה זו, תפסתי במושכות ההנהגה, מיהרתי לחדרו וצרחתי עליו. "וַיָּבֹא יוֹאָב אֶל הַמֶּלֶךְ הַבֵּית וַיֹּאמֶר הַבֵּשֶׁת הַיּוֹם אֶת פְּנֵי כָל עַבְדֶּיךָ הַמְּמַלְטִים אֶת נַפְשָׁךָ הַיּוֹם וְאֵת נַפְשׁ בְּנֶיךָ וּבְנֶיךָ וְנָפֶשׁ נְשִׂיךָ וְנָפֶשׁ פְּלִגְשֶׁיךָ. לֹא הִבֵּה אֶת שְׂנְאֶיךָ וְלֹשְׁנָא אֶת-אֶהֱבֶיךָ" (שמואל ב, יח, ו-ז). איימתי שאעזוב אותו. ידעתי שדוד שונא להיות לבד. דוד יצא אל העם, והשקט חזר למלוכה. דוד התבצר בארמונו, ואני שבתי לביתי שבמדבר. רחוק מהמולת הארמון, רחוק ממזימות בת שבע ורחוק מדוד האבל.

חשבתי להקים משפחה עם האישה שמצאתי, אך אדוניה זימן אותי לשוב לירושלים ולתמוך בו לפני מותו של דוד. מצאתי באדוניה יורש ראוי לכתר, שיבטיח את המשכיות בית דוד. אם הייתי יודע מה בת שבע זוממת, אם הייתי יודע שנתן הנביא בוחש בארמון בשעה שהייתי במדבר בביתי, לא הייתי יוצא להרפתקה שנייה. בימים אלו, אני נפרד לשלום מעמי, משבטי, ממשפחתי ומבית דוד בשמחה. נפרד ממרים אהובתי בעצב ובהחמצה, ומאחל לעמי שיזכו לשליט הוגן שיטיב עימם. ברגעיי האחרונים, אני מוסר לכם את צוואתי. העבירו אותה לדורות הבאים. מחובתכם לשמור על אחדותכם, ועם זאת, הקפידו לדאוג גם לעצמכם. הקימו משפחות, פתחו תחביבים וחיו את החיים במלואם.

והכי חשוב: הקשיבו לצו ליבכם.

חשוב לי להזהירכם ממנהיגים כריזמטיים שמאחוריהם נשים חזקות.

קין והבל

אגם אברג'ל, כיתה ח', המקיף הכללי אמי"ת ע"ש גוטווירט, שדרות

בהנחיית: עפרה עמר ואסנת נידם

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל קַיִן לָמָּה חָרָה לְךָ וְלָמָּה נָפְלוּ פָנֶיךָ. הֲלוֹא אִם תֵּיטִיב שְׂאֵת וְאִם לֹא תֵיטִיב לִפְתָּח חַטָּאת רֹבֵץ וְאֵלֶיךָ תִּשְׁוֹקֶתוּ וְאַתָּה תִּמְשָׁל בּוֹ. וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל הָבֶל אָחִיו וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה וַיִּקָּם קַיִן אֶל הָבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ. וַיֹּאמֶר ה' אֶל קַיִן אֵי הָבֶל אָחִיךָ וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי אָנֹכִי. וַיֹּאמֶר מָה עָשִׂיתָ כֹּל דְּמֵי אָחִיךָ צֹעֲקִים אֵלַי מִן הָאֲדָמָה" (בראשית ד, ו-י)

קין והבל, בניהם של אדם וחוה, היו טיפוסים שונים: קין היה איכר, עובד אדמה, והבל - רועה צאן. יום אחד, החליט קין להקריב מנחה לפני אלוהים מתנובת שדהו, וגם הבל הקריב את בעלי החיים המשובחים ביותר שבמרעהו. אלוהים קיבל את מנחתו של הבל ולא את מנחתו של קין, בלי שמפורשת סיבת הדבר.

קין לא יכול לשאת את העובדה שמנחת אחיו הקטן התקבלה בעוד שהוא נדחה, והדבר מילא אותו כעס ודכדוך. ה' פנה אליו (בפסוקים שמשמעותם המילולית זקוקה להסבר) והסביר לו כי אם ינהג בדרך הנכונה, עוד יישא ה' אליו פנים (הוא ינחל הצלחה): "לָמָּה חָרָה לְךָ וְלָמָּה נָפְלוּ פָנֶיךָ הֲלוֹא אִם תֵּיטִיב שְׂאֵת וְאִם לֹא תֵיטִיב לִפְתָּח חַטָּאת רֹבֵץ וְאֵלֶיךָ תִּשְׁוֹקֶתוּ וְאַתָּה תִּמְשָׁל בּוֹ" (בראשית ד, ו-ז), אך קין לא שעה לדבריו, קם והרג את אחיו בעת היותם בשדה: "וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל הָבֶל אָחִיו וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה וַיִּקָּם קַיִן אֶל הָבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ" (בראשית ד, ח). לאחר מכן, שאל ה' את קין: "אֵי הָבֶל אָחִיךָ" וקין היתמם וענה: "לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי אָנֹכִי" (בראשית ד, ט). בתגובה, ענה לו ה': "מָה עָשִׂיתָ כֹּל דְּמֵי אָחִיךָ צֹעֲקִים אֵלַי מִן הָאֲדָמָה" (בראשית ד, י).

קין, אין בדך בושת פנים?

זה כאילו ליבד עשוי אבנים,

זה קרה בגלל קנאה,

עכשיו כולך מכוסה טומאה.

אתה רצחת את אחיך!

לאחר מעשה כזה נורא,

אף אחד לא יכול לעמוד על ידך.
אתה, קין, יליד אדם וחווה,
מדוע אתה מלא איבה?
אוי, קין, קין, קין.
אומנם אלוהים לא קיבל את מנחתך,
אך אין זה אומר שאתה צריך לרצוח את אחיך.
לא בחרת בדרך אלוהים,
ולכן ה' לא נשא אליך פנים.
הוענשת על ידי אלוהים,
על היותך אלים.
אדמת דם אחיך לא תצמיח יבול,
וכל זה קרה כי היית בבלבול.
אוי, קין, קין, קין.
אלוהים אמר שאתה תחיה כנווד תמידי,
ולכן לעולם לא תהיה במקום בצורה ביתית.
לאחר שהודית בחטאך הנורא,
אמרת שאתה חושש מהורגך,
אלוהים הבטיח לך את הטוב מכול.
אם מישהו יפגע בך, הוא יפגע בו הרבה יותר,
ולכן אתה צריך להצטער.

בנות צלפחד

עדי אפללו, כיתה ט', אורט רוגוזין ע"ש זאב בויס, קריית גת

בהנחיית: רחל בוסקילה

"אָבינו מת במדבר ובנים לא היו לו למה יגרע שם אבינו מתוך משפחתו כי אין לו בן תנה לנו אחזה בתוך אחי אבינו" (במדבר כז, ד)

שמי הוא נָעָה, ואני אחת מחמש הבנות של צלפחד. אבי מת בחטאו, אך כוונותיו של אבי היו טובות. אבי היה מן המעפילים, קבוצת האנשים שניסו להיכנס לארץ ישראל מייד לאחר חטא המרגלים והגזרה כי בני ישראל ינדדו במדבר ארבעים שנה. ניסיונו של אבי ושל שאר המעפילים אשר נאבקו כדי לעלות לארץ נכשל, והם הוכו על ידי העמלקים והכנענים. חטאו של אבינו היה חטא אישי, הוא לא גרר עימו אנשים אחרים. ומה רצה אבי? להגיע לארץ שכל ימיו חלם לחיות בה. אני ואחיותיי אוהבות את ארץ ישראל בכל ליבנו, על כן "תנה לנו אחוזה בתוך אחי אבינו" (במדבר כז, ד).

לאחר מות אבי, הייתה הירושה אמורה לעבור לבן הזכר במשפחה, ואנו חמש אחיות, ללא אח זכר. אבי היה הזכר היחיד במשפחה, ולאחר מותו נותרנו רק בנות במשפחה. מאז ומתמיד, הרגשנו אני ואחיותיי כי מעמד הנשים נמוך משל הגברים. נושא היחס לאישה ומעמדה דובר לא מעט בביתנו.

לאחיותיי ולי הוענקו שמות פרטיים הקשורים לתנועה: נועה - מהפועל לנוע; תרצה - מהפועל לרוץ; מלכה - מהפועל ללכת; חגלה - מהפועל לחוג; ומחלה - מהפועל מחול. אני רואה בזה משהו ייחודי. יתרה מכך, אני סבורה כי שמותינו מייצגים מעגלי שייכות שונים הקשורים וכרוכים בתנועה: לדעתי אפשר להבחין כי בתנועה קיים גם מסר סמוי: להיות בולט יותר. שהרי אדם שזז ונע מושך את תשומת הלב אליו. כמו כן, תנועה פירושה לצאת מאזור הנוחות שלך, ללכת בדרך ובסגנון שלך ולהיות חופשי יותר. וזה בהחלט מתקשר לסיפור האישי שלי. לסיפור שבו אני ואחיותיי עושות היסטוריה ומשנות לגמרי את כללי המשחק כך שיהיה הוגן יותר.

דין הירושה בתורה קבע כי בנים יורשים את אביהם. האמת היא שהירושה לא הייתה האישי. גם ללא הירושה, המצב הכלכלי שלנו היה טוב מאוד. לא לשם כך נלחמנו. נלחמנו בשביל אבינו ולשם המעמד החברתי של הנשים בתקופה זו. חוסר הצדק הזה הדיר שינה מעיניי: האם מעצם היוולדי כאישה אני טובה פחות ממישהו אחר? שאלה מהותית זאת עולה בראשי בעודי מנסה לברר אותה היום, כי ילדה הייתי אז.

כמו שאר הנשים בעם, גדלתי למציאות מסוג זה, כך חונכנו מגיל קטן. הנשים עקרות בית והגברים מפרנסים ועובדים בעבודת כפיים כיוון שהם המין החזק. לדעתי, זאת אינה המציאות הנכונה. המציאות היא דינמית וניתנת לשינוי. לאחר מותו המצער של אבי,

הייתה לנו הזדמנות להוציא את הצדק לאור, הצדק שחיכינו לו כל ימי חיינו: שאנשים יבחינו בו ויתנו עליו את הדעת באור אחר. אני מאמינה שהיו עוד נשים שחשבו כמוני, אך מה שעצר בעדן לדבר על כך ולשתף אחרים בדעותיהן היה הפחד. הפחד שאת היחידה שחושבת כך, הפחד שיזלזלו בדברייך. כמו כן, אותן נשים חיכו לרגע שאולי מישהי כמותן תעז ותעשה משהו.

והינה, היום אנו מעידות ללא חשש. אנו חמש אחיות מבית אבא המחליטות לקחת את המושכות לידיים ולא לעמוד מנגד. לעשות מעשה הדורש הרבה אומץ וכוח רצון. בגלל שהיינו חמש בנות, בני העם הקשיבו לנו ביתר רצינות, וזה נתן בנו תחושת ביטחון שאנו לגמרי לא לבד במאבק.

החלו לחלק נחלות בארץ ישראל, וכביכול לי ולמשפחתי - שנותרה ללא ראש המשפחה - לא הגיעה נחלה בגלל היותנו נשים. אני ואחיותיי אהבנו את הארץ אהבת אמת, רצינו בכל ליבנו להיות כאן. עם כל הכעס והרצון לשינוי שהיה בעוכרנו, אזרנו אומץ והחלטנו פה אחד, אני ואחיותיי, שאנו חייבות לפנות למנהיגי העם: משה, אלעזר הכוהן, הנשיאים וכל עדת ישראל. ידענו במדויק כיצד נסביר ונפרט להם בצורה משכנעת שלא תפגע בכבודו של אף אדם. כשהגיע הרגע, דיברנו מליבנו אל ליבם, הצלחנו לשכנע אותם אף לשנות את תפיסתם בנוגע לשוויון הזכויות בין נשים לגברים. גרמנו להם להבין את רגשות הנשים בעם מנקודת מבטנו, וקיוונו כי ישנו את דעתם ויבינו כי קיים הגיון בדבר. עמדנו לפנייהם וטענו: "אָבִינוּ מֵת בְּמִדְבָּר וּבָנִים לֹא הָיוּ לוֹ לָמָּה יִגְרַע שֵׁם אָבִינוּ מִתּוֹךְ מְשֻׁפָּחוֹתָיו כִּי אֵין לוֹ בֵּן תִּנָּה לָנוּ אֶחָדָה בְּתוֹךְ אַחֵי אָבִינוּ" (שם).

אני ואחיותיי הבחנו שכולם הביטו בנו במבט מופתע. ללא ספק, הם היו המומים מעמדתנו, שאותה העלינו ביתר שאת. מעולם לא עלה בדעתם נושא מסוג זה, יתרה מכך: התלכנה נשים עד משה לשם טיעון כזה?! תחילה היה מבטם מעט מזלזל, שהרי לשם מה תבואנה הנשים עד הלום? מי הן אותן נשים? רק לאחר זמן מה, השתנה מבטם והתמלא כבוד כלפינו. כנראה ידעו כי לא לריק הגענו, אנו הנשים, עד מנהיגי העם. ללא שמץ של ספק, הבינו עד כמה זה חשוב לנו ועד כמה כוח ורצון קיים בנו.

במפתיע, הרגשתי שהצלחנו לגעת בליבם של האנשים ששמעו את קולנו ואת דברינו, וזה כלל אינו מובן מאליו. לאחר שמשה שמע את הסוגיה הזו, הוא נראה מבולבל, שהרי מעולם לא עלה הנושא בדעתו, בודדים הגברים שהתעניינו במעמד הנשים ובשוויון זכויות, אם בכלל היו כאלו. ואז החליט משה כי מחויב הוא לשאול את ה' מהי התשובה לבקשתנו. ידעתי שאנו נחולל שינוי, בין התשובה חיובית בין היא שלילית. שכן המעט בשכרנו שמשה ושאר העם יהיו מודעים לסוגיה.

אני חייבת לציין כי היינו לחוצות לשמוע את התשובה. הדופק שלי החל לעלות, כל כך רציתי בליבי שהתשובה תהיה חיובית ושנקבל את הנחלה ואת הכבוד שאנו הנשים ראויות לו. כבר דמיינתי איך נגיב אם התשובה תהיה כפי שציפינו. עלה בי מעין חיוך קטן כשתהיתי על כך. אחר כך דמיינתי מה יקרה אם משה יענה בשלילה, ואז החיוך נמוג. הסתכלתי על אחיותיי וראיתי כמה הן לחוצות, בדיוק כמוני, היה אפשר לראות בבירור שאנחנו רוצות את זה בכל מאודנו. לאחר זמן מה, קיבל משה את התשובה מה'. הוא הסתכל לכל אחת

ואחת מאיתנו בעיניים. אם קודם לכן חשבתי שהדופק שלי לא יכול להיות מהיר יותר, טעיתי. ואז נשמתי נשימה עמוקה.

משה הפנה מבטו אלינו ואמר את דבר ה': "כִּן בְּנוֹת צִלְפָּחַד דְּבָרְתָן נָתַן תִּתֵּן לָהֶם אֲחֻזֹּת נַחֲלָה בְּתוֹךְ אֶחָי אֲבֵיהֶם וְהֶעֱבַרְתָּ אֶת נַחֲלַת אֲבֵיהֶן לָהֶן" ((שם, ז). כן! זה היה אחד הרגעים המאושרים בחיי. הבטנו זו בזאת במבט מאושר, מסופק, במבט המשדר: הצלחנו לחולל שינוי.

משה המשיך ואמר, במקרה שאיש מת ללא בנים זכרים, הנחלה תעבור לבנות. זאת אומרת שבזכותי ובזכות אחיותיי, גם הנשים זכאיות לקבל את הנחלה. התמלאנו גאווה, הרגשנו שמילאנו את תפקיד חיינו, לשם כך נועדנו כנראה, לחולל שינוי בהיסטוריה ולתת לנשים את הכבוד שהן ראויות לו. הודיתי לה' בכל ליבי על כך שנתן לנו להגשים את מטרותנו. ללא ספק זאת הייתה השליחות שלנו.

באותו רגע, הבנתי שאין דבר העומד בפני הרצון! אם אני רוצה לחולל שינוי לטובה ולהביא להוגנות, אני יכולה לעשות זאת, ואין זה משנה מי אני, מה הגזע שלי, מה המין שלי ומאיפה באתי. מאותו יום, קול הנשים היה חזק יותר. היחס אל הנשים השתנה לטובה. בטוחני כי מעתה דימוין העצמי של בנות ישראל גבוה יותר. מובן שעדיין יש מקום לשיפור, ושהשוויון עוד לא מתקיים במלואו, אבל סמוכני שטרם נאמרה המילה האחרונה של הנשים, ועוד יבוא היום שלו אנו מייחלות.

המסקנה שלי היא כי לא רק הנשים יכולות ללמוד מהסיפור שלנו, אלא כל אדם באשר הוא. כל אדם המרגיש צורך לעשות שינוי, להשמיע את קולו ולהטביע את חותמו. אני מקווה שהסיפור שלנו ישמש השראה לדורות הבאים, ויתרה מזאת: יוכיח שאין דבר העומד בפני הרצון.

המכתב שלא נקרא מעולם

יאן גורין, כיתה ט', מקיף ג', אשדוד

בהנחיית: יפה עוזיאל

אני כותב זאת כי איני יכול לשמור את זה יותר במצפוני. כל השנים האלה של שתיקה ויגון שינו משהו עמוק בנשמתי, החרטה השתלטה על חושיי, ואיני סבור שאוכל לחיות עוד עם סוד כזה. ליבי דואב רק מהעובדה שהסתרתי זאת ממך כל השנים האלה, מעשי הנוראיים הותירו סימן בנשמתי, ומוחי ממשיך לנזוף בי על מעשיי.

ולאחר כל זמן השתיקה, הצער והחרטה האלו, ליבי ונשמתי מפצירים בי להתוודות בפניכם: כל העצב והצער שלנו נובעים מהמעשים שלי ושל אחיי, הקנאה והגאווה כילו את ההיגיון שלנו, ואנחנו נקטנו בפעולה מטורפת ונוראית. אנו אחראים לאובדן אחינו יוסף!

אבא יקר, אני מצטער מאוד ששיקרתי לך, אבל בעיקר שגרמתי לך כאב, צער ועצב כזה. אני מוכן לקבל אחריות מלאה על המתרחש, ונשמתי דוחקת בי לומר לך את האמת על כל מה שקרה, אבל אין ברוחי כוח כדי לספר לך זאת ישירות. זו הסיבה שאני כותב לך את זה, בתקווה שאחרי שאני אחזור ממצרים, מחיפושנו אחר מזון, אוכל למסור לך מכתב זה ונצליח לפתור את כל צרותינו.

אני מבקש ממך סליחה. הקנאה והיגון שהרגשנו פנו נגדי ונגד אחיי באותו לילה בדותן. הרגשנו מושפלים מכותנתו החדשה, ואחיי הציעו להמית את יוסף, אחינו, בשר מבשרינו. אבל נשמתי לא אפשרה לי לבצע פעולה נוראית כל כך. אז עלה במוחי רעיון. כדי למנוע שפיכת דם, הצעתי להם לזרוק אותו לבור במדבר. קיוויתי שאוכל לבוא אחר כך ולהוציאו, אבל לא הבנתי שזו תהיה הפעם האחרונה שאראה אותו.

בזמן שאכלנו, מכרו אותו האחים שלי כעבד לסוחרים ערבים. איני מאשים אותם על כך ואני לא מנסה להכחיש את הטעות שלי, אבל אחרי זה לא הייתי יכול לעשות שום דבר להחזרת יוסף. אבל אז ביצעתי את הדבר שממנו אני מתבייש יותר מכול: הפחד שלי מהתגובה שלך גרם לי לשקר לך ולגרום לך לחשוב שהוא נאכל על ידי חיית בר.

אבל אחרי כל השנים האלה של צפייה בך מתאבל ובוכה על יוסף, התמוטטה נפשי. איני יכול לנצור את הסוד הזה, במיוחד בתקופת הרעב הזו. אני תוהה אם הרעב הוא העונש שה' שלח לנו בגלל מעשינו, בגלל שקרינו ובגלל שגרמנו לך נזק כזה.

לאחר שכתבתי את הדברים, נשמתי, רוחי ונפשי מרגישים קלים יותר, ואני מקווה שאוכל לחזור ממצרים עם מספיק מזון למשפחותינו ושאעביר לך את המכתב הזה בעת של בשורות טובות.

אבא יקר, הנשמה, הרוח, הנפש והגוף שלי מבקשים ממך שתסלח לי. אחרי כל השנים האלו, של חרטה מצטברת, אני רוצה לומר לך רק דבר אחד, קצר אך מלא חרטה: אבא, אני מצטער מאוד.

מצטער בכנות, בנך ראובן.

מכתב זה נמצא במדבר חצי האי סיני, וסבורים שהוא נכתב על ידי ראובן בנו של יעקב במהלך מסעו למצרים לחפש אחר מזון בתקופת הרעב ולפני שנפגשו עם יוסף במצרים. (מידע זה נחשב נכון ומבוסס על התנ"ך, בראשית פרק לז, כא; כט; לב: "וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיַּצִּלְהוּ מִיָּדָם וַיֹּאמְרוּ לֹא נִכְנֹוּ נַפְשׁ. וַיָּשֶׁב רְאוּבֵן אֶל הַבּוֹר וַהֲגִה אֵין יוֹסֵף בְּבוֹר וַיִּקְרַע אֶת בְּגָדָיו. וַיִּשְׁלַחוּ אֶת קְתָנֹת הַפָּסִים וַיָּבִיאוּ אֶל אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ זֹאת מְצָאנוּ הֵכֵר נָא הַקְתָּנֹת בְּנֶדָה הוּא אִם לֹא")

והיה העקוב למישור

צליל חיון, כיתה ט', מקיף שלאון, קריית גת

בהנחיית: פנינה שטרן

אני יושב על כרי הדשא הנרחבים, משקיף אל הנוף הפסטורלי עוצר הנשימה. הכול ירוק ויפה מסביבי, אך הלב לא שקט, לא רגוע. אני כאן לבד, בודד, בלי הגנה מהקור שיגיע בלילה ומהשרב הכבד שייפול עליי ביום. רחוק מאבי, רחוק מאימי שתמיד גוננה עליי מפני כל צרה שלא תבוא, רחוק מאחי, שאותו - אם לומר את האמת - אני אוהב ושאליו אני מתגעגע.

אני שואל את עצמי אם היה כדאי לרדוף אחרי מעמד, כסף, תהילה ולפגוע באחי ולהתרחק מבני משפחתי. האם כל זה שווה את המחיר שאני צריך לשלם עכשיו?

אני לא יכול להפיל את האשמה על אימי, יכולתי לסרב להצעתה. אך אם לומר את האמת, יש בתוכי רצון ודחף להיות השולט, הבולט, הראשון, זה שיש לו רכוש רב ומעמד, לכן לא יכולתי לסבול את העובדה שנולדתי שני, נאבקתי עוד בבטן אימי לצאת ראשון, אך זה לא קרה!!!

אני מתחבט ונאבק עם עצמי, כל הלילה לא הצלחתי לישון, ייסורי המצפון לא נותנים לי מנוח, אני רוצה שקט נפשי, אך העורמה שבי הביאה אותי למקום אחר.

הוא עמד מולי, כולו פרוע ומיוזע, בגדיו קרועים, וריח של דם עלה מגופו. בידו האחת אחז הוא בחצים ובקשת, ובידו השנייה בחיה פצועה ושותתת דם. התחלחלתי בראותי את החיה, לא הבנתי כיצד מסוגל עשיו יומיום לצאת לשדה ולהרוג חיות, חיה ועוד חיה... ולאחר מכן לאכול אותן בתאוות יתר. גם אני אכלתי בשר, אך בשום פנים ואופן לא יכולתי להרוג חיות. כל זמן שאני לא רואה כיצד הורגים ומכינים, אני יכול לאכול, ברור לי שאם אני הייתי צריך להרוג כדי לאכול הייתי מוותר על הרעיון.

"הֲלֵעִיטְנִי נָא מִן הָאֲדָם הָאֲדָם הִזֶּה כִּי עָנַף אֶנְכִּי" (בראשית כה, ל), פנה אליי עשיו בקול בס ותובעני.

"מִכֶּרֶה כְּיוֹם אֶת בְּכֹרְתְּךָ, לִי" (בראשית כה, לא), לא היססתי לומר.

עשיו אחי לא חשב פעמיים, הוא תמיד רצה את הסיפוק המיידי, ופניו לא היו נשואות אל העתיד, לכן אמר "הִנֵּה אֶנְכִּי הוֹלֵךְ לָמוֹת וְלָפָה זֶה לִי בְּכֹרֶה" (בראשית כה, לב).

הוא הסכים מיידי ומכר לי את הבכורה תמורת נזיד עדשים. כמה טיפשית הייתה החלטתו, מעולם לא נהג בחוכמה. אך האם היה נכון לנצל את טיפשותו ואת תמימותו של אחי?? האם היה נכון לנצל את רגע הרעב שלו ולזכות בדבר יקר שהוא הבכורה??

נתתי לו לאכול, והוא התנפל בתאוות יתר על המאכל שהכנתי, הבטתי בו ונזכרתי במילותיה של אימי ובהערותיה הבלתי פוסקות לעשיו שיתנהג יותר בעדינות, שיאכל יפה ולא בגסות, וחשבתי בליבי שהוא אינו ראוי לבכורה.

אם לא די בכך, באחד הימים, שמעה אימא שאבי רוצה לברך את עשיו. היא נתקפה חלחלה עזה, בשום פנים ואופן לא רצתה שבנה גס הרוח, התאב לבשר ולחיי הרגע, יזכה לגדולה יותר ממני. ראיתי אותה בוכה ימים ולילות, הולכת ובאה בחוסר שקט, ליבה לא שקט, ומוחה לא נח לרגע. ניגשתי אליה ושאלתי אותה לפשר התנהגותה, דאגתי לה מאוד. היא שפכה את ליבה ואמרה שלמילה ולברכה יש כוח מאגי עצום, "אביך רוצה לברך את עשיו, וחלילה אם יברכו, כל צאצאיו יהיו עבדים של העם שיצא מעשיו, אסון גדול יקרה כאשר הגוי שיצא מעשיו, גס הרוח, התאב לאוכל ולחיי חומר, ישלוט על צאצאיו, עולם של גיהנום יהיה כאן. בעולמנו, העם השולט צריך להיות חכם, בעל ערכים, שואף לצדק ומכיר בערך החיים והשוויון, עם שישמש שוטר לכל העמים האחרים, שייתן דוגמה לערכים של כבוד, של אהבה, של ביטחון."

דבריה של אימי נשמעו נכונים וצודקים מאוד, חובה שהברכה לשליטה ולשפע תינתן לעם שיצא ממני, עם שיהיה בעל תכונות של אהבת הבריות, בעל ערך של חיים ושל ביטחון. לכן הסכמתי ללכת בדרכה של אימי ולשתף איתה פעולה. כשם ניצלתי את חולשתו של עשיו, כך אוכל לנצל את חולשתו של אבי ואת עיוורונו, אין ברירה, כך חשבתי. זה היה אופיי, תמיד נהגתי בעורמה ובחוכמה, אולי כדי להינצל מאסון צריך לעיתים לנהוג בעורמה ובתחבולה? או שתמיד צריך לנהוג על פי היושר, הצדק והשוויון??

מילותיה של אימי הדהדו שוב ושוב במוחי: "וְעַתָּה בְּנִי שְׁמַע בְּקוֹלִי לֵאמֹר אֲנִי מֵצֵנָה אֶתְּךָ. לָךְ נָא אֶל הַצֹּאן וְקַח לִי מִשָּׁם שְׁנֵי גִדְיִי עֶזִים טְבִים" (בראשית כז, ח-ט). האם יכולתי לסרב לאימי?? לא!!! הצדק היה עימה, כך חשבתי, ומלבד זאת, הדחף לשליטה היה קיים בי. קמתי ללכת לצאן, אך בליבי התעורר חשד, הרי אבא עיוור, ולכן חושיו האחרים מחודדים מאוד. הוא ירצה להריח אותי ולמשש אותי ויגלה שאני יעקב, הרי אחי עשיו שער, ויש לו ריח חזק של חיות השדה, ובמקום לברך אותי יקלל אותי.

אימא, שהייתה נחושה וחכמה, אמרה לי: "עליי תבוא הקללה." היא הליבישה אותי בבגדי אחי ואת עורות הגדי שמה על צווארי ועל ידיי שאם ימשש אותי אבי, יחוש שאני שער. הגשתי לאבא את המטעמים שהכינה אימי, בשלווה ובביטחון שזה הדבר הנכון לעשות. אבא, שגם היה חכם מאוד ובעל חושים מחודדים, שאל אותי: "מי אתה?"

"אֲנִי עֶשָׂו בְּכֹרְךָ" (בראשית כז, יט). מילים של אמת יצאו מפִּי, אומנם ערמומי הייתי, אך לא שקרן. "אנוכִי" - אמרתי. זה אני. "עשיו בכורך" - עשיו הוא בכורך.

אבי העלה ספקות, "וְנָשָׂה נָא וְאֶמְשָׁךְ בְּנִי הָאֶתָּה זֶה בְּנִי עֶשָׂו אִם לֹא" (בראשית כז, כא). נאלמתי לשמע דברים אלו, אולי הייתי צריך לומר בבירור שאני יעקב. נכון, לא שיקרתי, אך לא הבהרתי את דבריי, היה לי נוח. אין לי ספק שאבא הבין שאני יעקב, הרי

שמע את קולי, ועם זאת החליט לברכני. כנראה שבתוך ליבו רצה שאני אקבל את הברכה. לכך הייתה שותפה אימי, ששכנעה אותו שאני הבן הראוי והמועדף.

שמעתי את ברכת אבי, וצמרמורת אחזה בכל גופי "ישתחוּ לך עמים... היה גביר לאחיד" (בראשית כז, כט). אם עשיו היה מקבל ברכה זו, צאצאיו היו נוהגים בנו באכזריות, ברודנות, בבזז ובפשלה, כך נהג עשיו עם אנשים ועם החיים עצמם.

אך כיום אני נאבק עם עצמי, בטני מתהפכת, אני מרוחק מביתי וממשפחתי. אימא הציעה לי לברוח לאחיה לבן כדי להימלט מסכנת המוות הנשקפת לי מאחי. עשיו אמר בבירור שהוא רוצה להרוג אותי, הוא מלא כעס וזעם על שגנבתי לו את הבכורה ואת הברכה. פעלתי בחוסר יושר, וכנראה מגיע לי לעבור את דרך הייסורים הזאת.

בעודי שקוע בהרהורים ובמחשבות, אני רואה מרחוק אישה מתקרבת לעבר פי הבאר, אישה יפהפייה, דקת גב, שיער שחור חלק גולש על כתפיה החטובות, אישה חזקה הבאה עם עדריה לשאוב מים מהבאר. באותה עת, התקבצו רועי צאן נוספים וחיכו לרועים שיגיעו כדי לגולל את האבן הענקית שהייתה מונחת על פי הבאר. בראותי את רחל, בתו של לבן דודי, קיבלתי כוחות עצומים וניגשתי לבדי וגוללתי את האבן מעל פי הבאר. באותו רגע הבנתי שאני רוצה לשאת אותה לאישה. היא האישה שתכניס כוחות ומרץ לחיי.

כעבור דקות אחדות, הבחנתי בלבן דודי רץ לעברי, הוא חיבק ונישק אותי בשמחה. הרגשתי הקלה עצומה, שוב אני בחיק משפחה, אומנם לא עם הוריי ועם אחי, שאליו אני מתגעגע, אך איני עוד אדם בודד. הבדידות קשה וכואבת נורא.

לבן הזמין אותי לביתו וגילה יושר והגינות, שאל אותי מה ארצה תמורת עבודתי אצלו. שמחתי מאוד ועניתי לו בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים: "אֶעֱבֹדְךָ שִׁבְעַ שָׁנִים בְּרַחֵל בְּתָךְ הַקָּטָנָה" (בראשית כט, יח). אני רוצה את רחל, וכדי שלא יחשוב שאולי יש רחל אחרת, אמרתי לו בתך, ושמה יעלה ספק שאולי התבלבלתי בשמות, אמרתי לו הקטנה!!!

ברגע הראשון שראיתי את רחל, ליבי נקשר אליה, היא הייתה אישה יפת תואר ומראה שתכונותיה הנאצלות הוסיפו על יופייה, נראתה אנרגטית, ערנית ושופעת חוכמה ואהבה. לאה, אחותה התאומה, הייתה אישה אצילית, אך נראתה תמיד עייפה, יגעה וטרודה מבלי סיבה נראית לעין.

התחלתי לעבוד במרץ אצל לבן דודי, החלפתי את תפקידה הקשה של רחל אהובתי ברעיית הצאן, תפקיד קשה ביותר. לילה אחד, התעוררתי בבהלה לקול נהמת להקת זאבים, הקולות הלכו והתעצמו. פקחתי עיניי וראיתי להקה של זאבים מתקרבת לעבר הכבשים שלי, שלידם רבצו בנחת גדיים רכים וקטנים שזה עתה נולדו. נעמדתי מיד על רגליי, אחזתי במקל הרועים שהיה מונח תמיד לידי לעת הצורך והתחלתי מכה בהם בכל הכוח מכה אחר מכה אחר מכה. המאבק עם הזאבים נמשך כמה דקות, שבעיניי היו נצח. אחד הזאבים הצליח לנשוך אותי ברגל, ודם שתי ממנה. לבסוף הצלחתי להבריח אותם. נשמתי לרווחה, התיישבתי על אבן, קרעתי חלק מבד חולצתי וקשרתי את רגלי. באותו רגע, חשבתי על רחל אהובתי, מה הייתה עושה לו הייתה נמצאת בסיטואציה קשה ומפחידה כל כך. שמחתי

שאני מבצע את תפקידה. הרגשתי שאני מגן לא רק על הצאן, אלא גם על רחל שעתידה להיות אשתי. ולכן שבע שנים היו בעיניי כימים אחדים מתוך אהבתי אליה.

האהבה נטעה בי המון כוח. ידעתי שיש לי מטרה ברורה: לשאת אישה מיוחדת שמתאימה לי מאוד באופייה, שנינו נקים משפחה חמה ואוהבת. חרתי בסלע כל יום שעבר, כבר שישה סלעים חרותים לגמרי. נשארה עוד שנה, אני רוצה לראות גם את הסלע השביעי מתמלא סימנים.

רחל התקרבה אליי ושאלה אותי מה הסימנים האלה. כל כך הרבה סלעים ובהם סימנים חרותים בחוזקה. "אני מחכה ליום שתבואי אליי, אני מחכה בקוצר רוח, התחלתי לחרות בסלע השביעי והאחרון, רחל, אני כאן כי אני שואב כוחות ממך. אני לא יכול להסביר מה קורה לי כאשר אני רואה אותך."

רחל השפילה מבט, פניה היו מודאגות וחיוורות, והיא אמרה לי ברורות: "אבא אדם רמאי, אני חוששת שהוא לא ישיא אותי לך בתום שבע השנים, הבה נסכים בינינו על סימנים כדי להבטיח שתינשא לי ולא לאחרת."

הבטתי ברחל בהערצה על כנותה ועל יושרה, הרמתי אבן מחלוקי הנחל, חרתי באבן: "רחל אהובתי", ונתתי לרחל את האבן כסימן. רחל קטפה פרח ריחני ואמרה לי: "זה יהיה סימן נוסף בינינו, אביא לך ביום הכלולות פרח ריחני זה, זהו ריח שנדבק לבגדיי." המשכנו ואספנו עוד ועוד סימנים, שבעה במספר, סימנים רק שלנו...

היא נכנסה לאוהל... ועימה הסימנים המיוחדים. זה היה אחד הלילות היפים ביותר בחיי, אושר גדול הציף את ליבי, הרגשתי שאני מחובר אליה, שנולדתי בשבילה. רציתי שהלילה יימשך לנצח, ועם זאת ייחלתי לבוקר, שאראה את זיו פניה היפות והקורנות, את חיוכה הענוג. חיכיתי להביט הישר לתוך עיניה ולומר לה: "אני אוהב אותך."

השחר עלה, קרני השמש חדרו לתוך האוהל. שמח וטוב לב הסתובבתי לעברה, ועיניי חשכו. לאה שוכבת לצידו!

שפשפתי את עיניי, אולי איני רואה היטב, אולי אני רואה את לאה כי אני לא מאמין שזכיתי ברחל?? עיניי לא טעו, לאה שוכבת לצידו, כל הלילה עשתה עצמה כרחל, כל הסימנים שהיו לי ולרחל היא ידעה, הכיצד??

"בת רמאי, למה רימית אותי???"

והיא ענתה לי בשלווה: "ואתה לא רימית את אביך? ואביך אמר בא אחיך במרמה. שימשת לי מורה טוב."

נאלמתי, הוכיתי תדהמה, מעשה המרמה שלי חזר אליי כבומרנג, אכן שימשתי מורה טוב. אני ניצלתי את העיוורון, את החשכה שבה היה אבי, כדי לרמותו. ולבן ולאה ניצלו את החשכה באוהל כדי לרמות אותי ולטמון לי פח.

"למה רימיתני?" שאלתי את לבן, והוא בלי להניד עפעף ענה: "לא יַעֲשֶׂה כֵן בְּמִקְוֵמִנוּ לָתֵת הַצֵּיִרָה לְפָנֵי הַבְּכִירָה" (בראשית כט, כו).

למשמע מילים אלו, הרגשתי חצים בבטני, נזכרתי שנעצתי סכין בגבו של אחי, גנבתי לו במרמה את הבכורה, ניצלתי את חולשתו. כעת לבן נעץ בי את הסכין ונתן לי את הבכורה.

רציתי את הבכורה וקיבלתי את הבכורה. כמה אירוניים החיים.

היום נסגר מעגל, ריציתי את עונשי עד תומו. הייסורים שעברתי נועדו לזכך אותי. אעבוד עוד שבע שנים נקיות בשביל רחל, החלטתי. לא אוותר על אישה אצילת הנפש הזאת, שוויתרה לאחותה על הסימנים כדי שאחותה הבכורה לא תושפל אם היא תתחתן לפניו. היא ודאי לא תיארה לעצמה שאתעקש ואעבוד שבע שנים נוספות כדי לזכות בה ולמרות זאת ויתרה למען אחותה. אני צריך ללמוד ממנה ולבקש מאחי סליחה ומחילה, איני רוצה עוד לנהוג בדרך חתחתים.

"לא יַעֲקֹב יֹאמֶר עוֹד שְׂמֵךְ" (בראשית לב, כח), שמעתי את קולו של המלאך.

כולי תפילה לאלוהים שלא אאלץ עוד לנקוט בדרכים נפתלות הכרוכות בכאב כדי לזכות בהצלחה, שאנהג בדרך של "הולך תמים ופועל צדק ודובר אמת בלבבו" (תהלים טו, ב).

קנאה היא רעל

ספיר ביבס, כיתה ט', מקיף ד', אשדוד

בהנחיית: אביב מזוז

רעל היא הקנאה,

אסור לנו ללכת בדרך הקנאה!

היא הורסת כל מה שקיים:

חברויות, זוגיות ואפילו את המשפחתיות.

הקנאה התחילה עוד בבריאת העולם:

לחוה ולאדם היו שני ילדים,

קין והבל, הם אחים,

והסיפור שלהם הוא סיפור של קנאה

ואיבה בין שני אחים שהביאו מתנה לה'.

האחד הביא מתנובת שדהו,

והשני את משובחי מרעהו

אך רק של הבל התקבלה בעיני ה'.

וכשקין שמע זאת, עלתה בו קנאה עמוקה

ובגללה נעשה המעשה המחריד והנורא.

קין עשה מעשה שבגללו היה למנודה.

קין את אחיו רצח על לא עוול בכפו

הבל נרצח.

קין קטע את עתידו של אחיו.

הרעיון בסיפור כל כך מכאיב

בפעם הראשונה שאח הרג את אחיו

ומה עשה לו אלוהים?

אות הביא לכל החיים, קין בצורה נוקשה נענש משום שהתנהג

הוא כמו נחש. ומה קורה היום?

הכול כתמול שלשום

הקנאה והאלימות יד ביד הולכות

וצאצאיו של קין עודם מתהלכים

אך לנו אסור לשכוח: לכל אחד יש כוח ואת השינוי לעשות אנו יכולים

למנוע יחדיו את הרג האחים

הסיפור הזה מהתנ"ך גם בימינו לא נשכח, הסיפור המפורסם,

שמלא קנאה ודם, מלמד אותנו

לקח "כן" לשלום ו"לא" לרצח.

סיפורה של חוה

ליאל קלינגר, כיתה י', מקיף ה', אשדוד

בהנחיית: מורד מלי

הסיפור שלהלן מבוסס על פרק ג' בספר בראשית, הוא מציג את סיפור גן עדן מנקודת מבטה של חוה וחושף את רגשותיה ואת מחשבותיה.

סיפור גן עדן

שוב אותה הרגשה מוזרה. אני מנסה לפקוח את עיניי באיטיות. מביטה ישירות אל הדבר הזוהר הזה שבשמיים, ובמהירות עוצמת את עיניי בכאב. הדבר המשונה הזה מסנוור כל כך. אני מנידה את ראשי ימינה, מביטה באדם ישן בעודו שוכב לצידו על השכבה הירוקה שמעל האדמה. אינני יודעת מהי, אך היא בהחלט נעימה מאוד. אני מתרוממת על רגליי, מחפשת אחר נוזל שיגרום לי להרגיש רעננה ויעביר את התחושה המוזרה בגרון, "מים" כפי שאדם לימד אותי לומר.

רגליי דורכות על השכבה הירוקה הזו, שמדגדגת את כפות רגליי, אני מנסה להיזכר בדרך שבה הוביל אותי אדם לפני כמה ימים. אני חולפת על פני עצי פרי יפהפיים, נעצרת לכמה רגעים ומתבוננת בפרח אדום הגדל עם עוד עשרות כמוהו. אנחת כאב נפלטת מפי כשאני מנסה לקטוף את הפרח, והוא נשמט מידיי בבהלה. תחושת עקצוץ באצבעותיי, במשך זמן ממושך אני מביטה בנוזל האדום שיוצא החוצה. אדם ממש כמו הפרח, מוזר. למה זה כואב כל כך? אני מגחכת ומחליטה להמשיך בחיפוש אחר מים.

אני רואה את הנהר מרחוק וממהרת להגיע אליו, מתיישבת על ברכיי ולוגמת מים בעזרת כפות ידיי.

"מצאת את הנהר לבדך." קולו מלא הגאווה של אדם נשמע מאחוריי, אני נבהלת ומביטה בהשתקפותו במים. הוא מתיישב על ברכיו גם כן ושוטף את פניו לאחר שלגם קצת מים.

"הכל בזכותך." אני אומרת וממשיכה להביט בפניו בחיוך.

"את מרגישה את זה?" שאל אותי אדם בעודנו צועדים יחדיו.

"מרגישה את מה?" אני מכווצת את גבותיי, לא מבינה.

"ההרגשה הזאת בבטן... בשעות מוקדמות של בוקר..." הוא אומר בבלבול ומניח את ידיו על בטנו. אני מניחה את ידיי על בטני גם כן, מביטה בו ומחכה להרגיש את מה שהוא מרגיש. כאשר ראה שאיני מרגישה דבר, החליט לעזוב את העניין ולהמשיך ללכת. לפתע עצר אדם ובחן את עץ הפרי שלפניו. הוא מיהר לקטוף פרי מן העץ ולנגוס בו. גופו נרפה כאשר טעם מהפרי, חיוך על פניו. "אני מניח שזה מה שהייתי צריך." הוא מצחקק ומציע לי לאכול גם כן.

לאחר שאכלנו מספיק, המשכנו לטייל בין עצי הפרי המגוונים. עץ אחד, משונה ומיוחד, משך את תשומת ליבי יותר מן השאר. גזעו עבה וגבוה, פירותיו אדומים ומבריקים, נראים עסיסיים כל כך. "מה העץ הזה, אדם?" אני שואלת בחוסר סבלנות, מחכה להתנפל על הפירות היפהפיים. איך לא ראיתי אותו קודם?

"זה עץ הדעת, חוה, אל תביטי בו, הוא אסור לאכילה!" הבעת פניו של אדם הייתה לרצינית ברגע. קולו נמוך ואיטי, הוא תופס בידי ומביט עמוק אל תוך עיניי. "חוה, אני רציני. ה' הזהיר אותי עוד לפני שהגעת לכאן. אסור לנו לטעום מפירות העץ הזה."

"מה כבר יקרה לנו?" אני שואלת ונרתעת.

"עונש מוות יבוא עלינו." קולו רועד כאשר הוא אומר את המילים האלו. גופי נרעד.

"לא אוכל ממנו אדם, לעולם." אני ממחרת לומר ולהתרחק מהמקום כמה שאפשר.

מצערתי אותי מאוד העובדה שהגעתי למקום הזה אחרי אדם. חסר לי כל כך הרבה מידע. אני מרגישה שפספסתי יותר מדי. כיצד ה' מצפה ממני לפעול לפי הוראותיו אם אפילו לא טרח לומר לי אותן? הוא העדיף לברוא את אדם לפניי, הסביר לו על גן עדן, דיבר איתו... אך נראה שבי הוא כלל אינו מתעניין. הוא הביא אותי למקום הזה ונתן לי להסתדר לבדי. ללא שום הסבר. במה אדם טוב ממני? אינני רואה שום הבדל. אני רוצה לדעת עוד... נמאס לי לשאול את אדם שאלות מטופשות. למה שאדם יסביר לי הכול? למה שהוא ידע דברים שאינני יודעת עדיין? ה' לא נתן לי הזדמנות להראות לו את הטוב שבי, לא טרח לומר לי מילה. נראה שהעדיף את אדם כבר מלכתחילה.

"חוה?" אדם מניח את ידו על כתפי ומסובב את גופי אליו.

"תעזוב אותי!" קולי חזק יותר משהתכוונתי, אני מורידה את ידו ממני באחת. הרגשה מוזרה ממלאת את גופי, הרגשה שלא הרגשתי בעבר. ידיי כווצו לאגרופים בלי שאבחין בכך ודופק ליבי נעשה מהיר יותר.

"מדוע פנייך נראות כך?" אדם מתעמק בהבעת פניי, מנסה לפענח את הדבר.

"איך זה 'כך'?" אני שואלת שוב באותו טון דיבור גס.

"כך!" הוא ממחר לומר ומצביע עליי.

"א-אני לא יודעת..." אני מביטה בו בבלבול ובהלה גם יחד, "כמו תמיד, אדם, אני לא יודעת. בזמן שאתה מבין כזה גדול!" קולי נעשה חזק יותר, ואני מתרחקת מאדם בצעדים כבדים, מותירה אותו מאחור.

המשכתי לצעוד לאן שהובילו אותי רגליי, עוברת בין עצים ושיחים עד ששוב הגעתי אל הנהר. לגמתי מים בעזרת כפות ידיי והמשכתי לטבול את ידיי במים הנעימים. ישבתי כך זמן רב, עד שצעדים נשמעו מאחוריי.

"הינה את, חיפשתי אותך בכל מקום!" אדם ממחר לגשת אליי, ואני מסובבת את גבי אליו באדישות, צופה בהשתקפותו במים. "אני יודע שעדיין קשה לך כאן, בגן עדן, אבל את תתרגלי, אני מבטיח." הוא אומר ומניח את ידו על גבי.

"קל לך לומר." אני אומרת בשקט.

"חוה, אני כאן בשבילך, הרגעי." הוא אומר ומצמיד אותי אל גופו, מחבק אותי בחוזקה. הנקודה הזוהרת הזו שבשמיים החלה לרדת מטה, והשמיים נצבעו בצבעי ורוד וסגול, אני כל כך אוהבת את הזמן הזה ביום, כשהשמיים משנים צבע.

"בואי, כבר מאוחר." אומר אדם ואוחז בידיי, מוביל אותי אל מקום הלינה שלנו. השמיים היו לשחורים, והופיעו המון כוכבים. אני נשכבת על גבי לצד אדם בעודי מביטה בהם זוהרים.

"השמיים יפים כל כך." אני לוחשת וממשיכה להסתכל.

"ה' העניק לנו גן מדהים, גן עדן." אדם משיב בחיוך ועוצם את עיניו. עפעפי נעשו כבדים, אני עוצמת את עיניי וכמעט נרדמת.

"ססססס..." אני שומעת לאחר כמה רגעים ופוקחת את עיניי באחת, זה נשמע קרוב. "ססססס..." נשמע שוב אותו צליל. אני מתרוממת משכיבה לישיבה, מנסה למצוא מאיפה מגיע הקול, אך אפלט הלילה אינה מאפשרת לי לראות. לקח לי המון זמן להירדם שוב.

קרני השמש מסנוורות את עיניי כשאני פוקחת אותן כל בוקר מחדש, אני ממשיכה לשכב כמה רגעים ובוהה באדם שעדיין ישן. הפעם אני יודעת בדיוק לאן אני צריכה ללכת כדי להגיע אל הנהר, הדרך נראית לי קצרה מאוד הפעם. לאחר ששתייתי ושטפתי את פניי, אני נעצרת לכמה רגעים ובוהה בהשתקפותי, מוזר כמה אני ואדם דומים ועם זאת כה שונים. בדרכי חזרה מהנהר, עברתי שוב על פני עצי הפרי, ורעיון עלה בראשי: אקח כמה פירות בשביל אדם. הוא אוהב לאכול בבקרים. זה ישמח אותו. אני מתהלכת בין עצי הפרי השונים וקוטפת פירות מגוונים.

"ססססס..." אני שומעת שוב את הצליל המשונה ששמעתי בלילה. אני מחפשת אחר מקור הצליל, אך לא רואה דבר. הצליל נשמע שוב ושוב, אני מנסה ללכת בעקבותיו. לקח לי כמה רגעים להבין לאן מוביל אותי הצליל, אל עץ הדעת. אני מתקרבת בצעדים איטיים, מהססת, העץ נראה יפה אפילו יותר מקרוב. פירותיו האדומים מבריקים, אני מתקרבת עוד קצת וממשיכה להביט בעץ בפליאה. וואו.

"אני יודע שאת רוצה..." אותו קול נשמע שוב, אני נרתעת לאחור ומבחינה בו - נחש מתפתל סביב ענפי העץ מביט בי. "אֶף כִּי אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכָּל עֵץ הָגֶן" (בראשית ג, א), הוא ממשיך ואומר, קולו ארסי.

"מִפְּרֵי עֵץ הָגֶן לֹאכַל וּמִפְּרֵי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הָגֶן אָמַר ה' לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְעוּ בוֹ פֶּן תָּמּוּתוּ" (שם, ג) אני ממחרת לומר ולהתרחק.

“לא מות תמותון. כי ידע אלהים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים ידעי טוב ורע” (שם, ד-ה), הוא מגחך בעודו ממשיך להתפתל סביב אחד הענפים. “אל תהיי מגוחכת.” הוא ממשיך לצחק.

אני רוצה לדעת. נמאס לי להיות זו שאינה יודעת דבר. זו שמסתמכת על אדם. הגיע הזמן שאבין הכול בעצמי. ה' לעולם לא התגלה בפניי, לעולם לא טרח לדבר איתי כמו שעשה עם אדם. אדם תמיד היה במקום הראשון מבחינתו, וכנראה שאני פשוט מיותרת. אז אפעל בכוחות עצמי.

אני ממשיכה להביט בפרי האדום שנוצץ תחת קרני השמש, הוא נראה עסיסי ומגרה כל כך, אלוהי. אני מושיטה את ידיי באיטיות מייסרת אל הפרי, קצות אצבעותיי נוגעות בו, במרקמו החלק והמבריק. אני קוטפת אותו מן העץ ואוחזת בו בהססנות, מקרבת אותו לפי.

“עשי זאת.” אומר הנחש. אני שואפת אוויר באיטיות ולבסוף טועמת.

“חוה? מה את עושה?” נשמעה צעקתו של אדם מרחוק, אך אני מתעלמת ממנה. כל מה שמעסיק את מחשבותיי הוא הטעם המשכר של הפרי, מתיקות וחמיצות יחדיו. אני עוצמת את עיניי, מתענגת מכל רגע. כאשר אני פוקחת אותן שוב, אני מביטה בגופי הערום והחשוף לעיני כול. אני קופצת בבהלה וממהרת לכסות את גופי בעזרת ידיי כאשר אדם מתקרב.

“מה לעזאזל עשית, חוה?” הוא צועק וממשיך להביט בי באכזבה עצומה. “מה את עושה בדייד?” הוא שואל לאחר כמה רגעים.

“אדם יקירי, לא תאמין למה שתגלה כאשר תטעם את פרי עץ הדעת.” אני אומרת בחיוך, מתקרבת אליו בעודי אוחזת בפרי. “אתה לא תצטער לרגע, יקירי.” אני אומרת בעודי מלטפת את פניו המחוספסות ומצמידה את הפרי אל שפתיו הבשרניות.

“אנחנו נמות, חוה, שנינו.” הוא לוחש בקול נרעד.

“לא, אדם, אנחנו לא נמות. תראה אותי, חיה ונושמת. בבקשה תאמין למילותיי, לא תדע עד שלא תאכל בעצמך. רק טעימה קטנה.” אני לוחשת אל אוזנו הימנית בעודי נצמדת אל גופו, מלטפת את גבו ביד אחת ומצמידה את הפרי אל שפתיו ביד האחרת. הוא נכנע לבסוף ונועץ את שיניו בפרי. הוא עוצם את עיניו בעודו לועס בעונג את החתיכה האלוהית, מרגיש את הטעם המשכר על לשונו. כאשר עיניו נפקחות, הוא מביט מעלה אל השמיים ולאחר מכן מביט בגופו הערום וממהר גם כן לכסות את עצמו.

“איך לעזאזל הסתובבנו כך כל הזמן הזה.” הוא ממלמל לעצמו.

אני מביטה בעץ התאנה שנמצא לא רחוק מאיתנו, “יש לי רעיון.” אני מחייכת אל אדם ומתקדמת לעבר עץ התאנה. “עלי התאנה יעזרו לנו להסתיר את גופנו הערום.” אני אומרת לאדם שמביט בי בחוסר הבנה.

תפירת עלי התאנה דרשה מאמץ, אך לבסוף הצלחתי, ושנינו לבשנו את העלים על גופנו. “הכול נראה הרבה יותר מובן כעת...” אני ממלמלת בעודנו מתהלכים בגן להנאתנו.

"כן, זה בהח- השתתק אדם לפני שסיים את דבריו, עיניו נפערו בבהלה, "את שמעת את זה?" שאל בחשש והמשיך להביט סביב.

"את מ-" ואז בהחלט שמעתי את זה, צליל שאי אפשר לתאר, קול טהור שכזה.

"בואי!" אדם אווז בידי ומוביל אותי אל אחד מעצי הגן.

"מה קורה פה, אדם? מה זה?" אני שואלת בבהלה.

והוא לוחש: "ה' מתגלה לפנינו". אנו מסתתרים בזמן שרוח ה' מתהלכת בגן לאור היום.

"היכן אתה, אדם?" נשמע קול עוצמתי ברחבי הגן כולו, עוצמתי אך טהור באותה המידה, גופי נרעד כולו. פחד היכה בי בפתאומיות. אינני מצליחה לקלוט שזהו אכן ה' מדבר. החשש משתק את חושיי.

"את קלך שִׁמְעָתִי בְּגֵן וְאִירָא כִּי עִירָם אֶנְכִּי וְאַחֲבֵא" (שם, י), אדם מתקשה לבטא את המילים.

"מִי הִגִּיד לְךָ כִּי עִירָם אֶתָּה הָמֵן הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לְבָלְתִּי אֲכָל מִמֶּנּוּ אֲכָלְתָּ" (שם, יא), השיב קול ה' השורר ברחבי הגן.

"הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי הִוא נְתָנָה לִּי מִן הָעֵץ וְאֹכֵל" (שם, יב), אדם מממהר לומר. אני מפנה את מבטי אליו, עיניי פעורות וגבותיי מורמות בפליאה נוכח הקלות שבה הקריב אותי כדי להינצל מזעמו של ה'.

"מָה זֹאת עֲשִׂית חוה?" (שם, יג), קולו של ה' מופנה כלפיי כעת, אני בולעת רוק באיטיות מתוך פחד. פעימות ליבי מאיצות ונעשה לי חם. גלי חום מכים בגופי, שילוב של לחץ, כעס ופחד כאחד.

"הִנָּחֵשׁ הַשִּׂיחָנִי וְאֹכֵל" (שם, יג), אלו שלוש המילים היחידות שאני מצליחה לומר, כולי נרעדת.

ה' פונה אל הנחש עכשיו, שנראה רגוע ושלם בעודו ממשיך להתפתל סביב ענפי עץ הדעת. "כִּי עֲשִׂיתָ זֹאת אָרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה וּמִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה עַל גִּחְוֹנְךָ תֵּלֵךְ וְעָפָר תֹּאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. וְאִיכָּה אֲשִׁית בֵּינְךָ וּבֵין הָאִשָּׁה וּבֵין זָרְעָךָ וּבֵין זָרְעָהּ הִוא יְשׁוּפָךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תִּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב" (שם יד-טו). ידיי רועדות וליבי פועם בחוזקה למשמע עונשו של הנחש. מה יבוא עליי אם כך? דמעות חמות מופיעות בעיניי וגורמות להן לשרוף ולהאדים. כאשר ה' פונה אליי, אינני מרגישה את רגליי מהאימה שבתוכי.

"הִרְבָּה אָרְבָּה עֲצָבוֹנְךָ וְהִרְבָּה בְּעָצֵב תֵּלְדִי בָנִים וְאֵל אִישׁךָ תִּשׁוּקָתְךָ וְהִוא יִמָּשֶׁל בָּךְ" (שם, טז), דמעות מלוחות כבר יוצרות לעצמן שבילים על לחיי.

"כִּי שָׁמַעְתָּ לְקוֹל אִשְׁתְּךָ וְתֹאכַל מִן הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵאמֹר לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ אָרוּרָה הָאֲדָמָה בְּעִבוּרָךָ בְּעֲצָבוֹן תֹּאכֲלֶנָּה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. וְקוֹץ וְדַרְדַּר תַּצְמִיחַ לָךְ וְאַכְלָתָ אֶת עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה. בְּזַעַת אֲפִיךָ תֹאכַל לֶחֶם עַד שׁוֹבָךָ אֶל הָאֲדָמָה כִּי מִמֶּנָּה לָקַחְתָּ כִּי עָפָר אַתָּה וְאֵל עָפָר תִּשׁוּב" (שם, יז-יט), קולו של ה' מהדהד ברחבי הגן, פניו של אדם קפואות, חסרות הבעה. הפחד משתק.

ה' הכין בשבילנו כותנות עור ומסר לנו אותן, שלפחות נוכל להסתיר את גופנו החשוף. גופי עדיין נרעד מדבריו, פעימות ליבי מואצות ואני מרגישה את חוס גופי עולה ועולה. "אינכם ראויים להישאר כאן. מגן עדן - לעבוד את האדמה, זה עונשכם, מגורשים אתם מגן עדן המלא בטוב, ועל בשרכם תרגישו מהי עבודת אדמה קשה. כגמול על התנהגותכם כפוית הטובה." קולו הזועם של ה' מהדהד. אינני מאמינה למשמע דבריו, מסרבת להאמין שזוהי באמת החלטתו. כיצד נוכל לחיות במקום ללא עצי פרי ומים? לא נצליח לשרוד כך. הוא רוצה להרוג אותנו. הוא איננו מעוניין בי ובאדם יותר. נראה שהנחש שיקר כי את עונש המוות שלנו קיבלנו בזה הרגע.

הבעתו של אדם עדיין אטומה, עיניו משקפות היטב את הסערה המתחוללת בראשו, את להבות האש שבוערות בגופו. הוא יושב לצידי וידיו מכווצות לאגרופים, מפרקי אצבעותיו כבר לבנים, אך הוא אינו משחרר. הכעס מציף אותו. עיניי ממשיכות לשרוף מבכי, אני ממצמצת וממשיכה להביט באדם, אך הוא אינו מוכן להביט בי חזרה. הוא מאשים אותי בדבר, זה ברור.

הלוואי שיכולתי להחזיר את הגלגל לאחור...

הרצח הראשון בהיסטוריה

תהילה דביר, כיתה י', מקיף ה', אשדוד

בהנחיית: מלי מורד

הסיפור שלהלן מבוסס על פרק ד' בספר בראשית, מציג את סיפור קין והבל מנקודת מבטו של קין וחושף את רגשותיו ואת מחשבותיו.

"וַיִּקַּם קַיִן אֶל הָבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ" (בראשית ד, ח)

אני מביט בידיי המגואלות בדם וחושב מה לעזאזל עשיתי הרגע, מה קרה פה?

זה היה כל כך מהיר, ומרוב הזעם שמילא את גופי לא חשבתי פעמיים, הכעס והיצר הרע שבי השתלטו עליי וגבו את חייו של אחי היקר. מה אני אמור לעשות כעת?

במה הבל טוב יותר? במה הוא שונה ממני?

זה היה הרעיון שלי להקריב מנחה לה', להראות לו את הערכתי ואת אהבתי כלפיו. הקרבתי יבול מהשדה שלי בשבילו, השתדלתי. ולבסוף המנחה שלי לא התקבלה, אך של הבל כן? מה אחי עשה טוב יותר ממני?

כל חיי התמסרתי אל ה' ותמיד ניסיתי להראות לו את הטוב שבי. אך כעת אני מבין שזה כלל לא משנה, כי הבל תמיד היה המועדף, תמיד היה הטוב ביותר.

הבל הקטן, טוב יותר ממני הבכור. איזו השפלה!

אני מנסה לשחזר במוחי מקרים שקרו, מנסה להבין מדוע ה' לא הסכים לקבל את מנחתי. אך אינני מוצא שום סיבה הגיונית. מאז ומתמיד הרגשתי שה' פשוט לא מתעניין בי. ויותר מכך, גם מזלזל במאמציי לרצות אותו.

אני מביט בגופתו של אחי השרועה על האדמה, פניו הקפואות וגופו השברירי מעבירים בי צמרמורת.

אינני מזהה את אחי הקטן. כל פניו מלאות דם. הדממה ששוררת במקום לאחר זעקותיו הנוראות של הבל, המתחנן ברגעיו האחרונים לרחמים, שייפסק הכאב, רק מחמירה את המצב.

במשך שעות בהיתי בגופתו, ועדיין השתוללו רגשותיי, זעמי כלפי הבל לא עבר. אני מסתכל על פרצופו הקפוא המגואל בדם ואני רוצה לעשות זאת שוב.

חשבתי שהמעשה יפתור את הכול, שגופי יתנקה מכל הרוע ושארגיש נקי. אבל הכול נשאר אותו דבר, הדבר היחיד שאני מרגיש זה שנאה כלפי אחי. אבל איך? כיצד רצחתי בשר מבשרי בקלות כזו, הדם הזורם מגופו אל האדמה הוא אותו דם שזורם בגופי.

איך אספר להוריי שהרגתי את אחי הקטן? לעזאזל.

כל חיי ניסיתי להיות טוב, טוב יותר מהוריי שגורשו מגן עדן. תמיד האשמתי אותם בחטאם, כעסתי על הדרך שבה בגדו בה' שנתן להם הכול. כעסתי שלא זכיתי לגדול בגן עדן. ועתה? במה אני שונה מהם? כנראה אני גרוע, גרוע הרבה יותר.

לאחר זמן מה של ישיבה לצד אחי המת, אני מבין שעליי לקבור אותו. אני חייב להעלים את גופתו מעיניי כול כדי למחוק מראשי את פרצופו מלא הדם ואת עיניו הקפואות, אם כי אני יודע שהמראה הזה ירדוף אותי כל חיי.

חפרתי בור עמוק באדמת השדה שלי והנחתי את גופתו הרפויה בפנים. השתדלתי לעשות זאת כמה שיותר מהר, לפני שיתפסו אותי. ניקיתי את ידיי המגואלות בדמו שנשפך עת זעק את מילותיו האחרונות, המתחננות לרחמים.

אני משחזר בראשי אותם רגעים, אותם רגעים שבהם אחי מתמוטט על האדמה בזעקות כאב. ניסיתי להירגע מהמאורע.

ופתאום קול עוצמתי קורא אליי, רוח ה' התגלתה לפניי.

"היכן הבל?" שאל אותי ה'. לא הצלחתי להוציא מילה מפי מרוב לחץ, אז התחמקתי ואמרתי שאינני יודע היכן הוא.

"מָה עָשִׂיתָ קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צֶעֱקִים אֵלַי מִן הָאָדָמָה" (שם, ח).

קולו העצום של ה' וזעמו הגדול הדהדו ברחבי הארץ, ליבי החסיר פעימה למשמע דבריו ופחד גדול היכה בי. רק עתה נקלט במוחי עד כמה המעשה שלי חמור, הרצתי בראשי את עתידי, שאינו צופה טובות, ואת גורלי, שכבר חתום לסבל.

לא ידעתי כיצד להשיב לה', מה כבר אומר לו? איך אוכל לבקש רחמים אחרי מעשה שכזה?

דברי ה' חקוקים בזיכרוני ואינם מרפים ממני. הידיעה שאחי טמון באדמה בזמן שרגליי עומדות עליה מטריפה את מוחי.

אחי, דם מדמי, שהרגתי במו ידיי...

איך לעזאזל זה ייתכן? השאלה הזו חוזרת בראשי שוב ושוב. האם באמת עשיתי את זה? האם זה היצר הרע שה' דיבר עליו? ואיך אני, הטיפש, נתתי ליצר הזה להשתלט עליי למרות כל אזהרותיהם של הוריי, שלמדו את הלקח על בשרם.

חיכיתי, חיכיתי לרגע שה' ייקח את חיי כפי שלקחתי את חיייו של הבל. אך ה' לא עשה זאת והחליט להענישני בדרך אחרת. האדמה שספגה את דמו של אחי לא תצמיח יותר יבול, ה' לקח ממני את פרנסתי, את הדבר שבו התעסקתי כל חיי. ה' מגלה אותי. אהיה לנווד, את

ביתי אאלץ לעזוב. את כל מה שהייתי רגיל אליו במשך כל השנים האלו. אחיה את חיי בבדידות ובסבל. פגיע ואומלל אהיה, ללא הגנה או מחסה, ללא מקום שאוכל לקרוא לו בית.

ה' הראה רחמים כלפיי למרות הכול ונתן לי את אות קין, שיהיה סימן לכך שאסור לפגוע בי, ומי שיעז לעשות אחרת כבד יהיה עונשו פי שבעה משלי.

חטאתי, אינני מכחיש זאת. לכן התוודיתי בפני ה'. אך קשה יהיה לו לסלוח לי. אינני מאשים אותו, כיצד יוכל לסלוח לרוצח הראשון בהיסטוריה? הרצח הראשון...

מי היה מאמין שהרצח הראשון יהיה דווקא בין שני אחים? אח שהרג את אחיו, בשר שהרג בשר מבשרו. דם הקורבן זהה לדמו של הרוצח, אותו דם נשפך על האדמה ונוטף מן הידיים שלי.

הרצח שלמעשה מסיים את עידן התמימות והאחוה של האנושות. מעשה שבו לא אנשים זרים קמים זה על זה, אלא האח הבכור - שבדרך כלל ממונה על שמירת הצעירים - קם על האח הצעיר והורגו.

עשר שנים כבר חלפו מאז אותו יום נורא, אשקר אם אומר שאיני מתגעגע לאחי ושאיני חושב על מעשה זה מידי יום ביומו. הזדקנתי והתבגרתי, החכמתי עם השנים והבנתי עד כמה המעשה שלי היה פזיז, חסר כל מחשבה ובעיקר אנוכי. חשבתי רק על עצמי הוצאתי את התסכול שלי על הבל, והוא נאלץ לשלם על כך בחייו.

הזעם שהיה אגור בי זמן רב כבר התפוגג, ועכשיו רק עצב וגעגוע נשארו בי. אני משלם על הטעות הזו עד היום, וכנראה שאמשיך לשלם עד יומי האחרון.

חיי הנוודות קשים ביותר. הבדידות והגעגועים למשפחה שלי מרסקים ואוכלים אותי מבפנים.

אך יש בי עוד אמונה קטנה, שאולי אזכה לטיפת אושר.

שאזכה למקום שאוכל לקרוא לו בית, מקום בשביל נוודים כמוני, שאוכל להביא ילדים שיביאו לי אושר בחיי האומללים. שיום אחד אשקם את עצמי ואשיג משהו בחיי.

אין יום שעובר בלי התהייה איך היו נראים חיי אם לא הייתי רוצח את הבל. כנראה שהייתי שמח עם משפחתי, חי חיים מאושרים. תחושת הפספוס הזו שורפת, עינוי שאינו נגמר.

אני יודע שלעולם לא אצליח לסלוח לעצמי על המעשה הזה.

את העונש הכבד מכול כבר קיבלתי, רגשות האשם לא יעזבו אותי לעולם ועד יומי האחרון ימשיכו לייסר את נפשי הדואבת.

הנקמה

אגם קולט ברכה, כיתה י', מקיף י"א ע"ש יצחק נבון, אשדוד

בהנחיית: דגנית אלימלך

צעקות, דמעות ומוות.

זה כל מה שהיה בשכם באותן שעות...

ריחות של דם וקולות חנוקים מבכי, היא הגיעה.

הרבה זמן חיכיתי לה, התפללתי שתגיע ושלעולם לא תישכח, הנקמה הגדולה. אך ליבי ידע שזאת טעות, הוא ידע. ותחושת האשמה הציתה ניצוצות.

רצתי, כאילו כל חיי תלויים בכך, כאילו אני יכולה לברוח מן המציאות המחרידה ששררה בחוץ. פניתי כהרף עין אל הבית הראשון שראיתי. חיה בו משפחה שלעולם לא תחזור להיות משפחה.

זה היה בית רגיל במראהו, כמו השאר. הוא היה עתיק ומעופש, בעל רעפים דקיקים ודלת עשויה עץ. החלונות השבירים שעיטרו את הקירות הסדוקים התנפצו לרסיסים. הבית כמעט וחרב על מקומו. הנקמה לגמרי ביקרה כאן...

ידי פתחה באיטיות את דלת העץ הכבדה, ודבר לא הכין אותי למראה עיניי...

מצפייה מרפרפת במחזה הנורא, הנחתי שזה היה עוד בית רגיל. חיו בו גבר נאה, עלמה צעירה וילד יפהפה. אך עתידם נקטע, והכול בגללי.

גופה של העלמה נשטט אל הקרקע והיא הביטה באהובה בפעם האחרונה. ידיה רעדו כשהיא ליטפה את פניו המדממות, ודמעותיה אינן חדלו לזלוג מעיניה הכחולות כים. ילדם הקט נשק לגופו הקר של אביו ולחש לו שהוא אוהב אותו, אהבה שמעבר לחיים ולמוות. ושניהם בצעדים כבדים יצאו מן המבנה שעד לפני כמה רגעים היה ביתם.

הבטתי בהם מהצד וליבי כמעט נשבר.

האם זאת היא תחושת הנקמה?

והתחלתי להיזכר באותו אונס נורא...

גופי נותר שרוע על האדמה הקר ונשימותיי נעשו כבדות יותר ויותר. ליבי הרגיש כלהבה בוערת מבפנים שרוצה לזעוק, אך קול לא יצא מפיו.

הרגשתי נבגדת, חלשה.

לא הרגשתי אני. אינני אני. נותרתי ריקה, משותקת מפחד.

הוא אנס אותי. הוא אנס אותי. "וַיֵּרָא אֶתָּה שְׁכָם בֶּן חָמוֹר הַחִוִּי נָשִׂיא הָאֶרֶץ וַיִּשָּׁח אֶתָּה וַיִּשְׁכַּב אֶתָּה וַיַּעֲנֶה" (בראשית לד, ב).

המילים הדהדו שוב ושוב בראשי כמו מנגינה לא נפסקת. והכאב רק התגבר.

התרוממתי לאט מן האדמה הספוגה בדמעותיי וניסיתי לפלס את הדרך לביתי באותו לילה שחור.

כפות רגליי צעדו במהירות בשביל שבו באתי. הדרך הייתה כה מוכרת. אותם סלעים, אותם בורות ואותם צבעים. אך למרות זאת, היה הייתה כל כך שונה.

לפתע הכול היה נראה לי חסר סיכוי, חסר תקווה.

כאב חד של בגידה הורגש בליבי.

ודבר אחד ידעתי. אני עוד אנקום, אנחנו עוד ננקום.

שלל מאכלים הונחו על צלחות מעוטות לקראת ארוחת הבוקר. העמסתי על צלחתי הכבדה בחוסר חשק כמה ירקות ופרוסת לחם דקיקה. והתיישבתי במקומי הקבוע. עיניי סקרו את השולחן הארוך והמפואר. זה היה שולחן חום ומרשים ולו רגליים מעוצבות בצורה מדויקת להפליא. הכיסאות הירקרקים שסודרו סביבו שידרו לי תמיד תחושת חופש ונעימות... אך לא הפעם.

למרות שגופי היה בבית, ראשי עוד היה שקוע בהרהורים. הרי ידעתי כי הוא אוהב אותי. שכם בן חמור אוהב אותי. אילו היו אומרים לי זאת לפני זמן מה, אני מניחה שליבי היה פועם בחוזקה והייתי מתרגשת... אבל אחרי אירועי הלילה, אינני מסוגלת לדמיין אותו. תחושות פחד ויראה פילחו את גופי כאשר נזכרתי שאנס אותי, שבכיתי ללא הרף ושאיבדתי את היותי בין רגע. לפתע הקול שלו קטע את ממחשבותיי.

"דינה," אמר אחי לוי בדאגה. עיניו הגדולות והיפות הביטו בי. עיניו המכירות אותי כה טוב. ידעתי כי הוא יזהה ישר את כאבי העמוק, וליבי רעד מפחד. האם יש בי את הכוח לעמוד בפני צערו של אחי? "בוקר טוב, לוי, כיצד עברה עבודת השחר?" שאלתי אותו בקול האמין ביותר שהצלחתי להוציא מפי. "בסדר. וכיצד את מרגישה? את נראית לי מעט מוטרדת..." עיניו לא חדלו מהביט בי. "אני כהרגלי," אמרתי בקול מהוסס. ובלי לומר דבר פסעתי במהירות במעלה המדרגות העגולות.

החדר היה חשוך מלבד אור מעומעם שפלט הנר הדקיק. ידיי היו כבולות, וצעקותיי הרעידו את קירות הבית. פתאום, כיסה את כל גופי מטר אבנים, וחבורות ענק נגלו בידיי. הכאב היה כה חד. ניסיתי להתרומם, אך ללא הצלחה. אוזניי שמעו פסיעות קולניות מתקרבות אל החדר. הוא הגיע. בצעדים כבדים הוא התקדם לעברי. צעד אחר צעד. ועם כל צעד, רעד גופי עוד יותר. הוא עמד לפניי במלוא הדרו וצחק, צחוק גדול למראה שלי פצועה. "את שלי," הוא שאג בצעקה רמה, ופעימות ליבי האטו. אצבעותיי אחזו בצווארי לחוש את דופק ליבי הכמעט פוסק, ואט אט נחנק גרוני, זרמים כואבים הורגשו ברגליי המלאות דם ונפלטת על הרצפה מלאת האבנים.

קמתי בבהלה והתיישבתי במיטתי. נשמתי ושאפתי את האוויר הקריר שמילא את חדרי וניגבתי את טיפות הזיעה שבצבצו בקצה מצחי. זה היה שוב הסיוט הארור הזה. מאז אותו יום נורא, חוזר לו החלום כמעט בכל לילה ומונע ממני לישון. עברו כבר שלושים לילות מאז, אך אני מרגישה כאילו רק אתמול טימא שכם את גופי... הפסקתי לנסות להירדם אחרי שהניסיונות האחרים נקטעו בסיוטים מחרידים לא פחות. בשלב זה, פשוט שכבתי דוממת וחיכיתי לבוקר המתקרב ובא...

עם עלות השחר, נשמע באוזניי קול חרישי של דלת נפתחת. בפתח חדרי ניצבו להם שמעון ולוי אחיי. הם לבשו כותונת כמעט זהה, ופניהם שידרו אותה הבעה מבועתת. לרגע הם נראו לי כה דומים. "אנחנו יודעים שדבר לא טוב עבר עלייך, אנא, ספרי לנו," אמר לי אחי שמעון, וגופי קפא במקום. "אינני יכולה," אמרתי להם בקול רועד ודמעות נצרכו בעיניי. "בבקשה," פנה אליי לוי בקול מתחנן. "בבקשה, ספרי לנו." הוא הוסיף, וגרוני נשנק לרגע. ידעתי כי עליי לספר, ידעתי שאסור לי לשמור זאת בליבי, ובלב כבד, סיפרתי להם את אשר היה. את אשר עשה לי שכם בן חמור.

צעקות רמות נשמעו בבית עד שחשבתי כי כלים עלולים להתנפץ. אחיי הזדעזעו למשמע הסיפור. הם דואגים לי, אני יודעת. יש מי שאוהב אותי. יש מי שינקום את נקמתי. גם אבי שמע על כך מאחיי הדואגים. אבל תגובתו הייתה אחרת, הוא... הוא נראה אדיש למצב. הוא לא הגיב. לא כאב את כאבי. האם הוא חושב שכך היה צריך להיות? אינני יודעת... אך תגובתו היא כמו חץ ענקי שפוצע את ליבי.

ימים ארוכים עברו, אך תחושתי הקשה לא הניחה לי להרפות. עטפתי את גופי באוסף הבדים שהונח לידי, כאילו הם יגנו עליי וירפאו אותי מכאביי. הימים האחרונים היו כה קשים, ומיום ליום גברה הרגשתי כי אני כלי במשחקם של הגברים העליונים בחיי. אף אחד לא שאל לרגשותיי, לרגשותיי הקשים, הכאובים, העצומים. טמנתי היטב את גופי בתוך יריעות הבד. אחיי היו עסוקים בדברים שלא ידעתי מהם, אבי עבד בענייניו, והעולם כמנהגו נהג. רק אני נשארת בכאביי.

לפתע... שלוש דפיקות בדלת קטעו את מחשבותיי.

פתחתי את הדלת באיטיות וראיתי אותו. מבטינו הצטלבו וראשי הסתחרר במהירות. זה הוא. הוא, שממנו אני פוחדת, הוא, שגורם לי סבל. סבל כה עמוק ומתמשך. זה הוא. הוא הושיט את ידו וליטף את פניי באיטיות, כאילו אמר: את שלי. וחיוכו המוכר גרם לדמעותיי השקופות להתחיל להופיע כברק בעיניי. "שלום יקירתי," הוא אמר לי בטון שלו. לא ידעתי איך להגיב, תחושת אימה שלטה בגופי וחסמה את פי מלהוציא מילים, חששתי פן אתמוטט. אך לא אתן לו לחשוב שאני חלשה, לעולם לא. "מדוע אינך מדברת?" שאל כלא מבין. ידעתי כי עליי להגיב, מפאת הסקרנות שמילאה אותי למראה שכם בביתי או שמא מפאת פחדי לאבד את ההזדמנות האחרונה להבין מדוע עשה לי זאת. "מה אתה עושה כאן?" אזרתי אומץ ושאלתי אותו בגמגום. "הגעתי לכאן, מלווה באבי. ברצוני לדבר עם יעקב, אביך." הוא אמר לי בתמימות. "האם תוכלי לקרוא לו?" שאל. בכל ליבי רציתי

לסלק אותו, שכף רגלו לא תדרוך עוד בביתי לעולמים. אך במקום זאת, קראתי לאבי לפי בקשתו.

מהמקום שבו ישבתי, לא יכולתי לשמוע דבר מהשיחה שהתנהלה בין שכם, חמור, אבי ואחיי. לא הייתי תמימה... השיחה הייתה עליי. שכם רצה לקחת את ידי. "וַיִּדְבֹּר חָמוֹר אֹתָם לֵאמֹר שָׁכָם בְּנֵי חֲשֻקָה נִפְשׁוּ בְּבִתְכֶם תָּנוּ נָא אֶתָּה לּוֹ לְאִשָּׁה וְהִתְחַתְּנוּ אִתָּנוּ" (בראשית לד, ח-ט). ולמרות כי ידעתי שמשפחתי לעולם לא תיתן לו את ידי לאחר מעשהו בי, הדקות האלה הרגישו לי כמו נצח.

במראה שמולי השתקפה דמותו של אבי. הסתובבתי אליו בעיניים מלאות תקווה. פניו כאילו אמרו לי את הנורא מכול. הוא חיך אליי חיוך מלא הבנה וחמלה, הוא ידע שאכעס... "ארזי את הדברים שלך, בתי, שכם וחמור מחכים לך בחוץ", הוא אמר והלך. השאיר אותי יושבת על הרצפה הקרירה, אדומה מכעס ומעלבון. לא האמנתי למשמע אוזניי. אני עוזבת את ביתי. אני, דם מדמו של אבי, נשלחת על ידו לאדם אשר פגע בי, ללא כל מחשבה. אינני חשובה לו. לא הרגשתי בתו עוד, אינני בתו.

תיקי היה כבד מהמצופה. ברגע האחרון לקחתי את המטפחת היפהפייה שאימי תפרה במיוחד בשבילי, ובידיים רועדות הכנסתי אותה אל תיקי. ליבי הדחיק את המחשבה שלא אראה אותה בקרוב. הלכתי כה לאט, מנסה להיות פה עד הרגע האחרון. בהיתי בשולחן הגדול ובכיסאות הירקרקים, חרתי בזיכרוני כל שהיה בבית, כמנסה לצרוב את הכול בזיכרוני ולא לשכוח לעולם. סגרתי בעדינות את הדלת הכבדה, ובצעדים כבדים יצאתי מביתי. אך הקול החרישי למשמע הדלת הנסגרת נשמע פעם נוספת. אלה היו אחיי. הם סיפרו לי על הנקמה.

ימים ארוכים עברו עליי בדרכי לשכם, ימים קשים ואיומים. בלתי נסבלים. העיר לא הייתה דומה לדבר אשר דמיינתי. המקום שבו הייתי היה שטח גדול ורחב, עמדו בו כל בני העם ופניהם היו נשואות אלינו, פניי הסמיקו וליבי רעד. מה הם חושבים עליי? הרהרתי לעצמי... השמלה הירוקה ששכם ביקש שאלבש התאימה בדיוק לשרטוט גופי. היא הייתה יוקרתית ועשויה מבד שלא ראיתי בכל חיי, הוא היה רך כמשי ומבריק בצורה יוצאת דופן. השמלה עטפה את גופי, חשפה את גבי הלבן והגיעה עד לברכיי הגבוהות. כלל לא רציתי להודות, אך שכם השכיל לדעת מה יתאים לי. בגבעה שבה עמדנו, קימורי גופי היו חשופים לעיני כל תושבי העיר. מחמאות רבות נאמרו לי. אולי משום היותי בת זוגתו של שכם, בנו של נשיא הארץ, או אולי באמת הייתי ראויה לפרגונים שניתנו לי. אך כל אלה לא העסיקו אותי. הדבר היחיד אשר עלה בראשי היה השלב הראשון של הנקמה. והגיע זמנו.

שכם עמד לצדי. הוא שילב את כף ידו הקרה בידי הרועדת. והמגע של ידי בידו העביר בי צמרמורת ופחד. הוא הזדקף, ובקול גדול דיבר אל כל התושבים, קולו היה רהוט מן הרגיל, הוא ללא ספק ניסה לשדר כוחניות. "תושבי העיר היקרים, אנו שמחים להכיר לכם את אשתי העתידיה: דינה בת יעקב ולאה." כל השומעים הריעו תרועות גדולות, אך אני לא שמחתי כלל. לא אהבתי אותו, לא רציתי בו. כל שחשבתי היה על הנקמה המתקרבת ובאה. "אך כדי שתוכל לחיות איתי למשך כל חיי, הוא המשיך - וליבי התרגש, זה מגיע... השלב

הראשון. "משפחתה הציבה תנאי כי על כל הזכרים לעבור טקס ברית מילה." אמר, ושקט שרר במקום. אף אחד לא העז לדבר. כולם ידעו כי הדבר מלווה בכאבי תופת שאין להסביר במילים. אך לאחר כמה שניות ארוכות, אדם אחד מן הקהל אזר אומץ. הוא היה לבוש בבגדים פשוטים אשר סימלו לי שהוא לא בן המעמד הנחשק, ושערו היה נפוח ואדמוני. הוא קרא בצעקה רמה: "אם זהו רצונך, כך אעשה." ואחריו קראו יחד כל הגברים: "אם זהו רצונכם, כולנו נימול." "אנחת רווחה גדולה נפלטה מפי. הם הסכימו למול את עצמם. השלב הראשון הצליח.

הלילה הזה בבית שכם היה חשוך וקודר. האוויר היה דומם, והלומת דפיקות ליבי גברה על הרעש שהיה בחוץ. החדר החדש אינו דומה לחדר שהיה בביתי, אך לא זאת הסיבה שעייפותי לא פקדה עליי שינה עמוקה ורגועה. מחשבותיי הציפו אותי מכל עבר. חיי אינם עוד כמו שהיו, ידעתי זאת בבירור. נאנסתי בידי האדם שעימו אני חיה בזמן זה, שמרתי על כך בסוד ואני שותפה לדבר נוראי שהולך לקרות בקרוב - הנקמה. מבלי לרצות, עלתה בראשי שיחתי עם אחיי בעת שיצאתי מביתי, והתחלתי להיזכר בכל אשר נאמר... "ראי, דינה," אמר לי אז שמעון בקולו העדין, "כדי ששכם יקבל את ידך, כל בני עירו יימולו את עצמם ויהיו חלק מעמנו," הוא הוסיף בנחרצות. "התוכנית היא להגיע ביום השלישי," אמר לוי בקול בטוח, "שבו כל בני שכם יסבלו מכאביהם המרים מפאת המילה." הוא סקר במבטו את הסביבה, כאילו ניסה לראות שאף אחד אינו מאזין לנו, ורק אז המשיך בדבריו. "נטבח בדם קר בכל בני שכם, ניקח את נשותיהם ואת ילדיהם ונחריב את העיר עד אפר." הוא הוסיף, וליבי השתק מן הרעיון המחריד. "כך יעשה לאיש אשר פגע באחותנו," אמר שמעון כמסכם את השיחה, וליבי רעד. תוכניתם הייתה מפורטת עד תום, אך הדאגות עדיין לא חדלו מלצוץ במוחי. הכיצד אנשים נידונים למוות על לא עוול בכפם? האם אני רוצה זאת על מצפוני? באותו רגע נזכרתי בהבטחתי לעצמי באותו לילה ארוך, שאני עוד אנקום, אנחנו עוד ננקום. אני עומדת מאחורי מילותיי. כך יהיה, נשבעתי באותו זמן, כך יהיה... ואכן, כך היה. יום לאחר מכן היה היום השלישי, ובו היה צריך להתבצע השלב השני והאחרון. רגע האמת.

לערפל יש שימושים רבים. שיחי כעס ועצי אימה כמו אלה הטמונים בי זקוקים לו כדי להצמיח שורשים. מעבר לכך, הערפל מייצר תחושת חושך כבדה, כסימן שמהו רע עומד לקרות בקרוב. אך מעל לכול, הוא מגיע בדיוק בזמן שאני זקוקה לו.

ובעיר שכם שורר היום ערפל כבד.

אני צופה לרגע קט בשכם בן חמור, השוכב על משטח הרצפה. סובל כאבים. וחיוך קטן עולה בפי למראהו החלש. הוא נותר שרוע על הרצפה, אינו מוציא קול, בדיוק כמו שאני הייתי לאחר האונס. הייתי יכולה להישאר לעד מולו, לחגוג את כאבו. אך הנקמה בדרך... ואיני יכולה שלא לראותה.

יצאתי בערב סגרירי זה, בצעדים קלילים, לשדרות שכם היפות, הן יחרבו עוד מעט. אין לי ספק. בהבזק של רגע, אני רואה את דמותו המוכרת של שמעון נכנס בשערי העיר. ומאחוריו

בחור נוסף, גבוה וחסון. זה ודאי לוי. קלשונים וכלי הרג נוספים בידיהם, הם עומדים בעמידת ניצחון ראוותנית.

זה מתחיל... "וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיוֹתָם כְּאֲבִים וַיִּקְחוּ שְׁנֵי בְנֵי יַעֲקֹב שְׁמֵעוֹן וְלֵוִי אֶחָי דִּינָה אִישׁ חָרְבּוּ וַיָּבֹאוּ עַל הָעִיר בְּטַח וַיַּהַרְגוּ כָּל זָכָר. וְאֶת חֲמֹר וְאֶת שָׁכֶם בָּנוּ הָרְגוּ לְפִי חָרֵב וַיִּקְחוּ אֶת דִּינָה מִבֵּית שָׁכֶם וַיֵּצְאוּ. בְּנֵי יַעֲקֹב בָּאוּ עַל הַחֲלָלִים וַיָּבֹאוּ הָעִיר אֲשֶׁר טָמְאוּ אֲחוֹתָם. אֶת צֹאנָם וְאֶת בָּקָרָם וְאֶת חֲמֹרֵיהֶם וְאֶת אֲשֶׁר בָּעִיר וְאֶת אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה לָקְחוּ. אֶת כָּל חֵילָם וְאֶת כָּל טָפָם וְאֶת נְשֵׁיהֶם שָׁבוּ וַיָּבֹאוּ וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בְּבֵית" (בראשית כד, כה-כט).

פניי הורכנו מטה בעת שעניי הצטלבו באנשים ההם. ספוגים מדם ועטופים בדמעות הם התהלכו ברחובות הצרים שבהם כבשו קולות של בכי פעוטות את תחושת השלווה שהייתה לפני כמה רגעים.

אבות נפלו בסבל ובייסורים, ונשותיהן התמרמרו בבכי. הם אינם אשמים, ידעתי זאת בבירור. ותחושת האשמה הציתה בי ניצוצות...

הבטתי בהם מהצד, וליבי כמעט ונשבר.

האם זוהי תחושת הנקמה?

התכופפתי ארצה מכובד הבושה. נזכרתי שהייתי בדיוק כמו כל בני העיר, חפה מפשע אשר נפגעה בלי סיבה... ואז, רק אז, התחלתי להבין סוף סוף. הם אני. נקמתי בי. נקמתי בעצמי.

אך זה היה מאוחר מדי, הנשים והילדים כבר נלקחו בדמעות, הגברים נטבחו בדם קר, והעיר נמחקה ללא זכר. עמדתי שם בגרון חנוק. אני והגופות, אני והזיכרונות של האנשים ההם, אני והעתיד שנחרב להם מול עיניהם. ולא הייתי לבדי, זאת הייתה נחמתי היחידה, הייתי עם הבעיטות הכאובות בבטני. זאת הייתה הצלקת היפה ביותר שקיבלתי מן האסונות שעברתי. רק אותה אקח איתי, הבטחתי, רק אותה.

סוף דבר

ידיה הקטנות של אסנת כבר גדלו. הילדה שלי, שלא יודעת שנוצרה מסבלי העמוק והכואב. תמיד אמרתי לעצמי שיהיה טוב, שבעתיד אספר לה במילים יפות שאביה היה האדם שאנס אותי, שכך בן חמור. וזה יעשה אותה לחזקה יותר, בלתי מנוצחת.

החזקתי אותה בפעם האחרונה ונתתי לראשה לשקוע בצווארי. ידעתי כי אני עושה טעות, אסור לי לתת לליבי להישבר שוב. אך מגיעים לה חיים טובים. יותר טובים מן החיים שיהיו לה איתי. "זה יתנקם בי", מלמלתי לכיוונה בקול שקט. אך יש נקמות גרועות בהרבה.

ניצני אהבה

שני אטיאס, כיתה י', מקיף י"א ע"ש יצחק נבון, אשדוד

בהנחיית: דגנית אלימלך

היש דבר יפה יותר מהשקדייה?

אני לא מצליחה לגרש את המחשבה הזו מראשי בעודי מביטה כמכושפת בגשר הפרחים הקסום שיצרו ענפיה המשתלשלים, הדקיקים וגדושי היופי, הסוככים על המשעול החולי והארז שבו אני פוסעת לאיטי. משחר ילדותי, הניסיון להתיק את עיני מן התגלמות היופי הזו תמיד היה כמעט בלתי אפשרי בשבילי. הקרקע גם היא מלאה פרחים, ואני תוהה לסירוגין אם אכן נמצאת אני בדרכי הרגילה אל הבאר או שמא נפל לחש קסמים על המקום והינני מתהלכת בין פיסות ענן צחורות שנשרו משמי השקיעה הוורודים.

לרוב, רקיע כהה יותר משקיף על צאתי לכיוון הבאר לשאיבת המים, ורוח קרירה יותר עוטפת לא רק את פניי, אלא גם את אלו של שאר נערות עירי. אך היום במכוון מיהרתי ויצאתי מוקדם מהן, כדי להתחמק מן ההקשבה לסיפורי אהבתן.

"מה, עודך בודדה?"

"אל תדאגי, רבקה, עוד יבוא האדם אשר ימלא את ליבך."

"טוב מראך ודאי ימשוך אליו מחזרים רבים בבוא העת."

כבר מאסתי באמירות מתנשאות אלה.

תמוה, אולי, אך אכן כך הוא הדבר - למרות מעמדה המכובד של משפחתי, הינני מאחרונות הבתולות בעירי. במשך כל 14 השנים שבהן אני קיימת, אף הצעת אירוסין אחת לא התדפקה על דלתי. לא נשואה אנוכי, לא מאורסת, אינני שייכת לאיש. לא פעם ולא פעמיים קוננתי, בלב דואב ובקול אילם, על מר גורלי - אולי זה בגלל היותי בת לרועי צאן? שהרי גברים נוהגים לגלות סלידה רבה מן הריח שנדבק בנערות כמותי... אולי זה בגלל שאינני יפה מספיק? טובה מספיק?... אני יודעת שאין זה מן הראוי לחשוב מחשבות כאלו על עצמי. אך הן עולות מעצמן, שוצפות וקוצפות כמו נחשול גועש הפולש אל ראשי - כי בעוד כולן מסביבי מפטטות בהתרגשות על מחזריהן, הדבר היחיד שאני יכולה לעשות הוא לכסות את אוזניי ולנשוך את שפתיי בחוזקה, בתקווה שהכאב החד העולה בהן יסיח את דעתי מתחושת הקנאה המשסעת את ליבי, תחושה שאליה כבר כמעט התרגלתי. כמה משתוקקת אני שתחושה אחרת תציף את כולי...

רחש קל מסב את מבטי אל הצד, ואני מבחינה בעלה כותרת בהיר מתפתל באוויר. רגלי לא חדלות מללכת בזמן שאני מתבוננת במחזה המוזר, אך איני נאלצת לעקם את צווארי, משום שהעלה הדקיק נידף מעלה וחולף על פניי, נישא הלאה במשב הרוח המשתעשע באבק הדרכים המתפזר אחריו. הצפייה בסחרוריו הבלתי נשלטים, אשר גורמים לו להידמות

למלמלות חצאיתה הרכה של רקדנית, משכיחה מליבי לגמרי את המחשבות הקודרות, וחיוך קטן עולה על שפתיי. רק כאשר גוֹבֶה העלה מספיק כדי להיעלם משדה ראייתי, שב מבטי אל שמולי, וכך מגלה אני שהגעתי אל יעדי. כמה אמות לפניי ניצבת באר ישנה שפיה רחב. קרני השמש החזקות שמאירות את אבניה הגדולות עטפוה בבוהק זהוב ומסנוור כמעט, כמו שכבת מגן דקה העשויה מגרגיריה הנוצצים של אבקת פיות קסומה.

מאז ומתמיד אהבתי פיות. באגדות אשר הרבתה לספר לי מינקתי עת לילה בילדותי, תמיד היו הפיות ידידותיה הטובות של האהבה. שגרירותיה היו, ותמיד דאגו לפזר את אבקתן הקסומה על הנסיך ברגע הנכון, כך שמייד היה נופל שבי ביופייה של הנסיכה הכמהה לו בסוד... הו, האין תפקידן נפלא?

קשורה אני למינקתי. למרות שלעתים תכופות נוטה היא לגעור בי על נטייתי לעסוק יום וליל בחלומות אהבה, תמיד עמדה בדעתה הנחרצת שלפיה כל חזיונותיי אכן יתגשמו לבסוף, בצורה העולה על הדרך המרגשת ביותר שאפשר לתאר.

"אך, בכל זאת," הייתה נוהגת לומר באוזני ביושבינו בפינת משחקי - תחת עץ השקדייה, "עליך לחדול מהדמיונות הנבובים בשהם את משתעשעת כל היום במקום לבצע את מטלותייך. אין בהתנהגות הילדותית הזו ולו דבר אחד הראוי לנערה בשלה לחתונה! ובכלל, אינך זקוקה לגבר כדי להשיג את אושרך. ראי אותי! הטיפול בכל צרכיך לבדו מסב לי שמחה כה גדולה שאינני צריכה דבר מלבדו!"

...זה אולי נכון, אך כיצד יכולה נערה להשתיק את רחשי לבה?

אנחה קטנה חומקת מבין שפתיי בזמן שאני מורידה את כדי מכתפי ומניחה אותו על שפת הבאר. שעה קלה עוברת עליי בשאיבת מים, ובתום המלאכה, אני מבחינה בכהות השמיים הגוברת ופונה לעזוב את המקום. אך טרם אני מספיקה לספור 15 פסיעות בהליכתי, ורחש צעדים מהירים ההולכים ומתקרבים אליי חודר לאוזניי. אני מרימה את מבטי, שחקר עד אז את הקרקע האפרורית, ומייד נרתעת לאחור בבהלה, כיוון שהאדם אשר רץ לעברי נעצר כמעט צמוד לאפי.

"כ-כן, אדוני?" קולי נשמע מפוחד משקיוויתי, וקמצוץ של כעס עצמי מתגנב מיד אל ליבי, מוכיח אותי על חוסר נימוסי כלפי האיש שמולי. אך אולי, משתחל לו הרהור אל ראשי, אכן חוששת אני, משום שכל ניסיונותיי למצוא רמז לפניו מעלים חרס שכן הן מוסתרות תחת מחלפותיו השופעות. מגופו הרפוי ומלובן שיערותיו הארוכות נראה כי קשיש הוא, ושמאמץ הריצה קשה על גופו. אני מחכה בסבלנות בזמן שהתנשפויות הארוכות מעכבות את הגעת התשובה אל פיו.

"הַגְמִי־אֵינִי נָא מָעַט מִיָּם מִפֶּדֶךְ" (בראשית כד, יז).

פנים חרושות קמטים מתגלות כשהזר מרים את ראשו, והתשישות ניכרת בעיניו הטרוטות. לא קשה לנחש שדרך ארוכה עברה עליו, ושהשניות החולפות הולכות והודפות אותו אל התהום שמעבר לקצה צוק הקריסה.

אני מתעשתת במהרה, "שְׁתֵּה אֶדְנִי" (בראשית כד, יח) אני אומרת ומגישה לו את כדי.

שעה שהוא לוגם מן הכד בשקיקה, אני צופה בו. מהיכן הגיע? לאן מועדות פניו? האם נקלע לצרה כלשהי במסעו ואזלו כל מימיו? סקרנותי סוקרת את פניו. אינני יודעת מה, אך משהו בהם... אולי ריס בודד, אולי כל תוויו... משרה בי תחושה מרגיעה. כשעיניי מורמות ממנו, אני מבחינה בגמלים העומדים כמה אמות מאחוריו - במקום שממנו רץ אליי קודם. אני מניחה כי רכושו הם. בינתיים הוא כילה לשתות, וכובד הכד שמוחזר אל כתפי מאשר זאת.

"גם לגמליך אֶשָּׂאב עד אם פֶּלֹא לְשִׁתְּךָ" (בראשית כד, יט).

בעוד רגליי הזריזות נושאות אותי שוב אל הבאר, אינני חושבת. גם כאשר אני מסיימת לשאוב, שבה, משקה את אחד הגמלים וחוזרת על פעולות אלו עד שרווה כל צמא, אינני חושבת. אני פועלת במהירות, בחריצות ובקור רוח.

"גמליך כילו לשתות, אדוני," אני מסתובבת אליו וקולי גווע כאשר פוגשות עיניי במבטו, שדומה כי נח עליי זמן רב בלי שהבחנתי. פיו פעור במקצת ומעיניו נשקפת השתוממות עצומה.

"חסדך עולה על כל ציפייה, נערת, " הוא אומר אליי.

אני מתיישרת ומנידה בראשי. "פשוט שמחה אני לעזור."

הוא נראה נפעם אף יותר, ואני משפילה את עיניי בביישנות. מבטי עוקב אחר מסלולה של נמלה שחורה ובודדת למשך כמה רגעים, עד שקרקוש קל גורם לי להרים ראשי, ומראה נוצץ נגלה לפניי. לסתי נשמטת.

"הושיטי ידיך."

בציות מיידי, חסר מחשבה, אני עושה כדבריו. ללא כל השתהות, הוא עונד לידיי זוג צמידים זהב כבדים ויפהפיים, ואיני מצליחה לעשות דבר מלבד להביט בהם בהשתאות למשך דקות ארוכות, מתפעלת מיופי נצנוציהם הבלתי פוסקים. הם פשוט מרהיבים, יותר מכל תכשיט שאי פעם חזיתי בו... "וַיִּקַּח הָאִישׁ נָזֶם זָהָב בְּקַע מִשְׁקָלוֹ וַיִּשְׁנֵי צְמִידִים עַל זְדִיָּהּ עֲשָׂרָה זָהָב מִשְׁקָלָם" (בראשית כד, כב). נדמה לי כי הוא אומר משהו, אך קליטת דבריו, אשר לא מצליחים לחדור לבועת התלהבותי הדוממת אך המעמעמת כול, לא עולה בידי. לכן אני מרימה שוב עיניי גדולות בשאלה. בהבזק רגע, בלי שאבחין כמעט, כבר מיהר בקסמיו, וכעת אני חשה כי נזם, שלבטח עשוי זהב גם הוא, מעטר את אפי. עיניי נותרות פעורות מן ההלם.

"זוהי תודתי." הוא אומר, ואני נכלמת משום שהתדהמה גרשה את מילות התודה ממוחי. אך הוא כמו מבין לליבי, ומבטו בוחה בי מעיניים טובות. "בֵּית מִי אֶתְּ הַגִּידִי נָא לִי", אצבעו מורמת לעבר המקום שבו עומדים גמליו "הֲיֵשׁ בֵּית אֲבִיךָ מְקוֹם לָנוּ לָלִין" (בראשית כד, כג), הוא שואל, ואני מבינה שבשאלתו מכליל הוא גם את גמליו.

בקושי רב, אני מצליחה לספר לו בגמגום כי בת בתואל אני, ושאכן יוכלו הוא וגמליו ללון בבית אבי. הפתעה פושטת בקרבי כאשר הוא לפתע קד עמוקות ומשתחוה בפני השמיים השלווים, והפתעה זו גוברת כאשר מתחיל הוא לדבר אליהם, ומדבריו משתמע כי עבד

אברהם הוא: "וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אֲבִרְהָם אֲשֶׁר לֹא עָזַב חֲסִדּוֹ וַאֲמָתוֹ מִעַם אֲדֹנִי אֲנִי בְּדֶרֶךְ נְחִלִי יְהוָה בֵּית אָחִי אֲדֹנִי" (בראשית כד, כז).

ברגע ששיירתנו מגיעה לביתי, אני רצה במהירות אל הסלון, שם יושבים אימי ולבן, אחי. איני מצליחה להתאפק ואירועי השעות האחרונות מתגלגלים מלשוני בשטף מהיר, גורמים לפליאה לעלות בפניהם. מבטו של לבן, הבוחן את תכשיטי הזהב המבריקים אשר ניתנו לי בידי גיבור סיפורי, לא חומק מזווית עיני, והידיעה כי שניות ספורות יחלפו עד שירוץ ויחל בהרעפת דברי חנופה עליו מעיבה לרגע על התרגשותי. ואכן, כעבור זמן קצר להבחיל, נשמע קולו המתחנחן מזמין את האורח אל תוך ביתנו. לא ארבה בסיפורים על תעלולי הרמייה שערך אחי כנגדי בילדותי, רק אקצר ואומר שמצרה אני על נטייתו לרדיפת בצע. אך די, אני חושבת לעצמי, מחשבות מרירות הן חסרות תכלית...

עזרה למשרתות הבית בהכנות לארוחת הערב היא מנהגי משכבר הימים. בילדותי אהבתי לצפות בעבודתן, ועם השנים גברה התעניינותי בעיסוקיהן הנחמדים וביקשתי להצטרף אליהן. מה רבה היא הנאתי מכל המתרחש במטבח המשרתים הענק! ודבר מה רומז לי כי היום אף תגבר ההנאה כיוון שברגע שתדרוך כף רגלי במפתן דלתו הגדולה, כולן תהללנה את יפי תכשיטי החדשים.

כשהאכנ מתממש, אושרי עולה על גדותיו ואני עובדת במרץ, מתרוצצת אנה ואנה לעזרה. לאחר שכמה מנות משוחררות אל שולחן הסעודה, דבר תמוה מתרחש: למרות השאון השורר במקום, נדמה לי שקולות מגיעים לאוזניי מעברם השני של קירותיו. איני מצליחה להבין את המילים הנאמרות, אך אני מזהה אותם כקולותיהם של עבד אברהם ושל אבי. מעניין על מה שניהם מדברים, אני תוהה לפני שאני מורידה את סינרי ועוזבת את המטבח.

הארוחה עוברת בנעימים. היא מתקדמת, ומנות טעימות מוסיפות להגיע לשולחן, בדיחות משעממות מסופרות על ידי אחי ושיחות להוטות מתפתחות, אורחיו, ובראשם עבד אברהם - שמסתבר שאליעזר הוא שמו - מתגלים כמנומסים ומשכילים, ודומה כי הם מתחבבים על הוריי. הדבר משמח אותי מאוד משום שחשה אני כי מאחר שהזמנתם אל הבית הגיעה מפִּי, נמצאים הם, במידה מסוימת, תחת חסותי.

לאחר שכולם לאכול ואווירה נינוחה השתררה בין היושבים, פונה אליי לפתע אימי. "רבקה", היא אומרת. "קודם לכן, טרם הגיעך לשולחן, אליעזר הטוב פרש לפנינו... הצעה, יקירתי."

אני מטה את ראשי בשאלה. "איזו הצעה?"

"ובכן", אומר אבי. "ידוע לך כי אליעזר הוא עבד דודי, אברהם, אשר עזב לפני שנים רבות אל ארץ כנען. סיבתו של דודי לשלוח עבדו עד לארץ רחוקה זו היא, כך סיפר לנו, מציאת כלה ראויה לבנו."

קול מזלגי הפוגש בקרקע נשמע, אך עיניי הפעורות לרווחה לא משות מפניו הרחבות של אבי.

"טענתו היא שעל אף שפגשת בו היום לראשונה, נהגת עימו בחסד רב, ושהוא בטוח כי רוח האלוהים הייתה לציודו והנחתה את דרכו אלייך. טוען הוא כי מעלותיך מתאימות למטרת שליחותו, ולכן רוצה הוא לקחת אותך עימו אל ארצו - כדי להינשא לבן אדונו, יצחק."

אני שותקת. ייתכן כי דאגה עולה בפניהם של המסובים לשולחן מפאת דומייתי, אך אינני מצליחה לראות דבר מלבד רביב הניצוצות היורד עליי ומכסה את הכול - הרביב המסמל האפלתה של רוח הנפש מפני שלשלות המציאות ובריחת מוחי הרחק ממנה, אל ארץ הדמיון הקסומה, שבה מלבליים פרחים יפים על כל העצים, מלאכים מנגנים צלילים מתוקים והשמיים תמיד בהירים וזרועי כוכבים.

יצחק. ליבי הולם לשמע זוג הברות אלה.

יצחק. זהו שם פשוט מקסים! וכה נעים הוא על הלשון... כבר עולות בעיני רוחי דמויותינו שלי ושל בעליו הנאצל, ורואה אני כיצד נדלג מעל שדות מלאים פרחים יחד או ננוח על שפתו הזהובה של ים רוגע... יצחק. אני בטוחה כי אוכל להגות את השם הזה יומם וליל. לבעל שם משובב נפש כזה חייבת להיות חזות מרהיבה, לא כך? ועל אחת כמה וכמה אישיות נפלאה...

או שכך הינך מקווה, רבקה. אין לקבוע טיב אדם על פי צליל שמו.

אני מתעשתת ומכריחה את דעתי לשוב אל עולם המציאות הקר. ראייתי מתבהרת ואני מבחינה כי אבי טרם כילה לדבר.

"הוסיף וסיפר אליעזר כי בירך ה' את אדונו ונתן לו רכוש רב - צאן ובקר, כסף וזהב, עבדים ושפחות, וגמלים וחמורים - ובמותו, יירש בנו יצחק הכול. שיתפתי את אליעזר בסברתי כי אכן ה' הנחה אותו אל בתי, אלייך, ולכן אין בפי דבר הכרעה בעניין נישואיך. בשמעו זאת, הוציא שלל כלים יקרי ערך מתרמילו והגישם לנו, וכך נוכחנו באמיתות דבריו. אך עדיין הסתייגות קלה נותרה בלב הורייך - ארץ כנען רחוקה עד מאוד. רחוקה תהיי מאיתנו... לכן מסרנו כי עלינו לשאול לדעתך. הרי שאלת עתידך זו..." קולו נחנק, אך שב כעבור רגע. "...ובכן, ילדתי האהובה, מה תגידי?"

אני שותקת לכמה רגעים, מתקשה לפענח את הסערה שמתחוללת בתוכי. לרגע היא נמצאת, מכה וזועמת, תולשת איברים; ולרגע נעלמת, משאירה אחריה שובל פרחים זעירים... ההיגיון שבי לועג לרעיון העזיבה הבלתי אפשרי, אך קול קטן, קול מתוק וכמעט מלאכי, לוחש באוזני משפטים מכשפים. לפתע נדמה לי כי אני חשה בגרירים עדינים צונחים על ראשי וצחקוקים קסומים נשמעים מימיני, ואז דממה מוחלטת יורדת על הכול. ההיגיון שותק, הקול נדם, ורק השקט ממלא את ראשי. הצורך לחשוב נעלם ממוחי, כי בכל איבר בגופי חשה אני שעל אף שאין זו התרחשות קסומה מתוך סיפור אהבה בדיוני, גורלית היא. ויד הגורל מקפיאת החושים האוחזת בי מבריחה כל היסוס מתוכי. גם כאשר עובר מבטי על פניהם המתוחים של בני משפחתי, כאשר זיכרונות ילדות מתוקים עולים במוחי וכאשר המחשבה שאעזוב את הסביבה שבה כולם נוצרו מופיעה אחריהם, שום יגון לא מציף

את ליבי ומשכך את הלהבה השקטה שניצתה בו. למעשה, איני מצליחה לחוש אפילו בה, ויודעת שרק החלטיות משונה ונחישות אמיצה נשקפות מעיניי כשאני פוצה את פי.

"אלֵךְ."

הבוקר העוקב את הלילה חסר השינה שעבר עליי מתחיל מוקדם, וכבר עם עלות השחר אני קמה ממיטתי. מטעני הרב מסודר ליד מפתן דלתי ובגדי המסע המשובחים, שאותם קיבלתי אמש מאליעזר, מוכנים על שולחני. אני לובשת אותם במהירות, יודעת שהקריאה לארוחת הבוקר המוקדמת עתידה לבוא, ולאחר זמן קצר זה אכן קורה. בזמן הארוחה וההכנות האחרונות ליציאה, אני מצליחה בקושי רב לשמור על הבעה רגועה. או לפחות נדמה לי שאני מצליחה, כי ההתרגשות הגדולה והמשתוללת בתוכי לא מותירה לתהיות די מקום בראשי.

עד מהרה אני, אליעזר, אנשיו ומינקתי אשר נשלחת איתי יוצאים לדרך, רכובים על גמלים. כמה קשה היא הפרדה! כמה הבית קורא לשובי!... כל אלו הן מילים אשר נטעה הציפייה בלבבי, אך השמחה כרתה שורשיהם. אני מרגישה כבחלום - הפגישה הרת הגורל עם אליעזר, ההצעה הנשגבת שלה חיקיתי כל חיי, עושרו הרב של בעלי העתידי... אך רק דבר אחד שואל ליבי - האם נמצאים עצי שקדייה בסביבת יעדי? העץ הזה גדש את כל חיי ביופי כה רב... על ענפיו תלויים רובם המוחלט של חלומות ילדותי, ועלוותו המרהיבה חסרה לי בנוף הסלעי, העומד להיות מראה עיניי היחיד בימים שלפניי. אך אינני מניחה להיעדר הדבר היפה בעולם כולו לדכדך את רוחי, ובמקום זאת עוסקת אני בהמטרת שאלות רבות ונלהבות על אליעזר ידידי. "הכיצד נוהג בך יצחק?" "האם חזותו מופלאה כצלילי שמו?" "האם אדם אדיב הוא, שאורך רוח מנחה את דרכו?" אליעזר עונה בסבלנות נדיבה על כל שאלותיי, המתרבות בכל יום, ומספר שאכן אדם נפלא הוא אישי לעתיד. למרות הדרך הקשה, הארוכה והמייגעת אל ארץ כנען, האושר לא עוזב את קרבי. הוא מפרפר בבטני וגובר ופושט בכל איבריי. הידידות שניצתה ביני לבין אליעזר תורמת לשמחתי, ושהותה של מינקתי איתי מחזקת את רוחי. אינני מרגישה כמעט בהתחלפויות החמה בלבנה והחול בשדות, ורק כאשר אליעזר מכריז, בעת ערב קר, כי שלושה שבועות חלפו מצאתנו אל ההרפתקה, התדהמה על מהירות חלוף הזמן מכה בי כברק. צהלות שמחה פורצות מייד מפי כולם, והמולת הרינה מלווה אותנו שעה שאנו מתקדמים בגמלינו, בדרכנו המוארת באור ירח חיוור. אני צוחקת וצוהלת, מתנדנדת על גמלי כדי להפנות את פניי אל ידידי. תוך תנופת סיבוב חזקה, מבחינה אני בדבר זוהר כלשהו, ואני נעצרת במקומי.

בין העשבים הגבוהים מתהלך לו איש. אור הלבנה העדין משתחל בין שיערותיו, מאיר את פניו ומקיף את גופו, עוטף את דמותו החסונה בזוהר בוהק. נדמה כי הוא מפיץ אור רך לכל עבר, ורק כנפיים צחורות חסרות להשלמת חזותו המלאכית. הוא מרים את עיניו, וטוב הלב הנשקף מהן פוגש בעיניי. הסומק עולה בלחיי בבת אחת ואני מאבדת את שיווי משקלי ברגע ונופלת אל הקרקע הקשה.

"מי האיש הלזה ההלך בשדה לקראתנו" (בראשית כד, נה), אני מגמגמת אל אליעזר.

"הוא אדני".

אצבעותיי נשלחות אל קצה הצעיף הכרוך סביב צווארי ואני מתכסה בו. עיניו היפות של האיש עוד לא משות מעיניי, ושמי הלילה והעשבים הירוקים מיטשטשים מאחורי דמותו ההולכת ומתקרבת אליי, כשהוא עט לעזרתי. המבט העמוק שבהן חודר אל ליבי, ורחשי העולם מתעמעמים מעבר לקול פעימות הלב המהירות המרעידות את כולי.

הרוח מלטפת את עורי, והוא מושיט את ידו לעברי, אני מבינה שלבסוף מצאתי תשובה לשאלתי...

"את בסדר?" הוא שואל בקול עדין.

שהרי אחרי הכול, דבר יפה מהשקדייה נמצא ממש מולי.

רות

דניאל ראובן, כיתה י"א, אורט, ערד

בהנחיית: תמר מלמד

בשדות החיטה הזהובים

מלקטת לה נערה בשחורים

שאריות אלומים.

חרוצה כנמלה

מבוקר עד ליל עמלה.

בידיה הקטנות שיבולים היא אוספת

ללא הרף היא עובדת

נאמנה לחמותה

את שתיהן היא מפרנסת בצניעות ובאהבה.

מיהו זה שמרחוק מגיע?

איש גיבור חיל וידוע

כן, זה בועז העובר בדרך

משושלת אלימלך.

במבט חודר אחד

נחשו את מי הוא צד?

כן, את אותה הנערה האמיצה,

המלקטת לה חיטה בענווה.

האם זה ייגמר באהבה?

כדי לגלות את התשובה

עליכם לקרוא את כל סיפור המגילה...

אברהם וההליכה אל הלא נודע

עדן אטיאס, כיתה י"א, מקיף ו', אשדוד

בהנחיית: הלנה ממן

אלוהים מלך העולם,
החליט לבחור עם.
אברהם נבחר,
להקים מזרעו גוי מובחר.

"לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך
אל הארץ אשר אראך" (בראשית יב, א)

אלוהים קורא לך אברהם: עזוב את המוכר ולך לנכר!
אברהם, נטוש את עירך, היא חרן העיר,
את ליבך הדואב עליך להשאיר.
הינתק מכבלי אהבת מקום הולדתך,
מכור מחצבתך, היא מכורתך.
היפרד ממשפחתך היקרה לך מאוד כי עברך הושלם,
ולא תראה אותם עוד לעולם!

אלוהים אותך מברך שבע ברכות נפלאות,
כדי לעודד אותך להתגבר על התלאות.
תהיה מבורך לעולמי עד,
כי העולם לזרעך מיועד.
שמך ילך לפניך,
ותהיה אור לגויים כמו אדונך.

"לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך
אל הארץ אשר אראך" (בראשית יב, א)

אברהם, אינך יודע במה לבחור,
אם להשאיר הכול מאחור
וללכת בעקבות צו האלוהים,
שאותך זעזע והדהים.
הרי אינך מכיר את ה' רב המעללים,
מאחר שהינך סוגד לאלילים.
אברהם אברהם, אינך מודע
לאשר יקרה לך במקום הלא נודע.
אברהם, אתה מתחבט ומתלבט קשות,
באימה, חושש לאבד הכול, פניך נואשות.

אברהם, לך ה' הבטיח גדולות ונצורות,
אך לפניך עוד הרבה מהמורות.
קשה לך לקבל את הציווי האלוהי בלב שלם,
כי מקשיך ה' מתעלם.
אלוהים לך הבטיח גדולות עם שרה,
אך מה עצוב, אשתך שרה אין לה ולד והיא עקרה.
נאמן אתה לאלוהים ובו מעולם לא בגדת,
ואת בנך יצחק, למענו כמעט הקרבת.

אולי גילך המופלג גרם לך לצאת לדרך,
ללא מורא פן תוכה שוק על ירך.
הרי אתה בא בימים,
ודבר כבר לא יכול להטיל עליך אימים.
לקחת עימך את אשתך ואת לוט בן אחיך,
וניהלת את המסע כשזיו בעיניך.
יצאת מאור כשדים
משום משפט לכאורה תמים.

"לָךְ לָךְ מֵאֲרָצְךָ וּמִמּוֹלֶדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ
אֶל הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ" (בראשית יב, א)

לעולם לא נדע, רק נשער.
אם אברהם התחרט או הצטער
או שבאמונה שלמה אחר אלוהים הלך,
ואת זרעו אל ארץ כנען שלח.
אך כל זה לא משנה בכלל
כי אברהם היה יוצא מן הכלל.

"וַיֵּלֶךְ אַבְרָם פְּאֶשֶׁר דָּבָר אֱלֹהֵי הֵנָּה" (בראשית יב, ד)

המחזה קין והבל

עדי ששון, כיתה י"א, מקיף ו', אשדוד

בהנחיית: הלנה ממון

מערכה ראשונה

שעת בוקר מוקדמת, האור היה בהיר, והשדות הירוקים הבריקו מהלחות שנשרה עליהם. ציוץ ציפורים נשמע מרחוק, רעש של אנשים שזה עתה התעוררו, פותחים את האוהלים ומקבלים את אור הבוקר והשמש החמימה, ששלחה את קרניה. קין - לבוש בגדי עבודה חומים, סנדלי עור, עובד את האדמה, מזיע, למרות שעת הבוקר המוקדמת. מחשב כמה זמן נותר לו לעבד את החלקה שבה הוא עובד ומתכנן את ההפסקה שייקח כדי לאגור כוח ואנרגיה לשעות הבאות. כמה מאות מטרים משם, נמצא הבל עם העדר הרב שלו, לבוש שמלה ארוכה ומעל סינר גדול וחבוש כובע רחב שוליים, בידיו מקל והוא צועק ושר לסירוגין לצאן ומבקש שילכו אחריו. מדי פעם עוצר להפסקה שבמקום שנראה לו כי יש בו עשב שאותו יוכל העדר לאכול. לאחר שעה קלה, שני האחים נפגשים ליד באר גדולה, כל אחד מוציא את שק האוכל שלו והם מתיישבים על שפת הבאר ואוכלים יחד את ארוחת הבוקר. קין: הכריך שלך נראה גדול יותר משלי וטעים יותר. מתי אימא הכינה לך אותו? הבל: אני הכנתי אותו, אימא לא חשה בטוב ולא רציתי להפריע לה. קין: זה תפקידה של אימא, אני לא מבין למה אתה כל הזמן מרחם עליה, אתה חושב שתזכה בשק מטבעות אם תהיה נחמד? הבל: לא קין, אני לא רוצה לזכות בדבר ולא מעוניין לריב איתך. השניים מכניסים את הדברים לתיק, וכל אחד הולך לדרכו, קין מביט בהבל אחיו הצעיר המתרחק ומסנן קללה. "למה אני מרגיש תמיד שאני פחות טוב ממנו?" הוא אומר לעצמו וממשיך ללכת לכיוון חלקת השדה שלו.

מערכה שנייה

שעת בוקר מוקדמת, קין והבל יוצאים לעבודתם. בפגישתם הרגילה ליד הבאר, הם מדברים על עבודתם ומחליטים להעלות מנחה לה' כאות הערכה על הטוב שהוא נותן להם. בתחילה האחים מתווכחים מי ייתן מנחה לאל, ובסופו של דבר מסכימים שכל אחד ייתן מתוצרת עבודתו. קין: אני הוא הבכור ולכן אני הוא זה שצריך להעלות את המנחה לה' - זהו תפקידי ואני מייצג את שנינו. הבל: אומנם אתה הבכור, אבל גם אני עובד קשה יומיום ורוצה להודות לה' על מה שנתן לי ועל הכוח שיש בי לקום כל בוקר ולהוביל את הצאן.

קין: עקשן אתה, נעשה כדברִיךְ, סבלנותי פקעה מדיבוריךְ.
השניים נפרדים ומתארגנים לקראת העלאת המנחה לה'.
בטקס צנוע, כל אחד מביא לאלוהים את הטוב שיש מעבודתו. קין מביא ראשון "מִפְרִי
הָאֲדָמָה", מתבואת השדה, וגם הבל מביא "מִבְּכֹרוֹת צֹאנוּ וּמִחֲלִבְהֶן" (בראשית ד, ד).
הם מתפללים ומעלים כל אחד את מנחתו אל השמיים.

מערכה שלישית

בשעת לילה מאוחרת, כאשר שני האחים התארגנו לשנתם, נגלה אליהם האלוהים והחל
לדבר אליהם ולהסביר כי החליט לקבל את מנחתו של הבל ולדחות את מנחתו של קין.
קין נעלב "וַיִּפְּלוּ פָנָיו" (בראשית ד, ה) מאוד: מדוע דחה האל את מנחתי? מדוע אחרי
ההשקעה והמאמץ ה' לקח את מנחתו של אחי? במה אני פחות טוב ממנו?
האל הבחין בכעסו של קין ושאל אותו: "לָמָּה חָרָה לָךְ וְלָמָּה נָפְלוּ פָנֶיךָ", והוסיף: "אִם לֹא
תִּיטֵּיב לַפֶּתַח חַטָּאת רִבְּךָ וְאַלֶּיךָ תִּשְׁוֹקֶתוּ וְאַתָּה תִּמְשָׁל בּוֹ" (בראשית ד, ז).
אלוהים מגלה אמפתיה לתחושתו הקשה של קין ואומר לו: "קין, אני יודע שאתה פגוע
וכועס כי אתה חש שנגרם לך עוול. עם זאת, אני מרגיש שהכעס עלול להוביל אותך לבצע
מעשה חמור שאין ממנו דרך חזרה. אני גם יודע שאתה יכול לשלוט בדחף הזה ולהתמודד
עם הפגיעה ועם התסכול."
אלוהים מבטיח לקין שאם ינהג בדרך טובה, הוא יגמול לו על כך.
קין הפנה ראשו לדבריו של האל ועלה על משכבו זעוף פנים.
הבל לא אמר דבר.

מערכה רביעית

שעת בוקר מוקדמת, האחים קמו כמדי יום, פנו כל אחד לעבודתו: הבל לרעות את הצאן
וקין לפירות אדמתו, מלווה בתחושת עלבון קשה ובדחף להרוג את הבל אחיו בשדה. כל
כעסו של קין על אלוהים על שלא קיבל את מנחתו הופנה להבל אחיו, וכל ניסיונותיו של
קין למשול בדחף ולהשתלט על העלבון לא צלחו. "וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה וַיִּקָּם קַיִן אֶל הָבֶל
אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ" (בראשית ד, ח).
לאחר כמה שעות, כאשר איחר הבל לחזור מעבודתו, החלו הוריו לחפשו: "הבל, אייכה?"
אבל אין קול ואין עונה.
האל, שידע על המעשה הנורא של קין, שואל אותו: "קין, אי הָבֶל אָחִיךָ?"
אך קין היתמם וענה כאילו אינו יודע דבר: "לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי אֶנְכִּי" (בראשית ד, ט),
מה זה קשור אליי? מאיפה אני יודע? אלוהים, אתה צריך לדעת.
האל מבין שקין משקר ואינו מגלה אחריות ואומר לו: "מָה עָשִׂיתָ? הֲדָם שֶׁל אֲחִיךָ זֶעַק אֵלַי
מִן הָאֲדָמָה, אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁרָצַחְתָּ אֶת אֲחִיךָ."
קין אינו עונה, הוא יודע כי מעשיו היו מתוך כעס וקנאה וכי להבל אין חלק בעלבון שלו.
הוא מוריד את ראשו, ופניו מביטות אל האדמה.

מערכה חמישית

הבוקר הפציע, קין עדיין חושב על מה שעשה, הכעס והמרמור מלווים אותו, ובתוך תוכו הוא יודע כי הקנאה השתלטה על מעשיו וגרמה לו להרוג את אחיו. הוא פונה לה' ומביע חרטה עמוקה על מה שעשה ומבין שאין הצדקה למעשיו. למרות זאת, האל מעניש את קין במטרה ללמד אותו שעליו לקבל על עצמו אחריות למעשיו. עונשו הוא שהאדמה תהיה מקוללת כלפיו "לא תִסֶּף תֵּת כֹּהֶה" (בראשית ד, יב). כן נגזר עליו להיות נע ונד בארץ – נפשית ופיזית. קין מרגיש שכל עולמו התהפך עליו והוא מתחיל לצעוד אל עבר השדות הירוקים, אלה שמעולם לא יצליח לגדל ולעבד, הוא משלים עם גורלו שכן למד על בשרו שסוף מעשה במחשבה תחילה.

סוף דבר

האדם נולד לתוך סדר מדומיין

עדן ארץ קדושה גודין, כיתה י"א, אורט, ערד

בהנחיית: עפרה ריבקין

יובש.

הבובה נקרעה,

צווחה נשמעה.

רעם הרעים

וברק הפעים.

טיפ, טוף.

כמיהה אסורה,

אהבה נצטלקה,

והוא שם אליו ליבו,

רוחו ונשמתו

אליה ייאספו.

בו, בום!

שוטפים וקוצפים,

טהורים עכורים.

עץ מיטלטל

חרחור מצטלצל.

- - -

גם אהבתם,

גם שנאתם,

גם קנאתם,

אבדה.

- - -

נדנוד קליל,

בוהק לבן,

ענף זית וקשת

בענן.

בְּחֵטָא יְחִמְתֵּנִי אִמִּי

עומר עזרן, כיתה י"ב, מקיף ז' הקריה, אשדוד

בהנחיית: חנה ביטון

הייתכן שכמה מקרים, לא כל כך מוסריים, של שלוש נשים חזקות ואמיצות ש"ניצלו" את נשיותן ואת מיניותן כדי להציל את האנושות, יכולים להיקרא מעשה גבורה ואומץ?

מה משותף לשתי בנות שאנסו את אביהן כי חשבו שהאנושות הושמדה כליל ולאישה ששני הבעלים שלה מתו בפתאומיות ואז שכבה בעורמה עם חמיה, ולאישה שהיא וחמתה זממו לפתות גבר בשדה כדי להתחתן איתו?

צודקים! המשותף הוא המשיח!

רגע... מה?!

תנו לי להסביר לכם את הקשר שבין שלושת הסיפורים האלה ושלוש הנשים המדהימות הללו למשיח בן דוד שעתיד לבוא.

אני לא הראשונה שמבינה שמשהו לא לגמרי בסדר בשושלת הזאת. הרי דוד בעצמו אמר: "הֵן בְּעוֹן חוֹלְלֵי וּבְחֵטָא יְחִמְתֵּנִי אִמִּי" (תהלים נא, ז). למה הוא התכוון בעצם? באילו חטאים חטאה אימו והכתימה אותו? בואו נחזור אחורה בזמן, אל נשים שבלעדיהן החיים שלנו היו נראים אחרת.

נתחיל באימותיהן של מואב ושל עמון, הידועות בשמן בנותיו של לוט. כן, כמו הרבה נשים, כנראה שהכינוי שלהן מציין את מעמדן ושמן אינו ממש חשוב לציון, אבל המעשים שלהן שינו לגמרי את ההיסטוריה.

אולי זה נשמע תמוה לקרוא לנשים אלה אמיצות ומדהימות אחרי שהן שיכרו את אביהן ושכבו איתו, אבל בואו ננסה להיכנס לנעליים שלהן ולהבין למה, לעזאזל, הן עשו את זה.

אחרי ההשמדה הטוטלית של סדום, בעודם בורחים וכשעליהם מושלכים כדורי אש וגופרית, אחרי שאימן הייתה לנציב של מלח, היה קשה להאמין שעוד נשארו אנשים בעולם ושכלל נשאר עולם. אפשר לשער מה היו התחושות הקשות שלהן כשהגיעו למערה - שאין יותר אנושות!

כנשים חזקות שמגלות יוזמה, הן החליטו לעשות מעשה. נכון, לא כל כך מוסרי, אבל חשוב ביותר. הן שיכרו את אביהן ושכבו איתו: "וַתֹּאמֶר הַבְּכִיָּה אֶל הַצְעִירָה אֲבִינוּ זָקֵן וְאִישׁ אֵין בְּאֶרֶץ לְבֹא עֲלֵינוּ כְּדָרָךְ כָּל הָאָרֶץ. לָכֵן נִשְׁקָה אֶת אֲבִינוּ יָיִן וְנִשְׁכְּבָה עִמּוֹ וְנַחֲיָה מֵאֲבִינוּ זָרַע" (בראשית יט, לא-לב). אפשר להבין אותן אחרי שלוש הציע אותן להמון הזועם רק בשביל מצוות הכנסת האורחים. כמובן, אחרי הכול הוא האחין של המארח האולטימטיבי. אבל הן עשו זאת כדי להמשיך לחיות ולא רק מהצורך ומהרצון הבסיסי להמשכיות ולגידול

ילדים, שאותו התנ"ך לגמרי מעריץ ומעדיף, אלא מההבנה העמוקה שאם לא הן - אז כנראה אף אחד. הן הופרו מזרעו של לוט אביהן, וכך נוצרו שני העמים הידועים לשמצה - עמון ומואב. "וַתִּהְיֶינָה שְׁתֵּי בָנוֹת לוֹט מֵאֲבִיהֶן. וַתֵּלֶד הַבְּכִירָה בֶן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מוֹאָב הוּא אֲבִי מוֹאָב עַד הַיּוֹם. וַתִּזְעֶקֶה גַם הָאֵלֶּה בֶן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶן עַמִּי הוּא אֲבִי בְנֵי עַמּוֹן עַד הַיּוֹם" (בראשית יט, לו-לח). כעת, הזיכרון האחרון שלנו מלוט, הצדיק בסדום, הוא גבר שיכור שכוב במערה אחרי ששתי בנותיו רימו אותו כדי לנצל את היכולת שלו להפרות אותן. אולי הצדק בסופו של דבר מגיע למי שצריך? אולי בגלל שניסה להקריב את בנותיו בקרירות ובחוסר רחמים וניסה להצדיק את עצמו ב"הכנסת אורחים", ישנה הצדקה של בנותיו לאנוס אותו ולהצדיק זאת לשם הצלת האנושות? מידה כנגד מידה במלוא תפארתה. וכל זאת בזכות בתו הבכורה, שבמקום למרר בבכי במערה על מר גורלה, תכננה תוכנית ופעלה לפיה והביאה לנו אולי את אחד העמים שאנחנו פחות חיבבנו בהיסטוריה. אבל אי אפשר שלא לסלוח להן אחרי שהעניקו לנו את - לא אחרת מאשר - רות המואביה.

החוליה המקשרת השנייה: תמר. או שמא נאמר "הפאם פאטאל". יהודה, האיש וראש השושלת, מתרחק ועובר לכנען, שם הוא מתחתן ונולדים לו שלושה בנים. את הבכור הוא משיא לאישה כנענית, גיבורת הסיפור - תמר. לפני שאנחנו מספיקים להבין מי הדמויות, הבן הבכור מת, תמר נישאת לבן השני (כיאה בחברה פטריארכלית), וגם הוא מת. ואם זה לא מספיק, אז אשתו של יהודה מתה גם היא. יהודה מבין שיש פה עסק עם אישה קטלנית ומסרב לתת את בנו השלישי לתמר. מובן שמתוקף החוקים הוא מחויב להשיא אותו לה, אבל יהודה אוסר עליו לשכב איתה מחשש די ממשי לחיו של בנו האחרון. תמר מחליטה שלא משנה מה, היא תשיג את זרע השושלת. אבל היא נתקלת בבעיה שכן אם תצליח לשכב עם הבן השלישי, גם אם במרמה, יהודה יכול שלא להאמין שהיא נושאת את נכדו. האפשרות היחידה של תמר היא לשכב עם יהודה, ותאמינו לי: זה ממש לא פשוט. היא צריכה למצוא את הזמן הנכון - הרי נשים לא פוריות בכל זמן נתון כמו גברים - ובנוסף היא צריכה שיהודה לא ידע שזאת היא, וכמובן - הוכחה.

היא רוקמת תוכנית גאונית ומחושבת היטב. "וַתִּסָּר בְּגָדֵי אֱלֻמְנוּתָהּ מֵעָלֶיהָ וַתַּכֶּס בַּצִּעִיף וַתַּתְּעַלֶּף וַתֵּשֶׁב בַּפֶּתַח עֵינַיִם אֲשֶׁר עַל דָּרֶךְ תִּמְנָתָה כִּי רָאָתָה כִּי גָדַל שָׁלָה וְהוּא לֹא נִתְּנָה לוֹ לְאִשָּׁה וַיִּרְאָהּ יְהוּדָה וַיַּחְשְׁבֶהָ לְזוֹנָה כִּי כִסְתָה פָנֶיהָ" (בראשית לח, יד). כאמור, תמר מתחפשת לזונה ורק מחכה ליהודה - ששקוע בכאב, שנמצא רחוק מהבית בגלל הגז, שיודע מחסור באישה - שיפול לתוך ידיה. לבסוף הוא נופל למלכודת, והיא בחוכמתה מבקשת ממנו את הסימנים המזהים שלו - פתיל, מטה וחותמת. כשהסביבה מבינה שהיא בהיריון, מובן שהאבנים כבר בידי האנשים כדי לסקול אותה, אבל אז תמר שולפת את הקלף המנצח שלה, החפצים המזהים של יהודה, ואומרת: "לְאִישׁ אֲשֶׁר אָלָה לוֹ אֲנֹכִי הָרָה וַתֹּאמֶר הֲכֹר נָא לְמִי הַחֲתָמֹת וְהַפְתִּילִים וְהַמֶּטֶה הָאֵלֶּה" (בראשית לח, כה). לזכותו של יהודה נאמר שהוא קיבל על עצמו את האשמה והודה בלי להשתמש בתירוצים עלובים: "וַיֹּכֶר יְהוּדָה וַיֹּאמֶר צִדְקָה מִמֶּנִּי כִּי עַל כֵּן לֹא נִתְּתִיהָ לְשָׁלָה בְּנִי" (בראשית לח, כו). לימים, מהתינוק הזה קם שבט יהודה והשושלת הישירה של יהודה. תמר ילדה את פרץ, ולאחר כמה דורות נפגוש את בועז, השם נשמע מוכר? כן, אותו בועז שהוא אביו של עובד, שילד את ישי, שילד את - דוד.

אז נכון, אולי כמו בסיפור הקודם, הדרך לא הייתה כל כך נעימה, אבל... אולי המטרה מקדשת את האמצעים!?

וכעת הגענו אל החוט המקשר של אוסף הסיפורים. זוכרים את רות המואבייה? תוצר של גילוי העריות של בנות לוט? ואת בועז, שבמידה מסוימת גם הוא תוצר של גילוי עריות שהרי נאמר "עֲרֹת כָּלֶתֶךָ לֹא תִגְלֶה אֵשֶׁת בְּנֶךָ הוּא לֹא תִגְלֶה עֲרֹתָהּ" (ויקרא יח, טו). שניהם עתידים להתחתן ולהיות לא אחרים מאשר סבא וסבתא רבא של מלכנו הנערץ, האדמוני יפה העיניים - דוד!

אבל גם כאן, לא כל הכוונות היו טהורות ולא כל האמצעים כשרים. רות המואבייה, הנוכרייה הנערצת, עזבה הכול בשביל ללכת, במפתיע, אחרי חמותה נעמי אל מקום לא נודע, אך בסוף יתגלה שללכת בעיניים עצומות אחרי נעמי די השתלם לה. אנו מתפלאים לגלות שלפני שהספקנו להתחיל את הסיפור הוא כבר נגמר, הגברים מתו, לנשים אין זכות שייכת עליהן סיפור, אבל זהו היופי שבמגילת רות: סיפור יוצא דופן שעוסק כמעט רק בנשים. שלוש האלמנות שלנו נשארו לבד, ואחרי שאחת מחליטה לעזוב, נשארות רות ונעמי, נשים מעוררות השראה שכלל לא אכפת להן אם יש גבר בסביבה. אם אין, הן יביאו אחד, ולא סתם יביאו, אלא יחליטו בדיוק מה יקרה איתו. בזכות החוכמה של נעמי והנעורים והשובבות של רות - הן בלתי מנוצחות. על פניו הסיפור נשמע די תמים, רות הולכת לשדה ללקט כמה שיבולים. השדה, לגמרי במקרה, שייך לבועז - שהוא, במקרה, קרוב משפחה של אלימלך, בעלה המנוח של נעמי. "וַתֵּלֶךְ וַתָּבוֹא וַתִּלְקֹט בַּשָּׂדֶה אַחֲרֵי הַקֹּצְרִים וַיִּקֶּר מִקְרָה חֶלְקֵת הַשָּׂדֶה לְבַעַז אֲשֶׁר מִמִּשְׁפַּחַת אֱלִימֶלֶךְ... וַיֹּאמֶר בָּעֵז לְנַעֲרוֹ הִנָּצַב עַל הַקּוֹצְרִים לְמִי הִנָּעֲרָה הַזֹּאת" (רות ב, ג; ה). בועז מבחין ברות ומברר קצת מיהי ושולח לה הגנה. זאת אהבה ממבט ראשון, אבל כשמתעמקים בטקסט מבינים שלא כך היה. בעצם נעמי אומרת לרות ללכת בחשכת הלילה לגורן ששם בועז ישן, לשכב שם ולחכות לבואו. בועז חוזר לגורן ושוב לישון בלי להבחין ברות, עד שבחצי הלילה הוא קם ומגלה אותה שם, שוכבת למרגלותיו. "וַתֵּרֶד הַגֶּרֶן וַתַּעַשׂ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוְּתָהּ חֲמוּתָהּ. וַיֹּאכַל בָּעֵז וַיִּשָּׁת וַיֵּיטֵב לָבֹ וַיָּבֹא לִשְׁכַב בְּקֶצֶה הָעֵרְמָה וַתָּבֹא בִלָּט וַתִּגַּל מִרְגְּלֶיהָ וַתִּשָּׁכַב. וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַיִּחְרַד הָאִישׁ וַיִּלָּפֶת וַהֲיָה אִשָּׁה שֹׁכֶבֶת מִרְגְּלָיו" (רות ג, ו-ח). משם מתפתחת שיחה שבסופה התוכנית של נעמי מתגשמת, ובועז גואל את רות ובהמשך לוקח אותה לאישה. נכון, לא היו פה מעשים כמו אונס, אבל עדיין - הדרך לא הייתה כל כך תמימה וכן כרוכה במיניות. בסוף המגילה, אנחנו מקבלים את כל השושלת שהובילה אותנו מיהודה (ותמר כמובן) ישירות אל דוד: "וְאַלֶּה תּוֹלְדוֹת פֶּרֶץ פֶּרֶץ הוֹלִיד אֶת חֲצֹרֹן. וְחֲצֹרֹן הוֹלִיד אֶת רָם וְרָם הוֹלִיד אֶת עֲמִינָדָב. וְעֲמִינָדָב הוֹלִיד אֶת נַחֲשׁוֹן וְנַחֲשׁוֹן הוֹלִיד אֶת שֶׁלֶמָה. וְשֶׁלֶמּוֹן הוֹלִיד אֶת בָּעֵז וּבָעֵז הוֹלִיד אֶת עֹבֵד. וְעֹבֵד הוֹלִיד אֶת יֵשׁוּעַ וַיֵּשִׁי הוֹלִיד אֶת דָּוִד" (רות ד, יח-כב).

אחרי שבחנו את שלושת הסיפורים מרימי הגבה, ניתנת לנו אפשרות לבחון את החיים באור אחר ואת ההבנה שאולי לא כל סיפור שיש בו מזימת ותככים חייב להוביל לתוצאה רעה, אולי משהו בדרך ישתנה! עם זאת, אולי "מה שֶׁהִיָּה הוּא שֶׁיְהִיָּה וְמָה שֶׁנֶּעֱשֶׂה הוּא שֶׁיִּעָשֶׂה וְאִין כָּל חֵדֶשׁ תַּחַת הַשָּׁמַשׁ" (קהלת א, ט), והכול חלק מתוכנית אלוהית שתוביל לאחד הדברים החשובים ביותר בהיסטוריה ובחיים שלנו. כך או כך, נראה שלעולם לא נדע.

נכון, אולי אהבה ורומנטיקה לא היו בחלק מהסיפורים שלנו, אלא יותר תכנון ורקימת מזימות להשגת המבוקש. אבל בסופו של דבר, זה מה שהוביל אותנו להיות העם שאנחנו, שנתן לנו את המלך שלנו ואת המשיח שלנו, ונראה שבלי הנשים הללו, החיים שלנו לא היו נראים אותו דבר.